

Samling: Lovforarbejder

Ophavsret:

Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.

Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

Udkast

til

Lov om Domsmagtens, den offentlige Anklagemyndigheds, Politimyndighedens samt Sagforervæsenets Ordning.

(Udarbejdet af den ved allerhøjeste Reskript af 28de Februar 1868 nedsatte Proceskommission.)

Februar 1876.

Kjøbenhavn.

Trykt hos S. H. Schultz.

1876.

Overfigt over Lovforflagets Ordning.

Første Afsnit.

Om Domstolenes Ordning..... §§ 1—59.

Kapitel I.

Om Rigets Inddeling i retslig Henseende §§ 1—2.

Kapitel II

Om Retterne §§ 3—40.

I.

Højesteret §§ 4—9.

II.

Landretter §§ 10—22.

III.

Underretter §§ 23—34.

IV.

Særlige og ekstraordinære Retter §§ 35—37.

V.

Almindelige Bestemmelser for Retterne..... §§ 38—40.

Kapitel III.

Om Dommere og Retsskrivere m. v. §§ 41—59.

I.

Om Dommere..... §§ 41—51.

II.

Om Retsskrivere..... §§ 52—54.

III.

Om Retshjude, Stævningemand m. v..... §§ 55—58.

IV.

Om Løn, Dagpenge m. v..... § 59.

Andet Afsnit.

Om Rævnernes Kaldelse §§ 60—93.

Kapitel I.

Almindelige Bestemmelser §§ 60—65.

Kapitel II.

Grundlovene §§ 66—71.

Kapitel III.

Rævningskredsens Kredsliste §§ 72—76.

Kapitel IV.

Rævningerne for den enkelte Samling §§ 77—93.

Tredie Afsnit.

Om den offentlige Anklagemyndigheds Ordning §§ 94—104.

Fjerde Afsnit.

Om Politimyndighedens Ordning §§ 105—110.

Femte Afsnit.

Om Sagførervæsenet §§ 111—145.

Kapitel I.

Om Sagføreres Besiddelse og deres Afgang til at benytte Fuldmægtig m. m. §§ 111—123.

Kapitel II.

Om Sagførernes Rettigheder og Pligter §§ 124—133.

Kapitel III.

Om Ophør af Retten til Sagførervirksomhed §§ 134—136.

Kapitel IV.

Om Sagførersamfund og Sagførerraad §§ 137—145.

Sjette Afsnit.

Lovens Træden i Kraft. Overgangsbestemmelser §§ 146—153.

Første Afsnit.

Om Domstolenes Ordning.

Kapitel I.

Om Rigets Inddeling i retslig Henseende.

§ 1.

Riget inddeles i 6 Landsretskredsene nemlig:

1. Den nordsjællandske Landsretskreds, omfattende Kjøbenhavn, Kjøbenhavns, Frederiksborg, Holbæk, samt Bornholms Amt.
2. Den sydsjællandske Landsretskreds, omfattende Sorø, Præsto og Maribo Amt.
3. Thyens Landsretskreds omfattende Thyens Stift.
4. Den nordjydske Landsretskreds, omfattende Aalborg, Hjørring og Rauders Amt.
5. Den mellemjydske Landsretskreds, omfattende Viborg, Thisted og Ringkjøbing Amt.
6. Den sydjydske Landsretskreds omfattende Vejle, Aarhus og Ribe Amt.

§ 2.

Landsretskredsene inddeles i Underretskredsene.

Staden Kjøbenhavn og Kjøbenhavns Amts-

raadsfreds udgjør en Underretsfreds; dog kunne saadanne Dele af Kjøbenhavns Amtsraadsfreds, hvis Beliggenhed gjør det hensigtsmæssigt, ved Kongelig Anordning indlemmes i andre tilgrænsende Underfredse.

De øvrige Underfredses Antal fastsættes til ikke under 50 og ikke over 58. Grænserne for Underretsfredsene bestemmes ved Kongelig Anordning.

Kapitel II.

Om Retterne.

§ 3.

Rigets almindelige Domstole ere Højesteret, Landsretterne og Underretterne (Kjøbenhavns Stadsret samt By- og Herredsretterne).

Særlige Domstole ere Rigsretten, Sessio-
nerne, de gejstlige og de militære Retter.

Landsvæsenkommissioner og lignende Myn-
digheder, som afgjøre eller medvirke ved Afgjø-
relsen af Anliggender, der ikke høre under nogen
af de i denne Paragraf nævnte Retter, berøres
ikke af denne Lov.

I.

Højesteret.

§ 4.

Højesteret paafjender som overste Instans
for hele Riget alle Sager, som overensstem-
mende med Lovene om Retsplejen paaankes
til den.

§ 5.

Ordentlige Medlemmer af Højesteret kunne,
for et Tidsrum af 5 Aar ad Gangen, bestilles
af Kongen til Formænd for Landsretters sæ-
rlige Afdelinger under disses regelmæssige
Samlinger.

§ 6.

Højesteret har sit Sæde i Kjøbenhavn.
Den bestaar af en Formand, 12 andre ordent-
lige Medlemmer og indtil 12 overordentlige
Medlemmer.

Til som Raadformand at træde i Formandens Sted i paakommende Tilfælde befitker Kongen et af Rettens ordentlige Medlemmer.

§ 7.

3 Sagers Afgjørelse ved Højesteret deltage, forsaavidt intet Andet særlig er foreskrevet, mindst 9 Medlemmer af Retten. Haves i nogen Sag ikke et saadant Antal af Rettens ordentlige Medlemmer til Raadighed, kalder Formanden et eller flere overordentlige Medlemmer til at deltage i Paakjendelsen.

§ 8.

Skriverforretningerne ved Højesteret samt Oppebørsel af og Regnskabsafleggelse for Retsprotier forestaaes af en Højesterets skriver. Ved Skriverkontoret ansættes 3 Fuldmægtige og det øvrige fornødne Kontorpersonale. Højesterets Formand træffer, efter Forhandling med Højesterets skriveren, Bestemmelse om Forretningernes Fordeling.

§ 9.

Højesteret holder i Tiden fra 1ste Oktober til 30te Juni Møde 5 Dage om Ugen, forsaavidt Sagens Mængde udkræver det. 3 Slutningen af Juli og August Maaned holdes overordentlige Retsmøder til Afgjørelser i Straffesager, i hvilke den Anklagede er fængslet, eller som af andre Grunde ikke taale Opsættelse, samt til Afgjørelse af de i denne Lovs § 50, jfr. § 48, omhandlede Spørgsmaal.

Retten træffer og offentliggjør nærmere Bestemmelser om Dag og Tid for Mødernes Afholdelse.

Beslutninger af Retten, som gaa ud paa i Henhold til Lovene om den borgerlige Retspleje og Strafferetsplejen at tilstede Afvigelse fra de almindelige procesuelle Regler, ere ikke bundne til de foreskrevne eller vedtagne Mødetider.

II.

Landsretter.

§ 10.

Den nordjællandske Landsret har Sæde i Kjøbenhavn.

Den sydsjællandske Landsret har Sæde i Bordingborg.

Den fyenske Landsret har Sæde i Odense.

Den nordjydske Landsret har Sæde i Aalborg.

Den mellemjydske Landsret har Sæde i Viborg.

Den sydjydske Landsret har Sæde i Vejle.

§ 11

Landsretternes Domsmyndighed omfatter dels Behandling og Paakjendelse i første Instants af Retsfager i det Omfang, som bestemmes ved Lovene om den borgerlige Retspleje og Strafferetsplejen, dels Prøvelse i anden Instants af Underretternes Behandlinger og Afgjørelse overensstemmende med de nævnte Love. Endvidere kan der til Landsretten finde Bepfæring Sted over Underrettens Handlinger i de i § 25 a, c og e ommeldte Forhold, hvorved Loven om den borgerlige Retspleje § 360 finder Anvendelse.

§ 12.

Den nordsjællandske Landsret bestaar af en Formand og 15 andre Medlemmer. De øvrige Landsretter bestaa hver af en Formand og 8 andre Medlemmer.

Medlemmer af Højesteret kunne bestilles til at virke ved en Landsret paa den i § 5 forefævne Maade.

Justitsministeren kan bestille en eller flere af de i Landsretskredsen ansatte Underrettsdommere eller, naar Forholdene gjøre det ønskeligt, andre Mænd, der ere i Besiddelse af de forefævne Egenstaber, til at tiltræde Landsretternes særlige Afdelinger, naar de i Medfør af § 20 holde Møde udenfor Rettens Sæde; dog maa mindst 3 Dommere høre til de i denne Paragrafs 1ste og 2det Stykke nævnte Personer. Bestikkelsen gjælder kun for en enkelt Samling.

§ 13.

3 Sø- og Handelsfager (Lov 19. Febr. 1861 §§ 12 og 13) tiltrædes den nordsjællandske Landsret af 4 sø- og handelskyndige

Dommere. I Henseende til denne Tiltrædelse forbliver det ved Reglerne i Loven af 19de Febr. 1861; dog kan der ved Kongelig Anordning fastsættes saadanne Ændringer i Sammensætningen af den i Lovens § 3 ommeldte Valgforsamling, der gaa ud paa at give Byraadene udenfor Kjøbenhavn og Kommunalbestyrelsen for Frederiksberg Ret til at vælge et forholdsmæssigt Antal Medlemmer af samme. Fremdeles kan det ved Kongelig Anordning fastsættes, at ogsaa andre Landsretter i Sø- og Handelsfager skulle tiltrædes af sø- og handelskundige Dommere, hvorved Reglerne i Lov af 19de Februar 1861 gjøres anvendelige med de ved Forholdene paabudte Lempelser.

§ 14.

Til Sagernes Behandling bestaar der ved hver Landsret dels en Hovedafdeling, dels en særlig Afdeling; ved den nordsjællandske Landsret bestaar der to særlige Afdelinger, den første for Kjøbenhavn med Kjøbenhavns Amtsraadsreds (§ 2), den anden for Roeskilde Amtsraadsreds, Frederiksborg, Holbæk og Bornholms Amter.

Bed Landsretternes Hovedafdelinger behandles alle Sager, som i Henhold til Loven om den borgerlige Retspleje samt denne Lovs § 11 i Slutningen, § 50 og § 143 høre under Landsretten.

Bed Landsretternes særlige Afdelinger behandles de Sager, som indbringes for Landsretten i Henhold til Lov om Strafferetsplejen. Til Behandling ved den nordsjællandske Landsrets anden særlige Afdeling kunne tillige henvises borgerlige Retstrætter fra Bornholm, forsaavidt det med Hensyn til forestaaende Bevisførelse skjønes hensigtsmæssigt, at Hovedforhandlingen foregaar paa denne D.

Naar den nordsjællandske Landsrets anden særlige Afdeling eller de øvrige Landsretters særlige Afdelinger holde Møde udenfor Rettens Sæde, overtages deres Hverv i ny indkomne Sager i fornødent Omfang henholdsvis af den første særlige Afdeling eller af Rettens Hovedafdeling.

§ 15.

Rongen beskifter for et Tidsrum af 5 Aar ad Gangen 2 Medlemmer af den nordfjællandske Landsret og 1 Medlem af hver af de øvrige Landsretter til Formand for Retternes særlige Afdelinger. Er det i Medfør af § 5 overdraget et Medlem af Højesteret at være Formand for en saadan Afdeling under dens regelmæssige Samlinger, paahviler det de nysnævnte Formand at lede Behandlingen af de under Afdelingen hørende Sager, som ikke behandles i de nævnte Samlinger, og at træde i det paagældende Højesteretsmedlems Sted i Tilfælde af Forfald.

Rongen beskifter for et Tidsrum af 5 Aar ad Gangen et Medlem af den nordfjællandske Landsret til Formand ved de Sagers Behandling, der afgjøres under Medvirkning af sø- og handelskyndige Dommere.

§ 16.

3 Sagers Behandling ved Landsretterne deltage efter Omstændighederne 5 eller 3 Dommere. Tre Dommere deltage i de Tilfælde, hvor det i Lovene om Retsplejen særlig er bestemt. Forjaaviddt Landsrettens Hovedafdeling ved Afgjørelsen af Sø- og Handelsretsager tiltrædes af valgte sø- og handelskyndige Dommere, deltager kun eet af Landsrettens Medlemmer som Formand i Sagens Behandling.

Er Forundersøgelse i en Straffesag overdraget et Medlem af Landsretten, behandler han Sagen som Enkeltdommer.

§ 17.

Landsrettens Formand afgjør efter Forhandling med Rettens øvrige Medlemmer det Fornødne med Hensyn til Tilfaldelse af Medlemmerne til Rettens Afdelinger og de enkelte Sager, dog med Bagtagelse af § 15.

§ 18.

Skriverforretningerne samt Oppebørsel af og Regnskabsaflæggelse for Retsprotokoller foretaaes ved hver Landsret af en Rets skriver, ved den nordfjællandske Landsret af 2 Rets skrivere, den ene særlig for Sø- og Handels-

sager, hvilken tillige overtager de i Loven af 19de Februar 1861 § 16 1ste Punktum ommeldte Forretninger. Ved Skriverkontorerne ansættes foruden det iøvrigt formodne Kontorpersonale 1 Fuldmægtig, ved den nordsjællandske Landsrets almindelige Skriverkontor 4 Fuldmægtige, ved det særlige Skriverkontor for Sø- og Handelsfager 1 Fuldmægtig. Landsrettens Formand træffer, efter Forhandling med Landsretsriveren, Bestemmelse om Forretningernes Fordeling.

§ 19.

Landsretternes Hovedafdelinger holde Møder ved Rettens Sæde. Ved Anordning bestemmes for hver enkelt Ret, til hvilke Tider og paa hvilket Sted de ordentlige Møder afholdes. Overordentlige Møder kan Landsrettens Formand af særegne Grunde beramme.

§ 20.

Landsretternes særlige Afdelinger sammentræde dels i regelmæssig tilbagevendende Samlinger, dels i Møder imellem Samlingerne.

Den nordsjællandske Landsrets første særlige Afdeling holder regelmæssige Samlinger i Kjøbenhavn een Gang i Løbet af hver Maaaned.

Den nordsjællandske Landsrets anden særlige Afdeling holder regelmæssige Samlinger een Gang hver tredie Maaaned paa de Steder i Afdelingskredsene, som fastsættes ved Bekjendtgørelse af Justitsministeren. Paa Bornholm finder dog, naar Forholdene lægge Hindringer i Vejen, ingen Samling Sted i Vintermaanederne.

De øvrige Landsretters særlige Afdelinger holde regelmæssige Samlinger een Gang hver tredie Maaaned dels ved Rettens Hovedsæde dels paa andre Steder i Landsretskredsen, som fastsættes ved Bekjendtgørelse af Justitsministeren.

Ved Bekjendtgørelse af Justitsministeren fastsættes fremdeles Tiden for de nævnte Samlingers Begyndelse, Folgeordenen mellem de Steder, hvor Samling skal holdes, samt de Dele af Kredsen, som henlægges til de forskellige Samlingssteder.

I de ovenmeldte Samlinger behandles Straffesager, som ere henviste til Hovedforhandling med eller uden Rævninger, eller i hvilke der ifølge Paaanke fra Underretten skal finde Hovedforhandling med ny Bevisførelse Sted, fremdeles paa Bornholm de borgerlige Retstrætter, som maatte være henviste til den nordjællandske Landsret anden særlige Afdeling, og i hvilke Bevisførelse er berammet. Rævningesager behandles først; dog kunne andre Sager indskydes, naar det kan ske uden Forhaling for Rævningesagerne.

Ved Samlingerne udenfor Rettens Hovedsæde medfølger det fornødne Skriverpersonale fra Landsrettens Skriverkontor.

§ 21.

Ved de særlige Afdelingers Møde mellem Samlingerne blive Rævningesager ikke behandlede. Møderne holdes ved Rettens Sæde og bestemmes paa den i § 19 angivne Maade.

§ 22.

Fører et Medlem af Landsretten Forundersøgelsen i en Straffesag, berammer han Tid og Sted for Retsmoders Afholdelse overensstemmende med Reglerne i Loven om Strafferetsplejen.

III.

Underretter.

§ 23.

Kjøbenhavn med Kjøbenhavns Amtsraadsfreds (§ 2) henlægges under Kjøbenhavns Stadsret. Hver af de andre i § 2 nævnte Kredse henlægges under en By- og Herredsret eller Herredsret.

§ 24.

Underrettens Virkefreds omfatter Behandling og Paakjendelse af Retsager samt Foretagelse af Rets handlinger i det Omfang, som bestemmes ved Lovene om den borgerlige Retspleje og Strafferetsplejen.

§ 25.

Til Underretternes Virkefæds henhører fremdeles udenfor den egentlige Retspleje:

- a) Thinglæsningsvæsenet;
 - b) Formandskabet i Landvæsenkommissioner overensstemmende med Lov af 30te Decbr. 1858 § 2;
 - c) De Retsbetjentene ved Lov af 23de Januar 1862 angaaende Tiendevederlagets Berigtiggelse paahvilende Forretninger;
- samt udenfor Kjøbenhavns Stadsrets Omraade:
- d) De ved Lov af 26de Maj 1868 om Umyndiges Midlers Forvaltning § 7, jfr. Bekjendtgj. af 11te Maj 1869, og ved samme Lovs § 10 til Skifteretterne henlagte Forretninger, forsaavidt Loven om den borgerlige Retspleje ikke medfører Forandring heri;
 - e) Notarialforretninger.

Den for Kjøbenhavn nugældende Ordning med Hensyn til de under Litr. d nævnte Forretninger udvides til at gjælde for Kjøbenhavns Stadsrets Omraade. Notarialvæsenets Ordning i sidstnævnte Retsfæds fastsættes ved særlig Anordning.

§ 26.

Kjøbenhavns Stadsret bestaar af en Formand og 12 andre Medlemmer.

3 Sø- og Handelsfager, som hore for Kjøbenhavns Stadsret, samt ved Konkursbehandling af Handlendes, Fabrikanters og Skibsrederes Boer tiltrædes det paagjældende Kammer af Stadsretten (§ 27) af 2 sø- og handelskyndige Medlemmer efter de nu ved Sø- og Handelsretten gjældende Regler. Det Medlem af Stadsretten, hvem Kammeret er overdraget, er Formand.

Til Retten horer et Skriverkontor, som forestaaes af en Byskriver, samt et Pante- og Brevskriverkontor, som forestaaes af en Pante- og Brevskriver. Ved Skriverkontoret ansættes 12 Fuldmægtige, ved Pante- og Brevskriverkontoret 4 Fuldmægtige; hvert især forsynes med det isvrigt fornødne Kontorpersonale.

§ 27.

Til Baretagelse af de i §§ 24—25 ommeldte

Forretninger er Stadsretten delt i 12 Kamre, som hvert overtages af en Dommer, der behandler de til Kammeret henlagte Sager som Enkeltdommer. Forretningernes Fordeling mellem Kamrene bestemmes af Formanden med Justitsministerens Billigelse. Formanden fordeles, efter Forhandling med Rettens øvrige Medlemmer, Kamrene imellem Medlemmerne. Naar det gjøres fornødent, kan Formanden overdrage til et Medlem af Retten midlertidig eller i enkelte Sager tillige at udføre Forretninger i et andet Kammer end det ham tildele.

§ 28.

Skjøde- og Pantebøgerens Førelse hører under Pante- og Brevskriverkontoret. Beslutninger vedkommende Førelsen kunne tages af Pante- og Brevskriveren eller en Fuldmægtig. Stadsrettens Formand fastsætter, efter Forhandling med Pante- og Brevskriveren, Forretningernes Fordeling.

Thinglæsninger og Aflysninger foregaa ved de Kamre, som behandle borgerlige Domsager; Formanden fastsætter Fordelingen med Justitsministerens Billigelse.

§ 29.

Skriverforretningerne ved Stadsrettens forskellige Kamre, samt Oppebørsel af og Regnskabsaflæggelse for Retsportler, høre under Rettens Skriverkontor. Fogedforretninger, og de til Skifteforvaltningen hørende Forretninger kunne, forsaavidt der ikke derved bliver Spørgsmaal om Afgjørelse af Tvistigheder, efter Dommerens Bestemmelse udføres af den Fuldmægtig, som er tildelt det paagjældende Kammer.

Stadsrettens Formand fastsætter, efter Forhandling med Bykskriveren, Forretningernes Fordeling.

§ 30.

Om Tiden for ordentlige Møder i de Kamre af Stadsretten, der behandle Domsager, træffer Stadsrettens Formand med Justitsministeriets Billigelse Bestemmelser, som offentliggøres; overordentlige Møder kunne berammes af Dommeren i det paagjældende

Rammer. Møder i andre Sager berammes af Dommeren overensstemmende med Lovene om Retsplejen.

§ 31.

By- og Herredsretterne bestaa hver af en Dommer og en Retskriver.

Retskriveren har paa eget Ansvar at føre Retsbogen i alle Retsmøder, derunder dog ikke indbefattede Møder af Foged og Skifteretterne, ej heller i paatrængende Tilfælde Møder under Forundersøgelsen i Straffesager, fremdeles at meddele Udskrifter af Retsbøgerne samt efter Dommerens Anvisning at besørge alle de under Retten hørende Skriverforretninger og Udfærdigelser. Han oppebærer de befalede Retsgebyrer og aflægger Regnskab derfor; han forestaar og foretager de Thinglæsning og Aflysning af Dokumenter vedkommende Forretninger, dog at Afgjørelse af, hvorvidt en saadan bør finde Sted, i Tvivlstilfælde henhører under Dommeren, samt fører Skjode- og Pantebøgerne. Endvidere forestaar han udenfor Kjøbenhavns Stadsrets Omraade Notarialforretningerne.

Paa Dommerens Begjæring kan der af Landsrettens Formand meddeles Retskriveren Bemyndigelse til i Dommerens Forfald og paa hans Ansvar at udføre Fogedforretninger og de til Skifteforvaltningen hørende Forretninger. Bemyndigelse til paa Dommerens Ansvar at udføre de nævnte Forretninger kan ogsaa paa hans Begjæring af Landsrettens Formand meddeles andre dertil egnede Mænd enten for Tilfælde, hvor Dommeren har Forfald, eller for et bestemt Tidsrum, hvor de stedlige Forhold maatte udkrave det for større eller mindre Dele af Retskredsens.

Paa Retskriverens Begjæring kan Landsrettens Formand give dertil egnede Mænd Bemyndigelse til paa Retskriverens Ansvar at udføre Notarialforretninger enten for Tilfælde, hvor Retskriveren har Forfald, eller for et bestemt Tidsrum, hvor de stedlige Forhold maatte udkrave det for større eller mindre Dele af Retskredsens.

Med Hensyn til Udpantningers Foretagelse ved Sognefogeden gjælde Reglerne i Lov om den borgerlige Retspleje 7de Affnit 2den Hovedafdeling.

§ 32.

Foraaavidt der i Henhold til § 13 ved Kongelig Anordning er truffet Bestemmelse om, at sø- og handelskyndige Dommere skulle tiltræde en Landsret i Sø- og Handelsfager, kan det i Forbindelse dermed, hvor Forholdene tilstede det, bestemmes, at By- og Herredsretter skulle tiltrædes af 2 sø- og handelskyndige Medlemmer i Sø- og Handelsfager samt ved Konkursbehandling af Handlendes, Fabrikanters og Skibsrederes Boer.

§ 33.

Ved Kongelig Anordning bestemmes By- og Herredskredsens Thingsteder.

Tildeles der en Retskreds flere Thingsteder, fastsætter Anordningen de Dele af Kredsen, som med Hensyn til Rettens ordentlige Møder skulle henføre til ethvert af disse. Thinglæsning og Aflysning af Dokumenter skal dog for hele Retskredsen foregaa ved det Thingsted, der i Anordningen betegnes som Hovedthingsted; men Retskrivener er pligtig ved de ordentlige Retsmøder paa ethvert Thingsted i Kredsen at modtage Dokumenter, som indleveres til Thinglæsning eller Aflysning, samt efter Forudbegjæring at udlevere thinglæste og aflyste Dokumenter.

Dommeren skal have Bolig ved Kredsens Thingsted eller, naar Kredsen har flere Thingsteder, ved Hovedthingstedet. Dog kan Justitsministeren tilstede Afvigelse herfra.

§ 34.

Ved Anordning bestemmes Tiden for de ordentlige Retsmøder til Domsfagers Behandling paa ethvert af Retskredsens Thingsteder; herved iagttages, at der fastsættes forskellige Thingdage for de forskellige Thingsteder. Dommeren berammer i hvert enkelt Tilfælde Tiden for andre Retsmøder.

IV.

Særlige og ekstraordinære Retter.

§ 35.

Med Hensyn til Rigsrettens, Sessiones, de gejstlige og militære Retters Ordning forbliver det ved de gjældende Regler.

§ 36.

I Stedet for den i Fbdn. om Strændinger af 28de December 1836 § 32 paabudte Afholdelse af Extraret træder et under Politimesterens Forsæde afholdt, behørig bekjendtgjort Møde. Nærmere Regler om dette Møde fastsættes ved Anordning.

§ 37.

Regjeringens Ret til, udenfor den militære Retspleje, at anordne ekstraordinære Retter bortfalder. Dog kan Kongen undtagelsesvis, naar Begjæring derom maatte indkomme, med Indvilligelse af samtlige de paa en dertil berammede Skiftesamling mødende Fordringshavere bestille Skifteskommissarier til i Stedet for den ordinære Skifteret at forestaa Behandlingen og Opgjørelsen af et Konkursbo, der findes at være af en særegen vidtloftig og indviklet Beskaffenhed.

V.

Almindelige Bestemmelser for Retterne.

§ 38.

Ved de af flere Dommere bestaaende Retter træder i de beskikkede Formænds Sted, naar det gjøres fornødent, det ældste tilstedeværende ordentlige Medlem af Retten.

§ 39.

De Retsbøger, som føres, bekræftes ved de af flere Dommere bestaaende Retter af vedkommende Retsformand og ved By- og Herredsretterne af vedkommende Enkeltdommer.

Retsbøgernes Indretning bestemmes indenfor de ved Lov eller Anordning dragne Grænser, for de af flere Dommere bestaaende

Retter af Formanden i den vedkommende Ret, for By- og Herredsretternes Vedkommende af Landsrettens Formand.

§ 40.

Om Søn- og Helligdage afholdes ikke Retsmøder, undtagen i paatrængende Tilfælde. Om Tilfældet er paatrængende, afgjøres af vedkommende Retsformand eller Enkeltdommer.

I den stille Uge og i Tiden fra 24de Decbr. til 6te Januar bortfalde de ordinære Retsmøder.

Kapitel III.

Om Dommere og Retskrivere m. v.

I.

Om Dommere.

§ 41.

Faste Dommere ved Rigets almindelige Domstole bestilles af Kongen.

Kun fuldmyndige, uberygtede, vederhæftige Mænd, som have underkastet sig den fuldstændige juridiske Examen med bedste Karakter, kunne bestilles.

Foranstaaende Regler gjælde ogsaa om de overordentlige Medlemmer af Højesteret.

§ 42.

Den, der skal bestilles til ordentlig Medlem af Højesteret, skal først ved at votere i 3 eller 4 Sager for Højesteret godtgjøre sin Dygtighed til at have Sæde i Retten, medmindre han allerede i anden Egenkab har deltaget i Sagers Paatjendelse ved Højesteret eller tidligere har været Medlem af en Landsret.

§ 43.

Til midlertidig at beklæde et Dommerembede, naar det paa Grund af Embedsledighed eller en fast Dommers Forfald maatte være nødvendigt, bestiller Justitsministeren.

I paatrængende Tilfælde samt, naar den faste Dommers Forfald skjønes at ville blive

fortvarigt, kan Landsrettens Formand bemyn-
dige til midlertidig at forestaa Dommerembedet
ved en By- og Herredsret. Herom skal Med-
delelse strax ske til Justitsministeren, som træffer
endelig Bestemmelse.

Den, som beskiftes til midlertidig at be-
klæde et Dommerembede, maa være i Besid-
delse af de samme Egenstaber, som udkræves
til at beklæde Embedet som fast Dommer.
Dog er det ved By- og Herredsretterne med
Hensyn til Examensfordringen tilstrækkeligt,
at den Paagjældende har underkastet sig den
fuldstændige juridiske Examen med Karakteren
høi illaudabilis eller den juridiske Examen
for Ustuderede med Karakteren Bøvem.

§ 44.

Naar det paa Grund af en Dommers
Udelukkelse eller Fritagelse formedelt Inhabilitet
maatte være nødvendigt, beskifter Justitsmini-
steren eller, ved By- og Herredsretterne, Lands-
rettens Formand en Sættedommer.

Med Hensyn til Sættedommere finde Reg-
lerne i § 43 3die Stykke Anvendelse.

§ 45.

Den Bemyndigelse, som kan gives til paa
Dommerens Ansvar at udføre visse Dommeren
ved en By- og Herredsret paahvilende Embeds-
forretninger, kan kun meddeles Mand, som
have de i § 41 angivne Egenstaber; dog er
det tilstrækkeligt, at den Paagjældende fyldest-
gjør den i § 43 i Slutningen angivne For-
bring med Hensyn til juridisk Examen.

§ 46.

Dommereden fastsættes ved Kongelig An-
ordning. Den aflægges ogsaa af Højesterets
overordentlige Medlemmer, midlertidig ansatte
Dommere, Sættedommere, de i § 31 om-
handlede Dommerfuldmægtige samt de fuld-
mægtige ved Kjøbenhavns Stadsrets Skriver-
kontor, som efter § 29 kunne komme til at
udføre Dommerforretninger.

§ 47.

Overtredelse af de Dommere efter Lovene
paahvilende Pligter paadrager Ansvar til Straf

og Erstatning efter de hidtil gjældende Regler. Dog ophæves de af Straffelovens Kap. 13 ikke berørte ældre Straffebestemmelser for Dommere, selv hvor disse ikke paa Grund af Forandringerne i Retsplejen med Nødvendighed bortfalde, saaledes at Strafsansvaret herefter i alle Tilfælde bedømmes efter Straffeloven.

Erstatningsansvar maa som hidtil gjøres gjældende ved Paaanke, forsaavidt det ikke efter Loven om Strafferetsplejen kan paafjendes i Forbindelse med Spørgsmaal om Straf. Forfølgning til Straf sker ved en selvstændig Straffesag. Er højere Straf end Bøder tj forstyldt, kan Straffen dog ogsaa paalægges uden selvstændig Straffesag, dels i Paaanketilfælde, dels udenfor Paaanke i Kraft af Retsretternes Tilfynsmyndighed, jfr. § 50.

§ 48.

Gjør en Dommer sig styldig i Forsømmelse eller Skjedeløshed i Embedsførelse, der dog ikke er af en saadan Beskaffenhed, at den ifølge Lovgivningen paadrager Straf, eller ulykkeligvis han iøvrigt utilberligt eller ufømmeligt Forhold, som dog ikke har den i § 49 ommeldte Karakter, paahviler det Formanden for den Ret, af hvilken han er Medlem, med Hensyn til Landsretternes Formand Højesterets Formand, samt med Hensyn til Kjøbenhavns Stadsrets Formand og Dommere ved By- og Herredsretterne vedkommende Landsrets Formand at give fornøden Advarsel eller Trettesættelse. Er Begjæring herom af Justitsministeren rettet til Formanden for en Landsret eller for Kjøbenhavns Stadsret, men denne vægrer sig, kan Spørgsmaalet forelægges Højesteret til Afgjørelse efter Reglerne i § 51.

§ 49.

Gjør en Dommer sig styldig i et Forhold, der maa svække eller gjøre ham uærdig til den Agtelse og Tillid, som Dommerkaldet forudsætter, uden at være Overtrædelse af en egentlig Embedspligt, drager saadant Forhold til Følge efter Omstændighederne Trettesættelse, Unddragelse af Embedsindtægter paa bestemt Tid, Afstedigelse med den Virkning, at den

pensionsberettigede Dommers Pension bestemmes ved Lov, eller, hvis det paagjældende Forhold er en i den offentlige Mening vanærende Handling, Embedets Forbrydelse, for midlertidig beskikkede Dommere samt de i § 31 3die Stykke ommeldte Mænd efter Omstændighederne Ophør af den meddelte Beskikkelse eller Bemyndigelse.

Om ovennævnte Retsfølger skulle indtræde, afgjør vedkommende Ret i Kraft af sin Tilsynsmyndighed, jfr. § 50, dog, hvad Spørgsmaal om Embeds Forbrydelse angaar, kun naar det ikke er paakjendt under den i Anledning af det paagjældende Forhold rejste Straffesag, jfr. Lov om Strafferetsplejen § 3. Om Ophør af midlertidig Beskikkelse og Bemyndigelse i Henhold til § 31 3die Stykke kan Beslutning tages af den Myndighed, der har meddelt samme.

§ 50.

Tilsynsmyndighed udøves af Højesteret over de ved denne Ret og Landsretterne beskikkede Dommere, af Landsretternes Hovedafdeling over de ved Kjøbenhavns Stadsret samt By- og Herredsretterne beskikkede Dommere.

I Kraft af denne Tilsynsmyndighed afgjør Retten følgende Spørgsmaal nemlig:

- 1) om Straf, jfr. § 47;
- 2) om de i § 49 omhandlede Retsfølger;
- 3) om Suspension paa Grund af svævende Straffesag eller Sag om de i § 49 omhandlede Retsfølger eller paa Grund af indtraadt Uvederhastighed eller Mandsvagthed;
- 4) om Afstedigelse paa Grund af vedvarende Mand- eller Legemsvagthed, der gjør Dommeren uskikket til at varetage sit Embede, naar den Paagjældende ikke vil eller kan begjære sin Afsted.

§ 51.

Retten kan stride til Anvendelse af sin Tilsynsmyndighed, dels af egen Drift eller ifølge Klage af Private, dels ifølge Begjæring af Overstatsanklageren eller Statsanklageren efter Paalæg af Justitsministeriet. Dog er

saadan Begjæring nødvendig ved Spørgsmaal om Afstedigelse, Embeds Forbrudelse og Ophor af en af Justitsministeriet meddelt midlertidig Bestikkelse.

Forend Afgjørelse træffes, indhenter Retten de Oplysninger og Erklæringer, som den skønner fornødne; det iagttages, at der altid gives den paagjældende Dommer tilstrækkelig Vejlighed til at udtale sig; Retten kan lade Vidner m. v. afhøre ved et Medlem af Landsretten efter de i Loven om Strafferetsplejen givne Regler. Paa Grundlag af de forelagte og indhentede Oplysninger, Udtalelser og Erklæringer træffer Retten Afgjørelse. Naar det findes hensigtsmæssigt, kan Retten anordne mundtlig Forhandling. Findes et om Straf rejst Spørgsmaal ikke at egne sig til Afgjørelse ad denne Vej, henviser Retten paa Dommerens Begjæring eller i Embeds Medfør Sagen til Forfølgning som selvstændig Straffesag.

Landsrettens Afgjørelse kan paaanføres til Højesteret; Paaanken maa anmeldes til Landsrettens Formand inden 8 Dage fra dens Meddelelse til Vedkommende. Landsrettens Formand indsender Sagens Akter og fornøden Udskrift af Retsbøgerne til Højesterets Formand. Ved Ankens Afgjørelse finde ovenstaaende Regler Anvendelse.

II.

Om Retskrivere.

§ 52.

Retskrivere samt Fuldmægtige ved Højesterets, Landsretternes og Kjøbenhavns Stadsrets Skriverkontorer beskikkes af Kongen eller af Justitsministeren efter de nærmere Regler, som fastsættes ved Rønningsloven.

Til midlertidig at beklæde et af de nævnte Embeder, naar det paa Grund af Embedsledighed eller Forsald maatte være nødvendigt, beskikker Justitsministeren. I paatrængende Tilfælde samt, naar Forsaldet skønnes at ville blive kortvarigt, kan Landsrettens Formand eller ved Højesteret dennes Formand give den midlertidige Bemyndigelse. Herom

skal Meddelelse strax ske til Justitsministeren, som træffer endelig Bestemmelse.

Til fast eller midlertidig at beklæde de i denne Paragraf nævnte Embeder udkræves, at Vedkommende er en fuldmægtig, uberygtet og vederhæftig Mand, samt at han har underkastet sig den fuldstændige juridiske Examen i det Mindste med Karakteren *hand illaudabilis* eller den juridiske Examen for Ustuderede med Karakteren *Befvem*. De her nævnte Embedsmænd aflægge den sædvanlige Embedsed.

§ 53.

Naar nogen af de i § 52 nævnte Embedsmænd paa Grund af Inhabilitet er udelukket bestikker Landsrettens Formand eller ved Højesteret deenes Formand i fornødent Fald en Mand, som har de i § 52 3die Stykke angivne Egenstaber, til at fungere i Sagen.

§ 54.

Med Hensyn til Retskrivers Ansvar til Straf og Erstatning for Overtrædelse af deres Embedspligter finde Reglerne i § 47 tilsvarende Anvendelse.

Ligeledes finde Reglerne i §§ 48, 49, 50 og 51 tilsvarende Anvendelse, dog at derved ingen Indskrænkning sker i Kongens Ret til efter de gjældende Regler at suspendere og affedige Retskrivere. Tilsynsmyndigheden udøves af Højesteret over Retskrivere og Fuldmægtige ved denne Ret, over de andre i § 52 nævnte Embedsmænd af vedkommende Landsrets Hovedafdeling.

III.

Om Retsbude, Stævningsmænd m. v.

§ 55.

Ved Højesteret, Landsretterne og Kjøbenhavns Stadsret ansætter Rettens Formand det fornødne Antal Retsbude. Ved Landsretternes Samlinger udenfor Rettens Hovedsæde er det ved By- og Herredsretten paa Samlingsstedet ansatte Retsbud pligtigt at gjøre Tjeneste.

Ved hver By- og Herredsret ansætter

vedkommende Dommer et Retsbud. Naar Retsbudet i Medfør af den ovenstaaende Bestemmelse gjør Tjeneste ved Landsretten, kan der bestilles ham en Medhjælper til midlertidig at udføre hans Tjeneste ved By- og Herredsretten.

§ 56.

I hver af de i § 2 ommeldte Retskredse ansættes det fornødne Antal Stævningsmænd.

De ved Landsretterne, Kjøbenhavns Stadsret samt By- og Herredsretterne ansatte Retsbude kunne benyttes som Stævningsmænd for vedkommende Rets Omraade i det Omfang og paa den Maade, som Rettens Formand nærmere bestemmer. De Stævningsmænd, som yderligere efter Justitsministerens Bestemmelse behøves, bestilles af Landsrettens Formand. Fortegnelse over Retskredsens Stævningsmænd opslaaes paa Thingstederne samt henholdsvis i Landsretternes og Kjøbenhavns Stadsrets Lokaler, og bekendtgjøres tillige aarlig og oftere, naar Forandring sker, i de Aviser, som dertil af Justitsministeren bestemmes.

§ 57.

Enhver Stævningsmand afgiver til Landsrettens Formand en edelig Erklæring om, at han med Trost og Samvittighedsfuldhed vil opfylde de ham efter Lovene om Retsplejen og den ham meddelte Instrux paahvilende Pligter. Dommeren i Retskredsen har at vejlede dem med Hensyn til deres Pligter.

§ 58.

Det underordnede Personale ved Højesterets, Landsretternes og Kjøbenhavns Stadsrets Skriverkontorer ansættes af vedkommende Rets Formand.

IV.

Om Løn, Dagpenge m. v.

§ 59.

De ved Rigets almindelige Retter ansatte Embedsmænds Løn, Dagpenge under Embedsrejser m. v., endvidere Dagpenge for Dommere, som i Henhold til § 12 3die Stykke tiltræde Landsretten, og Vedlæg til Sætte-

dommere, endelig de Stævningsmænd tilkommande Godtgjorelser fastfattes, forsaavidt det ikke alt er flet, ved en særlig Lov, som træder i Kraft samtidigt med nærværende Lov. De Beløb, der tillægges Retterne til Bejtridelse af Kontorudgifter, til Trykning af Ekstrakter ved Højesteret m. v., fastfattes ved Finantsloven.

Audet Assnit.

Om Rævnningernes Kaldelse.

Kapitel I.

Almindelige Bestemmelser.

§ 60.

For hvert Aar, regnet fra 1ste Juni til 31te Maj, vælges for hver af Rigets Rævningskredsse, paa Grundlag af de i Kommunerne førte Grundlister, et Antal Mænd til at udføre Rævningshvervet. Blandt disse udtages Rævnningerne for den enkelte Samling ved Lodtrækning, og blandt de saaledes Udtagne atter Rævnningerne for den enkelte Sag, ligeledes ved Lodtrækning.

Rævningskredsse ere de Dele af Landsretskredsene, som ere henlagte til ethvert af de Steder, hvor Landsretternes særlige Afdelinger holde Samlinger (§ 20) til Straffesagers Paa- kjendelse.

§ 61.

Til Rævning kan med de af §§ 62—64 følgende Undtagelser kaldes Enhver, som har Valgret til Folkethinget, medmindre han paa Grund af legemlige Mangler eller utilstrækkeligt Kjendskab til det danske Sprog er ude af Stand til at fyldestgjøre en Rævnings Pligter. Den for Valgretten gjældende Betingelse med Hensyn til Boligen bliver her at anvende saaledes, at den Paagjældende i det Aar, der gaar forud for Rævningeaarets Begyndelse, skal have havt Bopæl i Rævningskredsen.

§ 62.

Udelukkede fra at være Rævningsere: Ministre, Departementschefer, ordentlige Medlemmer af Højesteret samt Dommere i Landsretterne og Underretterne, som ikke blot ere beskikkede for en enkelt Sag, offentlige Anklagere, forsaavidt Beskikkelsen ikke blot angaar en enkelt Sag, Overøvrigheder, Politiets Embeds- og Bestillingsmænd, Folkekirken og de anerkjendte Troessamfunds Gejstlige.

§ 63.

Fritagen for at være Rævning er Enhver, som udelukkende eller væsentligst ernærer sig ved egne Hænders Gjerning.

§ 64.

Følgende Personer kunne begjære sig fritagne for Rævningehvervet:

1) Rigsdagsmand, medens Rigsdagen er samlet,

2) Tjenstgjørende Militærpersoner, dog ikke derunder indbefattet de ved Bornholms Væbning Ansatte,

3) Sold- og Postembedsmænd samt de ved Jernbaner og Telegrafer ansatte Personer,

4) Praktiserende Læger samt Apothekere, der drive deres Rævning uden Hjælp af en farmaceutisk Kandidat,

5) Lodsjer,

6) de, som inden Rævningeaarets Begyndelse fylde 65 Aar,

7) de, som paa Grund af Helbredsstilstand eller Formue- eller Familieforhold ikke uden overhængende Fare for deres Velfærd kunne opfylde Rævningepigten,

8) de, som efter den kommunale Rævningelists Berigtigelse have sættet Bopæl i en anden Rævningefreds,

9) de, der have været indkaldte som Rævninger under en Samling og givet behørigt Mode, om de end ikke maatte være komne til at medvirke i nogen Sag, indtil det løbende Rævningeaars Slutning.

§ 65.

Ingen kan kaldes til Rævning, som ikke

er optagen paa Grundlisten (§ 66 ff.) og Rævningskredsens Rarliste (§ 72 ff.). Efter den førstnævnte Listes endelige Berigtigelse af Kommunalbestyrelsen kan Ingen optages paa den uden ifølge Forandring af Kommunalbestyrelsens Kjendelse efter Paaante.

Grunde, der udelukke fra Rævningshvervet (§§ 61 og 62), men som maatte være blevne upaaagtede eller først ere opstaaede efter Udløb af lovbestemte Frister, skulle af den paa-gjældende Myndighed tages i Betragtning uden Hensyn til de nævnte Frister.

Krav paa Fritagelse for Rævningshvervet af Grunde, som først ere opstaaede efter Udløbet af lovbestemte Frister, er ikke affaaaret.

Kapitel II.

Grundlisterne.

§ 66.

I enhver Kjøbstad- og Landkommune skal der efter Foranstaltning af Kommunalbestyrelsen aarlig affattes en Liste over de i Kommunen bosatte Mænd, som efter § 61 kunne kaldes til Rævninger med Udeladelse af dem, der ere udelukkede fra Rævningshvervet efter § 62, eller som ere fritagne for dette Hverv efter § 63, uden at have forlangt Optagelse paa Listen, eller som i Hensyn til § 64 Nr. 2—6 have fremsat Begjæring om ikke at optages paa Listen.

De Landdistrikter, som med Hensyn til Fattig- eller Skolevæsen have kommunal Bestyrelse sættes med en Kjøbstad (Lov om Landkommunernes Styrelse § 4, Lov om Kjøbstadkommunernes Styrelse § 15) henregnes i den her omtalte Henseende til Kjøbstaden.

For Kjøbenhavn affattes en Rævningeliste for hver af de Kredse, i hvilke Staden er delt med Hensyn til Valg til Folkethinget. Foranstaltning dertil træffes af den samlede Kommunalbestyrelse ved et Udvalg af 5 Medlemmer, af hvilke to udnævnes af Magistraten og tre af Borgerrepræsentanterne.

§ 67.

De nævnte Lister skulle i forskjellige Rækker indeholde de efter Bogstavfølge indførte og med Løbenumre betegnede Personers fulde Navn, Fødsels Aar og Dag, Livsstilling og Bopæl samt Plads til de Bemærkninger, som efter nedenstaaende Regler kunne blive at indføre paa Listen.

Listernes Fornøjelse sker paa Grundlag af det levende Aars Lister ved fornøden Berigtigelse og Fuldstændiggjørelse.

Hvert Aars 1ste Februar skulle, paa den for offentlige Rundgørelser paa vedkommende Sted brugelige Maade, de i § 63 nævnte Personer, som ønske Optagelse paa Listen, og de i § 64 Nr. 2—6 nævnte Personer, som ønske Udeladelse af Listen, opfordres til inden den 15de Februar at indgive skriftlig Begjæring derom til Kommunalbestyrelsen. Saadan Begjæring kan af de i § 64 Nr. 6 nævnte Personer fremsættes een Gang for alle; iøvrigt have de ommeldte Begjæringer kun Gyldighed for det paagjældende Aar.

§ 68.

Fra 1ste til 8de Marts, begge Dage indbefattede, skulle Listerne fremligge til almindeligt Efterhyn i Overensstemmelse med de i Lov 12te Juli 1867 § 12 for Valglisterne til Folkethinget foreskrevne Regler.

Indsigelser mod Listen skulle fremsættes skriftlig for Kommunalbestyrelsen under Angivelse af Grunden, hvorpaa de støttes, inden 3 Dage fra Udløbet af den Tid, i hvilken Listen fremligger.

Indsigelse kan fremsættes af Enhver, som tror uden Tøve at være optagen paa eller udeladt af Listen, samt af enhver til Folkethinget valgbar Beboer af Kommunen, som formener, at Nogen er optagen paa Listen, der mangler de i § 61 foreskrevne Betingelser, eller som er udelukket efter § 62, eller at Nogen er udeladt af Listen, som opfylder de i § 61 foreskrevne Betingelser, uden at høre til de ifølge § 62 udelukkede eller til de ifølge §§ 63 og 64 Nr. 2—6 til Fritagelse berettigede Personer.

De fremkomne Indsigelser paakjendes af

Kommunalbestyrelsen, i Kjøbenhavn af det i § 66 nævnte Udvalg, under Jagttagelse af de i Lov 12te Juli 1867 om Valgene til Rigsdagen § 14 foreskrevne Regler. Kjendelsen kan paaankes til Udvalget for Aarslistens Dannelse af den, som har fremsat en Indsigelse, der ikke er bleven tagen til Følge, eller af den, som mod sin Paaastand er bleven optagen eller udeladt af Listen. Meddelelse om, at Paaanke vil finde Sted, skal inden 3 Dage efter Kjendelsens Afvigelse gjøres til Kommunalbestyrelsen.

§ 69.

Den efter Afgjørelsen af fremsatte Indsigelser berigtigede Liste underskrives af Kommunalbestyrelsens — i Kjøbenhavn det i § 66 ommeldte Udvalgs — Formand og indsendes af ham inden 1ste April til Formanden for Udvalget til Aarslistens Dannelse (§ 72). Saa skal og Afstrift af de Kjendelser, mod hvilke Paaanke, overensstemmende med § 68 i Slutningen, er anmeldt, indsendes med fornødne Dplysninger.

§ 70.

I Tilfælde af Forsømmelse med Listernes Indsendelse skal Formanden for Udvalget til Aarslistens Dannelse, i fornødent Fald ved Anvendelse af passende Tvangsbøder, drage Omhu for, at de savnede>Lister uophødelig indsendes. Opdages det, at Listen i nogen Kommune ikke paa lovbefaleet Maade er bragt istand, paalægges han Kommunalbestyrelsen uførtøvet at træffe de i Loven befalede Foranstaltninger, om fornødent med Forkortelse af de lovbestedte Frister, og gjør Indberetning herom til Justitsministeren.

§ 71.

Derfom hidtil upaaagtede eller senere opstaaede Grunde, som udelukke nogen paa Grundlisten opført Person fra Rævningshvervet, efter den i § 68 ommeldte Fristes Udløb maatte komme til Kommunalbestyrelsens Kundskab, skal derom ved Indsendelse af Listen eller senere, saa snart ske kan, gjøres Meddelelse,

ledsaget af fornødne Oplysninger, til Formanden for Udvalget for Aarslistens Dannelse, saafremt enten Valget til denne Liste endnu ikke har fundet Sted, eller den Paagjældende ved Valget er bleven optaget paa den. Herom skal Kommunalbestyrelsen saamtidig underrette den, om hvis Udelukkelse der er Tale.

Kapitel III.

Nævningskredsens Aarsliste.

§ 72.

Paa Grundlag af de i Kommunerne førte Grundlister foretages Valg af de Mænd, som skulle opføres paa Nævningskredsens Aarsliste, ved et aarlig for hver Kreds dannet Udvalg. Dette bestaar af 5 Medlemmer, nemlig en af Kongen beklædet Formand, to af vedkommende Landsrets Formand og to henholdsvis af det eller de Amtsraad, som findes i Kredsen, og af de til Kredsen hørende Kjøbstæders Kommunalbestyrelser valgte Mænd.

De nærmere fornødne Regler om de to sidstnævnte Udvalgsmedlemmers Valg fastsættes af Justitsministeren.

Udvalgets Medlemmer ere berettigede til Godtgjørelse for Befordring med $1\frac{1}{2}$ Kr. for hver løbende Mil; de Udsæg, som Udførelse af de Udvalgets Formand i de følgende Paragrafer paalagte Forretninger medføre, godtgjøres efter Regning.

§ 73.

Formanden for det i § 72 nævnte Udvalg sammenkalder Møde af Udvalget paa det Sted, hvor Ketten skal sammentræde med Nævningskerne, saa betids, at Aarslisten kan være affattet inden 1ste Juni. Om Mødets Tid og Sted skal 14 Dage forud Bekjendtgjørelse indrykkes i de af Justitsministeren bestemte Aviser, med Opfordring til dem, som i Medfør af § 68 i Slutningen agte at paaanke en Kjendelse af Kommunalbestyrelsen, samt til de paa Grundlisterne opførte Personer, der maatte mene at have et ved § 63 eller § 64 Nr.

2—5 og 7—8 hjemlet og ikke ved Forsømmelse (§ 65 i Slutningen) affaaet Krav paa Fristagelse, om senest Dagen før det berammede Møde skriftlig og med Angivelse af Grund at indgive deres Anke eller Begjæring til Udvalgets Formand.

§ 74.

Udvalget afgjør først de Spørgsmaal om Optagelse paa eller Udeladelse af Grundlisterne, som ifølge §§ 71 og 73 ere forelagte det. Mødet er under Behandlingen og Afgjørelsen af disse Spørgsmaal offentligt. Der gives dem, hvem Afgjørelsen angaar, og som ere mødte eller have ladet møde, Lejlighed til at udtale sig og til at fremføre medbragte Bevisligheder.

Udvalgets Afgjørelser, som paategnes Grundlisten, kunne ikke paaankes.

§ 75.

Blandt dem, som ere opførte paa de efter de i forrige Paragraf omtalte Afgjørelser berigtigede Grundlister, vælger derefter Udvalget for den Nævningekreds, til hvilken Kjøbenhavn hører, et Antal af 600, Udvalget for hver af de øvrige Nævningekredse et Antal af 200 Mænd, som det paa Grund af deres Dygtighed, Retfærdighed og Selvstændighed anser for mest egnede og værdige til Nævningehvervet. Kun forsaavidt det kan forenes med det angivne Hensyn, skal Udvalget tage Hensyn til ligelig Fordeling mellem Nævningekredsens Kommuner.

Alle offentlige Myndigheder ere pligtige, saavidt de ere istand dertil, at meddele Udvalget de Oplysninger, som det forlanger til Opfyldelsen af sit Hverv.

Udvalgets Møde ved Foretagelse af det ommeldte Valg er ikke offentligt.

§ 76.

De saaledes valgte Mænd opføres med deres fulde Navn, Livsstilling og Bopæl efter Bogstavfølge og under Løbenumre paa en særegen Liste, som underskrives af Udvalgets Medlemmer og udgjør Nævningekredsens Mændsliste.

Listen opflaæes paa Rævningskredsens Thingsteder. Exemplarer af den skulle være til Salg.

Grundlisterne tilbagesendes til vedkommende Kommunalbestyrelser.

Kapitel IV.

Rævningerne for den enkelte Samling.

§ 77.

Fjorten Dage før hver Samling til Rævningsfagers Paakjendelse afholder det i § 72 nævnte Udvalg et offentligt Møde paa det Sted, hvor Samlingen skal holdes, for ved Vedtrækning at udtage Rævninger for den forestaaende Samling. Mødets Tid og Sted lader Formanden 14 Dage forud bekendtgjøre i de af Justitsministeren bestemte Tidender med Opfordring til de paa Aarslisten opførte Personer, som mene at have et ved § 63 eller § 64 Nr. 1—5 og 7—8 hjemlet og ikke ved Forsømmelse afflaaret Krav paa Fritagelse, om senest Dagen før det berammede Møde skriftlig med Angivelse af Grund at indgive deres Begjæring til Udvalgets Formand.

Denne lader før Mødet de Navne, som findes paa Aarslisten, og som ikke ifølge Afgjørelser, truffe i Anledning af tidligere Samlinger i Rævningeaaret, eller i Medfør af Reglen i § 91 maatte være udgaaede, afskrive paa Sedler med deres paa Aarslisten opførte Lobenumre.

§ 78.

Paa Mødet afgjør Udvalget først de Spørgsmaal om Fritagelser eller om Udslettelse af Aarslisten, som ifølge §§ 71 og 77 maatte være forelagte det. Med Hensyn til disse Afgjørelser gjælde Reglerne i § 74.

Tages en Begjæring om Fritagelse til Følge, bliver det særligt at bestemme, om Fritagelsen alene har Hensyn til den forestaaende Samling eller skal gjælde for Aarslistens hele Varighed. I sidste Fald som og, naar en Afgjørelse gaar ud paa, at en paa Aarslisten optagen Person mangler Betingelserne for at

være Nævning, gjøres paa Nærslisten Bemærkning om, at den Paagjældende udgaar af Listen.

§ 79.

De Sedler, som ikke ifølge de i forrige Paragraf omtalte Afgjørelser maatte blive at lægge tilside, sammenholdes derefter med Nærslisten og estertælles, hvorefter der strides til Lodtrækning af 30 Hovednævninger og 10 Hjælpenævninger for den forestaaende Samling.

Til den Ende blive først de Sedler, der indeholde Navne paa Personer, som bo paa det Sted, hvor Retten skal holdes, eller i Nærheden af det, lagte i en Urne, og blandt dem 10 Sedler udtrukne af Formanden, een for een. Ethvert udtrukket Navn oplæses strax og optegnes paa en Liste. Derefter lægges ogsaa de andre Sedler i Urnen, og 30 Sedler udtages af Formanden, een for een; ethvert udtrukket Navn oplæses strax og optegnes paa en anden Liste. De udtrukne Numre forsynes med Lobenumre efter den Orden, i hvilken de udtrækkes.

Den sidste Liste er Samlingens Hovedliste den første Hjælpe Listen. Begge Listes underskrives af Udvalgets Formand. De nævnte Listes gjælde for hele den forestaaende Samling, om denne endog maatte forfættes udover den 31te Maj.

§ 80.

Ved Lodtrækningen til Hjælpe Listen blive de Personer, som have været opførte paa Hjælpe Listen ved tidligere Samlinger i Nævningeaaret, men ikke have været indkaldte, samt de Personer, der have været indkaldte under tidligere Samlinger, men ikke have gjort Krav paa den i § 64 Nr. 9 hjemlede fritagelse, ikke medtagne, forsaavidt der foruden dem paa Nærslisten findes opført et tilstrækkeligt Antal saadanne Personer, som komme i Betragtning til Hjælpe Listen.

§ 81.

Gjenparter af Hovedlisten og Hjælpe Listen skulle mindst en Uge for Samlingens Begyndelse tilstilles Formanden for den forestaaende

Retsfamling og Statsanlageren; fremdeles tilstilles Gjenparter, mindst 6 Dage før Samlingen eller Dagen, til hvilken Indstævning er slet, mulige Privatanklagere samt hver af de Anklagede og deres bestiktede Forsvarere. FINDER Indstævning med kortere Varjel Sted, afkortes denne Frist saaledes, at den bliver een Dag kortere end Varslet. Til den Anklagede sker Meddelelsen paa den i Lov om Strafferetsplejen § 95 ff. forefrevne Maade. Indsigelse, der gaar ud paa, at Gjenpart ikke er meddelt paa forefrevne Maade, maa fremsættes, førend Vedtækning af Rævninger til Sagen begynder.

§ 82.

Udvalgets Formand drager Omsorg for, at de paa Hovedlisten opførte Personer paa den i Lov om Strafferetsplejen § 95 ff. forefrevne Maade indkaldes med en Uges Varjel til at give Møde i Retten ved en Tilsigelse, som angiver Tid og Sted for Rettens Holdelse og indeholder Paamindelse om Pligten til betimelig Angivelse af mulige fritagelsesgrunde eller Forsald samt om Følgerne af Forsømmelse i denne Henseende og af Udbleivelse uden lovligt Forsald.

Paa lignende Maade gives der de paa Hjælpe listen opførte Personer Tilsigelse om, at de under den forestaaende Retsfamling skulle holde sig beredte til efter Indkaldelse at møde til Udøvelse af Rævningehvervet.

§ 83.

Hvis nogen af de tilfagte Hoved- eller Hjælpenævninger mener at have noget ikke ved Forsømmelse afflaaret Krav paa fritagelse eller at have lovligt Forsald, bør han ved Tilsigelsens Forhændelse eller saa snart, som det bliver ham muligt, opgive Saadant enten for Stavningsmanden, der paategner Tilsigelsen Bemærkning herom, eller skriftligt til Udvalgets Formand, samt meddele de Oplysninger i saa Henseende, som staa til hans Raadighed.

Forsømmelse af betimelig Anmeldelse af fritagelsesgrunde medfører deres Fortabelse.

§ 84.

FINDER Udvalgets Formand efter de fore-

liggende Oplysninger, at en fremsat Begjæring om Fritagelse bør tages til Følge, eller at et opgivet Forsald er gyldigt, eller at det ved de i § 71 nævnte Meddelelser er oplyst, at Grunde ere forhaanden, som udelukke nogen af de udtrukne Hoved- eller Hjælpenævninger fra Rævningshvervet, foretager han i et offentligt, Dagen forud bekendtgjort Møde paa lignende Maade, som i §§ 70—80 foreskrevet, ny Lodtrækning til Fuldstændiggjorelse henholdsvis af Hovedlisten og Hjælpe listen.

Med Hensyn til de ved denne Lodtrækning udtrukne Rævninger iagttages Reglerne i §§ 81 og 82 snarest muligt; de der ommeldte Frister forforktes saa meget, som Omstændighederne gjøre nødvendigt.

Finder Udvalgets Formand ikke tilstrækkelig Grund til at tage Hensyn til fremsatte Begjæringer om Fritagelse eller opgivne Forsald, lader han Meddelelse derom forkynde for Paagjældende paa den i § 82 bestemte Maade med Betydning om, at Spørgsmaalet kan indbringes til Afgjorelse af Retten ved Samlingens Begyndelse.

De af Formanden i Henhold til denne Paragrafs 1ste Stykke trukne Afgjorelser om Fritagelse og Udelukkelse have kun Gyldighed for den forestaaende Retsamling.

§ 85.

Dagen for Retsamlingens Begyndelse blive Rækelisten, den endelige Hovedliste og Hjælpe liste for Samlingen og de paategnede Tilsigelser til Hoved- og Hjælpenævningerne at tilstille Rettens Formand. Fremdeles skal Udvalgets Formand til samme Tid eller senere snarest muligt tilstille Rettens Formand de Meddelelser, som efter § 81 maatte komme ham tilhænde om tidligere upaaagtede eller senere opstaaede Grunde, som udelukke nogen af de paa Samlingens Lister opførte Personer fra Rævningshvervet.

§ 86.

Enhver Rævning, som efter Indkaldelse møder i Samlingen, adspørges, saa snart han efter Paaraab første Gang fremstiller sig, af

Rettens Formand, om han maatte mene sig udelukket fra dette Hverv ved nogen tidligere upaaagtet eller senere opstaaet Grund. Erre flige Udelukelsesgrunde Rettens Medlemmer eller Statsanklageren bekjendte, skulle de derom gjøre Meddelelse.

De herefter eller under Samlingens Løb opstaaende Spørgsmaal om Udelukkelse eller fritagelse afgjøres uden Paaante af Retten uden Rævninger. Afgjørelserne have kun Gyldighed for den løbende Samling. Paategning om dem sker paa vedkommende Samlingsliste

§ 87.

Enhver Rævning, som udebliver efter behørig Indkaldelse, uden at lovligt Forsald oplyses, eller som efter at være mødt, uden Orlov eller oplyst lovligt Forsald unddrager sig Opfyldelsen af de ham som Rævning paahvilende Pligter, ifalder en Bøde, første Gang fra 40 til 400 Kr., og i Gjentagelsestilfælde fra 100 til 1000 Kr.

Spørgsmaal om Rævnings Ansvar efter denne Paragraf afgjøres af Retten uden Rævninger.

Den affagte Kjendelse forkyndes snarest mulig for den paagjældende Rævning. Denne har i 8 Dage fra Kjendelsens Forkyndelse Afgang til at fremkomme med Oplysninger for Retten om, at behørig Indkaldelse ej har fundet Sted, eller at han har havt lovligt Forsald. Findes disse fyldestgjørende, ophæver Retten sin Kjendelse. Andre Retsmidler mod den affagte Kjendelse finde ikke Sted.

§ 88.

Har en udebleven Rævning, for hvis Vedkommende lovligt Forsald er oplyst, ikke oplydt den ham efter § 83 paahvilende Pligt til betimelig Anmeldelse og Meddelelse af Oplysninger, eller møder en Rævning for sent, men inden Lodtrækning af Rævninger til nogen Sag er begyndt den paagjældende Dag, kan Retten idømme ham en Bøde indtil 20 Kr. Imod denne Kjendelse finder intet Retsmiddel Sted.

§ 89.

Rettens Formand kan meddele en Ræv-

ning Orlov under Samlingen for en bestemt Tid.

§ 90.

Viser det sig under Samlingen, at det til Vedtrækningen af Rævninger til en Sag fornødne Antal (Lov om Strafferetsplejen § 313) ikke kan staffles tilveje ved Indkaldelse af de tilføjede Hjælpenævninger, foranstalter Rettens Formand Tallet udfyldt ved Vedtrækning blandt de paa Rærsklisten opførte Personer, som ere bosatte paa eller nær ved det Sted, hvor Retten holdes. Herved bliver Reglen i § 80 at iagttage. De udtrukne Personer, hvis Navne tilføres Hjælpe-listen og strax meddeles Anklageren, den eller de Anklagede og deres beskikkede Forsvarere, indkaldes strax efter Reglerne i § 82 med Aftens Varjel.

§ 91.

Ved Samlingens Slutning adspørger Rettens Formand de Rævninger, som have været indkaldte og have opfyldt deres Pligter som Rævninger, om de gjøre Krav paa den dem ved § 64 Nr. 9 hjemlede Fritagelse. I bekræftende Fald gjøres Bemærkning derom paa Rærsklisten. Lillige udfærdiges der de ovenmeldte Rævninger paa Forlangende uden Betaling Vidnesbyrd af Rettens Skrifer om, at de have givet behørigt Møde i Samlingen.

§ 92.

Der tilkommer de Rævninger, som bo længere end 1 Mil fra det Sted, hvor Retten holdes, Godtgjørelse for Befordring frem og tilbage med $1\frac{1}{2}$ Kr. for hver løbende Mil.

§ 93.

Rærsklisten samt Samlingens Hovedliste og Hjælpe-liste tilbagesendes efter Samlingens Slutning til Formanden for Udvalget til Rærsklistens Dannelselse.

Udtagelse af Rævninger til den enkelte Sag sker efter Reglerne i Lov om Strafferetsplejen.

Tredie Afsnit.

Om den offentlige Anklagemyndigheds
Ordning.

§ 94.

De offentlige Anklagere ere Overstatsanklageren ved Højesteret, Statsanklagerne ved Landsretterne samt de til disses Bistand bestilte Mand.

De offentlige Anklagere virke i Retsplejen, og særlig for Forsølgning af Forbrydelser, efter de nærmere Regler i Lovene om Retsplejen.

§ 95.

Overstatsanklageren bestikkes af Kongen. Til midlertidig at fungere som Overstatsanklager i Tilfælde af Embedsledighed eller Forsald kan Justitsministeren bestikke.

Overstatsanklageren virker ved Højesteret og fører Tilsynet med de offentlige Anklagere efter de nærmere Regler i Lovene om Retsplejen.

Overstatsanklageren har Embedskontor i Kjøbenhavn.

§ 96.

Til Bistand ved Udførelsen af Overstatsanklagerens Hverv bestikker Kongen en Statsanklager.

Justitsministeren kan efter Forhandling med Overstatsanklageren give ogsaa Andre Bemyndigelse til at optræde i en enkelt Sag for Højesteret som Overstatsanklager.

§ 97.

For hver af Rigets Landsretskredse bestikker Kongen en Statsanklager. Til midlertidig at fungere som Statsanklager i Tilfælde af Embedsledighed eller Forsald kan Justitsministeren bestikke.

Statsanklageren virker ved Landsretterne og Underretterne efter de nærmere Regler i Lovene om Retsplejen.

Statsanklagerne have Embedskontor ved den Landsrets Hovedsæde, for hvis Kreds de bestikkes.

§ 98.

Til de dem paahvilende Hvervs Udførelse have Statsanklagerne Bistand af de bestilte Hjelpe-Statsanklagere og Anklagere ved Underretterne.

Hver Statsanklager bestilles der af Justitsministeren 1, Statsanklageren for den første sjællandske Landsretskreds 2 Hjelpe-Statsanklagere.

Overstatsanklageren bestiller efter Forslag af Statsanklageren Anklagere oed Underretterne, een eller efter Omstændighederne flere ved hver Underretskreds, til efter Paalæg af Statsanklageren at udføre Anklager for Underretten.

Bemyndigelse til i en enkelt Sag at optræde for Landsretten som Statsanklager kan efter Forhandling med denne gives af Justitsministeren; Bemyndigelse til i en enkelt Sag at udføre en Anklage for Underretten kan efter Forhandling med Statsanklageren gives af Overstatsanklageren

§ 99.

Kun fuldmyndige, uberygtede, vederhæftige Mænd kunne bestilles til eller handle som offentlige Anklagere.

Den, der bestilles til Overstatsanklager eller Statsanklager, eller som bemyndiges til at optræde for Højesteret i en enkelt Sag, skal fyldestgjøre de Betingelser, der udkræves for at blive Højesteretsfagfører.

Den, der bestilles til Hjelpe-Statsanklager eller som bemyndiges til at optræde for Landsretten i en enkelt Sag, skal fyldestgjøre de Betingelser, der udkræves for at blive Sagfører ved Landsretterne.

Den, der bestilles til Anklager ved Underretten eller bemyndiges til i en enkelt Sag at udføre en Anklage for Underretten, skal fyldestgjøre de Betingelser, som udkræves for at blive Sagfører ved Underretterne.

§ 100.

Udøvelse af Sagførervirksomhed er uforenelig med Stillingen som Overstatsanklager, Statsanklager og Hjelpe-Statsanklager. Dog skal den Anklager, der har Bestillelse som Sag-

fører, med sine Foresattes Tilladelse kunne overtage Udførelsen af enkelte borgerlige Retsfager.

Virksomhed som Sagfører udelukker ikke fra Bestikkelse som Anklager ved Underretten, ej heller fra Bemyndigelse til ellers at optræde som Anklager i en enkelt Sag.

§ 101.

De offentlige Anklagere aflægge en særegen Ed, hvis Formular Justitsministeren foreskriver.

§ 102.

For Pligtovertrædelser i deres Hvervs Udførelse paadrage de offentlige Anklagere sig Ansvar til Straf og Erstatning efter Lovgivningens almindelige Forskrifter. Saadant Ansvar forfølges efter de almindelige Regler, hvor ikke Andet er særlig hjemlet i Lovene om Retsplejen.

§ 103.

De offentlige Anklagere ere Justitsministeren underordnede og staa med Hensyn til deres Hvervs Udførelse under dennes Tilsyn.

§ 104.

Ved særlig Lov fastfattes Overstatsanklagerens, Statsanklagerens og Hjalpe-Statsanklagernes Løn, Dagpenge under Embedsrejser, Kontorholds- og godtgørelse m. B.

Anklagere ved Underretterne samt de Mænd, der bemyndiges til at optræde som Anklagere i en enkelt Sag, erholde Vederlag af det Offentlige for den enkelte Sag. Retten fastsætter i Dommen eller, hvis Sagen afflutes ved Kjendelse, i denne Vederlaget efter Arbejds Betydning og Omfang.

Fjerde Afsnit.

Om Politimyndighedens Ordning.

§ 105.

Riget deles i Politikredse, svarende til Underretskredse. Som en Folge heraf forenes Kjøbenhavns Amtsrådskreds med Staden Kjøbenhavn til en Politikreds, jfr. dog denne Lovs § 2.

Politiet i Kjøbenhavn og Kjøbenhavns Amtsraadskreds forestaaes af en Politidirektor, i de andre Politikredse af en Politimester. De nævnte Embedsmand beskikkes af Kongen.

§ 106.

Politiets Virksomhed omfatter dels udenfor Retsplejen Omforg for offentlig Orden og Vel samt Lovenes Haandhævelse overensstemmende med de gjældende Love og Vedtægter, dels Virksomhed i Retsplejen efter Lovene om denne, herunder særlig Efterforskning og Forfølgning af Forbrydelser samt Bestyrelse af Arresthusene.

Andre Forretninger end de forannævnte, som efter den hidtil gjældende Ret have været henlagte til Herredsfogden, Birkedommeren eller Byfogden, og som ikke ifølge Reglerne i denne Lovs 1ste Afsnit gaa over til Retterne, varetages indtil videre af Politimesteren — for gamle Kjøbenhavns Amts Vedkommende af Politidirektoren —, dog at udenfor Kjøbenhavn den Dvirgheden efter D. § 3—16—3 tilkommende Afgjørelsesret og de Dvirgheden paahviende Forretninger med Hensyn til borgerlige Vielser gaa over til vedkommende Amtmand. Hvorledes der for Fremtiden skal forholdes med de frivillige Auktioners Afholdelse fastsættes ved Lov.

I de Kommuner, i hvis Bestyrelse Underdvirgheden paa Landet efter de hidtil gjældende Regler indtræder som Formand med samme Stilling som Borgmesteren i Kjøbstæderne, beskikkes Formanden for Fremtiden af Kongen, indtil anderledes bestemmes ved Lov.

§ 107.

De nærmere Regler for Inddragelsen af Kjøbenhavns Amtsraadskreds under Kjøbenhavns Politi fastsættes ved særlig Lov.

§ 108.

Med Hensyn til Ordningen af Politiet i Rigets andre Politikredse gjælde følgende nærmere Regler:

- 1) Til Politimesterens Bistand beskikkes der af Justitsministeren en Politiasistent for hver Kreds; denne har, hvor han handler

i Medfør af den ved Regulativ fastsatte Fordeling af Forretningerne eller efter Paalæg af Politimesteren, eller hvor denne ikke er tilstede, samme Embedsmyndighed som Politimesteren.

- 2) Enhver Politikreds forsynes med det fornødne Antal Politibetjente.

Herved iagttages, at der for enhver Kjøbstad i Kredsen, hvis Indvaanerantal er under 1500, beregnes foruden særligt Natopshu mindst 1 Politibetjent, for Kjøbstæder, som have mellem 1500 og 3000 Indvaanere, mindst 2 Politibetjente, endvidere mindst 1 Politibetjent for hver 1500, hvormed Indbyggerantallet overstiger 3000, dog ikke mere end 8 i Alt. Forøgelse af det her fastsatte Antal kan finde Sted, naar vedkommende Kommunalbestyrelse bevilger de fornødne Midler, og Justitsministeriet meddeler Samtykke dertil. Naar der for en Kjøbstad beregnes mere end 4 Politibetjente, skal en af dem være Overbetjent, hvilken i Politimesterens Forfald kan handle paa dennes Vegne.

For Landet beregnes mindst 1 bereden Politibetjent for hver 5000 Indbyggere af Kredsens Landbefolkning, saaledes at det mulig overstigende Antal regnes som fulde 5000, forsaavidt det overstiger Halvdelen. Overstiger det for Landet beregnede Antal Politibetjente 4, ansættes den ene som Overbetjent med Bemyndigelse til i Politimesterens Forfald at handle paa dennes Vegne. Forøgelse af det for Landet beregnede Antal Betjente kan finde Sted, naar Amtsraadet bevilger de fornødne Midler og Justitsministeren giver Samtykke dertil.

Enhver i en Politikreds ansat Politibetjent kan udøve den ham efter hans Stilling tilkommende Myndighed og kan af Politimesteren beordres til at gjøre Tjeneste paa ethvert Sted i Kredsen.

- 3) Det underordnede Personale antages paa 3 Maaneders Opfigelse af Amtmanden efter Indstilling af Politimesteren og kan

ligeledes efter dennes Indstilling affædiges af Amtmanden. Sognefogderne og lignende Bestillingsmænd bistaa Politiet efter de gjældende Regler. Det særegne Kystpoliti bortfalder, naar nærværende Lov træder i Virksomhed.

- 4) I hver Politikreds skal være en Hovedstation og en Vistation, med Vagstue, Kontor og Opholdssted for Anholdte. Hovedstationen skal være paa det Sted, hvor Kredens Hovedthingsted er; her skal ogsaa Politimesteren have Bolig. Justitsministeren bestemmer efter Forhandling med vedkommende Amts- og Byraad Stedet for Vistationen; ved denne skal Politiasistenten have Bolig.
- 5) Angaaende den almindelige Fordeling af Forretningerne mellem Politimesteren og Politiasistenten udfærdiger Justitsministeren et Regulativ. De nærmere Forskrifter i Henseende til det underordnede Personales Antagelse, Lønning og Affædigelse, samt om dets Tjenesteforhold og Pligter, fastsættes dels ved Regulativer, dels ved særlige Instruxer. Disse udfærdiges ligeledes af Justitsministeren, efterat der er givet Amtsraadene og Byraadene Lejlighed til at udtale sig.
- 6) Politimesteren og Politiasistenten lønnes af Statskassen. Lønnen, Kontorholdsvederlag og Dagpenge under Embedsrejser m. V. fastsættes ved særlig Lov. Hvorvidt der iøvrigt af Statskassen skal ydes noget Tilskud til Udgifterne ved Politiet, bestemmes ved særlig Lov.

§ 109.

Politimyndighederne ere Justitsministeren underordnede og staa under hans overste Tilsyn.

Politiet udenfor Kjøbenhavns Politikreds staaar i sin Virksomhed for Efterforskning og Forsøgning af de Forbrydelser, som høre under Statsanklagerens Virkekreds, under dennes Overtilsyn. Med Hensyn til sin øvrige Virksomhed staaar Politiet udenfor Kjøbenhavns Politikreds under Amtmandens Overtilsyn. Politidirektøren i Kjøbenhavn staaar i sin Embeds-

virksomhed i det Hele som hidtil umiddelbart under Justitsministeren.

§ 110.

For Pligtovertrædelser i deres Hvervs Udførelse paadrage Politiets Embeds- og Bestillingsmand sig Ansvar til Straf og Erstatning efter Lovgivningens Forskrifter. Saadant Ansvar forfølges efter de almindelige Regler, hvor ikke Andet er særlig hjemlet ved Loven om Strafferetsplejen eller ved Lovene af 11te Februar 1863 og 4de Februar 1871.

Med Hensyn til Politiets Virksomhed for Efterforskning og Forfølgning af Forbrydelser finde Reglerne i Lov om Strafferetsplejen §§ 24—26 Anvendelse med fornøden Lempelse.

Femte Afsnit.

Om Sagførervæsenet.

Kapitel I.

Om Sagføreres Bestikelse og deres Adgang til at benytte Fuldmægtig m. m.

§ 111.

Sagførere bestikkes af Justitsministeriet under Sagttagelse af de i denne Lov indeholdte Forskrifter.

§ 112.

Almindelige Betingelser for at kunne udøve Sagførervirksomhed ere, at den Paagjældende

- a) har opnaaet 25 Aars Alderen,
- b) har Indfødsret,
- c) ikke er ude af Raadigheden over sit Bo,
- d) godtgjør, at han har ført en reistaffen Wandel.

§ 113.

Foruden de i § 112 angivne almindelige Betingelser udfordres for de forskjellige Arter af Sagførere følgende særegne Betingelser:

- a) For at blive Højesterets-sagfører udfordres at den Paagjældende har bestaaet den fuld-

stændige juridiske Examen med Karakteren *laudabilis*, samt at han enten i 3 Aar har været i Virksomhed som Sagfører ved Landsretterne eller Hjelpe-Statsanklager eller i lige Tid været i Virksomhed som Universitetslærer i Lovkyndighed eller Dommer.

- b) For at blive Sagfører ved Landsretterne udfordres, at den Paagjældende har underkastet sig den fuldstændige juridiske Examen idetmindste med Karakteren *laudabilis*, samt at han enten i 3 Aar har været i Virksomhed som Sagfører ved Underretterne eller som Anklager ved Underretten, eller i lige Tid stadig har arbejdet under en Højesterets- eller Landsrets-sagførers Tilsyn og Vejledning og deltaget i dennes Forretninger, forsaavidt de kunne udføres ved Andre, samt derhos flittigen været Tilhører ved Retsforhandlingerne for en Landsret, eller ogsaa, at han i mindst eet Aar har været i Virksomhed som Dommer eller Universitetslærer i Lovkyndighed.
- c) For at blive Sagfører ved Underretterne udfordres, at den Paagjældende har underkastet sig enten den fuldstændige juridiske Examen med idetmindste Karakteren *laudabilis* eller den juridiske Examen for Ustuderede med Karakteren *Bekvem*, samt at han enten i 3 Aar stadig har arbejdet under en Sagførers eller Statsanklagers Tilsyn og Vejledning og deltaget i dennes Forretninger, forsaavidt de kunne udføres ved Andre, samt derhos flittig været Tilhører ved Retsforhandlingerne, eller ogsaa, at han i lige Tid har været Retsfriver eller stadig har gjort Tjeneste som autoriseret Dommerfuldmægtig eller været i Virksomhed som Fuldmægtig, Kopist eller Assistent under en Ret.

Den, der er i Besiddelse af de Egenstaber, som udfordres for en højere Art af Sagførervirksomhed, er altid berettiget til at stedes til en ringere Art af Sagførervirksomhed.

§ 114.

Den, der paa fyldestgjørende Maade for Justitsministeriet oplyser, at han er i Besiddelse af de fornødne Egenstaber, som udfordres for at blive Sagfører af den ene eller den anden Art, er berettiget til at blive stillet til at gøre den for Sagførere af denne Art foreskrevne Prøve, jfr. § 115. Om de forelagte Oplysninger gives der Sagførerraadet Lejlighed til at høre sig i de Tilfælde, som ommeldes i § 144.

Dog kan den, der to Gange har fremstillet sig til Prøven, ikke oftere stedes til dens Afleggelse.

§ 115.

Sagførerprøven bestaar i, at den Paagjældende for en Ret af den Art, for hvilken han vil opnaa Berettigelse til at procedere, skal udføre 3 Sager, af hvilke mindst 1 er civil, som han selv skal forklaffe sig, og at hans Udførelse af disse Sager af vedkommende Domstol kendes forsvarelig.

Ingen Domstol kan vægre sig ved at stede den, som af Justitsministeriet er kjendt berettiget dertil (§ 114), til at aflægge saadan Prøve.

§ 116.

For Bestikkelserne som Højesteretsfagfører, Landsrets-fagfører og Underrets-fagfører erlægges Gebyrer henholdsvis 200, 120 og 60 Kr. — Gebyrerne tilfalde Statskassen.

Forinden Bestikkelsen udleveres til Vedkommende, har han at underskrive en edelig Forsikring om, at han med Flid og Trofasthed vil udføre de Sager, der betroes ham, og at han i det Hele vil samvittighedsfuldt opfylde sine Pligter som Sagfører.

§ 117.

Udøvelsen af Sagførervirksomhed kan ikke forenes med noget Dommer- eller Retskriver-Embede, noget Embede som Overstatsanklager eller Statsanklager, nogen Dvirghedspost eller Ansættelse i Politiets Tjeneste, ejheller med privat Tjenesteforhold hos en Amtmand eller Retsbetjent. Hvorvidt forøvrigt nogen offentligt Embeds- eller Bestillingsmand tillige

kan udøve Sagførervirksomhed, bestemmes af Kongen.

Dufter en Sagfører, som befinder sig i nogen af de Stillinger, der ikke tilfiede den almindelige Udøvelse af Sagførervirksomheden, i et enkelt Tilfælde at overtage Udførelsen af en Rets sag, skal dette dog ikke være ham forment, naar han dertil erholder sine Forefatters Tilladelse.

Den, der uden at være Sagfører, tilfredsstiller Betingelserne for at kunne blive Sagfører af den ene eller den anden Art, kan der af Retten gives Tilladelse til i et enkelt Tilfælde at udføre en Sag. forudsat at han dertil kan erholde sine Forefatters Tilladelse, forsaavidt han er Embedsmand.

§ 118.

Den, der bestikkes som Højesterets- eller Landsrets sagfører, er, saalænge han vil benytte Bestikkelsen, forpligtet til at have Bopæl i eller ved den Stad, hvor henholdsvis Højesteret eller en Landsret har sit Sæde. Underrets sagførerne ere forpligtede til, saalænge de ville benytte Bestikkelsen, at have Bopæl i en Retsreds, som horer til en af de Underretter, ved hvilke de ere berettigede til at procedere, samt at opgive saadan deres Bopæl for Justitsministeriet. Agt de at flytte fra det Sted, hvor de have taget Bopæl, til en anden Jurisdiktion, skulle de anmeldte Flytningen for Justitsministeriet, forinden Bestikkelsen paa det nye Sted kan benyttes.

§ 119.

Højesterets sagførerne ere berettigede til at give Møde for alle Landets Domstole, Landsrets sagførerne for alle Lands- og alle Underretter, Underrets sagførerne for enhver Underret udenfor Kjøbenhavn, Alt forsaavidt der ved vedkommende Ret kan gives Møde af Sagførere.

Ingen Sagfører kan give Møde eller lade møde for en af en enkelt Dommer beklædt Ret, i hvilken Dommeren er beslægtet eller besvogret med ham i anden Grad af Sidelinien eller nærmere.

§ 120.

Hvor under Domsager mundtlig For-

handling finder Sted, er det ikke tilladt Sagførere at give Møde ved Fuldmægtig, men dersom en Sagfører ikke kan eller ikke vil udføre Sagen i egen Person, maa dette ske ved en anden til Møde for vedkommende Domstol berettiget Sagfører.

Dog skal det være tilladt for Sagføreren ved enhver uberhyttet Person at fremsætte og begrunde Begjæring om Sagens Udsættelse paa Grund af Forhold, hvorved Sagføreren selv hindres i at give Møde.

§ 121.

Udenfor Domsjager er det Sagførere tilladt uden særlig Angivelse af Grund at lade møde for sig ved deres faste Fuldmægtige.

Med Angivelse og i fornødent Fald Bevisliggjørelse af lovligt Forsald kunne Sagførere under de i denne Paragraf omhandlede Rettergangsforetagender give Møde ved enhver uberhyttet myndig Mandsperson.

§ 122.

Enhver Sagfører er berettiget til at have een fast Fuldmægtig. For at kunne blive fast Fuldmægtig for en Sagfører udfordres, at den Paagjældende er en myndig og uberhyttet Mandsperson, har underkæstet sig enten den fuldstændige juridiske Examen eller den juridiske Examen for Ustuderede, samt at han er anmeldt ved den paagjældende Ret som Sagføreren faste Fuldmægtig. Saadanne Anmeldelser indføres enten i Retsprotokollen eller i en særlig dertil bestemt Bog, efter at det er undersøgt, om den Paagjældende tilfredsstiller de forestrevede Betingelser.

§ 123.

Til Udførelsen af offentlige og beneficerede Sager, forsaavidt dette ikke sker ved Embedsagførere, antager Justitsministeriet efter Overenskomst et tilstrækkeligt Antal af de til Møde i vedkommende Ret berettigede Sagførere, dog med Forbehold af den Ret, som er indrømmet de af Kongen udnævnte Sagførere.

Kapitel II.

Om Sagførernes Rettigheder og Pligter.

§ 124.

Sagførerne ere paa den Maade og med de Begrænsninger, som i Rettergangskoven bestemmes, eneberettigede til at udføre Retsager for Andre.

§ 125.

Ingen Sagfører er, bortset fra de Tilfælde, hvor han hertil kan beordres, pligtig at paatage sig Udførelsen af en Retsag.

§ 126.

Sagførere ere pligtige med Klid og Trofasthed at udføre de dem betroede Sager samt at afholde sig fra Alt, hvorved de kunne skade deres Mandant. Brud paa deres Pligter i denne Henseende anses og straffes som Brud paa Embedspligter.

§ 127.

Ligesom ingen Sagfører maa paatage sig Udførelsen af vitterlig vrang og uretfærdige Sager, saaledes maa han ej heller i Udførelsen af de ham betroede Sager betjene sig af noget ham vitterlig usandt Foregivende eller nogen ham vitterlig Fortielse eller Benægtelse af Sandheden, være sig med Hensyn til Sagens Sammenhang eller andre Forhold eller Omstændigheder, som komme i Betragtning ved Sagens Behandling.

§ 128.

Sagførerne ere pligtige at fremme de dem betroede Sager med den Hurtighed, som Tilfældets Beskaffenhed tillader. De maa som en Følge heraf ikke forhale Sagerne ved unødvendige Udfættelser, grundløse Formalitetsindsigelser eller andre Udflugter.

§ 129.

Sagførerne ere pligtige at vise Retten Lydhed og Agtelse. Ligesom derfor usømmelig Tale eller Skrivemaade af Sagførere be-

lægges med højere Straf end et lige Forhold udbøjt af Andre, saaledes skal enhver Undladelse af at efterkomme Paalæg, som Retten lovligen giver en Sagfører, anses og straffes som Brud paa Embedspligter.

§ 130.

Hvad enten Overenskomst om Bederlag er sluttet iforvejen eller ikke, maa ingen Sagfører kræve højere Betaling, end der skjøttes billigt, for den Vistand og Tjeneste, han i saadan Egenstaaelse yder, være sig i Udførelsen af Retsager eller ved Meddelelsen af Raad og Vejledning i andre juridiske Anliggender.

Forøvrigt er det ikke forbudt at betinge sig højere Betaling for det Tilfælde, at Sagen vindes, end for det Tilfælde, at den i det Hele eller for en Del tabes, ligesaa lidt som det er forbudt at betinge sig en vis Andel i Sagens Gjenstand, naar dog det Bederlag, som saaledes tilflyder Sagføreren, ikke i det Hele skjøttes at være ubilligt.

§ 131.

Overtrædelse af de Sagførerne ifølge denne Lov paahvilende Pligter kan ikke undskyldes med, at Mandanten har forlangt eller indvilget i det Foretagne eller Undladte.

§ 132.

Straffelovens 13de Kapitel om Forbrydelser i Embedsforhold er anvendeligt paa Sagførere, forsaavidt som de enten overtræde de i nærværende Lov givne Forrifter eller ibrigt forse sig i deres Virksomhed som Sagførere.

De i Rettergangslovene hjemlede Rettergangsbøder kunne paalægges Sagførere i alle Tilfælde, hvor det stedfundne lovstridige Forhold maa tilregnes dem.

§ 133.

Naar den Straf, som skal paalægges en Sagfører, ikke er højere end Bøder, og ingen særlig Bevisførelse udføres for at oplyse det strafbare Forhold, kan Straffen paalægges under den Sag, med Hensyn til hvilken For-

feelsen er begaaet, enten ved en særskilt Kjendelse eller ved den endelige Dom.

Kapitel III.

Om Ophor af Retten til Sagførervirksomhed.

§ 134.

Retten til at udføre Sagførervirksomhed ophører, naar Sagføreren i Henhold til Bestemmelserne i Straffelovens Kap. 13 dommes til Fortabelse af sin Ret til at udøve Sagførervirksomhed.

§ 135.

Justitsministeriet fratager, efter desangaaende at have hørt Sagførerraadet, Sagførere deres Ret til at udøve Sagførervirksomhed, naar de ved Dom findes skyldige i en i den offentlige Mening vanærende Handling. Dog skal den Sagfører, som tror sig forurettet ved Justitsministeriets Afgjørelse, i en Tid af 14 Dage efter dennes Meddelelse til ham, være berettiget til at forlange Domstolenes Afgjørelse af Spørgsmaalet, i hvilket Djemed det Offentlige da har at anlægge Sag imod Sagføreren og under denne søge Justitsministeriets Bestemmelse kjendt ved Magt at stande.

§ 136.

Kommer en Sagfører ud af Raadighed over sit Bo, har Justitsministeriet at fratage ham Retten til at udøve Sagførervirksomhed, saalænge Uraadigheden staar paa. Sagføreren er berettiget til inden den i foregaaende Paragraph ommeldte Frist og paa den der angivne Maade at fordre Domstolenes Afgjørelse, naar han ikke vil underkaste sig Justitsministeriets Bestemmelse.

Kapitel IV.

Om Sagførersamsund og Sagførerraad.

§ 137.

Samtlige i en Landsretskreds boende Sag-

førere udgjøre et Samsfund. Højesteretsfagførerne ere Medlemmer af det til den nordsjællandske Landsret hørende Sagførersamsfund.

§ 138.

Enhvert Sagførersamsfund skal have en Bestyrelse, der benævnes Sagførerraad.

Sagførerraadet bestaar af en af Landsrettens Formand blandt Sagførerne i Kredsen valgt Formand og et lige Antal Medlemmer, ikke under 4 og ikke over 8, Halvdelen valgte af og blandt Landsrets- og Højesteretsfagførerne, Halvdelen af og blandt Underretsagførerne. Lige med Sagførere i Henseende til Valgret og Valgbarhed til Sagførerraadet staa Mand, som have været Sagførere og ikke ere gaaede over i noget Statsembede. Samtlige Valg gjælde for 4 Aar; Gjenvalg kan finde Sted.

§ 139.

Til almindeligt Møde af Samsfundets Medlemmer indbydes ved en offentlig Bekjendtgørelse med mindst 14 Dages Varjel.

§ 140.

Almindelige Møder sammentkaldes dels for at vælge Medlemmer af Sagførerraadet, dels for at afhandle andre Gjenstande vedkommende Sagførersamfundets Forhold og Interesser.

Sagførerraadet sammentkalder Møder, saa ofte dette findes nødvendigt; naar et Antal af mindst en Fjerdedel af Medlemmerne af Sagførersamsfundet eller naar Landsrettens Formand forlanger det, er Sagførerraadet pligtigt at sammentkalde Møde.

Første Gang efter at denne Lov er traadt i Kraft, sammentalder Landsrettens Formand Møde til Valg af et Sagførerraad.

§ 141.

Sagførerraadet har at føre et almindeligt Tilsyn med de til Samsfundet hørende Sagføreres Forhold i deres Virksomhed som saadanne. Det har ikke blot at sørge for, at disse i deres Forhold som Sagførere holde sig Lovene efterrettelige, men ogsaa over, at de i deres Sagførervirksomhed undgaa Alt, hvad der ikke

kommer overens med den Hæderlighed, Nojagtighed og Paalidelighed, eller med den Agtelse for Statsmyndighederne, som en offentlig beskikket Sagfører altid maa udvise, ligesom det med bindende Virkning for Sagførerne har Ret til at afgjøre Tvistigheder angaaende Vederlag for den af dem i saadan deres Egenskab ydede Tjeneste og Bistand til Private, naar disse i denne Anledning henvende sig til det.

§ 142.

I Henhold til den foregaaende Paragraf kan Sagførerraadet stride ind mod hvert enkelt Samsundsmedlem, saavel af egen Drift som ifølge Begjæring.

Sagførerraadet kan tildele de enkelte Medlemmer af Sagførersamfundet Brettesattelser, forbyde dem Udførelsen af enkelte Sager eller Forretninger, paalægge dem Boder af ikke over 200 Kroner, suspendere dem fra Sagførervirksomheden i en vis Tid, dog ikke længere end 1 Aar.

Dog kunne de nævnte Straffe ikke anvendes, uden at den Paagjældende har havt tilstrækkelig Lejlighed til at erklære sig over de ham gjorte Debjædelser og fremkomme med sit Forsvar, mundtlig eller skriftlig.

§ 143.

Naar Sagførerraadets Beslutning ud paa Boder over 40 Kroner, Forbud imod Udførelsen af enkelte Sager eller Forretninger eller paa Suspension, kan den paagjældende Sagfører fordre Beslutningen, forinden den kan træde i Virksomhed, prøvet af Landsretten, naar han inden 3 Dage forlanger dette ved en Skrivelse til Landsrettens Formand.

Landsrettens Formand har da at kalde Sagførerraadet og den paagjældende Sagfører til et Møde med Landsrettens Medlemmer, af hvilke mindst 5 maa være tilstede.

I dette Møde, som holdes for lukkede Døre, gives der alle Vedkommende Lejlighed til mundtlig at udtale sig, hvorefter Landsretten enten stadfæster eller ophæver Sagførerraadets Beslutning.

§ 144.

Sagførerraadet har at føre Tilsyn med de Mænd, som forberede sig til Sagførervirksomheden ved den paagjældende Landsret eller de under samme hørende Retter. Ethvert Andragende fra saadanne Mænd om Beskikkelse som Sagfører ved Landsretten eller i Landsretskredsen skal forelægges Sagførerraadet til Erklæring. Dersom Sagførerraadets Erklæring gaar ud paa, at den Paagjældende ikke kan antages virkelig at have deltaget i Sagførerforretningers Udførelse eller at have med tilbørlig Flid bevaanet Retsforhandlingerne, eller paa, at han ikke har ført en retskaffen Vandel, kan Andragendet om Beskikkelse i Reglen ikke tages til Folge; dog kan Justitsministeriet, naar særegne Grunde tale derfor, tildele Vedkommende Beskikkelse, uagtet hans Andragende ikke anbefales af Sagførerraadet, men dog ikke førend efter at der paany er givet dette Lejlighed til at høre sig.

§ 145.

For ethvert Sagførersamfund kan der an-gaaende Samfundets indre Anliggender oprettes Vedtægter, som dog ikke maa indeholde Noget, der strider mod denne Lov.

Saadanne Vedtægter skulle behandles og vedtages med absolut Stemmeskerhed paa et almindeligt Møde og derefter forelægges Kongen, som enten stadfæster dem eller nægter deres Stadfæstelse.

Sjette Afsnit.

Lovens Træden i Kraft, Overgangsbestemmelser.

§ 146.

Denne Lov træder i Kraft 1 Aar fra den Dag at regne, da det Numer af Lovtidenden udgaar, hvori den kundgjøres.

De i §§ 20, 33 og 34 ommeldte Anordninger og Bekjendtgørelser udgaa i betimelig Tid før det Tidspunkt, da Loven efter foranstaaende Bestemmelse træder i Kraft. Fremdeles bliver der før det nævnte Tidspunkt at

drage Omfjorg for Affattelsen af de i 2det Af-
snit Kap. 2 og 3 omtalte Lister.

Loven gjælder ikke for Færøerne; den
nordfjællandske Landsret er Overret for Fær-
øerne.

§ 147.

De Spørgsmaal, som opstaa ved Sam-
menlægning eller Deling af hidtilværende Un-
derretskreds med Hensyn til Bidrag til Arrest-
husets Opførelse eller Vedligeholdelse, og andre
for en Retskreds fælles Anliggender afgjøres af
Justitsministeren i Forening med Indenrigs-
ministeren efter Forhandling med vedkommende
kommunale Myndigheder.

§ 148.

Naar flere hidtilværende Underretskreds-
sammenlægges, gaa deres Skjode- og Pante-
protokoller over til Hovedthingstedet for at af-
benyttes for hele Retskredsen. Deles en hidtil-
værende Underretskreds, blive de fornødne Af-
skrifter af Skjode- og Pantebøgerne at udfær-
dige og Betalingen herfor at udrede af Stats-
kassen.

§ 149.

Sager og Anliggender, som paa den Tid,
da nærværende Lov træder i Kraft, svæve for
Retten, gaa over fra de hidtil bestaaende Ret-
ter til de nye efter følgende Regler:

- 1) Sager og Anliggender, som svæve ved en
Ret i første Instans, gaa efter Bestaffen-
heden af de Regler, der finde Anvendelse
paa den fortsatte Behandling, over enten
til den Landsret eller den Underret, under
hvilken den paagjældende Retskreds hen-
lægges. Finder en Deling Sted af en
hidtilværende Underretskreds, sker Over-
gangen i alle Tilfælde, hvor Værnethinget
beror paa stedlige Hensyn, til den Ret,
under hvilken den paagjældende Del af
Retskredsen henlægges, i andre Tilfælde
til den Ret, under hvilken den større Del
af Retskredsen er henlagt;
- 2) Sager, som svæve ved Landsoverretten i
Kjøbenhavn eller i Viborg, gaa over hen-

holdsvis til den nordsjællandske Landsret eller den mellemjydske Landsret.

§ 150.

De nuværende Dommere og andre Embedsmand ved Landsøver- samt Hof- og Stadsretten i Kjøbenhavn, Kriminal- og Politiretten samt Sø- og Handelsretten sammesteds og Landsøverretten i Viborg ere pligtige at modtage Bestikkelse ved de nye Landsretter, og de nuværende Underdommere og Underretsskrivere at modtage Bestikkelse ved de nye Underretter, dog uden Formindsfelse i deres hidtil havde Embedsindtægter.

Forjaaviddt der i nærværende Lov gjøres strengere Fordringer i Henseende til juridisk Examen for Dommere og andre Retsembedsmænd end efter de hidtil gjældende Regler, forbliver det dog ved disse med Hensyn til de Mænd, der alt ere bestiktede som saadanne, samt med Hensyn til de Mænd, som nu have bestaaet juridisk Examen og bestikkes i Løbet af 10 Aar fra denne Lovs Træden i Kraft.

§ 151.

De Spørgsmaal, som opstaa ved Sammenlægning eller Deling af hidtilværende Politikredse med Hensyn til de for en Politikreds fælles Anliggender, afgjøres af Justitsministeren i Forening med Indenrigsministeren efter Forhandling med vedkommende kommunale Myndigheder.

§ 152.

De nuværende Underretsdommere ere pligtige at modtage Bestikkelse som Politimestre, dog uden Formindsfelse i deres Embedsindtægter.

§ 153.

De, der efter hidtil gjældende Regler have Afgang til at blive Underretsfagførere, Overretsfagførere og Højesteretsfagførere, skulle i Løbet af 10 Aar have Afgang til at blive henholdsvis Underretsfagførere, Landsretsfagførere og Højesteretsfagførere.

Med Hensyn til tidligere bestiktede Højeste-

retsadvokater og Højesteretsfagførere, Overretsprofuratorer og Overretsfagførere samt Underretsprofuratorer og Underretsfagførere finde de i 5te Afsnit givne Regler om Højesteretsfagførere, Landsretsfagførere og Underretsfagførere Anvendelse, saavel i Henseende til Retten til at give Møde for Domstolene som i Henseende til andre Rettigheder og Pligter.

Motiver

til det

af den ved allerh. Reskr. af 28. Febr. 1868 nedsatte Processkommission

udarbejdede

Udkast til Lov om Domsmagtens, den offentlige Anflagemyndigheds,
Politimyndighedens samt Sagforervæsenets Ordning.

Februar 1876.

Kjøbenhavn.

Trykt hos J. H. Schultz.

1876.

Overfigt over Indholdet af Motiverne.

	Side
Indledende Bemærkninger	1-4.
Første Afsnit.	
Om Domstolens Ordning	
Indledende Bemærkninger	4-34.
Kapitel I.	
Om Rigets Inddeling i retslig Henseende	4-8.
Kapitel II.	
Om Retterne	8-13.
I.	
Søjesteret	13-14.
II.	
Landsretter	14-21.
III.	
Underretter	21-29.
IV.	
Særlige og ekstraordinære Retter	29.
V.	
Almindelige Bestemmelser for Retterne	29.
Kapitel III.	
Om Dommere og Retsskrivere	29-34.
I.	
Om Dommere	29-34.
II.	
Om Retsskrivere	34.
III.	
Om Retshjælpe, Stævningemand m. v.	34.
IV.	
Om Løn, Dagpenge m. v.	34.

Andet Afsnit.

Om Røvningsenes Kaldelse Side 35—46.

Kapitel I.

Almindelige Bestemmelser 35—40.

Kapitel II.

Grundlisterne 40—41.

Kapitel III.

Røvningskredsens Karoliste 41—45.

Kapitel IV.

Røvningerne for den enkelte Samling 45—46.

Tredie Afsnit.

Om den offentlige Anklagemyndigheds Ordning 46—51.

Fjerde Afsnit.

Om Politimyndighedens Ordning 52—58.

Femte Afsnit.

Om Sagførervæsenet 58—65.

Indledende Bemærkninger 58.

Kapitel I.

Om Sagførernes Beskikkelse samt deres Afgang til at benytte Fuldmægtig m. v. 58—60.

Kapitel II.

Om Sagførernes Rettigheder og Pligter 60—61.

Kapitel III.

Om Ophør af Retten til Sagførervirksomhed 61.

Kapitel IV.

Om Sagførersamfund og Sagførerraad 61—65.

Sjette Afsnit.

Lovens Træden i Kraft. Overgangsbestemmelser 65—67.

Tillæg.

Forslag angaaende Landsretternes Organisation, som subsidiært henstilles til Overvejelse 68—75.

Det foreliggende Udkast har til Opgave at tilvejebringe en saadan Retsorganisation, som forudsættes i og kræves af den Ordning af Rettergangsmaaden, Kommissionen har bragt i Forslag. Udkastets Indhold staar altsaa i den nøjeste Sammenhæng med de tvende af Kommissionen udarbejdede Lovudkast om den borgerlige Retspleje samt om Strafferetsplejen og udgjør i Virkeligheden tilsammen med disse et organisk Hele, hvis enkelte Led betinge hinanden. At der desuagtet er givet de organisatoriske Bestemmelser Plads i et særskilt Lovudkast, finder sin Retfærdiggjørelse allerede i den Betragtning, at disse Regler — i al Fald for den langt overvejende Del — udgjøre et sælles Grundlag for begge de andre Udkast. Hertil kommer, at der ved Siden af al den Utidighed i Stilling og Virksomhed, som de forskellige i Retsplejen virkende Organer frembyde, er en saadan indbyrdes Forbindelse og Bezelvirkning mellem dem, at en samlet Fremstilling af deres Indretning i væsentlig Grad maa lette Overblikket over den hele Ordning.

Det Formaal at tilvejebringe en Retsorganisation, der svarer til den nye Rettergang, maa ifølge dennes Væsen med Nødvendighed føre til et gennemgribende Brud med de Grundsætninger, hvorpaa den bestaaende Retsforfatning er bygget. Overfor den fuldstændige Omdannelse af den hele Rettergangsmaade, som de tvende Lovudkast om Retsplejen gjernemføre, har det været nødvendigt ogsaa paa Retsorganisationens Omraade at opgave det gamle Grundlag og gaa over til et nyt System. Dette Systemskifte paavirker

alle Retsorganisationens Led; dets Virkninger indskrænke sig ikke til selve Domsmagtens Ordning, men gjøre sig — om end i forskjellig Grad — ogsaa gjældende med Hensyn til Anklagemyndigheden, Politiet og Sagførervæsenet, altsaa i alle de Forhold, som kunne henføres under Retsorganisationen i videre Forstand. Den nærmere Udvikling og Begrundelse af disse Institutioners Ordning efter Udkastet kan først gives i Bemærkningerne til dettes enkelte Afsnit. Kun om den almindelige Retning, hvori Omordningen gaar, skal der allerede her forudskilkes nogle Bemærkninger.

Hvad angaar Domsmagtens Ordning, skal først fremhæves de Reformers, som i denne Henseende umiddelbart paabydes i Grundlovens §§ 71 og 74, nemlig Retsplejens Adskillelse fra Forvaltningen og Indførelse af Rævninger i visse Straffesager. For saa vidt har det foreliggende Udkast haft samme Opgave at løse som de Lovudkast*) vedrørende Strafferetsplejen, der ved Kommissionens Redfættelse anvistes den som Forhandlingsgrundlag, og i Hovedtrækkene ogsaa løst den paa samme Maade. Men medens de ældre Udkast med de heraf flydende Forandringer, som navnlig træde frem i Politimyndighedens Adskillelse fra Underdommerembederne, Indskrænkning af disse's Antal samt Oprettelse af Rævningsretter, iøvrigt byggede paa den bestaaende Domstolsorganisation, griber Kommissionens Forslag langt dybere ind i denne. Dette skyldes ikke saameget den Omstændighed, at

*) De Udkast, som i Rigsdagssamlingerne 1863—64 og 1864—65 forelagdes af Regjeringen.

de nu foreliggende Rettergangsforslag i Overensstemmelse med den Opgave, der var stillet Kommissionen, ogsaa omfatte den borgerlige Retspleje, men har sin afgjørende Grund i den Ordning af Retsmiddelsystemet, som Gjennemførelsen af det for begge Dele af Processen fælles Mundtlighedsprincip har havt til Følge. I en mundtlig Procesmaade bliver der ikke Plads for et Appellinstitut i den Forstand, hvori det kjendes i vor nuværende Ret; men, efter som Mundtligheden gjennemføres mere eller mindre fuldstændigt, maa større eller mindre Dele af Sagens Behandling i første Instants udelukkes fra yderligere Prøvelse for højere Ret. Skal Principet gjennemføres fuldstændigt — og Grundloven fastsætter udtrykkelig, at det skal ske „saa vidt som muligt“ — altsaa ogsaa finde Anvendelse paa Bevisførelsen (Umiddelbarhedsgrundsætningen), maa Konsekvensen blive, at ingen Appel kan finde Sted med Hensyn til Bevispørgsmaalets Afgjørelse. I denne Udstrækning var Mundtlighedsprincipet efter de ældre Udkast kun anerkjendt for de Straffesagers Vedkommende, i hvilke Nævninger skulde medvirke. Derimod gjennemføre de af Kommissionen udarbejdede Forslag Principet i det Hele saavel i Strafferetsplejen uden Hensyn til, om Nævninger medvirke ved Sagens Afgjørelse eller ikke, som i den borgerlige Retspleje. Herefter kommer Tyngdepunktet altsaa i hele Retsplejen til at ligge i den første Behandling af Sagen. Ligesom dette Hensyn i mange Retninger har indvirket paa Procesmaadens Indretning, saaledes maa det ogsaa udøve en gennemgribende Indflydelse paa Domstolsorganisationen. Navnlig bliver det en uafviselig Nødvendighed at give de almindelige Retter i første Instants en saa betryggende Organisation, at den endelige Afgjørelse af Bevispørgsmaalet kan betroes dem. I Overensstemmelse hermed er efter det nye System den dømmende Myndighed i første Instants som Regel henlagt til kollegialt sammensatte Domstole (Landsretter, efter Udkastet i et Antal af 6 for hele Riget), medens nærmest kun Smaasager og andre Rets handlinger, som allerede paa Grund af Landsretsretsredsens store Udstrækning ikke hensigtsmæssig kunne indtra-

ges under den kollegiale Rets Virkefreds, ere forbeholdte de for mindre Kredse oprettede og af Enkeltdommere beklædte Retter (Underretter, hvis Antal efter Udkastet skal ligge mellem 50 som Minimum og 58 som Maximum). Paa den anden Side bliver der i den nye Ordning regelmæssig kun Spørgsmaal om to Instantser. Hvad angaar de til Underretterne henlagte Sager, er den Landsret, til hvis Kreds vedkommende Underret hører, anden og ordentligvis sidste Instants. For Landsrets sagers Vedkommende gaar Paaanken til Højesteret, der saaledes ligesom hidtil vedbliver at være øverste Instants for hele Riget.

Procesreformen kræver fremdeles Oprettelsen af en ny særegen Anklagemyndighed. En saadan Institution forudsættes baade i Udkast til Lov om Strafferetsplejen og — om end kun undtagelsesvis — i Lovudkastet om den borgerlige Retspleje. Den egentlige Grund til Institutionens Oprettelse ligger imidlertid i Anklageprincipets Indførelse i Strafferetsplejen. Ligesom det med Nødvendighed ligger i dette Princip, at Anklagen maa have et selvstændigt, fra Dommeren forskjelligt Organ, saaledes ere de Funktioner, der i den nye Strafferetspleje maa lægges i Anklagerens Haand, af saadan Betydning og Omfang, at Opgaven ikke i sin Helhed tilborlig kan løses af nogen Embedsmyndighed, som ved Siden heraf har andre væsentlige Hverv at varetage. Overalt, hvor den Grundsætning fastholdes, at Forbrydelser i Reglen skulle forfølges af det Offentlige, betragtes det derfor ogsaa som en nødvendig Forudsætning for Anklageprocessen, at der staves et særligt Organ for den offentlige Anklage. Efter den af Kommissionen foreslaaede Ordning af Strafferetsplejen fremtræder denne Fordring deshos med saameget større Styrke, som Anklageprincipet her er gennemført i videre Udstrækning, end det sædvanligt er Tilfældet i de fremmede Processlove. Den nye Myndighed, der saaledes bliver at indføre, kræver efter det foreliggende Udkast dog kun et forholdsvis ringe Antal af særlige Organer. Det Maal, der skal naaes, gjør det nemlig ikke nødvendigt at give den offentlige Anklagemyndighed en saadan Organisation, at den bliver i Stand

til ved egne Kræfter at udføre alle de Funktioner, som i og for sig falde ind under dens Omraade. Saaledes er den Anklagen forberedende Virksomhed under Efterforskningen og Forundersøgelsen henlagt til Politimyndighederne under Anklagerens Overtillshyn. I et stort Antal mindre betydelige Straffesager (det nye Systems offentlige Politisager) kan det endog overlades til Politimyndighederne selvstændig at varetage Anklagerens Funktioner fra Sagens Begyndelse til dens Slutning i første Instant. Antallet af de Embedsmænd, der særligt blive at bestikke til det offentlige Anklagerhverv, har herefter kunnet indskrænkes til en ved Højesteret bestikket Overstatsanklager, som staar i Spidsen for hele Anklagemagten, og til hvis Bistand der særligt ansættes en Statsanklager, samt en for hver af de 6 Landsretskredse bestikket Statsanklager, som med Bistand af underordnede Funktionærer udfører Anklagerhvervet i den paagældende Kreds saavel for Landsretsagernes Vedkommende som i de Underretsager, der ikke ere henlagte til Politiets Forfølgning.

Endvidere udtræves der en ny Organisation af Politimyndigheden. Dette er ikke blot en Følge af den Adskillelse mellem Retsspleje og Forvaltning, som allerede henfynnet til Domsmagtens Stilling paabyder, men tillige en Forudsætning for, at de Krav, der i det nye System maa stilles til Politimyndigheden, kunne fyldestgøres. Som ovenfor fremhævet har det af Kommissionen udarbejdede Lovudkast om Strafferetsplejen bygget paa Anklageprincippet og endog gennemført detses Konsekvenser i videre Udstrækning, end det er Tilfældet saavel i de ældre hos os fremkomne Udkast som i de fleste fremmede Love. Kommissionens Udkast har saaledes ikke blot optaget den Konsekvens af Anklageprincippet, at et egentlig inkvisitorisk Forhør maa være udelukket, men i det Hele væsentligt begrænset Anvendelsen af de Midler til Straffesagers Oplysning og Forfølgning, som efter det gamle System staa til den offentlige Magts Raadighed. Skal denne indgribende Forandring kunne gennemføres, uden at Retssikkerheden udsættes for Fare, maa der kunne gøres Regning paa en ganske anden Kraft og

Energi fra Politimyndighedens Side, end den efter sin nuværende Organisation er i Stand til at udfolde. At Politimagten styrkes, er derfor en nødvendig Forudsætning for Gjennemførelsen af den foreslaaede Ordning af Strafferetsplejen. Ifølge den Organisation af Politimyndigheden, som Kommissionen — iøvrigt væsentlig i Overensstemmelse med de ældre Udkast — har bragt i Forslag, skal Riget deles i Politikredse, svarende til Underretskredse, og i hver Kreds bestikkes en fra Underdommeren forskjellig Politimester, der foruden selve Politifunktionerne overtager den øvrige forvaltede Virksomhed, som for Tiden paahviler Underdommerne, med Undtagelse af de Forretninger, som efter deres Bessaffenhed egne sig til at henlægges under andre bestaaende Myndigheder. Til Politimesterens Bistand bestikkes der af Justitsministeren en Politiasistent for hver Kreds. Om Antallet af de Kræfter, der iøvrigt behøves til Politimesterens Bistand, har man ikke anset det for rigtigt i Udkastet at optage nogen endelig affluttende Regel; man har indskrænket sig til, ligesom det er flet i de ældre Udkast, at foreslaa et Minimum i denne Henseende for Rigsstæderne og Landet, saaledes at Forøgelse kan ske under Forudsætning af de fornødne Midlers Bevilligelse af vedkommende kommunale Myndigheder.

Endelig gjør det nye System ogsaa sin Indflydelse gjældende paa Ordningen af Sagførervæsenet. Om end Udkastet i Hovedsagen har sluttet sig til den bestaaende Sagførervæsenets Grundsætninger, er det dog en Selvfølge, at det ved disses Gjennemførelse har været nødvendigt at foretage endel Forandringer for at bringe den tidligere Ordning i Overensstemmelse med Konsekvenserne af den mundtlige Rettergang og den nye Organisation af Domsstolene og Anklagemyndigheden. Den mest fremtrædende Forandring overfor den bestaaende Tilstand ligger imidlertid i Udkastets Forslag til en Organisation af Sagførerne gennem Dpretelsen af Sagførersamfund for hver Landsretskreds med en i det Væsentlige selvvalgt Bestyrelse (Sagførerraad), der ikke blot har at udøve Tilhynsmyndighed over Sagførerne, men ogsaa ad flere andre Veje skal virke for

en heldig Udvikling af Sagførervæsenet. Indførelsen af en saadan Institution, der har Forbilleder i mange fremmede Lande og i disse anerkendes for et virksomt Middel til at høre Advokaturen, ligger det saameget nærmere at sætte i Forbindelse med Overgangen til den mundtlige Proces, som denne ifølge sin Natur i høj Grad vil forøge Sagførerinstitutionens Betydning for Retsplejen og samtidig fremfalde de ydre Betingelser, hvorunder den nye Institution naturligt kan udvikle sig.

Forinden der gaaes over til Begrundelsen af de enkelte Affnit og Bestemmelser i Udkastet, skal endnu kun fremhæves, at dette ikke giver og ikke har kunnet give et i alle Enkeltheder udført Billede af den nye Retsorganisation. Dels har selvsølgelig den nærmere Udførelse af flere Bestemmelser maattet forbeholdes administrativ Ordning, dels har Kommissionen med Hensyn til enkelte Spørgsmaal, hvis Afgjørelse iøvrigt forudsættes at maatte ske ad Lovgivningsvejen, ikke fundet sig foranlediget til at stille bestemte Forslag, fordi man efter de særegne Hensyn, der herved maatte blive at tage i Betragtning, har anset det for naturligt, at Initiativet til disse Forholds Ordning udgaar fra Regjeringen. En Fuldstændiggjørelse af Udkastet i de omhandlede Henseender vil derfor være nødvendig, for at den nye Ordning kan træde i Virksomhed.

Hvad angaar Udkastets System, handle de to første Affnit om Domsmagtens Organisation, første Affnit om Domstolenes Ordning, andet Affnit om Rævnningernes Kaldelse. Derefter følger i tredje og fjerde Affnit Fremstillingen af den offentlige Anklagemyndigheds og Politimyndighedens Ordning. Femte Affnit indeholder Bestemmelserne om Sagførervæsenet. Endelig gives der i sjette Affnit Forrifter om Lovens Træden i Kraft samt de fornødne Overgangsbestemmelser.

Forste Affnit.

Om Domstolenes Ordning.

Forinden Bestemmelserne i de enkelte Kapitel udvikles, skal en Oversigt gives over Hovedtrækkene i den foreslaaede Ordning af Domstolene.

De nuværende Retter i 1ste Instants Jaavel i som udenfor Kjøbenhavn bortfalde. Hele Riget inddeles i 6 Landsretskredse, hver med sin kollegialt besatte Ret (Landsret), nemlig:

1. Den nordsjællandske Landsret for Staden Kjøbenhavn og Kjøbenhavns, Frederiksborg, Holbæk samt Bornholms Amter med Sæde i Kjøbenhavn.
2. Den sydsjællandske Landsret for Sorø, Præsto og Maribo Amter med Sæde i Bordingborg.
3. Den fynske Landsret for Fyens Stift med Sæde i Odense.
4. Den nordjydske Landsret for Aalborg, Hjørring og Randers Amter med Sæde i Aalborg.
5. Den mellemjydske Landsret for Viborg, Thisted og Ringkjøbing Amter med Sæde i Viborg.
6. Den sydjydske Landsret for Vejle, Aarhus og Ribe Amter med Sæde i Vejle.

Landsretterne paatjende som 1ste Instants (i Strafferetsplejen tildels under Medvirkning af Rævninger) alle Domsager, som ikke undtagesvis ere henlagte til Underretterne eller særlige Retter. Under Landsretternes Domsmyndighed er fremdeles indbefattet Paakjendelse i 2den og ordentligvis sidste Instants af de til Underretterne henlagte Domsager og øvrige judicielle Forretninger, forsaavidt Retsmidler kunne anvendes i Sagen. Endelig kan Foretagelse af Forundersøgelse og andre aksesforiske Retshandlinger i Straffesager, hvis Paakjendelse horer under Landsretten, undtagesvis overdrages til et Medlem af denne. — Landsretterne bestaa med Undtagelse af den nordsjællandske, som tæller 16 Medlemmer, hver af en Formand og 8 andre Medlemmer foruden det fornødne Skriverpersonale. Doms Afgjelse ved Landsretterne udfraver i Almindelighed 5 Dommere. Til Sagernes Behandling bestaar der ved hver Landsret foruden Hovedafdelingen en særlig Afdeling (ved den nordsjællandske Landsret to særlige Afdelinger), under hvilken de Sager, som indbringes for Retten i Genhold til Lov om Strafferetsplejen, ere henlagte. De særlige

Afdelinger holde regelmæssig tilbagevendende Samlinger, den nordsjællandske Landsrets første særlige Afdeling een Gang i Løbet af hver Maaned i Kjøbenhavn, de øvrige særlige Afdelinger een Gang hver tredje Maaned paa forskjellige Steder i Landsretskredsene. I disse Samlinger skulle Straffesager, der ere henviste til Hovedforhandling med Rævninzer, behandles, medens andre til Hovedforhandling henviste Straffesager kunne foretages saavel i de regelmæssige Samlinger som i den særlige Afdelings Møder ved Rettens Sæde mellem Samlingerne.

Landsretskredse inddeles i Underretskredse, af hvilke een, omfattende Kjøbenhavn og Kjøbenhavns Amtsaadskreds, henlægges under Kjøbenhavns Stadsret, der bestaar af en Formand og 12 andre Medlemmer og behandler de til den henlagte Sager gjennem 12 Kamre, hvert beklædt af en enkelt Dommer. De øvrige Underretskredse, hvis Grænser ikke ere fastsatte i Forslaget, men hvis Antal formenes at maatte falde mellem 50 som Minimum og 58 som Maximum, underlægges By- og Herredretter, hver bestaaende af en Dommer og en Retskriver. Underretternes Virkefreds omfatter Paakjendelse i 1ste Instants af de Domsager, som ifølge de tvende Lovudkast om Retsplejen særligt ere henlagte til dem, Ledelse af Forundersøgelsen i Straffesager, Fogedforretninger, Skifteforvaltning i det Omfang, som Lovudkastet om den borgerlige Retspleje bestemmer, samt Bestyrelse af Thinglæsningsvæsenet og Notarialforretninger. Endvidere er Varetagelsen af enkelte af de administrative Forretninger, som efter den gjældende Ret ere henlagte til Herredsfogden, Birkedommeren eller Byfogden, undtagelsesvis forblevet hos Underretterne (§ 25 Lit. b og d), medens disse iøvrigt ere fritagne for den Underdommerne hidtil paa hvilende Forvaltningsvirksomhed, derunder navnlig Politivæsenet.

Instantsernes Antal indskrænkes til to. De nuværende Landsoverretter i Kjøbenhavn og Viborg bortfalde. Derimod vedbliver Højesteret med det samme Antal Dommere som hidtil at være øverste Instants i alle Sager med de Begrænsninger, som

følge af de i Lovudkastene om Retsplejen nærmere givne Regler om Paaankens Gjenstand og Indhold. I Sagers Afgjørelse ved Højesteret deltage, forsaavidt intet Andet særlig er foreskrevet, mindst 9 Medlemmer af Retten. — Ordentlige Medlemmer af Højesteret kunne for et Tidrum af 5 Aar ad Gangen befitles til Formænd for Landsretters særlige Afdelinger under disses regelmæssige Samlinger.

hvad angaar særlige og ekstraordinære Retter, forbliver det med Hensyn til Rigsrettens, Sessionernes, de geistlige og militære Retters Ordning ved de gjældende Regler. Derimod bortfalder Sø- og Handelsretten i Kjøbenhavn; men i Stedet herfor træder efter Udkastet den Ordning, at den nordsjællandske Landsret og Kjøbenhavns Stadsret i Sø- og Handelsager tiltrædes af sø- og handelskyndige Dommere. For en lignende Tilfaldelse af sø- og handelskyndige Dommere ogsaa ved andre Retter aabner Udkastet Vejen. Endelig bortfalder Regjeringens Ret til, udenfor den militære Retspleje, at anordne ekstraordinære Retter, dog med Forbehold af den bestaaende Aldgang til undtagelsesvis at overdrage Konkursboers Behandling til Skiftekommissarier.

Som allerede antydet i de indledende Bemærkninger til Udkastet er Nødvendigheden af den gennemgribende Omordning, der saaledes er bragt Forslag, navnlig begrundet i den i Kommissionens Lovudkast angaaende Rettergangsmaaden gennemførte Grundsætning, at den Ret, der dommer i Hovedsagen, selv umiddelbart maa se og høre Vidnerne og de andre Beviser i Sagen (Mundtligheds- eller reitere Umiddelbarhedsprincipets Gjennemførelse i Henseende til Bevisførelsen), og denne Grundsætnings Konsekventer i Henseende til Retsmidlerne. Naar det i Overensstemmelse hermed maa fastholdes, at Appel i egentlig Forstand er umulig overfor den i første Instants trufulde Afgjørelse af Bevispørgsmaalet, og at det som Regel heller ikke kan tilstedes Parterne at forhandle Sagen fra ny af for overordnet Ret, er det indlysende, at Hovedvægten maa lægges paa Sagens Behandling i første Instants, saa at

der allerede paa dette Trin bør tilvejebringes af den Betryggelse for en retfærdig Afgjorelse, som det overhovedet er muligt for Staten at yde. Dette Hensyn paavirker ikke blot Processmaadens Indretning, men maa ogsaa udøve sin Indflydelse paa Retsorganisationen. I skarp Modsatning til det bestaaende System, der ved en udstrakt Afgang til Appel søger at bøde paa de Ulemper, som følge af Underretternes mindre betryggende Organisation, fører den nye Rettergangs Princip til at give Domstolene i første Instants en saadan Indretning, at de frembyde tilstrækkelig Garanti for, at den endelige upaaanfelige Afgjorelse af Bevisspørgsmaalet kan betroes dem. Derfor er det en Nødvendighed, at kollegiale Domstole blive de egentlige Bærere af Retsplejen i første Instants. Ved regelmæssig at henlægge Retsfagets endelige Afgjorelse til en Enkeltdommer vilde man opgive en Garanti, som det i alle civiliserede Stater er blevet anset nødvendigt at fastholde under en eller anden Form. Allerede det flygtigste Blik vil vise, at en saadan Ordning vilde falde langt under Larvmaalet af de Fordringer, der maa stilles til Retsorganisationen, naar Borgernes Rettigheder skulle være blot nogenlunde betryggede*). Tages det derhos i Betragtning, at den hos os bestaaende og fra gammel Tid nedarvede Ret giver Afgang til at faae enhver ikke ganske ubetydelig Retsfag prøvet i sin Helhed af to kollegialt besatte Instantsfer, kan det saameget mindre drages i Tvivl, at man ved Indførelsen af et Rettergangssystem, som med Hensyn til Bevisspørgsmaalets Afgjorelse

kun kender een Instants, maa kræve dennes kollegiale Besættelse. Medens det herefter tør betragtes som unødvendigt paa dette Sted at gaa ind paa en nærmere Udvikling af de Fortrin, kollegiale Domstole iøvrigt frembyde overfor Enkeltdommere, skal det derimod fremhæves, at den Sikkerhed i Retsplejen, som en kollegial Organisation af Domstolene kan og bør give, ikke er rundet blot derved, at flere Dommere kaldes til at deltage i Sagernes Afgjorelse. Navnlig er det klart, at den fulde Garanti ikke kan opnaaes gennem Retter, hvis Medlemmer kun periodisk træde sammen til Kollegialretsfagets Behandling, men iøvrigt hver for sig have andre forskelligartede Forretninger. Først da vil Kollegialsystemets Fortrin ret kunne gøre sig gjældende, naar de Retter, gennem hvilke det virker, organiseres som faste, staaende Institutioner, besatte med Dommere, som særligt egne sig for den dømmende Retspleje og udelukkende anvende deres Kræfter paa denne. Kun under disse Forudsætninger vil der udvikle sig den rette Samarbejden og den Tradition ved Retten, som er en saa væsentlig Støtte for Retsplejens Sikkerhed og Paalidelighed. Ligesom Udvalget i Overensstemmelse hermed har indrettet de kollegiale Retter i første Instants som faste Domstole med et særskilt Dommerpersonale (Landsretter), saaledes kræver det fremdeles en nogenlunde rundelig Besættelse af disse for at gøre det muligt, at et ikke ganske ubetydeligt Antal Dommere kan deltage i hver enkelt Sags Behandling, en Fordring, der navnlig maa fastholdes som Betryggelse for Bevisspørgsmaalets grundige og alsidige Prøvelse. Idet der forøvrigt med Hensyn til Landsretternes nærmere Indretning maa henvises til det Følgende, skal endnu kun bemærkes, at de ovenfor angivne Fordringer til deres Organisation gøre sig gjældende saavel i Strafferetsplejen som i den borgerlige Retspleje; thi de følge af et for begge Dele af Processen fælles Princip. Særligt fremhæves, at Rævningsinstitutionens Anvendelse i visse Straffesager ikke gjør den foreslaaede kollegiale Organisation af første Instants unødvendig for Strafferetsplejens Bedkommende. Dels vil det herved ifølge principielle Betragtninger være rigtigt eller af

*) Saadanne Garantier bestaa i Virkeligheden ogsaa i England, hvor den almindelige Regel trods Mundtlighedsprincippet er, at Retten foretages af en enkelt retskundig Dommer. Men disse Garantier bero i det Mindste for væsentlige Dele paa ejendommelige engelske Retsregler, som der ikke kan tænkes paa at overføre. Hertil høret den for England ejendommelige Bevisret (law of evidence), Anvendelsen af Jury ogsaa i borgerlige Retsretter, endelig Forholdet mellem den Retten præsiderende Dommer og Appelretten, et Forhold, der karakteriseres ved en Formløshed, hvis Misligheder kun Traditionen raader Bod paa, medens den, overført paa Fastlandet, vilde forårsage idel Forvirring. De undertiden fremkomne Forslag om at overføre den engelske Organisation paa Fastlandet have derfor med Høje aldrig kunnet vinde nogen Tilslutning. Naar Forudsætningerne, i hvilke de uundværlige Garantier ligger, ikke kunne overføres, kan heller ikke Reglen selv overføres.

praktiske Hensyn muligt at udstrække Rævningesageres Omraade saa vidt, at alle de øvrige Straffesager kunne henvises til Enkeltdommere, dels vil der selv i Rævningesager altid blive meget vigtige Spørgsmaal, ved hvis Afgjørelse der maa stoles paa de retslyndige Dommere. Dette gjælder for det første om Strafudmålingen, der alene tilfalder dem. Men dernæst have de retslyndige Dommere ogsaa med Hensyn til Afgjørelsen af Spørgsmaalet om den Sigtedes Skyld, en særdeles vigtig medvirkende Rolle. Ifølge det Synspunkt, hvorfra Straffeprocess-udkastet ordner Rævningeprocessen, skal nemlig Anvendelsen af Rævn ikke berøve den Anklagede noget af den Garanti, som Afgjørelse ved retslyndige Dommere frembyder, men tilvejebringe en yderligere Betryggelse imod en Domfældelse paa utilstrækkeligt Grundlag. Her-efter tilfalder der da ogsaa i Rævningesager de retslyndige Dommere en Medvirkning ved Beviisprøvelsen, der gjør det umuligt at op-give den Betryggelse, der ligger i en kollegial Besættelse af Dommerbænken.

Naar hensees til de store Kræfter i forskellige Retninger, hvorpaa Organisationen af de kollegiale Retter i første Instants gjør Krav, er det indlysende, at der kun vil kunne oprettes et meget begrænset Antal, og at der som Følge heraf maa tildeles hver enkelt Landsret en særdeles udstrakt Retsheds. Allerede af denne Grund vil Behandlingen ved Landsretterne blive altfor besværlig og kostbar i saadanne Sager, hvis Gjenstand er af mindre Betydning. Ligesom Rettergangslovene for disse Sager anordne en simplere Procedure end den almindelige i det Djemed at bane Vej til en saa hurtig og billig Afgjørelse som mulig, saaledes føre de samme Hensyn paa Rettsorganisationens Omraade til at henlægge Smaasagers Behandling til særegne, for mindre Retsheds organiserede Domstole (Underretter), beklædt af Enkeltdommere. Saadanne Retter frembyde ganske vist kun en ufuldkommen Garanti for Sageres rigtige Afgjørelse, men findes desuagtet næsten allevegne ved Siden af de kollegiale Retter i første Instants og kunne heller ikke undværes hos os. Vel maa der af Hensyn til Underretsbehandlings Ufuldkommenhed som Regel aabnes den Part,

der er misfornøjet med Underdommerens Paa-kjendelse af Sagen, Afgang til at procedere den fra ny af ved Landsretten og saaledes er-hverve en ligesaa betryggende Afgjørelse som den, der i større Sager opnaaes strax ved den første Retsheds Behandling. Men da Erfaringen viser, at Parterne i de fleste Smaasager slaa sig til Ro ved Underrettens Dom, vil Underretshandlingen desuagtet have sin store Betydning. Endelig fremhæves, at det her omhandlede Led i Rettsorganisationen ogsaa fra en anden Side betragtet viser sig at være nødvendigt for Retsheden, idet der udenfor Domsagerne er et stort Antal judicielle Forretninger, som dels paa Grund af Afstandsforholdene dels af Hensyn til, at de efter deres Bessaffenhed i Almindelighed udføres bedst af en Enkeltmand, ikke bør henlægges til de kollegiale Retter, men naturlig tilfalde Underdommeren f. Ex. Forundersøgelse i Straffesager, Skifteforvaltning og Fogedforretninger.

Medens Udskiftet i Overensstemmelse med Foranstaaende kræver et dobbelt System af Retter i første Instants (Landsretter og Underretter), vil der paa den anden Side i den nye Ordning kun være Trang til een Appelinstants. Ligesom det i Sager, der paa kjendes af Landsretten i første Instants, aabenbart vil være tilstrækkeligt, at den begrænsede Prøvelse af Landsretsdomme, som er forenelig med Umiddelbarhedsgrundsætningen, kan finde Sted een Gang for en Ret, hvis Besættelse frembyder særlige Garantier, saaledes vil der i Henseende til Underretsheder, som ere indankede for og afgjorte ved Landsretten, kun rent undtagelsesvis være Grund til at tilstede videre Paaanke. Der vil saaledes ingen Banstellighed være ved at samle alle Landsretterne under een Appelret (Højesteret), der altsaa tillige vil tjene til at bevare den Retsheds, som i større Retsterritorier med flere fideordnede Appelretter maa søges opnaaet ved en særligt herpaa beregnet Overinstants.

Endnu bemærkes, at det ikke i Kommissionen har været Gjenstand for Meningsulighed, at en Rettergangsmaade, som gennemfører Mundtlighedsprincipets Konsekvenser paa Beviisførelsens Omraade nødvendig forudsætter en paa Grundsætningerne i det forelig-

gende Udkaſt bygget Domſtolsorganifation og navnlig gjør Krav paa kollegialt organiferede Retter i første Inſtants. Det ſamme langt overvejende Flertal i Kommiſſionen, ſom har anſet det for rigtigt at indføre en paa Umiddelbarhedsſyſtemet hvilende Proceſſmaade, har derfor ogſaa i Hovedtrækkene bifaldet*) den gjennemgribende Omdannelse af den nuværende Retsorganifation, ſom Udkaſtet indeholder. Om at bygge paa den beſtaaende Ordning af Domsmagten og navnlig paa de nuværende Retter i første Inſtants blot med de Forandringer, ſom Indførelſen af Navn og Retsplejens Adſkillelſe fra Forvaltningen maa medføre, har der i Kommiſſionen alene været Spørgſmaal fra det af enkelte Medlemmer faſtholdte Synspunkt, at Mundtlighedsprincipet i den nye Rettergangsmaade nærmefi kun ſkulde gjennemføres, forſaavidt angaar den egentlige Plædering, men derimod ikke eller i al Fald kun ufuldſtændig bringes til Anvendelſe paa Beviſførelſens Omraade. Idet der med Henſyn til denne Modſætning maa henviſes til dea nærmere Udvikling, der er givet i Motiverne til de tvende Lovudkaſt om Retsplejen**), ſkal her kun fremhæves, at der ſelv under Forudſætning af en ſaaledes begrænſet Mundtlighed kan anføres vægtige Henſigtsmæſſighedshenſyn for ikke i den nye Proceſſ at bygge paa den gamle Retsorganifation. Navnlig ſynes det klart, at Paakjendelſen af alle betydeligere Sager allerede i første Inſtants bør henlægges til kollegialt ſammenſatte Retter. Thi da det ikke kan paaregnes, at Parterne

i ſaadanne Sager ville ſtaa ſig til No ved en Enkeltdommers Afgjørelſe, men netop ſom Regel maa forudſættes, at de ville benytte den frie Afgang til at procedere Sagen paany for overordnet Ret, der ifølge Mundtlighedsprincipet maa ſtaa dem aaben, vil i diſſe Tilfælde Underretsbehandling ved en Enkeltdommer i Almindelighed blive et unyttigt Skridt, der kun medfører Tidſpilde og Omkoſtninger ſaa vel for Parterne ſom for det Offentlige. Det vil derfor ogſaa findes, at der ſelv i de Lande, hvor Mundtlighedsprincipet ikke har gjennemtrængt Beviſførelſen, men alene gjør ſig gjældende med Henſyn til den egentlige Plædering, næſten allevegne er indrettet kollegiale Domſtole i første Inſtants til Paakjendelſe af de betydeligere Sager.

Hvad angaar Stoffets Ordning i nærværende Afſnit, er en Overſigt over Rigets Inddeling i retslig Henſeende ſtillet i Epidſen for dette (Kapitel I.) Derefter følge i Kapitel II. Hovedbeſtemmelſerne om de forſkjellige Retters Organifation og Virkeſreds. Endelig gives der i Kapitel III. Forſkrifter om Beſtiffelſen af Dommere, Retsſkrivere og det underordnede Personale ved Retterne ſamt om Dommers og Retsſkrivers Anſvar for deres Embedshandlinger og den Tilſynsmyndighed, de ere undergivne.

Kapitel I.

Om Rigets Inddeling i retslig Henſeende.

Efter Udkaſtets System bliver der paa Retsplejens første Trin Spørgſmaal om en dobbelt Inddeling af Riget, dels i Landsretskreds, dels i Underretskreds. Henſynet til, at Landsretterne fungere ſom Overinſtants i de til Underretterne henlagte Sager, gjør det imidlertid nødvendigt at ſætte de nævnte to Inddelinger i en ſaadan Forbindelſe med hinanden, at hver Landsretskreds kun kommer til at omfatte fulde Underretskreds. I Overenſtæmmelſe hermed faſtſættes det i §§ 1 og

*) Iſe. dog herved den S. 67 vedføjede Udtalelſe af Kommiſſionens Medlem C. B. Nyholm.

**) Særligt henwiſes for Kommiſſionens Medlem, B. Löfving's Bedkommende til de tvende de nævnte Motiver vedføjede, af ham afgivne diſſentierende Vota, i hvilke dette Medlem har udviklet, hvorledes han i det Hele ikke har kunnet tiltræde Kommiſſionens flertallets Forſlag, og hvorledes det netop har været en for ham meget væſentlig Indvending imod diſſe Forſlag, at de nødvendiggjøre en ſaadan Henlæggeſe af Domsmagten i første Inſtants til kollegialretter, ſom ved det nærværende Udkaſt er anbefalet, idet efter hans Anſeelse de fordele, denne Forandring muligt i enkelte Tilfælde kunde medføre, ere for Intet at regne mod de langt overvejende Ulemper, der i Almindelighed maatte blive Følgen af ſamme.

2, at Riget inddeles i Landsretskredse, disse atter i Underretskredse.

Ved Fastsættelsen af Landsretskredsenes Antal og Afgrænsning har Kommissionen maattet tage forskellige og tildels indbyrdes modstridende Hensyn i Betragtning. Naar hen sees til Statskassens Lærd og Vanfærligheden ved at finde de personlige Kræfter, hvorpaa den mundtlige Rettergang gjør Krav, er det i høj Grad ønskeligt at kunne indskrænke sig til Oprettelsen af ganske faa kollegiale Domstole. Disse Hensyn have saameget større Betydning, som Erfaringen fra andre Lande noksom har godtgjort, at de Fordelte, der tilsigtes ved en kollegial Organisation af Retterne, kun høist ufuldstændig opnaaes gjennem meget smaa og fattigt udstyrede Dommerkollegier. Hertil kommer endnu, at det af flere Grunde maa ønskes, at Landsretternes Sæde, forsaavidt det paa nogen Maade lader sig gjøre, henlægges til Byer, der danne naturlige Midtpunkter for en større Befolkning og som saadanne frembyde de fornødne ydre Betingelser for et fylldigere Liv i intellektuel og materiel Henseende. Ligesom dette er ønskeligt af Hensyn til Retten, saaledes er det ogsaa en nødvendig Forudsætning for, at der ved Landsrettens Sæde kan danne sig en Kreds af Sagførere, der virkelig er i Stand til at fyldestgjøre de Fordringer, den mundtlige Rettergang stiller til Sagførelsen. Paa den anden Side maa Domsmagtens Centralisation nødvendigvis holdes indenfor visse Grænser, ikke blot af Hensyn til Forretningsmassen, men tillige og fornemmelig paa Grund af den uforholdsmæssig store Besvær og Bekostning, som Landsretsjurisdiktionens Henlæggelse til eet eller nogle ganske faa Centralpunkter vilde paaføre Borgerne. Herved tænkes ikke saa meget paa selve Parterne. Da det allerede af andre Grunde saagodt som aldrig vil blive Tilfældet, at disse selv føre deres Sag for Landsretten, vil det, hvad borgerlige Retstrætter angaar, udenfor de Tilfælde, i hvilke der bliver Spørgsmaal om personlig Afhørelse af Parten, i Reglen ikke være af stor Betydning for denne, om Sagen føres i noget større eller mindre Afstand fra hans Hjem. Ligeledes vil dette Hensyn træde i Baggrunden

for Straffesagers Vedkommende i alle de Tilfælde, hvor Sigtede er fængslet. Af stor Betydning saavel i borgerlige Retstrætter som i Straffesager er derimod Hensynet til Vidner samt Syns- og Skjønsmænd, der ifølge det nye System i Almindelighed personlig skulle møde for selve den dømmende Ret. Det maa derhos erindres, at den Byrde, en vidtgaaende Centralisation af Retsplejen paa lægger Borgerne, hos os vil blive saameget mere følelig, som Befolkningen under den nuværende Retsforfatning er blevet vant til at have sit Værnething i meget stor Nærhed.

Af de Hensyn, der saaledes rejse sig imod hinanden ved Spørgsmaalet om Landsretternes Organisation, har Kommissionen troet at burde stille Befolkningens Interesse i, at Afgangen til Landsretterne lettes saameget som muligt, i første Række. Fra dette Synspunkt har man for det Første bestemt sig til ikke at foreslaa Landsretternes Antal sat under 6: 2 for Sjællands og Volland-Halsters Stifter, 1 for Fyens Stift og 3 for Jylland. Men dernæst har man i Forbindelse hermed for visse Sager foreslaaet en særlig Foranstaltning, som for Sammenhængens Skyld allerede paa dette Sted skal berøres, skjønt den fuldstændige Udvikling først kan gives i Bemærkningerne til næste Kapitel ved den øvrige Fremstilling af Landsretternes Organisation. Herved sigtes til den Ordning, at der ved hver Landsret er indrettet en rejsende Afdeling, for hvilken Hovedforhandlingen i Rævningsager og efter Omstændighederne ogsaa i andre Straffesager foregaar. Gjennem denne Ordning ville de Ulemper for Befolkningen, som Landsretskredsenes store Udstrækning kunde have til Folge, i en væsentlig Grad formindskes for de Sagers *) Vedkommende, i hvilke Byrden vilde blive

*) Herved maa endnu erindres, at Underretternes Domsmyndighed i Strafferetsplejen, skjønt den principielt fremtræder med Karakteren af en Undtagelse, dog af praktiske Hensyn er udstrakt saa vidt, at foruden de egentlige Bagatelsager ogsaa mange af de hyppigst forekommende Gjendomsforbrudelser maa antages at ville finde deres Afgjørelse ved Underretten. Overhovedet maa det overfor den Udvikling, der gives i den Motiverne til Lovudkastet om Strafferetsplejen vedsejede disjuncterende Betænkning S. 183—86, fremhæves, at Kommissionens

føleligst dels af Hensyn til den mere fremtrædende Rolle, Afhørelse af Vidner faktisk spiller i disse Sager, dels, hvad særligt Rævningsfager angaar, paa Grund af det store Antal Personer, som Rævnets Dannelse sætter i Bevægelse. Disse Hensyn gjøre sig enten slet ikke eller kun i langt ringere Grad gjældende i den borgerlige Retspleje. Ligesom der ikke paa dennes Omraade gjøres Brug af Ravn, saaledes vil Vidneførelse her dels mindre hyppigt komme til Anvendelse, dels ikke medføre saa følelig en Byrde, baade fordi Grundføtningen om Vidners Afhørelse for selve den dømmende Ret her ikke behøver at gennemføres med saa vidtgaaende Konsekvens som i Straffefager, og fordi der i borgerlige Sager som oftest vil være en større Billighed hos Vidnerne til at opfylde deres Bidnepligt. Da derhos en borgerlig Domsjags Behandling udenfor Rettens faste Sæde meget let kan medføre betydelige Ulemper for Dommere og Sagsførere, har man — bortset fra Bornholm, hvis affides Beliggenhed gjør en Undtagelse nødvendig — ikke troet at burde foreslaa de rejsende Landsretsafdelinger anvendte paa dette Omraade.

Med Hensyn til den nærmere Afgrænsning af Landsretskredsene bemærkes Følgende:

Medens Kommissionen har anset det for utvivlsomt, at Hyens Stift ifølge sin Beliggenhed og Folketal bør udgjøre en egen Landsretskreds med Retsføde i Odense, har det været Gjenstand for nærmere Overvejelse, om ikke Sjællands og Lolland-Falsters Stifter kunde slaas sammen til een Landsretskreds med Hovedføde i Kjøbenhavn, en Ordning, der vilde gjøre det muligt at spare een af de i Udcastet beregnede Landsretter, imod at der

gaves den kjøbenhavnske Landsret en mindre betydelig Udvidelse. Efter Kommissionens For- mening vilde en saadan Sammenlægning dog frembyde overvejende Betænkelighed af Hensyn til Afstandsforholdene. Naar disse sammenholdes med de Afstande, der ifølge de tvende Lovudkast om Retsplejen fastholdes som Grænser for Vid- nernes Mødepligt udenfor Rævningsfager, vil det nemlig findes, at hele Lolland og Storste- delen af Falster under den angivne Forudsæt- ning falde udenfor Grænsen. Da det paa den anden Side imidlertid er indlysende, at Maribo Amt er for lille en Kreds til alene at kunne bære en Landsret, har man fundet det rettest at forene det nævnte Amt med de to sydjællandske Amter, hvis Territorium vel uden nogen væsentlig Tilfidsættelse af det ovenfor fremhævede Afstandshensyn kunde hen- lægges under en Landsret med Sæde i Kjø- enhavn, men paa den anden Side dog for Storstedelen allerede ligger i en saa betydelig Afstand fra Hovedstaden, at det ogsaa for disse Amters Bedkommende er onskeligt at have en Landsret i større Nærhed. For den saaledes sammensatte sydjællandske Landsrets- kreds synes Bordingborg som den By, hvor- igennem Sjællands Hovedforbindelse med Lol- land-Falster gaar, at maatte blive det naturlige Retsføde. Til den nordjællandske Landsret bliver der herefter tilbage foruden Kjøbenhavn, hvor Retten har sit Sæde, de tre nordjællandske Amter samt Bornholms Amt, hvilket sidste med Hensyn til, at dets Forbindelse med Sjælland gaar over Kjøbenhavn, rettest henlægges til den der værende Landsret. Hvad endelig angaar Sylland, har man ikke troet at kunne give denne Provinds et mindre Antal Lands- retter, end der er tildelt Østifterne. Selv under denne Forudsætning vil der paa Grund af hin Landsdels store Udstrækning være flere Vanskeligheder at overvinde, og navnlig vil det ikke kunne undgaaes, at adskillige ikke ganske ubetydelige Landstrækninger komme i noget større Afstand fra Retsfødet i den Kreds, hvor- til de høre, end den, man har anset det for rig- tigt at sætte som almindelig Grænse for Vidners Mødepligt. Til den nordjyske Landsretskreds med Retsføde i Aalborg maa selvfølgelig hen- lægges Hjørring og Aalborg Amter; for at

Strafferetsplejeudkast gaar mindre vidt i Henseende til Retsplejens Centralisation end de Lovudkast ved- rørende Strafferetsplejen, der af Regjeringen fore- lagdes i Rigsdagsamlingerne 1863—64 og 1864 —65 og ved Kommissionens Nedsættelse anvistes den som Forhandlingsgrundlag. Vel henlægges de sidstnævnte Udcast alle Straffefager, der paakjendes uden Medvirkning af Rævnings, til Underretterne som 1ste Instants, men samtidig er Rævnings- sagernes Omraade draget saa vidt, at Underretter- nes Domsmyndighed i Strafferetsplejen efter de nævnte Udcast i Birteligheden bliver mere begræn- jet end efter Kommissionens.

Staffe Kredsen et forholdsmæssigt Folketal, har man hertil endvidere søjet Randers Amt, uagtet en Del af dette ligger temmelig fjernt fra Rettens Sæde. Thisted Amt hører derimod naturligt til den mellemjydske Kreds med Retsæde i Viborg, idet den Samfærjelinie, hvorved det nævnte Amt er knyttet til det øvrige Land, netop gaar gennem Viborg. Foruden Thisted og Viborg Amter er der til den mellemjydske Landsretskreds endnu henlagt Ringkjøbing Amt, med hvilket Viborg har en god Forbindelse gennem den vestjydske Jernbane. Endelig ere Aarhus, Veile og Ribe Amter samlede til en sydjydske Landsretskreds med Retsæde i Veile, der gennem den østjydske og sydjydske Bane har en let Forbindelse med alle Kredsens Dele.

Endnu bemærkes, at efter den i Udkastet optagne Inddeling vil Folketal og Areal i de enkelte Landsretskredse stille sig saaledes*):

Areal i geogr.
Folketal. Kvadratmile.

1. Den nordsjællandske Landsretskreds . . . 487,720. c. 86 1/2.
2. Den sydsjællandske Landsretskreds . . . 272,591. c. 87.
3. Den fynske Landsretskreds 236,311. c. 62.
4. Den nordjydske Landsretskreds . . . 274,932. c. 148.
5. Den mellemjydske Landsretskreds . . . 219,562. c. 167 1/2.
6. Den sydjydske Landsretskreds 293,625. c. 142 1/2.

3 Gjennemsnit vil der efter Udkastet altsaa blive en Landsret for omtrent hver 116 Kvadratmile og 297,000 Indbyggere. Til Oplysning om, hvorledes Forholdet i saa Henseende stiller sig i de Lande, der med Hensyn til deres Retsorganisation og øvrige Forhold nærmest egne sig til en Sammenligning**), anføres:

Paa hver Kollegialret i 1ste Instants falde gjennemsnitlig i:

	Folketal.	Areal i geogr. Kvadratmile.
Frankrig	101,000.	27.
De gammel-preussiske Provindser	51,000.	15.
Rhinprovindserne	325,000.	38.
Hannover	160,000.	58.
Holsten	179,000.	52.
Slesvig	218,000.	78.

Som tidligere bemærket er man ved Udkastets ovenfor fremstillede Ordning gaaet ud fra, at det Hensyn, der maatte have Krav paa først og fremmest at komme i Betragtning, var at lette Befolkningen Moderne for Landsretten saameget, som det overhovedet er foreneligt med det nye System. Derimod er det ikke undgaaet Kommissionens Opmærksomhed, at det under Forudsætning af, at dette Hensyn kan træde noget tilbage, vil være muligt at opnaa Fordele i andre Retninger, navnlig en ikke ubetydelig Besparelse for Statskassen. Resultaterne af Kommissionens Overvejelser i saa Henseende foreligge i de Udkastets Motiver vedhæftede Forslag I—IV, der ere udarbejdede til Anskueliggjørelse af de Muligheder, som her frembyde sig. Herefter vil Besparelse kunne vindes ad to forskellige Veje. For det Første kan der være Spørgsmaal om at opgive de rejsende Afdelinger (bortset fra Bornholm), medens man bevarer samme Antal Landsretter og samme Grænser for de disse underlagte Kredse, som Udkastet har. Denne Vej gaar Forslag I, som hviler paa den Anskuelse, at der, naar hensees til den overordentlig stærke og stadig stigende Udsvikling af Samfærjelmidlerne, allerede gennem Oprettelsen af 6 Landsretter paa dertil egnede Steder i Riget vil opnaaes en Retsordning, som uanset de rejsende Afdelingers

*) Ved denne Oversigt er Folketællingen i 1870 lagt til Grund. Dertil svare omtrent de Tidspunkter, hvorefter man er gaaet ud ved den for de fremmede Landes Bedkommende givne Oversigt.

**) Herved maa dog erindres, at Kompetencefordelingen mellem de kollegiale Retter i 1ste Instants og de med Enkeltdommere besatte Underretter i de paa

Oversigten optagne Lande er noget forskjellig fra den, hvorpaa det foreliggende Udkast er bygget. Navnlig fremhæves, at dette i Modsatning til de paagjældende fremmede Love har henlagt Forundersøgelsen i Straffesager til Underretterne og ligeledes i Domsager udstrakt disses Kompetence noget videre, end det i de fremmede Love sædvanlig er Tilfældet.

Bortfalden lader sig gennemføre, uden at der stilles for store Krav til Befolkningens Tid og personlige Kræfter. Gjennem en saadan Forandring i Udkastets System vil det blive muligt ved hver Landsret — med Undtagelse af den nordjællandske, for hvis Vedkommende Hensynet til Forretningsmassen og de periodiske Samlinger paa Bornholm neppe tilstede at gaa ned under det i Udkastet fastsatte Medlemstal — at spare de tre Landsretsdommere, som i Udkastet ere beregnede særligt til Besættelsen af den rejssende Afdeling. Den anden Udvej, som frembyder sig, er at indskrænke Landsretternes Antal, lædens de rejssende Afdelinger bibeholdes i større eller mindre Udstrækning, alt efter som Retternes Tal nedsættes mere eller mindre. Med Hensyn til den Forøgelse af Landsretskredsens Udstrækning, som en Forandring af Udkastet i denne Retning vil medføre, maatte der da efter Kommissionens Formening aabnes Udgang til, at undtagelsesvis ogsaa borgerlige Retstrætter kunne henvises til Behandling ved den rejssende Afdeling, forsaavidt det med Hensyn til foretraende Bevisførelse skjønes hensigtsmæssigt, at Hovedforhandlingen i Sagen foregaar udenfor Rettens Sæde. Naar Organisationen iøvrigt blev saadan, at Anvendelsen heraf virkelig kun blev en Undtagelse, vilde man vel være i Stand til at undgaa de Ulemper, der, som ovenfor berørt, i Almindelighed ere forbundne med borgerlige Domsfagers Forhandling udenfor Rettens faste Sæde. Denne Vej, som ikke blot gjør en Formindskelse af det i Udkastet beregnede Antal Landsretsdommere*) mulig, men tillige har det Fortrin at undgaa de Ulemper, der ere forbundne med Landsretters Henlægelse til ganske smaa Byer, er fulgt i Forslagene II—IV, som indskrænke Landsretternes Antal henholdsvis til 5, 4 og 3. Forslag II adskiller sig i det Væsentlige kun

derved fra Forslag I, at de to sjællandske Landsretter ere slaaede sammen til een Ret (paa 19 Medlemmer) med Sæde i Kjøbenhavn, og at der ved denne er indrettet en rejssende Afdeling for Sorø, Præsto, Maribo og Bornholms Amt. Forslagene III—IV gaa videre og nedsætte tillige Antallet af de for Jylland beregnede Landsretter, henholdsvis til to (med Sæde i Aalborg og Aarhus eller Fredericia) og een (med Sæde i Viborg). Paa den anden Side skal der efter disse Forslag ogsaa for Jyllands Vedkommende gjøres Brug af rejssende Afdelinger. Herefter vilde denne sidste Institution altsaa kun bortfalde ved den syenske Landsret, for hvis Vedkommende den ogsaa bedst kan undværes paa Grund af Retsfredsens mindre Udstrækning og Dens centrale Beliggenhed.

Endnu staar tilbage at omtale Underretskredse. Medens Spørgsmaalet om disses Afgrænsning iøvrigt er henvist til Afgjørelse ved Kgl. Anordning, er det i Overensstemmelse med de ældre Udkast i § 2 andet Stykke slaaet fast, at Staden Kjøbenhavn og Kjøbenhavns Amtsråadskreds tilfammen skulle udgjøre een Underretskreds, dog med det Forbehold, at saadanne Dele af Kjøbenhavns Amtsråadskreds, hvis Beliggenhed gjør det hensigtsmæssigt, ved Kgl. Anordning kunne indlemmes i andre tilgrænsende Underretskredse. Det vil nemlig først, naar disses Sammenjætning iøvrigt er fastsat, kunne sees, om en saadan Adskillelse er hensigtsmæssig. Hvad angaar Underretskredsens Antal, har man vel ikke troet at kunne stille et aldeles bestemt Forslag, men dog i Udkastet angivet de Grænser, indenfor hvilke Tallet efter Kommissionens Skjøn maa falde. Herved er man i Overensstemmelse med de ældre Forslag gaaet ud fra, at den foreslaaede Adskillelse af Retsplejen fra Forvaltningen, hvorefter Politivæsenet og en stor Mængde andre forskelligartede Forretninger fra de hidtilværende Underdommere gaa over til en særskilt Politimester, nødvendigtvis maa medføre en meget betydelig Indskrænkning af Underretskredsens nuværende Antal. Efter Kommissionens Formening vil imidlertid det Antal af 46 Underretskredse — som fastsattes i det Kommissionen til Forhandlingsgrundlag anviste Forslag — være

*) Gjennem en Indskrænkning af Landsretternes Antal vil det iøvrigt ogsaa blive muligt at opnaa en Besparelse med Hensyn til Striverlontorene. Saa vel om dette Punkt som med Hensyn til den Besparelse, der i Hensende til Landsretternes Organisation iøvrigt vil opnaaes gjennem de heromhandlede Forslags Antagelse, henvises til Anmærningen Side 68.

en altfor vidtgaaende Nedsættelse. *Paa den anden Side har man antaget, at der med Hensyn til den væsentlige Formindskelse af Underretternes Arbejde, som Oprettelsen af kollegiale Retter i første Instantis vil have til Folge, samt den yderligere Lettelse, som den foreslaaede Indførelse af særlige Retskrivere vil yde Underdommeren, kan være Spørgsmaal om nogen Nedsættelse af det Antal (58) Underretskredse, som under Nøgtdagens Behandling af det ovennævnte Regjeringsudkast blev bragt i Forslag af Folketingsudvalget. I Overensstemmelse hermed udtales det i § 2 tredje Stykke, at Underretskredsenes Antal fastsættes til ikke under 50 og ikke over 58 (den kjøbenhavnske Underretskreds heri ikke medregnet).

Kapitel II.

Om Retterne.

I Spidsen for dette Kapitel er stillet en udtømmende Opregning af de Institutioner, som efter det nye System blive Organer for den dømmende Myndighed i egentlig Forstand. Alle hidtil bestaaende Domstole og Retter ville altfaa bortfalde, forsaavidt de ikke udtryffeligt ere opretholdt ved Udcastet. Herved erindres fremdeles, at Udcastet i Nedsætning til vor nu-gældende Ret som almindelig Regel hævder, at den dømmende Myndighed kun kan udøves ved de lovbestemte Domstole. Den Myndighed, Regjeringen hidtil har havt — i Straffesager endogfaa uden nogen fast Begrænsning — til at nedsætte ekstraordinære Retter (Kommissioner), maa ansees for stridende med den Stilling, som efter almindelig anerkjendte Grundsætninger bør anvises og ved Grundloven ogsaa i andre Henseender er anvist den dømmende Magt. I alle konstitutionelle Stater betragtes det som en vigtig Grundsætning for Retsplejen, at Borgerne ikke skulle finde sig i, at deres Retsager uddrages fra Paakjendelse af de lovbestemte Domstole, og man har derfor i den nyere Tid mere og mere søgt

ganske at komme bort fra de ekstraordinære Retter. Da derhos de Forhold, som under det gamle Procesystem jævnlig kunde gjøre Bestikkelsen af en ekstraordinær Ret onskelig og hensigtsmæssig, maa antages ikke at ville gjøre sig gjældende i den nye Procesordning, har man ikke taget i Betænkning ved Udcastets § 37 at affjære Afdgangen til Nedsættelse af saadanne Retter. Fra denne Grundsætning er der — bortset fra den militære Retspleje, som i det Hele falder udenfor den nye Procesordning — kun tilstedet een Undtagelse (se § 37), hvorende til den Bestemmelse, som Konfurslovens § 147 giver om Fallitboers Behandling ved Skiftekommissarier, en Undtagelse, der er saa snevert begrænset, at det ikke kan have nogen Betænelighed at opretholde den.

Endnu bemærkes, at det foreliggende Udcast selvfølgelig ikke berører saadanne Myndigheder, der ikke kunne betragtes som egentlige Organer for Domsmagten, om de end undertiden betegnes som administrative Retter, og om end Behandlingen af de til dem henlagte Sager ganske vist foregaar i Former, der ere indrettede i Eghed med de judicielle, saasom Landvæsenkommissioner og lign. For at affjære enhver Tvivl om dette Punkt er en udtryffeligt Bestemmelse i saa Henseende optaget i § 3 sidste Stykke.

I

Højesteret.

Efter den nye Procesordning vil Højesteret vel ikke blot blive en Kassationsret, men dog være udelukket fra at domme om Resultaterne af den i sidste Instantis stedfundne Bevisførelse. Medens denne Begrænsning af Paaanken selvfølgelig vil yde Retten en væsentlig Lettelse ved den enkelte Sags Behandling, er det paa den anden Side ikke uantageligt, at Ophævelsen af den Melleminstantis, der hidtil havde i Landsoverretterne i Kjøbenhavn og Viborg, vil have en Forøgelse af Højesteretsagernes Antal til Folge. Da hertil kommer, at der ved Valget af de Personer, der som Retsformænd skulle lede Rævningsagers Behandling, i al Fald for en

Del bør kunne gjøres Regning paa de Kræfter, som findes i Højesteret (se § 5), har Kommissionen været enig om, at Rettens Medlemsantal ikke bør formindskes, og at overhovedet den nye Ordning ikke indeholder tilstrækkelig Grund til at foreslåa nogen Forandring med Hensyn til Rettens Medlemstal. I Overensstemmelse hermed udtales det i § 6, at Højesteret bestaar af en Formand, 12 andre ordentlige Medlemmer og indtil 12 overordentlige Medlemmer. En saadan Besættelse af Retten vil gjøre det muligt for en ikke uvæsentlig Del at tage Formændene for de særlige Landsretsafdelinger under disses regelmæssige Samlinger fra Højesteret. Herpaa maa der særlig lægges Vægt, fordi der i Rævningsager stilles Retsformændene en Opgave, som hidtil ikke har været kjendt i vor Ret, og til hvis rette Løsning særlige Egenskaber ville udkræves. Det er derfor ønskeligt, at der til dette Formaal have et saa stort Antal Dommere som muligt at vælge imellem, og navnlig, at ogsaa Højesteretsdommerne kunne anvendes til dette Hverv. Endnu bemærkes, at § 6 indeholder den mindre betydelige Afvigelse fra den bestaaende Ordning, at et af Rettens ordentlige Medlemmer af Kongen skal beklives til som Rættformand at træde i Formandens Sted i paakommende Tilfælde. Indførelsen af en saadan fast Medhjælp for Formanden vil vistnok vise sig hensigtsmæssig efter den nye Ordning, som i flere Retninger gjør Krav paa en større Virksomhed fra Formandens Side og derfor maa antages jævnlig at ville gjøre det nødvendigt for denne at overlade en Del af Formandsforretningerne til en Anden.

De i §§ 7—9 indeholdte Regler om Antallet af de voterende Dommere, Udførelsen af Skriversforretningerne og Tiden for Retsmødernes Afholdelse stemme i det Væsentlige med den nuværende Ordning. Foraaavdt det i § 7 er forudsat, at der er Sager, i hvis Afgjørelse færre end 9 Medlemmer deltage, er herved navnlig sigtet til, at Lovudkastene om Retsplejen i visse Tilfælde sætte en Afgjørelse enten af Formanden alene eller af ham i Forbindelse med to andre Medlemmer af Retten i Stedet for de ældre processuelle Bestemmelser, saasom ved Spørgsmaal om Med-

delelse af fri Proces, Dødsstraf og, se Udcast til Lov om Strafferetsplejen § 108 og Lovudkastet over den borgerlige Retspleje §§ 143, 304, 355 m. fl. Om Udgang for Retten til at tage Beslutninger af den heromhandlede Natur uden at være bundet til de almindelige Mødetider se § 9 sidste Stykke.

II.

Landsretter.

Angaaende Landsretternes Antal, Sammensætningen af Landsretskredsene og Fastsættelsen af Landsretternes Sæde er det Forordnede anført i Bemærkningerne til dette Afsnits første Kapitel.

hvad angaar Landsretternes Domsmyndighed dels som første Instans dels som anden Instans med Hensyn til Underretternes Handlinger og Afgjørelser vedrørende den egentlige Retspleje, henviser § 11 til Lovene om den borgerlige Retspleje og Strafferetsplejen. Hertil knytter Paragraphens sidste Punktum den Bestemmelse, at der for Landsretten kan føres Anke over visse udenfor den egentlige Retspleje faldende Handlinger af Underretten, som ogsaa efter den gjældende Ret antages at være Gjenstand for Paaanke. Dette finder Anvendelse paa Underretternes Handlinger vedrørende Thinglæsningsvæsenet, de i Lov af 23de Januar 1862 ommeldte Forretninger angaaende Tiendevederlags Berigtigelse samt Notarialforretninger. At herved ifølge § 11 Besvæningsformen (jfr. Udcast til Lov om den borgerlige Retspleje, § 360) bliver at iagttage, stemmer formentlig ganske med de omhandlede Forretningers Natur.

Med Hensyn til den nærmere Indretning af Landsretterne bemærkes Følgende:

Til Sagernes Behandling bestaar der ifølge § 14 ved hver Landsret en Hovedafdeling, der udelukkende holder Møder ved Rettens Sæde (§ 19), og en særlig Afdeling (ved den nordjællandske Landsret 2 særlige Afdelinger), der under Ledelse af en af Kongen for et Tidrum af 5 Aar beklives Formand træder sammen dels i regelmæssig tilbagevendende Samlinger, og da (med Undtagelse af den nordjællandske Landsrets første særlige Afdeling) ikke blot ved Rettens

Sæde, men som rejsende Retsafdeling (§ 20), dels i Moder ved Rettens Sæde mellem Samlingerne (§ 23). Den nordsjællandske Landsrets første særlige Afdeling (for Kjøbenhavn med Kjøbenhavns Amtsråds'reds) holder regelmæssige Samlinger i Kjøbenhavn een Gang i Løbet af hver Maaned. Samme Rets anden særlige Afdeling (for Roskilde Amtsråds'reds, Frederiksberg, Holbæk og Bornholms Amter) og de øvrige Landsretters særlige Afdelinger holde regelmæssige Samlinger een Gang hver tredje Maaned. Paa hvilke Steder udenfor Rettens Sæde i vedkommende Kreds de regelmæssige Samlinger skulle holdes, fastsættes ved Befjending af Justitsministeren (§ 20). Ved Landsretternes Hovedafdelinger behandles ifølge § 14 alle Sager, der efter Loven om den borgerlige Retspleje høre under Landsretten, fremdeles de Bepværing, som i Henhold til den ovenfor omtalte Bestemmelse i § 11 for Landsretten fremsættes over visse udenfor den egentlige Retspleje faldende Handlinger af Underretten, endelig de Sager angaaende Tilsyn med Dommere og Sagførere, som ifølge §§ 50 og 143 afgjøres af Landsretten. Derimod ere alle de Sager, som indbringes for Landsretten i Henhold til Lov om Strafferetsplejen, henlagte til de særlige Afdelinger. I disses regelmæssige Samlinger behandles saadanne Straffesager, som ere henviste til Hovedforhandling med eller uden Nævninger, eller i hvilke der ifølge Paaante fra Underretten skal finde Hovedforhandling med ny Bevisførelse Sted (§ 20 næstsidste Stykke). Dog kunne de nævnte Sager — med Undtagelse af de til Hovedforhandling med Nævninger henviste — ogsaa foretages i de særlige Afdelingers Møder mellem Samlingerne (§ 21). Til de sidstnævnte Møder er derhos henvist den øvrige Landsretten tilfaldende Virksomhed i Strafferetsplejen, saasom den Prøvelse af Anklagen og videre forberedende Behandling, der i Landsretsager gaar forud for Henvisningen til Hovedforhandling, Paakjendelse af de til Landsretten indkomne Underretsdomme, forsaavidt der ikke skal finde ny Bevisførelse Sted i Sagen, Afgjørelse af Bepværing imod Underrettens Kjendelser og Beslutninger o. s. v.

Fra den ovenangivne Forretningsfordeling er der dog af Hensigtsmæssighedshensyn gjort nogle Afvigelse af mindre Betydning, se herom § 14, 3die og 4de Stykke. Saaledes har Hensynet til, at de særlige Afdelinger (med Undtagelse af den nordsjællandske Landsrets første Afdeling) jævnlig i længere Tid ville være borte fra Landsrettens Sæde for at holde Ret paa andre Steder i Landsretskredsen, ført til den i § 14 sidste Stykke givne Bestemmelse, hvorefter de fraværende Afdelingers Hverv i ny indkomne Sager overtages af Hovedafdelingen (for den nordsjællandske Landsrets anden Afdeling af Rettens første Afdeling) i fornødent Omfang. Det Omraade, paa hvilket Hjemneafdelingen træder i Stedet for den fraværende, vil herefter nærmest blive den forberedende Behandling af de ny indkomne Sager. Forsaavidt Hovedforhandlingens Udfydelse til den særlige Afdelings Hjemkomst efter Omstændighederne vilde medføre en altfor stor Forhaling, indeholder den anførte Bestemmelse imidlertid ogsaa Hjemmel for Hovedforhandlingens Foretagelse for den hjemneværende Afdeling, naar undtages Nævningesager, for hvis Vedkommende Hovedforhandling kun kan foretages i de særlige Afdelingers regelmæssige Samlinger (§ 20 næstsidste Stykke ihdt med § 21). Den anden Afvigelse bestaar deri, at borgerlige Retstrætter fra Bornholm undtagelsesvis kunne henvises til den nordsjællandske Landsrets første særlige Afdeling. Paa Grund af denne Os fjerne Beliggenhed vil der nemlig i Almindelighed ikke kunne være Spørgsmaal om at paalægge Vidner samt Syns- og Skjønsmænd i Sagen at møde for Hovedafdelingen ved Landsrettens Sæde. Da det paa den anden Side er ønskeligt saavidt muligt at fastholde den Grundjætning, at Bevisførelsen skal foregaa for den dømmende Ret, har man bestemt sig for den i § 14 angivne Udvej, hvorefter borgerlige Retstrætter fra Bornholm, forsaavidt det med Hensyn til forestaaende Bevisførelse skønnes hensigtsmæssigt, at Hovedforhandling i Sagen foregaaar paa denne D, kunne henvises til den nordsjællandske Landsrets anden særlige Afdeling og i saa Fald foretages i de regel-

mæssige Samlinger, den nævnte Afdeling holder paa Bornholm til Straffesager's Behandling (§ 14 3die Stykke og § 20 næstsidste Stykke). Til i videre Udstrækning at underdrage Hovedafdelingen Behandlingen af borgerlige Retstrætter fra Bornholm er der ikke fundet Grund, saameget mindre som Henlæggelsen til den særlige Afdeling paa Grund af de større Mellemrum, hvormed dennes regelmæssige Samlinger holdes (jfr. navnlig for Bornholms Vedkommende § 20 3die Stykke i Slutningen), kan medføre en ikke ubetydelig Forhaling.

Med Hensyn til Forholdet mellem Hovedafdelingen og den særlige Afdeling bemærkes endnu, at disse — som det tilstrækkelig fremgaar af Udkastets Bestemmelser — ikke ere at anse for særskilte Retter, men udgjøre Afdelinger af samme Ret. Det er end ikke Udkastets Tanke, at de nævnte Afdelinger skulle danne saa skarpt adskilte Dommerkollegier, at Medlemmerne af Landsretten skulde fordeles mellem dem een Gang for alle, hvilket ikke vilde være heldigt, da en afværende Beskæftigelse med borgerlige Retstrætter og Straffesager erfaringsmæssig for Dommerne selv maa ansees for det Uønskeligste. Der er end ikke Noget til Hinder for, at enkelte af Landsrettens Dommere paa een Gang kunne være Medlemmer af begge Afdelinger. Bestemmelserne i § 12 om Landsretternes Medlemstal hvile netop paa den Forudsætning, at en saadan Dobbeltstilling er mulig. Overhovedet skal den Ordning, at Landsretten virker gennem forskellige Afdelinger, ikke være til Hinder for, at Rettens Formand frit kan bruge de forhaandenværende Kræfter paa den hensigtsmæssigste Maade, se § 17. Man maa derfor ogsaa, hvor Forholdene kræve det, kunne tillade Dommere, som efter den i et givet Dieblit stedfindende Fordeling ere Medlemmer af en vis Afdeling, til at medvirke ved Behandlingen af Sager, der høre under en anden Afdeling. I Henseende til Besættelsen af Hovedafdeling og særlig Afdeling gjør Modsætningen sig altsaa væsentligt gjældende deri, at Formandsforretningerne for den førstes Vedkommende i det Hele varetages af den almindelige Formand for Landsretten, medens

den sidste har sin særlige for et Tidrum af 5 Aar bestiftede Formand, se § 15. Ved denne Ordning har man ikke blot tilsigtet at forstærke Rettens Formand en Vættelse, uden hvilken denne Stilling kunde bestryktes at ville blive uoverkommelig, men ogsaa havt for Dje, at der med Hensyn til de særegne Egenheder, hvorpaa Ledelsen af Hovedforhandlingen i Rævningsager gjør Krav, maa have en vis Frihed i Henseende til Valget af den Mand, hvem en saadan Dypgave betros. I Forbindelse hermed staar ogsaa — som allerede ovenfor berørt i Bemærkningerne til § 5 — Bestemmelsen om, at Medlemmer af Højesteret kunne bestilles til Formænd for Landsretters særlige Afdelinger under disses regelmæssige Samlinger. At det ifølge denne Bestemmelse iøvrigt ikke blot er Rævningsager, men ogsaa de øvrige til vedkommende Samling henviste Sager, hvis Ledelse tilfalder paagjældende Højesteretsmedlem, er en Udvidelse*) af Hvervet, som anbefaler sig af Hensigtsmæssighedshensyn. Derimod maa det paahvile det Medlem af Landsretten, der ifølge § 15 er bestillet til Formand for den samme særlige Afdeling, at lede Behandlingen af de Sager vedrørende denne, som ikke foretages i de regelmæssige Samlinger, ligesom ogsaa i fornødent Fald at træde i det paagjældende Højesteretsmedlems Sted. — Som en anden Gjendommelighed ved Besættelsen af de særlige Afdelinger kan fremhæves, at det fornødne Antal Dommere til Beskættelsen af disse, naar Retssmode holdes udenfor Landsrettens Sæde, ifølge § 12 sidste Stykke kan tilvejebringes derved, at Afdelingen tiltrædes af Dommere, som ikke ere faste Medlemmer af Retten, men for hver enkelt Samling bestilles af Justitsministeren til den nævnte Funktion. Om denne i rent økonomiske Hensyn grundede Bestemmelse henvises forøvrigt til hvad der i det Følgende bemærkes ved §§ 12 og 16

*) Da denne Udvidelse først paa et senere Trin er optaget i Udkastet, vil det imidlertid findes, at § 265 i Lovudkastet om Strafferetsplejen, hvis Trykning alt da var afsluttet, endnu udtrykker sig, som om Hvervet kun omfattede Rævningsager.

angaaende Landsretternes Medlemstal og Antallet af de i Landsretssager voterende Dommere.

Foruden de ovennævnte Formænd for Landsretterne og disses særlige Afdelinger bliver der ifølge § 15 sidste Stykke ved den nordsjællandske Landsret endvidere for et Tidsrum af 5 Aar ad Gangen af Kongen at bestikke et Medlem af den nævnte Ret til Formand ved de Sagers Behandling, som afgjøres under Medvirkning af sø- og handelskyndige Dommere. Ved Ophævelsen af Sø- og Handelsretten i Kjøbenhavn har man nemlig — som allerede berørt i de indledende Bemærkninger til dette Afsnit — ikke havt til Hensigt at gaa bort fra den i Loven af 19de Februar 1861 nedlagte Grundfætning om sø- og handelskyndige Dommers Deltagelse i Behandlingen af de i bemeldte Lovs §§ 12 og 13 ommeldte Sager. Udkastet opgiver kun den bestaaende Ordning, forsaavidt denne henlægger de kjøbenhavnske Sø- og Handelsager til en selvstændig Ret, og sætter i Stedet herfor den Regel, at de nævnte Sager — alt eftersom de ifølge de almindelige Kompetenceregler i Udkastet til Lov om den borgerlige Retspleje ere Landsrets- eller Underretssager — blive at behandle henholdsvis ved den nordsjællandske Landsret og Kjøbenhavns Stadsret, medens det i Henseende til disse Retters Tiltrædelse af sø- og handelskyndige Dommere forbliver ved Reglerne i Loven af 19de Februar 1861 (Udkastets § 13 jfr. § 26 2det Stykke). Dog har den Omstændighed, at de Retter, der saaledes ere traadte Stedet for Sø- og Handelsretten i Kjøbenhavn, have et større Omraade i stedlig Henseende end denne, naturlig ført til, at de sø- og handelskyndige Dommers Medvirkning ifølge Udkastet iffl er begrænset til de kjøbenhavnske Sø- og Handelsager, men ogsaa finder Anvendelse i dem, der ere knyttede til andre Steder i Retskredsen. Hermed staar atter i Forbindelse, at der ved § 13 er aabnet Afgang til gennem Rgl. Anordning at fastsætte saadanne Endringer i Sammensætningen af den i Lov af 19de Februar 1861 § 3 ommeldte Valgforamling, som gaa ud paa at give Byraadene udenfor Kjøbenhavn og Kommunalbestyrelsen for Fre-

deriksberg Ret til at vælge et forholdsmæssigt Antal Medlemmer af samme. Hvad angaar Sø- og Handelsagers Behandling ved de andre Landsretter, har man vel i Betragtning af Forholdenes Forskjellighed ikke anset det for rigtig i Udkastet at stille Forslag om, at ogsaa disse Retter i Sø- og Handelsager skulle tiltrædes af sø- og handelskyndige Dommere. Paa den anden Side er man imidlertid gaaet ud fra, at Forholdene ville udvikle sig saaledes, at de naturlige Betingelser for en saadan Ordning's Indførelse efterhaanden i al Fald i enkelte af de betydeligere Handelsbyer ville komme tilstede. For i slike Tilfælde at lette Gjennemførelsen af den omhandlede Ordning har man ikke taget i Betænkning at henvise Spørgsmaalet om de andre Landsretters Tiltrædelse af sø- og handelskyndige Dommere til Fastsættelse ved Rgl. Anordning, hvorved da Reglerne i Lov af 19de Febr. 1861 ville blive anvendelige med de ved Forholdene paabudte Lempelser, se § 13 i Slutningen, jfr. § 32.

Endnu staar tilbage at gjøre nogle Bemærkninger om de i nær Forbindelse med hinanden staaende §§ 12 og 16, som give Bestemmelser henholdsvis om Storrelsen af det Dommerpersonale, hvormed Landsretterne i det Hele udrustes, og om det Antal Dommere, som skal deltage i den enkelte Landsretssags Behandling. Hvad angaar det sidstnævnte Spørgsmaal, som det i denne Sammenhæng ligger nærmest at omtale først, foreskriver § 16, at i Sagers Behandling ved Landsretterne deltage efter Omstændighederne 5 eller 3 Dommere, sidstnævnte Antal dog kun i de Tilfælde, hvor det i Lovene om Retsplejen særligt er bestemt. Som almindelig Regel fastholder Udkastet altsaa, at der til Landsretssagers Behandling udtræves et Kollegium af fem Dommere.

Ved at opstille denne Regel befinder Udkastet sig i Overensstemmelse med, hvad der gennemgaaende er almindeligt i de nyere Lovgivning paa Europas Fastland. Vel findes der mange Love, der kun kræve et Kollegium af tre Dommere ved Retterne i første Instans. Men om disse gjælder det da, at de netop ikke afgjøre Bevisspørgsmaalet

upaaankelig. Med disse Retter kunne derfor Udcastets Landsretter ikke sammenlignes. Hine Love have ikke gennemført Umiddelbarhedsprincipet i det, som er Hovedpunktet, nemlig Bevisprøvelsen. Det er med Kollegialdomstolene, i 2den Instantz som de efter disse Love ere indrettede, at Udcastets Landsretter nærmest maatte sammenlignes, og i dem fordres et Kollegium mindst af 5. Foraaaviddt derimod i nyere Love og Udcast Mundtlighedsprincipets Konsekventer med Hensyn til Afgjørelsen af Bevispørgsmaalet er gennemført, er det ogsaa i disse anset for en Nødvendighed, at det Dommerkollegium i første Instantz, der her efter endelig afgjør Bevispørgsmaalet, ikke kan bestaa af færre end 5 Dommere. Denne Fordring er, hedder det i Motiverne til det af Forbundsraadet vedtagne og den tydske Rigsdag forelagte Udcast til en Retsforfatning for hele det tydske Rige, § 57, uafviselig, hvor Paaante af Bevisafgjørelsen er udelukket.

Hertil kommer nu fremdeles særlig for Danmarks Vedkommende, at Overgangen fra den bestaaende Procesordning med dens Afgang til fuld Prøvelse af Sagen gennem tre Instantzer til det nye System med kun een Instantz i Henseende til Bevispørgsmaalets Afgjørelse i sig selv vil bryde i den Grad med de tilvante Forestillinger om de Garantier, der maa kræves for Retsplejens Sikkerhed, at man ogsaa med Hensyn til den Indflydelse, det ikke uden Føje kunde have paa den almindelige Tillid til Retsplejen, maatte betragte det som meget misligt, ja endog som ligefrem utilraadeligt at gaa over til det nye System, hvor rigtigt dette end er i sig selv, naar man sætter Antallet af dem, hvis Votering endelig afgjør Bevispørgsmaalet, lavere end det Tal, der i den nugældende Ret er fastsat allerede for Melleminstantzen.

Det er en Selvfølge, at der aldrig, hvor højt man saa vilde sætte Tallet af de Voterende, kan opnaaes absolut Visshed for, at Retten træffer den rette Afgjørelse af Bevispørgsmaalet, saa meget mindre som Nødvendigheden byder at lade Flertallet af samstem-

mende Vota gjælde for Rettens Afgjørelse*) Men deraf følger naturligvis ikke, at Tallet er ligegyldigt. I det større Kollegium er der utvivlsomt mere Betyggelse end i det, som tæller et færre Antal Voterende, baade af den Grund, at det Minimum af samstemmende Vota, der udkræves til at fastsætte Rettens Resultat, vil være større, og dernæst, hvad der ikke er mindre vigtigt, at det større Antal Voterende giver større Betyggelse for, at enhver Tvivl under den forud gaaende Raadslagning er kommet til Orde og er blevet taget i tilbørlig Betragtning. En Grænse for den Udstrækning, i hvilken disse Hensyn bør komme i Betragtning, maa der selvfølgelig være, og da desuden deres Betydning stedse mere svækkes, jo højere man kommer op i Tallet, vilde altfor vidt drevne Krav i denne Henseende med Rette kunne betegnes som Udslen med Kræfter og Penge. Det tør siges, at et Antal af 5 Dommere udgjør den rette Mellemvej, hvorfor ogsaa de fremmede Loves Bidnesbyrd taler, jfr. ovenfor. Derimod er det at indskrænke Fordringen til tre Dommere slet ingen Mellemvej mellem modstridende Hensyn. Det er det knappeste Antal, der overhovedet kan tages, naar Afgjørelsen skal træffes af et Kollegium. Det optræder ethvert andet Hensyn for det økonomiske. Hvis et Samfund skulde være saa fattigt paa personlige Kræfter og finansielle Midler, at det var nødt til at sætte Hensynet hertil over alt andet, og derfor maatte lade sig nøje med det lavest tænkelige Tal, saa vilde det vistnok være et Spørgsmaal, om det overhovedet skulde indlade sig paa at gennemføre Umiddelbarhedsprincipet. Thi det er i det Mindste tvivlsomt, om det, der vandtes i een Retning af Garanti for Bevispørgsmaalets rigtige Afgjørelse, ikke atter

*) I Straffesager kan det ganske vist lade sig gøre — som det ogsaa er Tilfældet i flere fremmede Stater — at fordre kvalificeret Flertal eller endog Enstemmighed for at domfalde. Men at der i en saadan Regel kun vilde ligge en aldeles utilstrækkelig Erstatning for det større Antal Voterende, følger af det i Texten Bemærkede, at en væsentlig Betyggelse ved det større Tal ligger deri, at Spørgsmaalet under den Afstemningen forudgaaende Raadslagning derved kan ventes mere afsløbt besluttet.

tabtes, ja mere end tabtes i en anden. Kommissionen antager ikke, at den vil blive modsagt, naar den gaar ud fra, at Danmark ikke befinder sig i den Nødvendighed, der vilde stille det imellem disse Alternativer. Man har saa meget mindre kunnet tillægge det økonomiske Hensyn nogen afgjørende Vægt, som den Besparelse, man vilde opnaa ved at indskrænke de Dommendes Antal til tre, efter Udkastets Ordning ikke vilde blive meget betydelig.

Den Regel, at fem Dommere skulle deltage i Landsretsfagers Behandling, finder i lige Udstrækning Anvendelse for Strafferetsplejens og den borgerlige Retsplejes Vedkommende. Den gjalder for hele Procesomraadet som almindelig Regel, og de enkelte Undtagelser, som særligt foreskrives i de tvende Rettergangslovudkast, have væsentlig den samme Karakter i begge Udkast. Dette er en naturlig Følge af, at den Ordning af Retsmiddelsystemet, som indeholder den afgjørende Grund til den foreslaede Organisation af Landsretterne, i det Hele er fælles for begge Dele af Processen. Særligt fremhæves, at den almindelige Regel ogsaa er fastholdt i de Straffesager, ved hvis Afgjørelse Rævnninger medvirke. Ifølge den Opfattelse af Rævningeinstitutionen, som ligger til Grund for Lovudkastet om Strafferetsplejen, skal Anvendelsen af Rævn ikke berove den Sigtede Noget af den Garanti, som de retskyndige Dommere Egenstaber frembyde. Tanken er den i Rævningesager at flette den Sigtede en dobbelt Garanti imod Domsfældelse paa uilstrækkeligt Grundlag, og til Opnaaelse af dette Djemed er der tillagt de retslærde Dommere en Medvirkning ved Skyldspørgsmaalets Afgjørelse, saavel i Henseende til Handlingens Hensørelse under Straffeloven som med Hensyn til Provelsen af Beviset. Naar dette Synspunkt fastholdes, gaar det heller ikke an i disse Sager at nedsætte Antallet af de retskyndige Dommere til tre. Overhovedet er det ifølge Lovudkastene om Retsplejen kun en snevert begrænset Kreds af Tilfælde, som afgjøres af Landsretten med en Besættelse af tre Dommere. I det væsentlige indskrænke disse Tilfælde sig til endel Beslutninger af Retten, som efter det nye

System træde i Stedet for de i den nugældende Lovgivning hjemlede administrative Resolutioner paa Processens Omraade, samt nogle af de Retsafgjørelser, som gaa ud paa at forberede Hovedforhandlingen i Straffesager, hvori Anklage er rejst for Landsretten (Udkast til Lov om Strafferetsplejen § 257, jfr. § 256). En anden Sag er, at mange Spørgsmaal angaaende den procesuelle Behandling overhovedet ere undtagne kollegial Afgjørelse og i Medfør af den vidtgaaende procesledende Myndighed, som i den mundtlige Proces maa tillægges Retsformanden, afgjøres af denne alene. Endelig er det en Sælfølge, at, naar Forundersøgelse i en Straffesag er overdraget et Medlem af Landsretten, behandler dette Sagen som Enkeltdommer.

Ifølge § 12 bestaa Landsretterne — med Undtagelse af den nordsjællandske, for hvis Vedkommende særlige Hensyn gjøre sig gjældende — hver af en Formand og 8 andre Medlemmer. Til dette Tal er man kommet gennem følgende Beregning. Foruden Landsrettens Formand og en Formand for den særlige Afdeling udskræves til den normale Besættelse af Retten 4 andre Medlemmer. Hertil kunde man indskrænke sig, hvis den særlige Afdeling ikke periodisk skulde virke som rejsende Ret. Bibeholdes derimod denne Institution i Overensstemmelse med Udkastet, bliver det nødvendigt at træffe en Ordning, som gjør det muligt, at Hovedafdelingen kan holde Ret hjemme, medens den særlige Afdeling er paa Rejse. At give Landsretten et saa stort Antal faste Medlemmer, som udskræves til to fuldt besatte Kollegier, vilde imidlertid medføre en uforholdsmæssig Bekostning. Man har derfor i § 12 sidste Stykke anvist en anden Vej, ad hvilken det fornødne Antal Dommere kan tilvejebringes, uagtet de faste Medlemmers Antal kun sættes til 9. Efter denne Bestemmelse kan Justitsministeren bestikke en eller flere*) af de i Landsretskredse anjatte

*) Ved Afgjørelsen af, hvilket Antal der vil være at bestikke af disse Mand, bliver bl. A. at tage Hensyn til den Inhabilitet, der for Underdom-

Underrettsdommere eller, naar Forholdene gjøre det onskeligt, andre Mænd, der ere i Besiddelse af de foreftrevne Egenstaber, til at tiltræde Landsretternes særlige Afdelinger for en enkelt Samling, naar de i Medfør af § 20 holde Møde udenfor Rettens Sæde, dog at højst to af Afdelingens fem Dommere kunne tages blandt de saaledes beskittede Mænd. Ved denne Forholdsregel, som efter den angivne Begrænsning neppe frembyder væsentlig Betænkelse, bliver det muligt at ordne Forholdet saaledes, at i Almindelighed kun 3 af Landsrettens Medlemmer rejse, medens der bliver 6 tilbage til Hovedafdelingens Besættelse og saaledes have et overtalligt Medlem for Inhabilitets-, Forsalds- og andre lignende Tilfælde. — Hvad angaaer den nordsjællandske Landsret, vil der foruden en rejssende Afdeling, til hvilken 3 eller efter Omstændighederne 4 Landsretsdommere blive at afgive, paa Grund af Forretningsmasfen*) behøves to Hjemmeafdelinger (een Hovedafdeling og een særlig Afdeling), hver bestaaende af 5 Medlemmer. Hertil maa endnu føjes 1 Medlem til Dvertagelsen af Formandskabet i Sø- og Handelsfager. Da det endelig for denne Rets Vedkommende særligt maa tages i Betragtning, at Rettens Formand ikke sjælden ved andre Forretninger vil være forhindret fra at lede Forhandlingerne for den dømmende Ret, har man ikke troet at kunne sætte Medlemstallet til mindre end en Formand og 15 andre Medlemmer.

Endnu bemærkes, at der ifølge § 18 ved hver Landsret bliver at beskikke en Retsfriver, ved den nordsjællandske to Retsfrivere (den ene særlig for Sø- og Handelsfager), til at forestaa Skriverforretningerne samt Oppebersel af og Regnskabsaflæggelse for Retsprotokoller, og at der til Retsfriverens Bistand er beregnet

menes Vedkommende kan indtræde som Følge af, at de tidligere i denne Egenstabs have handlet i den for Landsretten indbragte Sag. Da saadant Forhold imidlertid ifølge Bestemmelserne i Udskift til Lov om Strafferetsplejen § 15 ordentligvis kun gjør Underdommeren inhabil til at tiltræde Landsretten, hvor denne som Paaankensants skal behandle en Sag, der af vedkommende Underdommer er paakjendt i første Instants, vil Fyldestgjørelsen af det nævnte Hen syn vistnok ikke frembyde praktiske Vanskeligheder af væsentlig Betydning.

*) Se herom den Side 21 optagne Tavle.

foruden det iøvrigt fornødne Kontorpersonale een Fuldmægtig ved hver Landsret, ved den nordsjællandske Landsret fem Fuldmægtige (hvoraf een ansættes ved det særlige Skriverkontor for Sø- og Handelsfager). Om Forretningernes Fordeling træffes Bestemmelsen af Landsrettens Formand efter Forhandling med Landsretsfriveren.

Hvilken Forretningsmængde der vil tilfalde Landsretterne, lader sig af flere Grunde kun usfuldstændigt oplyse. For det første er det ikke muligt at beregne, i hvilken Udstrækning der vil blive gjort Brug af Landsretten som anden Instants. Men selv om man holder sig til Landsretternes Virkekreds i første Instants, er det vanskeligt endog blot tilnærmelsesvis at give en Forestilling om, hvor stor Forretningsmængden vil blive. Navnlige gjælder dette for Strafferetsplejens Vedkommende som Følge af den Naade, hvorpaa Grænsen mellem Landsretternes og Underretternes Virkekreds paa dette Omraade er draget. Man har derfor, hvad Strafferetsplejen angaar, indskrænket sig til paa nedenstaaende Tavle for hver Landsretskreds at angive de under Justitsfager og offentlige Politifager tiltalte Antal (efter Gjennemsnit af de fem Aar 1866—70), uden at der er gjort Forsøg paa nogen Beregning af, hvorledes disse Sager i det nye System ville fordele sig mellem Landsretter og Underretter. Kun fremhæves, at foruden Forundersøgelsen i samtlige Straffesager maa i saagodisom alle Politifager og i et betydeligt Antal af Justitsfagerne ogsaa den øvrige Behandling i første Instants antages at ville tilfalde Underretterne. For borgerlige Domsfagers*) Vedkommende kan man derimod komme Bestemmelsen af det omspurgte Forhold noget nærmere. Ved at sammenholde de for Femaaret 1868—72 foreliggende statistiske Oplysninger om de nævnte Sager med de i Udskift til Lov om den borgerlige Retspleje § 2 indeholdte Kompetencebestemmelser, er det nemlig muligt tilnærmelsesvis at udfinde, hvor stor en Del af det samlede Antal borgerlige Domsfager der i det nye System efter Gjen-

*) De øvrige under den borgerlige Retspleje hørende Forretninger vedkomme ikke Landsretten som første Instants.

nemsnittet af de nævnte Aar vilde tilfalde Underretter og Landsretter**). Ved de i Overensstemmelse hermed paa nedenstaaende Table optagne Angivelser af de borgerlige Landsretsfagers Antal maa dog erindres, at der ikke har kunnet tages Hensyn til den Afgang, Lovudkastet om den borgerlige Retsspleje aabner Parterne til udenfor de almindelige Regler at vedtage Underretsbehandling dels umiddelbart (§ 8) dels middelbart gjennem Vedtagelse af Executivproces (§ 2 e), samt at der i det opgivne Antal Landsretsfager yderligere vil fragaa et — dog forholdsvis ubetydeligt — Antal Sager angaaende Servituter og partielle Brugsrettigheder (§ 2 e), hvorom nærmere statistiske Oplysninger faaves. Paa den anden Side maa det tages i Betragtning, at Antallet af borgerlige Domsager i det Hele vil modtage en ikke ubetydelig Forøgelse efter det nye System dels derved, at endel Retstrætter, der for Tiden finde deres Afgjorelse under den offentlige Skiftebehandling ved Skifteretten som første Instant, ifølge Lovudkastet om den borgerlige Retsspleje for Fremtiden skulle udfilles af Skiftet og behandles som selvstændige Domsager, dels fordi Umyndiggjorelsesager efter det nævnte Udcast fra Dyrigheden ere henlagte til Domstolene. Disse Forandringer ville medføre en Forøgelse saavel af Landsretsfagernes som af Underretsfagernes Antal. Forsees der herfra samt fra de øvrige Omstændigheder, som af de ovenfor anførte Grunde maa lades ude af Betragtning, stiller Forholdet efter Gjennemsnittet af de ovennævnte Aar (1866—70 for Strafferetsplejens, 1868—72 for den borgerlige Retssplejes Vedkommende) sig saaledes for de enkelte Landsretskredse:

Landsretskredsenes Navne.	Den borgerlige Retsspleje*).		Strafferetsplejen.	
	Borgerrets-sager.	Underretsfager	Skifte under Skiftelager.	Offentlige Bostiftlager.
Den nordsjællandske Landsretskreds	528	5460	1556	4276
Den sydsjællandske Landsretskreds	160	1386	513	812
Den fynske Landsretskreds	173	1049	402	1396
Den nordjydske Landsretskreds	215	1520	488	801
Den mellemjydske Landsretskreds	149	1094	332	730
Den sydjydske Landsretskreds	316	1963	463	981

III.

Underretter.

Om Underretternes Virkekreds handles i §§ 24—25. Hvad angaar disse Retters Virksomhed i den egentlige Retsspleje, henviser § 24 til de i Lovene om den borgerlige Retsspleje og Strafferetsplejen givne Bestemmelser. Da den nærmere Begrundelse af den i saa Henseende trufne Ordning som Følge heraf er optaget i Motiverne til de tvende Lovudkast om Retssplejen, skal det paa dette Sted kun bringes i Erindring, at den nævnte Side af

*) Herved er dog — som det allerede fremgaar af ovenstaaende Bemærkninger — kun sigtet til den Side af den borgerlige Retsspleje, med hvilken Landsretten kan faae at gjøre som første Instant, nemlig de borgerlige Domsager, ikke til de øvrige under den borgerlige Retsspleje henhørende Forretninger som Føgedforretninger og Skifteforvaltning m. m., der i første Instant udelukkende tilfalde Underretten.

**) Til Underretsfager er foruden Sager under 400 Kr. og Begærsager ogsaa henregnet alle hidtilværende private Politisager. Skøndt Lovudkastet om den borgerlige Retsspleje ikke har optaget det sidstnævnte Begreb, ville nemlig saagodtsom alle herunder faldende Tilfælde i Henhold til forskellige Kompetencebestemmelser i Lovudkastene om Retssplejen blive Underretsfager. Uden Undtagelse gjaelder dette om det meget store Antal private Politisager, der gaa ud paa Straf, og som Følge heraf falde ind i Straffeprocessen, og hvad angaar de Tilfælde, som herefter blive tilbage for Civilprocessen, vil det i al Fald være en sjælden Undtagelse, at de ikke enten som Sager under 400 Kr. eller som Alimentations-sager tilfalde Underretten.

Underretternes Virksomhed ikke blot omfatter Paakjendelse i første Instant af de Domsjager, som særligt ere henlagte til dem, samt Forundersøgelsen i Strafferetsplejen og de andre aksesoriske Retsbehandlinger, der ifølge Lovudkastene om Retsplejen ere henlagte under eller henvises til dem, men endvidere Skifteforvaltning og Fogedforretninger, herunder tvungne Auktioner indbefattede. Hvad derimod frivillige Auktioner angaar, forudsætter Lovudkastet om den borgerlige Retspleje, at disse ikke for Fremtiden skulle vedblive at være Retsbehandlinger.

§ 25 henlægger til Underretterne endel Forretninger, der vel maa erkjendes efter deres Natur at ligge udenfor den egentlige Retspleje, men som det desuagtet af forskjellig Hensigtsmæssighedshensyn er fundet utilraadeligt at udskille fra Underretternes Virkefæde, hvorved man i Overensstemmelse med de ældre Udcast er gaaet ud fra, at det ikke er uforeneligt med Grundlovens § 71 ved Gjennemførelsen af Retsplejens Adskillelse fra Forvaltningen at foretage de enkelte Tæmpelser, som efter de forhaandenværende Forhold maa anses for ønskelige. Iøvrigt ere de i § 25 omhandlede Funktioner indbyrdes af meget forskjellig Art og derfor ikke egnede til i det Hele at undergives samme Behandlingsmaade. Noget af disse Forretninger maa efter den bestaaende Ret — som Kommissionen for saa vidt har anset det for rigtigt at opretholde — anses for judicielle Handlinger, der som saadanne kun kunne tilsidefættes eller forandres af overordnet Ret. Dette gjælder saaledes om Thinglæsningsvæsenet og de Retsbetjentene ved Lov af 23de Januar 1862 angaaende Tiendevederlagets Berigtigelse paahvilende Forretninger. Derimod ligge de Retsbetjentene ved Lov af 30te December 1858 § 2 paalagte Funktioner som Formænd i Landvæsenkommisionerne efter Udcastets Forudsætning ligesom efter den gjældende Ret udenfor det judicielle Omraade. Men da Landvæsenkommisionerne ved Behandlingen af de til dem henlagte Sager ere bundne til Former, der i høj Grad ligne de judicielle, og derhos ere udrustede med en Myndighed, som ellers i

Reglen forbeholdes Domstolene, er det formentlig naturligt, at Formandskabet i disse Kommissioner forbliver hos Retsbetjentene.

Ved § 25 Lit. d er der udenfor Kjøbenhavns Stadsrets Omraade til Underretternes Virkefæde endvidere henlagt de ved Lov af 26de Mai 1868 om Umyndiges Midlers Forvaltning, § 7, jfr. Bekjendtgj. af 11te Mai 1869, og ved samme Lovs § 10 til Skifteretterne henlagte Forretninger. Af disse ville dog Spørgsmaal om Umyndiggjørelse og om Anordning af fast Lavværgemaal for Enker ifølge Udcast til Lov om den borgerlige Retspleje 6te Afsnit Kapitel V. blive egentlige Domstolsjager. Hertil sigter det i Slutningen af Lit. d tagne Forbehold. Den tilbageblivende Del af de nævnte Forretninger vil vel ogsaa under den nye Ordning bevare en rent administrativ Karakter, men skjønes dog ikke at kunne henlægges til Politivirigheden, hvorimod den staar i en naturlig Forbindelse med Underretternes Virksomhed i andre Retninger. Som allerede bemærket gjælder denne Ordning dog ikke for Kjøbenhavns Stadsrets Omraade; for dettes Vedkommende ville de nævnte Forretninger formentlig hensigtsmæssigt kunne overtages af de Myndigheder, som hidtil have varetaget dem for Kjøbenhavn alene.

Hvad angaar Notarialforretninger, har det været under Overvejelse i Kommissionen, om der er Grund til at lade det forblive ved den hidtil bestaaende Ordning, hvorefter disse Forretninger ere henlagte til egentlige Statsembedsmænd, eller om det maatte være rigtigere, at deres Udførelse — selvfølgelig under fornødent offentligt Tilsyn — overlades autoriserede Næringsdrivende, der da skulde henvises til at søge Vederlaget for deres Virksomhed i de for Notarialforretningerne fastsatte Sportler. Fra det sidstnævnte Synspunkt har det navnlig været Gjenstand for Drostelse, om Notarialforretningerne maatte kunne overdrages visse dertil særlig autoriserede Sagforere. Ved en saadan Ordning er der imidlertid fundet væsentlige Betænklichkeiten. At Notarens Stilling, hvis Egenkommetlighed ligger i den til hans Ve-

vidnesser knyttede offentlige Troværdighed, forenes med en Virksomhed, som efter sin Natur er bestemt til ensidig at tjene en Parts Interesser, maa ikke blot fra et principielt Standpunkt ansees for en mindre naturlig Ordning, men vil ogsaa kunne medføre praktiske Ulemper af ikke uvæsentlig Betydning, idet der let vil opstaa Kollisioner mellem de af en saadan Dobbeltstilling flydende Pligter. For at modvirke disse Ulemper vilde det i al Fald være nødvendigt i Loven at optage Forbud imod, at Noget udførte Notarialforretninger angaaende de Anliggender, i Anledning af hvilke han tidligere har ydet den ene af Parterne sin Bistand som Sagfører, og omvendt. Men selv med et saadant Korrektiv vilde det vistnok være vanskeligt at undgaa Kollisioner og overhovedet at opretholde den almindelige Tilid, hvorpaa Stillingen som Notarius gjør Krav, saameget mere som det ikke kan undgaaes, at Udstrækningen af slige Forbudsbestemmelser altid bliver noget tvivlsom og usikker. Kommissionen har derhos ikke kunnet se bort fra den Kjendsgjerning, at man andetsteds, hvor Sagfører- og Notarvirksomhed har været forenet, nu i Kraft af Erfaringens Vidnesbyrd synes at være kommet til den Anskuelse, at dette ikke er ønskeligt. I Tyskland, hvor en Forening af disse Funktioner i lang Tid har været den almindelige Ordning udenfor de Territorier, hvor den oprindeligt frankke Ret gjælder, har saaledes den almindelige Mening i de senere Aar med stor Bestemthed udtalt sig for, at de, ligesom i Frankrig, bør adskilles. Naar denne Grundfæstning skal fastholdes, vil det imidlertid efter vore Forhold neppe være muligt at tilvejebringe en fyldestgjørende Indretning af Notarialvæsenet paa Grundlag af den ovenangivne Betragtning af Notarerne som offentlig autoriserede Næringsdrivende. At en saadan Ordning har kunnet gennemføres i Frankrig, finder sin Forklaring i den særegne Udvikling, Notarialvæsenet har faaet ifølge den frankke Lovgivning, som tillægger alle notarialiter attesterede Dokumenter Grigibilitet og overhovedet udstrækker Notarernes Retskreds langt udover de Grænser, vor Ret afstikker i saa Henseende. Derimod er det uantageligt, at der hos os — bortset fra Kjøbenhavn —

skulde kunne findes et tilstrækkeligt Antal Mænd udenfor Sagførerstanden, som vare egnede og derhos villige til at overtage Udforelsen af Notarialforretningerne imod at opbevare de dermed forbundne Sportler*). Selv om man gaar ud fra den Betragtningssmaaade, at Funktionen som Notarius efter sin Natur i og for sig ikke er en Embedsgjerning, synes dog herefter praktiske Grunde at tale for hos os at blive staaende ved en Ordning, der i Lighed med vor nugældende Ret henlægger Notarialforretningerne til egentlige Statsembedsmænd. Om at oprette særlige Statsembeder for disse Forretninger vil der imidlertid efter Forholdene udenfor Kjøbenhavn ikke kunne være Tale, allerede af finansielle Grunde, og Spørgsmaalet indskrænkes derefter til, om Notarialforretningerne skulle henlægges til Politimestrene eller til Underretterne. Af Hensyn til den Betydning, det har, at Notarius er en retskyndig Mand, har Kommissionens langt overvejende Flertal anset det for rettest at gaa den sidste Vej, hvorved endnu bemærkes, at Gjennemførelsen af den saaledes foreslaaede Ordning vil lettes ved den i Udkastet forudsatte Organisation af Underretterne, jfr. nærmere det Følgende. At der med Hensyn til Underretternes Udforelse af de heromhandlede Forretninger kan finde Besværing Sted til Landsretten, er omtalt ved § 11. Som allerede ovenfor antydet vil der for Kjøbenhavns Bedkommende være særlige Hensyn at tage i Betragtning ved Notarialvæsenets Indretning. Den nærmere Fastsættelse af dette Forhold har man derfor troet at burde henvise til særlig Anordning.

Med Hensyn til den nærmere Organisation af Underretterne skjelner Udkastet iøvrigt mellem Kjøbenhavn med tilhørende Landdistrikt og det øvrige Land.

Hvad den Kjøbenhavnske Retskreds angaar, har det været Gjenstand for Overvejelse i Kommissionen, om der er tilstrækkelig Grund til for den at oprette en særlig Underret, eller om det maa ansees for hensigtsmæssigere at

*) Disse have i de fleste Jurisdiktioner udenfor Kjøbenhavn ordentligvis kun udgjort 100—200 Kr. aarlig.

forene den kjøbenhavnske Underret med den nordsjællandske Landsret til een fælles Domstol, saaledes at dennes Medlemmer stiftetvis som Enkeltdommere overtog de Forretninger, der ere henlagte til Underretterne. At en saadan Forening, der tildels har et Forbillede i den hidtil bestaaende Lands- Over- samt Hof- og Stadsret, skulde gjøre en Besparelse mulig, kan vel ikke antages. Thi det vilde vistnok vise sig nødvendigt at give den fælles Domstol et ligesaa stort Antal Medlemmer som det, der udtræves til at besætte den nordsjællandske Landsret og Kjøbenhavns Stadsret som adskilte Retter. Derimod kan for den omhandlede Forening anføres, at den vil give Rettens Medlemmer Lejlighed til at vinde en flersidig Erfaring, der ikke kan antages at være uden Betydning for deres Embedsvirkomhed i det Hele. Det langt overvejende Flertal af Kommissionens Medlemmer er imidlertid af den Formening, at Ulemperne ved de tvende Retters Forening under det nye System vilde være overvejende. Navnlig maa det ansees for uheldigt, at Medlemmer af samme Ret vegevis danne Paaankeinstants for hinanden. En saadan Ordning vil ikke blot hyppig foranledige Inhabilitet i Landsretsafdelingerne, men ogsaa svække Rettens Stilling overfor Befolkningen, der altid vil være tilbøjelig til at anse Paaanke til Kollegaer for mindre virksom. Man har derhos ikke kunnet lade ude af Betragtning, at det neppe vilde være overkommeligt for en enkelt Mand paa fyldestgjørende Maade at udføre Formandsforretningerne ved en Ret med saa omfattende og forskjelligartet Virksomhed som den, en Forening af den nordsjællandske Landsret og Kjøbenhavns Stadsret vilde have til Folge. I begge de nævnte Henseender vilde Forholdet i Virkeligheden stille sig ganske anderledes end ved den nuværende Lands-, Over- samt Hof- og Stadsret. Med Hensyn til Paaanke staa alle dennes Afdelinger med en ganske enkeltstaaende Undtagelse umiddelbart under Højesteret, og hvad angaar Formandskabets Besværlighed maa Hensynet til den langt mere indgribende Virksomhed, der under det nye System maa kræves af Formanden for de kollegiale Retter, udelukke

en Sammenligning, selv bortset fra, at en betydelig Del af de kjøbenhavnske Underretssager for Tiden er henlagt til en særskilt Ret (Kjøbenhavns Kriminal- og Politiret).

Medens man af de ovenførte Grunde har bestemt sig for ikke at henlægge de kjøbenhavnske Underretssager til den samme Ret, der fungerer som Landsret for den nordsjællandske Landsretskreds, og saaledes ogsaa for Kjøbenhavns Bedkommende i Overensstemmelse med Udkastets almindelige Regel har holdt Underret og Landsret adskilte, er det paa den anden Side ikke fundet hensigtsmæssigt med Hensyn til Underretsfunktionernes Udførelse i det Hele at stille Kjøbenhavn under den samme Organisation, som er bragt i Forlag for det øvrige Land. Skulde denne Organisation uden nogen Lempelse finde Anvendelse paa Kjøbenhavn, vilde det paa Grund af Forretningernes Mængde være nødvendigt her at oprette et større Antal Byretter, hver med sit særskilte Distrikt, men med samme saglige Omraade. Af flere Grunde maa det imidlertid ansees for hensigtsmæssigere at henlægge hele Byen med tilhørende Landdistrikt til een Underret med en Flersked af Kamre, saaledes at de enkelte Underretsfunktioner for hele Kredsen fordeles efter deres Beskaffenhed mellem de forskjellige Kamre. Denne Ordning har navnlig det Fortrin, at det herved bliver muligt med fuld Frihed at anvende de forhaandenværende personlige Kræfter paa den Maade, der efter de til enhver Tid foreliggende Forhold findes hensigtsmæssigst, og saaledes at bestride Forretningerne med et færre Antal Dommere, end det andet System vilde kræve. I Overensstemmelse hermed henlægger Udkastet Kjøbenhavn under en af en Formand og 12 andre Medlemmer bestaaende Ret (Kjøbenhavns Stadsret), der udfører Underretsfunktionerne gennem 12 Kamre, hvert besat med en Dommer, der behandler de til Kammeret henlagte Sager, som Enkeltdommer, se §§ 23, 26 og 27. En Undtagelse fra sidstnævnte Regel indeholdes dog i § 26 2det Stykke. Her- efter skal i Sø- og Handelsager, som høre for Kjøbenhavns Stadsret, samt ved Konkursbehandling af Handlendes, Fabrikanters og Skibsrederes Boer paagældende Kammer til-

trædes af to sø- og handelskyndige Medlemmer efter de nu ved Sø- og Handelsretten gjældende Regler, en Ordning, der — som tidligere bemærket — gaar ud paa i det Væsentlige at opretholde den bestaaende Tilstand med den af de nævnte Sagers Henlæggelse til Stadsretten følgende Forandring, at Formandsforretningerne overtages af det Medlem af Stadsretten, hvem paagjældende Kammer er overdraget. — Hvorledes Forretningerne skulle fordeles mellem Stadsrettens Kamre, bestemmes ifølge § 27 af Rettens Formand med Justitsministerens Billigelse. Fordelingen af de enkelte Kamre mellem Rettens Medlemmer er derimod betragtet som et indre Anliggende, hvis Afgjørelse kan overlades til Formanden efter Forhandling med Rettens øvrige Medlemmer. At der imidlertid herved maa iagttages en saadan Omgang, at de forskjellige Kamre efter Udlobet af passende Tidsrum omstiftes mellem Rettens Medlemmer, er forudsat som en Selvfølge. Endelig er der ved Slutningsbestemmelsen i § 27 tillagt Rettens Formand Myndighed til, naar det gjøres fornødent, at overdrage et Medlem af Retten midlertidig eller i enkelte Sager tillige at udføre Forretninger i et andet Kammer end det ham tildele.

Forjaavidt Antallet af Stadsrettens Kamre i § 27 fastsættes til 12, er man herved gaaet ud fra følgende Beregning:

Hvad angaar borgerlige Domsfager, ville alle Gjælds-kommissionsfager og saagodt som alle de Sager, der hidtil ved Kjøbenhavns Kriminal- og Politiret ere behandlede som private Politifager*), for Fremtiden gaa til Kjøbenhavns Stadsret. Stadsrettens Kompetence med Hensyn til borgerlige Domsfager vil imidlertid blive udvidet betydeligt udover det angivne Omraade som Følge af Bestemmelserne i Udkast til Lov om den borgerlige Retsspleje § 2, der til Underretterne henlægge alle Sa-

ger indtil en Værdi af 400 Kr. angaaende private Formuerettigheder, Statter, Afgifter og andre lignende Ydelse samt endvidere uden Hensyn til Værdien Servitutfager og Sager, i hvilke Eksekutivproces anvendes. Hertil maa endvidere søjes den Tilvæxt af borgerlige Domsfager, som Inddragelsen af Kjøbenhavns Amtsraads-kreds (med et Indbyggerantal af ca. 63,000) under Kjøbenhavns Stadsret vil have til Følge*). Naar det nu erindres, at alene de paa Kjøbenhavn faldende Gjælds-fager under 100 Rd. og private Politifager efter den bestaaende Ordning lægge Beslag paa Gjælds-kommissionen samt 2 Afdelinger af Kriminal- og Politiretten, tør det ikke paaregnes, at man under den nye Ordning kan nøjes med færre end 4 Kamre til Behandling af borgerlige Domsfager ved Stadsretten, saa meget mindre som Antallet af Gjælds-kommissionsfager i de senere Aar har været i stærk Stigen (fra 2539 gjennemsnitlig i Aarene 1863—67 til 3187 som Gjennemsnitstallet for 1868—72)**).

Et ligesaa stort Antal Kamre vil vistnok behøves til Varetagelse af de Stadsretten paahvilende Forretninger i Strafferetsplejen. Foruden Forundersøgelsen i alle de Straffesager, i hvilke juridicel Forundersøgelse finder Sted, vil Stadsretten nemlig faae Vaadom-melsen af det meget store Antal Straffesager, der ere henlagte til Underretterne. For disse Sagers Bedkommende er ogsaa den Tilvæxt, som Kjøbenhavns Amtsraads-kreds vil bringe, særdeles betydelig. Da hertil endvidere kommer, at Straffesagernes Antal i de senere Aar har været i en usforholdsmæssig Stigen (for Kjøbenhavn saaledes i 1866—70 gjennemsnitlig 3487 Domsfælde imod

*) Ifølge de for Aarene 1868—72 foreliggende statistiske Oplysninger var vel Antallet af Amtsraads-kredsens smaa Gjælds-fager forsvindende i Sammenligning med disse Sagers Antal i Kjøbenhavn; men paa den anden Side udgjorde de private Politifager i Amtsraads-kredsen lidt over Halvdelen af de paa Kjøbenhavn faldende Sager af denne Klasse.

**) Det samlede Antal af de til Stadsretten henlagte borgerlige Domsfager vilde for Aarene 1868—72 gjennemsnitlig være blevet over 4300.

*) At de hidtilværende private Politifager, forjaavidt de gaa ud paa Straf, efter den nye Ordning falde ind under Straffeprocésen, er en Forandring, hvorfra der kan bortsees ved den foreliggende Underfølgelse, da Behandlingen af de nævnte Sager dog ligesuldt vil tilfalde Underretten.

2393 som Gjennemsnitstallet for 1861—65), er det kun med særligt Hensyn til den mere tilbagetrædende Rolle, der i det nye System er anvist den judicielle Forundersøgelse og Dommerens Virksomhed under denne, at man har troet at kunne gaa ud fra, at 4 kriminelle Kamre ville være istand til at bestride de Stadsretten paahvilende Funktioner i Strafferetsplejen.

Hvad angaaer Skiftevesenet, er det forudsat, at der — i Lighed med hvad der for Tiden er Tilfældet — maa afgives 3 Medlemmer til denne Gren af Rettens Virksomhed. Paa den ene Side vil Indlemmelsen af Københavns Amtsraadskreds medføre en ikke uvæsentlig Forøgelse, navnlig af Dødsboernes Antal, ligesom det ikke er uden Betydning, at Anvendelsen af Skiftekommissærer er indskrænket til rent ekstraordinære Tilfælde; men paa den anden Side maa den udvidede Afgang til privat Skifte af Dødsboer, som er aabnet ved Lov af 30te November 1874 og derfra er gaaet over i Lovudkastet om den borgerlige Retspleje, antages at ville medføre en ikke ubetydelig Formindskelse af Forretningerne.

Endelig maa der paaregnes mindst 1 Medlem af Stadsretten til Fogedforretninger, idet der til de Funktioner, som hidtil have paahvilet Kongens Foged i København, efter den nye Ordning vil komme dels de tilsvarende Forretninger for Københavns Amtsraadskreds, dels for hele Retskredsens Tvangsauktionerne, hvilke efter det gamle System ikke henregnedes til Fogedforretninger og hidtil i København ere blevne varetagne af en særlig Embedsmand, Auktionsdirektøren.

Foruden de saaledes beregnede 12 Kamre, til hvis Besættelse der er tildelt Stadsretten en Formand og 12 andre Dommere, er der til Udførelse af Skriferforretningerne ved de forskellige Kamre samt nogle andre Funktioner af mere underordnet Bestaaenhed under Retten henlagt et Skriferkontor samt et Pante- og Brevskriverkontor (§ 26). Til Skriferkontoret, som forestaaes af en Bysskriver og derhos forsynes med 12 Fuldmægtige samt det iøvrigt fornødne Kontorpersonale, er foruden Skriferforretningerne overdraget Opbevaring af

og Regnskabsaflæggelse for Retsportler (§ 29). Endvidere kunne Fogedforretninger og de til Skifteforvaltningen hørende Forretninger, forsaavidt der ikke derved bliver Spørgsmaal om Afgjørelse af Tvistigheder, efter Dommerens Bestemmelse udføres af de de paagældende Kamre tilbelte Fuldmægtige, en Ordning, der i alt Væsentligt stemmer med den allerede for Tiden i København bestaaende Tilstand. Til Pante- og Brevskriverkontoret, som forestaaes af en Pante- og Brevskriver og iøvrigt forsynes med 4 Fuldmægtige samt andet fornødent Personale, er henlagt Førelsen af Skjode- og Pantebøgerne, saaledes at Beslutninger vedkommende Førelsen kunne tages af Pante- og Brevskriveren eller en Fuldmægtig, medens selve Thinglæsningerne og Aflysningerne foregaa ved de Kamre af Stadsretten, som behandle borgerlige Domsager (§ 28). Om den nærmere Fordeling af Forretningerne i de ovennævnte Kontorer tager Stadsrettens Formand Bestemmelse efter Forhandling henholdsvis med Bysskriveren og Pante- og Brevskriveren.

Hvad angaar Underretterne uden for København (By- og Herredsretter eller Herredsretter), skulde disse ifølge § 31 bestaa hver af en Dommer og en Retskriver. I Modsigning til den nugældende Ret kræver altsaa Udkastet, at Underretten udrustes med en særlig, fra Dommeren forskellig Retskriver. At dette i og for sig er den naturlige Ordning, vil neppe bestrides. Da Protokollationen af Retsforhandlingerne ogsaa overfor Dommeren skal tjene til Bevis for, hvad der er foregaaet i Retten, maa der kræves en af Dommeren uafhængig Garanti for dens Paalidelighed. Af ikke ringe Betydning i saa Henseende er nu vistnok den i det nye System hævdede Grundsætning om Retsforhandlingernes Offentlighed. Men selv om der kunde gjøres Regning paa en stadig Interesse for og Opmærksomhed paa Retsplejen i hele dennes Udstrækning fra Befolkningens Side — hvad neppe tør forudsættes —, vilde hin Garanti dog ikke være tilstrækkelig allerede af den Grund, at Retsplejens Offentlighed selv i den nye Procesmaade ikke har kunnet gjennemføres uden Undtagelse. Navnlig fremhæves, at det har været nødvendigt

at indrømme Underfølgelsesdommeren en diskretionær Beføjelse til under Forundersøgelsen i Straffesager at beslutte Retsmødets Afholdelse for lukkede Døre (Udlast til Lov om Strafferetsplejen § 79). At der her saavidt muligt maa ydes Erstatning for den ved Offentlighedens Udelukkelse bortfaldne Garanti, er indlysende, og denne Erstatning er det vistnok naturligt at søge i en selvstændig Retskrivers Nærvarelse*). Indførelsen af denne Institution er imidlertid ikke blot af Betydning med Hensyn til Protokollationen, men vil tillige medføre den Fordel, at det kan undgaaes at paalægge Dommeren endel andre Forretninger, for hvilke det er ønskeligt at befri ham, dels fordi de ikke vilde staa i god Samklang med den ham iøvrigt tiltænkte Stilling, dels fordi Forretningsmassen ellers vilde blive saa overvældende, at Dommeren blev henvist til at benytte Fuldmægtig i større Udstrækning, end det kan anses for rigtigt. Fra dette Synspunkt har man saaledes til Retskriveren henlagt Oppebørslen af og Regnskabet for Retsgebyrer, Baretagelsen af de Thinglæsning og Aflysning af Dokumenter vedkommende Forretninger, dog at Afgjørelse af det Spørgsmaal, om en saadan bør finde Sted, i Tvivlstilfælde henhører under Dommeren, samt Førelsen af Skjode- og Pantebøgerne. Ligeledes vil det vistnok findes naturligt, at Notarialforretningerne overdrages til Retskriveren. Overhovedet vil man ved Indførelsen af en særlig Retskriver opnaa det Gode at faae en Funktionær, til hvem Adskilligt kan overlades, som ikke passende kan henlægges til andre Embedsmænd, og saaledes i det Hele lette den almindelige Omordning af Rets- og Administrationsforholdene**). Endelig har

man ogsaa troet, at der kunde aabnes Dommeren Afgang til ved Udførelsen af de ham som Foged og Skifteforvalter paahvilende Forretninger at benytte Retskriverens Medhjælp, se § 31 3die Stykke. Overfor de vægtige Grunde, der saaledes tale for Ansættelsen af en særlig Retskriver, er Beføstelighedshensynet den eneste Modgrund. Det er i Virkeligheden ogsaa kun dette Hensyn, som har ført vor Lovgivning til efterhaanden at opgive den i saagodisom alle fremmede Retsforfatninger anerkendte Grundsætning, at Retskriveren bør være en fra Dommeren forskjellig Embedsmand. Ligesom imidlertid Beføstelighedshensynet allerede vil tage en Del af sin Vægt paa Grund af den overordentlig store Indskrænkning af Underretternes Antal, det nye System vil have til Folge, saaledes er der ogsaa andre Forhold, som bidrage til yderligere at formindste hint Hensyns Betydning. Da Dommeren ikke egenhændig kan besørge Protokollationen af Retsforhandlingerne og fremdeles ikke vil være i Stand til selv at overkomme Skjode- og Pantebøgernes Førelse, er det navnlig indlysende, at der under Forudsætning af Retskriverens Opgivelse maa indtræde en Forøgelse af Dommerens Kontorholdsvederlag. Denne Forøgelse maa derhos blive temmelig betydelig, idet alene Arbejdet ved Skjode- og Pantebøgernes Førelse allerede for Tiden i de fleste Jurisdiktioner rigeligt gjør Krav paa een Mand's Kræfter og efter den nye Organisation paa Grund af Underretskredsens Udvidelse vil blive meer end fordoblet. Fremdeles vil Ansættelsen af en Retskriver gjøre det muligt at opgive den bestaaende Retsvidneinstitution, som for Tiden medfører en aarlig Udgift af ca. 50,000 Kr. Endelig skal endnu fremhæves, at man har forudsat, at Retskriverenes Løn vil kunne ansættes temmelig lavt, idet man er gaaet ud fra, at disse Poster i Reglen ville beslaaes af yngre Mænd, samt at det ikke vil være nødvendigt at lade dem erholde Rgl. Udnænnelse. Da det herfter ikke kan antages, at Ansættelsen af en særlig Retskriver ved Underretterne vil medføre en væsentlig Udgiftsforøgelse, har det langt overvejende Flertal af Kommissionens Medlemmer

*) At den bestaaende Retsvidneinstitution ikke har svaret til sin Hensigt, er vistnok almindelig anerkendt. Denne Institution er derfor ikke overført i det nye System. Derimod har Dommeren, naar det undtagelsesvis i paatragende Tilfælde bliver nødvendigt at holde Retsmøder under Forundersøgelsens uden Retskriverens Nærvarelse, ifølge Lovudlast om Strafferetsplejen § 81 at tilkalde Retsvidner blandt de Mænd, der findes opførte paa Navningegrundlisten for den Kjobstad eller det Sogn, i hvilket Retsmødet holdes.

**) Et Medlem af Kommissionen har endogjaaf forment, at Oppebørselsforretningerne i Almindelighed kunde henlægges til Retskriverne.

været enigt om at tilraade en saadan Ordning.

Skjønt Ansættelsen af en særlig Rets- skriver har gjort det muligt at fritage Dom- meren for en ikke uvæsentlig Del af de til Underretten henlagte Funktioner, vil han dog ingenlunde helt kunne undvære Bistand af Andre med Hensyn til de tilbageblivende For- retningers Udførelse. Man har derfor ogsaa i det foreliggende Udcast fundet det nødvendigt at aabne Udgang til, at der paa Dommerens Begjæring kan meddeles een eller flere Mænd en vedvarende Konstitution til paa hans An- svar at udføre visse Forretninger udenfor den dømmende Retspleje, nemlig Fogedforretninger og de til Skifteforvaltningen hørende Forret- ninger. Saadan Konstitution, hvis Meddelelse efter den nye Ordning naturligt tilfalder Landrettens Formand, kan ifølge Bestemmel- sen i § 31 3die Stykke for det Første over- drages Retskriveren, naar Landrettens For- mand finder at burde tage Dommerens derom fremsatte Begjæring til Følge. Herved kan man imidlertid ikke blive staaende allerede af den Grund, at der som Følge af Retskrive- rens Medvirkning ved den dømmende Rets- pleje jævnlig paa samme Tid vil være For- hindring baade for ham og Dommeren, medens Udsættelse af en begjært Foged- eller Skifte- forretning ofte kan være forbundet med Ulempe. Hertil kommer, at der i de fleste Jurisdiktioner ogsaa paa Grund af Forret- ningernes Mængde vil være Trang til flere Fuldmægtige, samt at de stedlige Forhold undertiden kunne gjøre det ønskeligt, at Ud- førelsen af hine Forretninger for større eller mindre Dele af Retskredsen overdrages Dom- merfuldmægtige, som dertil erholde Konstitution for et bestemt Tidrum. I Overensstemmelse hermed fastsattes det i § 31, at Bemyndi- gelse til paa Dommerens Ansvar at udføre de nævnte Forretninger efter hans Begjæring ogsaa kan meddeles andre dertil egnede Mænd enten for Tilfælde, hvor Dommeren har For- fald, eller for et bestemt Tidrum, hvor de stedlige Forhold maatte udtræve det, for større eller mindre Dele af Retskredsen. I Lighed med, hvad der gjælder om de tilsvarende Kon- stitutioner efter den bestaaende Ret, omfatte de

ovennævnte Bemyndigelser ogsaa Udførelse af Kjendelser i de Tvistigheder, der maatte opstaa under Forretningens Udførelse. — Hvad an- gaar de under Retskriveren henlagte Funk- tioner, føre lignende Hensyn til for Notarial- forretningernes Vedkommende at give en tilsvarende Udgang til Benyttelse af Fuld- mægtig.

Med Hensyn til Bestemmelsen i § 32 kan henvises til hvad der ovenfor er bemærket ved §§ 13 og 26.

Ifølge § 33 bestemmes By- og Herreds- kredsenes Thingsteder ved Kgl. Anordning. Pa- ragrafen gaar derhos i Overensstemmelse med de ældre Forslag ud fra, at der efter Omstæn- dighederne kan være Grund til at tildele en Retskreds flere Thingsteder. Paa Grund af den store Indskrænkning af Underretternes An- tal, som foreskrives i § 2, vil det nemlig ofte blive nødvendigt at danne en af de nye Retskredse ved Sammenlægning af saadanne ældre Jurisdiktioner, som hidtil have haft for- skjellige Thingsteder, og disse bør da i Almin- delighed saavidt muligt bevares, hvert for sin Del af den nye Retskreds. Hvilke Dele af Kredsen der i saa Fald skal henlægges til hvert Thingsted, og hvilket af disse der skal gjælde for Hovedthingsted, bliver efter § 33 at fast- sætte ved den ovennævnte Anordning. Det vil paa denne Maade for en Del opnaaes, at den paatænkte betydelige Formindkelse af Retskredsenes Antal ikke paafører Befolkningen noget væsentligt forøget Bæspær med Hensyn til Moderne for Underretten. Man vil der- hos fremdeles kunne benytte de hidtilværende Thing- og Arresthuse, og skjønt nogen Udvi- delse og Ombygning af disse ikke vil kunne undgaaes navnlig paa de Steder, hvor Land- retternes ressende Afdelinger skulle holde Sam- linger, ville Beføstningerne herved dog blive betydeligt ringere, end hvis man overalt skulde indrette et for hele den nye Retskreds fælles Thing- og Arresthus. Det ligger imidlertid i Forholdets Natur, at den heromhandlede Un- derinddeling af Retskredsen kun kan faae bin- dende Betydning med Hensyn til Rettens or- dentlige Moder. Fremdeles foreskrives § 33 i Lighed med de ældre Udcast, at Thinglæs- ning og Aflysning af Dokumenter for hele

Retskredsens Vedkommende skal foregaa ved Hovedthingstedet. Kun paa dette Thingsted vil der være et egentligt Kontor, hvor Protokollerne kunne opbevares, de fornødne Undersøgelser anstilles og Attester samt Udskrifter meddeles. For at lette Befolkningen Besvaret ved Indlevering og Afhentning af Thinglæsningsdokumenter er det imidlertid gjort Retskrivervæsenet til Pligt ved de ordentlige Retsmøder paa ethvert Thingsted i Kredsen at modtage Dokumenter, som indleveres til Thinglæsning eller Aflysning, samt efter Forudbegjæring at udlevere thinglæste og aflyste Dokumenter. — At Dommeren skal have Bolig ved Kredsens Thingsted eller, naar Kredsen har flere Thingsteder, ved Hovedthingstedet, maa selvfølgelig være den almindelige Regel. For saadanne Tilfælde, hvor særegne Forhold maatte gjøre en Afvigelse herfra ønskelig, er der tillagt Justitsministeren Bemyndigelse til at tilstede dette.

Om Bestemmelse af Tiden for de ordentlige og overordentlige Retsmøder gives der i § 30 og § 34 Regler henholdsvis for Kjøbenhavns Stadsret og de øvrige Underretter.

IV.

Særlige og ekstraordinære Retter.

Med Hensyn til §§ 35 og 37 kan henvises til de indledende Bemærkninger til dette Kapitel. Hvad angaaer § 36, bemærkes, at ifølge en rent positiv Bestemmelse i Frdn. 28. December 1836 § 32 maa Regninger over de ved Strandingsstilfælde foranledigede Udgifter, som skulle gaa af det Bjergede, fremlægges og forhandles under en Extraret, uagtet Afgjørelsen er henlagt til Administrationen. I Stedet for den saaledes paabudte Afholdelse af Extraret træder efter Udkastets § 35 et under Politimesterens Forsæde afholdt, behørig bekendtgjort Møde, om hvilket nærmere Regler skulle gives ved Anordning.

V.

Almindelige Bestemmelser for Retterne.

I denne Underafdeling er der optaget de saa Bestemmelser, som ere fælles enten for alle Retter eller dog for alle kollegialt besatte Domstole, nemlig angaaende Formandsforretningernes Besørgelse under de beskittede Formands Forsald, Retsbogernes Indretning samt Retsferierne. De herom givne Bestemmelser behøve ikke nogen Forklaring.

Kapitel III.

Om Dommere og Retskrivere m. v.

I.

Om Dommere.

Om Betingelserne for at kunne blive Dommer gives der i §§ 41—44 Regler, der i alt Væsentligt stemme med den gjældende Ret. Som Undtagelse maa dog først fremhæves den Skærpselse af Examenfordringen for Underdommernes Vedkommende, som indeholdes i § 41 2det Stykke, jfr. §§ 43 og 44 sidste Stykke med Hensyn til midlertidig ansatte Dommere og Sættedommere. Denne Forandring har man betragtet som en naturlig Konsekvens af den nye Ordning, hvorefter Underdommerne saa at sige udelukkende blive Organer for Retsplejen. Man har paa den ene Side anset sig for fuldt berettiget til at gaa ud fra, at den betydelige Formindskelse af Underdommernes Antal vil bevirke, at denne Skærpselse ikke vil volde Vanskeligheder med Hensyn til Besættelsen. Paa den anden Side maa man anse det for vigtigt, at der haves saa betryggende Garantier som mulig for en tilfredsstillende Løsning af den Opgave i Retsplejen, som tilfalder Underdommerne, i hvilken Henseende man ogsaa særlig maa fremhæve, at der bliver ikke saa Tilfælde, i hvilke ifølge Lovudkastene om Retsplejen Underdommernes Afgjørelser ere upaaanefelge. Af lignende Grunde kræver Udkastet ogsaa med

Hensyn til Dommerfuldmægtige noget større personlige Garantier end den hidtil bestaaende Ret, se § 45.

Dernæst fremhæves, at Bestikkelsen af midlertidige Dommere og Sættedommere i de Tilfælde, hvor den ikke meddeles af Justitsministeren, er henlagt til Landsrettens Formand i Stedet for Amtmanden. Denne Forandring gaar i samme Retning, som man ogsaa i flere andre Henseender har fulgt, nemlig at overføre til Domstolene al den Myndighed vedkommende Retsplejen, som ikke nødvendig maa være Regeringen (Justitsministeren) forbeholdt. At dette stemmer med Grundføtningen om Domstolenes Uafhængighed, behøver ikke nærmere at paavises.

§ 46 hælder i Modsetning til den bestaaende Praxis, at Dommered ikke blot skal aflægges af de faste Dommere, men ogsaa af midlertidig ansatte Dommere, Sættedommere samt Dommerfuldmægtige. Hvad angaar Edens Affattelse, er den i Christian den Femtes Lov foreskrevne Formular ikke svarende til de nu bestaaende Forhold og derhos kun beregnet paa saadanne Dommere, som ere egentlige Embedsmænd. Den fornødne Forandring kan efter § 46 fastsættes ved Kgl. Anordning.

§§ 47-51 danne et Hele, forsaavidt de alle omhandle Følgerne af en Dommers Pligt-overtrædelse eller af andet Forhold fra hans Side eller andre Omstændigheder, som komme i Strid med Dommerkaldets Krav og Forudsætninger. Medens de materielle Retsregler herom ikke indeholde noget væsentligt Afvigende fra den gjældende Ret, har Udkastet derimod, hvad Formen angaar, under hvilken Spørgsmaal om en Del af disse Følger blive at afgjøre, skabt en ny Ordning, til hvilken der utvivlsomt er Trang, naar paa den ene Side Grundlovens Grundføtninger om Domstolenes Uafhængighed af Regeringen skal opretholdes og gjenføres, men paa den anden Side dette ikke skal nødvendiggjøre en altsfor besværlig og til Forholdets Natur lidet svarende Fremgangsmaade. Disse Hensyn kræve nemlig, at der til Domstolene selv overdrages en Tilsynsmyndighed over Dommere, svarende til den, der af Regeringsmagten kan og bør ud-

øves over administrative Embedsmænd, men som ikke, i det Mindste ikke i alle Retninger, kan udøves af denne Statsmagt over Dommere, uden at krænke Principet om deres Uafhængighed, medens dog de Spørgsmaal, der afgjøres i Kraft af en saadan Myndighed, i Almindelighed ikke vilde egne sig til at blive Gjenstand for en egentlig Retsfag. En lignende Vej er man ogsaa gaaet i de fleste andre Stater, hvor Grundlovenes Anerkjendelse af Domstolenes Uafhængighed gjorde det nødvendigt at opgive den tidligere af Regeringen udøvede Myndighed i saa Henseende. Man skal særlig her nævne den østerrigiske Lov af 21de Maj 1868 angaaende Disciplinarbehandling af Dommere samt deres usfrivillige Afstedigelse eller Forslyttelse, hvilken Lov udkom til Gjenførelse af en Grundlovsbestemmelse om Dommermyndigheden af 21de Decbr. 1867.

De Forhold og Omstændigheder, hvis materielle Følger og formelle Behandling ere Gjenstand for §§ 47-51, falde i tre Klasser, nemlig først Dommerens Overtrædelse af egentlige Embedspligter, dernæst andet tilregneligt Forhold af Dommeren, som er i Strid med Dommerkaldets Forudsætninger, endelig saadanne indtrædende Omstændigheder, der ikke ere eller behøve at være Dommeren tilregnelige, men som dog ophæve midlertidig eller for bestandig Betingelserne for at kunne være Dommer jfr. § 41, saasom at han er sat under Tiltale for et vænørende Forhold, at han er blevet uvederhæftig, at han paa Grund af Aands- eller Legemsfvagthed bliver uskikket til at varetage sit Embede.

Overtrædelse af Embedspligter paadrager efter Omstændighederne Dommeren Ansvar til Straf og Erstatning. De hidtil gjældende Regler herom lader Udkastet i alt Væsentligt bestaa usforandrede, se § 47 i Veg. Smidertid har man anset det for rigtigt ved denne Lejlighed at give Bestemmelserne i Stl.s Kap. 13 om Embedsforbrydelser et noget større Anvendelsesomraade for Dommers Vedkommende, end de nu efter rigtig Fortolkning kunne have. Paa Grund af det Forbehold, der indeholdes i Stl.s § 143, og hvorefter dette Lovbud kun kommer til Anvendelse paa For-

sømmelse eller Skjodesløshed, hvorfor Straf ej særskilt er fastsat i Lovgivningen, bestaar der nemlig endnu endel ældre særlige Straffebud for visse Forsømmelser af Dommeren, idet disse heller ikke ere medtagne paa Fortegnelsen i Stl.'s §§ 308-310 over ældre ved Straffeloven ophævede Bud. En Række saadanne, endnu bestaaende Bud opregnes i Mellemann Civilprocessens almindelige Del S. 199—200. Noget af disse ville vel af sig selv bortfalde under den nye Proces, idet de Forhold, som de raae, ikke da længere ville kunne forekomme, saaledes f. Ex. Straffebudet i 1—5—19 om Straffen for den Dommer, der forsømmer at tillade Meddomsmænd i Drabsfager. Men det gjælder ikke om dem alle. Det maa nu erkjendes, at der ingen Grund er til at bevare disse ældre Bud, der som oftest ikke engang ville behøve at medføre nogen anden Straf, end om Forholdet bedømtes efter Stl.'s § 143, medens den sidste Bestemmelses mere elastiske Strafferamme dog staar i bedre Overensstemmelse med Grundsætningerne i vor nu gjældende Strafferet end den i Reglen langt snævrere Ramme i hine ældre Bud. Paa disse Betragtninger er Slutningsbestemmelsen i § 47 1ste Stykke grundet.

Det er imidlertid ikke enhver Overtrædelse af Embedspligt, der efter Lovgivningen medfører Straf for Dommeren. Er der kun Tale om Forsømmelse eller Skjodesløshed i Embedsforelse, fordrer Stl.'s § 143 for Dommeren som for alle andre Embedsmænd som Betingelse for Straffen enten, at Embedsmanden oftere skal have gjort sig skyldig dert, eller at der er udvist grov Forsømmelse eller Skjodesløshed. Men deraf, at Loven ikke fastsætter Straf for en Forsømmelse, der hverken er grov eller oftere gjentaget, følger ikke, at den nødvendigvis skal gaa ganske ubemærket hen. Der vil tværtimod ofte være Grund til at give Dommeren som enhver anden Embedsmand i slige Tilfælde en disciplinær Paamindelse. Det er derfor kun en i Forholdets Natur grundet Regel, naar § 48 forudsætter, at der i saadant Fald kan gives Dommeren en Advarsel eller en Trettesættelse. Det Særegne ved Regelen i § 48 er Naaden, hvorpaa en

saadan Paamindelse bliver at give, hvorom henvises til det Følgende.

Naar en Dommer gjør sig skyldig i et Forhold, som vel ikke er en Embedsforbrydelse, men som gjør ham uværdig til den Agtelse og Tillid, som Dommerkaldet forudsætter, f. Ex. i en almindelig grov Forbrydelse, kan han ikke længere være Dommer, jfr. § 49 1ste Stykke. Dette er naturligvis gjældende Ret, skjønt Embeds Fortabelse kun som Straf er foreskrevet for egentlige Embedsforbrydelser. Ligeledes er det gjældende Ret for Dommere som for andre Embedsmænd, at Forhold, der svække den for deres Stilling nødvendige Agtelse og Tillid, kan medføre Affledigelse med den Virkning, at den pensionsberettigede Dommers Pension bestemmes ved Lov i Henhold til Pensionsloven af 5te Jan. 1851 § 6 jfr. § 49 1ste Stykke. I begge Henseender opstaar der kun for Dommers Bedkommende særegne Spørgsmaal med Hensyn til Formen for Affledigelsen paa Grund af Reglen i Grl.'s § 73, at Dommere ikke kunne affattes uden ved Dom. Endelig kræver Sagens Natur, at der paa Grund af slikt utilborligt Forhold, naar det dog er mindre graverende, ogsaa kan indtræde mindre indgribende disciplinære Virkninger for Dommeren, f. Ex. Advarsel og Trettesættelse, jfr. §§ 48 og 49. Blandt saadanne mindre indgribende disciplinære Følger nævner § 49 ogsaa Unddragelse af Embedsindtægter paa bestemt Tid. Medens Straffeloven af 1866 ikke kjender denne Virkning som Straf, er der dog vistnok al Grund til at bevare den som disciplinær Forholdsregel ogsaa for Dommere, for at udfylde Springet mellem den blotte Trettesættelse og Affledigelsen, naar blot Anvendelsen af den sker i Former, der sikre Domstolenes Uafhængighed.

Endelig er det ligesaa stemmende med den gjældende Ret som nødvendigt efter de Forordninger, der stilles til Ansættelse som Dommer, at visse senere indtrædende Omstændigheder, selv om de ikke eller ikke umiddelbart ere Dommeren tilregnelige, maa medføre Affledigelse eller Suspension fra Embedet. De Regler herom, som i § 50 Nr. 3 og 4 for-

udsættes, indeholde intet Nyt. Med Hensyn til Virkningen af en saadan Suspension i Henseende til Nydelsen af Embedsindtægterne forbliver det ved de gjældende Regler, se Pl. 23. April 1813 og 14. Sept. 1830.

Hvad angaar den formelle Behandling af de forskjellige i det foregaaende nævnte Spørgsmaal, er der ingen søkelig Trang til nye Regler, forsaavidt Spørgsmaalet drejer sig om Straf eller Erstatning paa Grund af Dommerens Overtrædelse af Embedspligt. Hvad Udkastets § 47 herom foreskriver, nemlig at Forfølgning til Straf sker ved en selvstændig Straffesag, og at Erstatningsansvar maa gjøres gjældende ved Paaanke, forsaavidt det ikke kan paakjendes i Forbindelse med Spørgsmaal om Straf, er kun en Gjentagelse af, hvad der er Regel efter den gjældende Ret. Det Samme gjælder om den Regel, at Straf, naar den ej overstiger Bøder, kan paalægges uden selvstændig Straffesag under Paaanke. At denne Regel kun er fakultativ, stemmer med Forholdets Natur. Findes Sagen nemlig ikke klar, bliver en selvstændig Straffesag under de almindelige, fuldt betryggende Former en Nødvendighed. Det eneste Nye, som Udkastet med Hensyn til de her omhandlede Tilfælde har foreslaaet, er den Regel, at det under de samme Forudsætninger, under hvilke Straf kunde idømmes under Paaanke uden selvstændig Straffesag, heller ikke skal være en Nødvendighed, at en selvstændig Straffesag i almindelige Former anlægges, om end Paaanke ej finder Sted, men at en lettere og hurtigere Afgjorelse bør kunne træffes paa lignende Maade som i Paaanketilfælde. Dertil aabner den Ordning en Vej, som Udkastet af andre Grunde har indført til Afgjorelse af en Række af de her omhandlede Spørgsmaal, nemlig det af dømmende Myndigheder udøvede Tilsyn med Dommeren, se § 50 Nr. 1. Tilsynsmyndigheden behøves vel ikke for Spørgsmaal om egentlig Straf; men naar der af andre Grunde er Trang til den, er det naturligt at gjøre Brug af den ogsaa ved Straf i saadanne Tilfælde, hvor dette fra ingen Side kan have Betænkelighed, men tværtimod kan hjælpe til en let og hurtig Afgjorelse, hvor

denne er i Alles Interesse og i Overensstemmelse med det Princip, der ligger til Grund for hin Regel i Paaanketilfælde.

Er der Tale om Overtrædelse af Embedspligt, som ikke er af en saadan Betskaffenhed, at den ifølge Lovgivningen paadrager Straf, er Straffesag selvsølgelig ogsaa udelukket. Anlægges en saadan, maa Dommeren frifindes. At tillægge Regeringsmagtens Organer Besøjelse til i saadanne Tilfælde at anvende en disciplinær Paamindelse, maa erkjendes ikke at være i god Samklang med Domstolens Uafhængighed. For saadanne Tilfælde er der derfor Trang til at lægge en disciplinær Myndighed i dømmende Myndighedens Haand, hvorved paa den ene Side Domstolens Uafhængighed respekteres, uden at det dog paa den anden Side deraf bliver Følgen, at sligt Forhold maa gaa ganske upaaagtet hen. Dette er saaledes det første Tilfælde, for hvilket Anordningen af en judicial Tilsynsmyndighed er nødvendig, fordi der ikke gives nogen anden, principielt rigtig Vej, ad hvilken slige Afgjorelser kunde træffes, jfr. § 48.

Til en saadan Tilsynsmyndighed er der dernæst i de fleste Tilfælde Trang, naar der skal træffes Afgjorelse om Følgen af en Dommers usømmelige eller utilbørlige Forhold eller et Forhold, der endog svækker eller tilintetgjør den for hans Stilling nødvendige Agtelse. Forsaavidt der herunder er Tale om Affættelse af Dommeren, og der ikke blot er Spørgsmaal om de i Slutningen af § 50 berørte Tilfælde, fordrer Grundloven en retslig Afgjorelse, hvorved erindres, at Grundlovens midlertidige Bestemmelse Nr. 3 vil miste sin Anwendelighed, naar nærværende Udcast bliver Lov. Er det Forhold, hvorom Talen er, en Forbrydelse, vil der vel under Straffesagen ved Siden af Straffen efter den offentlige Anklagers Paaastand tillige kunne gaa Dom for Embedets Forbrydelse, se Udcast til Lov om Strafferetsplejen § 3, Nr. 6. Men foruden at det kan tænkes, at Spørgsmaalet om denne Folge, der ikke er Straf, af en eller anden Grund ikke er blevet paakjendt under Straffesagen, er denne Fremgangsmaade dog ikke anvendelig i alle her forekommende Afstedigelsetilfælde. Syldbestjorelsen af Grundlovens Be-

stemmelse vil da kun kunne ske ad besværlige og unaturlige Veje (en civil Domsag), hvis der ikke aabnes Udgang til at henvende sig til Domsmyndigheden som disciplinær Myndighed og derved faae Spørgsmaalet afgjort. Med Hensyn til de andre, mindre indgribende disciplinære Forholdsregler gjælder i denne Henseende det Samme, som nys blev bemærket om Overtrædelser af Embedspligt, for hvilke Loven ikke bestemmer Straf.

Hvad endelig Suspension af de i § 50 Nr. 3 ommeldte Grunde angaar, er det vel saa, at Grundloven ikke udelukker administrative Myndigheder fra at anordne en saadan; men det maa dog erkjendes at være naturligere, at Beslutningerne herom ere overladte til judicielle Myndigheder, og nødvendigt er dette ved den Afstedigelse, som omhandles i § 50 Nr. 4, da Grundlovens Bud omfatter enhver Afgjættelse mod Dommerens Villie. En almindelig borgerlig Domsag er imidlertid i begge Tilfælde en unaturlig Vej. Og saa her er der derfor Trang til at kunne faae Domsstolens Afgjættelse som Udøvelse af en dem tilkommende Tilhynsmyndighed.

Med Hensyn til den nærmere Ordning af den Tilhynsmyndighed over Dommere, som det saaledes for en Række af Afgjættelses Styld maa ansees for rigtigt at lægge i judicielle Myndigheders Haand, har man anset det for rigtigt at gjøre en Adskillelse, efterform det, der foreligger, er af større eller mindre Betydning, — en Adskillelse, som ogsaa andetsteds er gjort, f. Ex. i den ovenfor nævnte østerrigste Lov.

Naar der nemlig blot er Spørgsmaal om at give en Dommer en Advarsel eller en Frettesættelse for en Forsømmelse, der ikke er strafbar, eller for et utilbørligt eller usømmeligt Forhold, der dog ikke kan siges at svække den Agtelse og Tillid, en Dommer maa have, maa det siges at være naturligt, at Saadant kan ske uden egentlig procesuelle Former, og at Beslutningen derom kan tages af en enkelt Mand, nemlig Formanden for den Ret, af hvilken Dommeren er Medlem, eller hvor denne Regel ikke passer, Formanden for den Ret, som han er underordnet, se herom § 48.

En Ret til at paaanke slige Beslutninger

har man derhos ikke ment, at der kunde tillægges Dommeren, uden altfor meget at udsætte vedkommende Formands Autoritet for at svækkes. Derimod maatte der være Udgang for Justitsministeren til at gaa til Højesteret, naar hans Begjæring til Formanden for en Landsret eller for Kjøbenhavns Stadsret om at advare eller irettesætte en Dommer var blevet afflaet. Det gaar ikke an, at en underordnet Rets Formand er i Stand til at gjøre Justitsministeren ganske vaabenløs i slige Tilfælde.

Er Spørgsmaalet, der skal afgjøres, derimod af mere indgribende Betydning, nemlig i de Tilfælde, som opregnes i § 50 Nr. 1—4, gaar det ikke an at tage Sagen saa let. Afgjørelsen kan ikke lægges i Enkeltmands Haand, en virkelig procesuel Fremgangsmaade maa finde Sted, om end denne kan være mere kort og navnlig søje sig mere efter Omstændighedernes Krav end en almindelig Retsdag. Myndigheden til at træffe Afgjættelse om disse Spørgsmaal, for hvilken Udkaftet forbeholder Betegnelsen Tilhynsmyndighed, lægger § 50 i Højesterets Haand for de ved denne Ret og ved Landsretterne beskaffede Dommeres Vedkommende, til Landsretten (i dennes Hovedafdeling, jfr. § 14) for Underdommerens Vedkommende. At dette er stemmende med den nye Retsorganisations Principer, behøver ingen nærmere Paaviasning. Den procesuelle Fremgangsmaade ordner § 51 2det Stykke, der giver Retten saa fri Haand som mulig, da Tilfældene ere saa forskelligartede, at en fælles fast Regel vilde være u hensigtsmæssig. Medens der gaaes ud fra, at mundtlig Forhandling som oftest ikke vil behøves, staar det dog til Retten at anordne en saadan, naar det findes hensigtsmæssigt. Med de her givne Regler kunne iøvrigt jævnsfæres Udkaft til Lov om Strafferetsplejen § 414, der med Hensyn til det Retsmiddel, der kaldes Besværing, har lignende Regler. Om Paaanke af Landsrettens Afgjættelser i slige Tilfælde, der ikke kan udelukkes, indeholder § 51 sidste Stykke nærmere Regler, der ingen Forklaring behøve.

At Justitsministeren ved den offentlige Anklager maa kunne opfordre Retten til at gjøre Brug af sin Tilhynsmyndighed, er klart. Dette

ligger ligefrem indenfor Justitsministerens Embedspligt, naar han antager, at et Forhold er tilstede, som begrunder Anvendelse af denne Rettens Myndighed. Men ogsaa uden en saadan Opfordring kan Retten gjøre Brug af den, med mindre der er Tale om Afstedigelse eller andet Ophor af Stillingen, i hvilket Tilfælde det vilde ligge ganske udenfor vor offentlige Rets Principer at lade Domstolene af egen Drift tage en saadan Beslutning, se § 51 1ste Stykke.

II.

Om Retskrivere.

Angaaende Retskrivers Beskikkelse, Ansvar for Embedshandlinger osv. gives der i §§ 52—54 Bestemmelser, som i det Væsentlige stemme med de i forrige Underafdeling om Dommere givne Forrifter, dog med enkelte Forandringer, der svare til de efter den nu gjældende Ret bestaaende Forskjelligheder mellem de nævnte Embedsmænd. Særligt fremhæves, at § 54 opretholder den bestaaende Afgang til at suspendere og afstedige Retskrivere ad administrativ Vej.

III.

Om Retsbude, Stævningmænd m. v.

Af de her givne Bestemmelser behøve kun Reglerne i § 56 om Stævningmænds Beskikkelse nogen Forklaring. Som det vil sees, har Udkastet i Modsetning til den nu gjældende Lovgivning, hvorefter der skal beskikkes Stævningmænd for hvert enkelt Sogn, knyttet Bestillingen til Retskredsene, hvilket medfører den Rettelse for Befolkningen, at denne kan henvende sig til hvem den vil af de for hele Retskredsen fungerende Stævningmænd. Da det fremdeles maa ansees for hensigtsmæssigt, at Publikum i selve Rettens Lokaler kan finde Mænd, der have Bemyndigelse til at fungere som Stævningmænd,

har man troet at burde aabne Afgang til Retsbudenes Benyttelse i hin Egenstak, saavidt det lader sig forene med deres Forhold til Retten. I Overensstemmelse hermed fastsætter § 56, at de ved Landsretterne, Kjøbenhavns Stadsret samt By- og Herredsretterne ansatte Retsbude kunne benyttes som Stævningmænd for vedkommende Rets Omraade i det Omfang og paa den Maade, som Rettens Formand nærmere bestemmer. De Stævningmænd, som yderligere efter Justitsministerens Bestemmelse behøves, beskikkes for hver enkelt Underretskreds af Landsrettens Formand. Herved er man iøvrigt gaaet ud fra, at Stævningmændenes Honorarer bør forhøjes saaledes, at det bliver muligt ad frivillig Vej at faae dertil egnede Mænd til at overtage Bestillingen.

IV.

Om Lov, Dagpenge m. v.

Hvad angaar de ved Retterne ansatte Embedsmænds Lønninger, har man vel ikke miskjendt den store Betydning, en hensigtsvarende Ordning af disse Forhold vil have for den hele Reformens Gjennemførelse, men man har dog maattet anse det for at ligge udenfor Kommissionens Opgave herom at stille Forslag. § 59 indskrænker sig derfor til at udtale, at de herhen hørende Spørgsmaal forjaavidt Udkastet ikke lader den hidtil gjældende Ordning uberørt, som ved Høiesteret, fastsættes ved en særlig Lov, der træder i Kraft samtidig med nærværende Lov, medens Bestemmelsen af de Beløb, der skulle tillægges Retterne til Bestridelse af Kontorudgifter og Eign., henvises til Finantsloven.

Andet Affnit.

Om Rævningsernes Kaldelse.

Umiddelbart efter de almindelige, for den borgerlige Retsspleje og Strafferetsplejen fælles Bestemmelser om Domstolenes Ordning finde de Regler, der omhandle den for Strafferetsplejen ejendommelige Rævningeinstitution, deres naturlige Plads. Det nærværende Udkasts andet Affnit handler derfor om Rævningernes Kaldelse, Herunder indbefattes dog kun de Regler, i Henhold til hvilke den Kreds af Mænd fastsættes, blandt hvilken Rævningerne til hver enkelt Sag skulle udtages. Disse Regler ere uafhængige af den enkelte Straffesags Gang og høre til den almindelige Ordning af Domsmagten. De Bestemmelser derimod, som omhandle Udtagelsen af Rævninger til den enkelte Sag blandt den forud fastsatte Kreds af Mænd, danne et Led i den enkelte Rævningesag; de maatte derfor optages i Udkastet til Loven om Strafferetsplejen og indordnes blandt de Regler, der omhandle Hovedforhandlingen for Rævninger, se det sidstnævnte Udkasts fjerde Affnit Kap. IV. §§ 311—322. Dermed staar det videre i Forbindelse, at ogsaa Reglerne om de Forholdet til den enkelte Sag vedrørende Grunde, der gjøre Rævninger inhabile, ere optagne i Udkastet om Strafferetsplejen ligesom med Hensyn til Dommere og andre Rettens Personer, se det nævnte Udkasts første Affnit Kap. III.

Emnet for nærværende Affnit falder naturlig i 4 Kapitler, af hvilke det første indeholder almindelige Bestemmelser med Hensyn til Rævningers Kaldelse, medens de andre tre i den ved Forholdets Natur angivne Folgeorden omhandle den Række af Foranstaltninger, ved hvilke Betingelserne for Udtagelsen af Rævninger til den enkelte Sag staves tilfede.

Kapitel I.

Almindelige Bestemmelser.

I dette Kapitel angives 1) i § 60 Grund-

følge ved Rævningernes Kaldelse, 2) i §§ 61—64 de Egenstaber, der udtræves for at kunne kaldes til Rævning, samt de Grunde, der udelukke fra eller fritage for dette Hvert og 3) i § 65 Rævningelisternes Betydning for Retten og Migten til at kaldes til Rævning. Med Hensyn til hver af disse Grupper af Bestemmelser skal Følgende bemærkes.

Den Fremgangsmaade, som efter Udkastet bliver at følge ved Rævningers Kaldelse, er i Grundtrækkene den samme, der var foreslaaet ogsaa i de ældre, hos os fremkomne Udkast, og som ligeledes er anvendt i fremmede Love, en Overensstemmelse, der vidner om, at disse Ordningens Grundtræk med Nødvendighed fremgaa af Forholdets Natur. Herefter er det Grundlag, paa hvilket der bygges, Lister, som optages over alle de Personer, der have de i Loven fordrede Egenstaber for at kunne være Rævning, og som ikke af nogen særegen Grund ere udelukkede eller fritagne (Grundlisterne). Den næste Akt er det aarlig gjentagne Valg af en snevrere Kreds af Mænd blandt de paa Grundlisterne opførte (Marslister). Ved dette Valg tilsigtes det at udtage de Personer, som paa Grund af Dygtighed, Retfindighed og Selvstændighed maa anses for mest egnede og værdige til Rævningehvervet (jfr. Udkastets § 75). Af denne snevrere Kreds udtages da Rævningerne for hver enkelt periodisk Sammentræden af Rævningeretten ved Lodtrækning, og blandt de saaledes Udtagne atter Rævningerne for hver enkelt Sag, der behandles i Samlingen, ligeledes ved Lodtrækning. Medens saaledes paa de senere Trin Lodtrækning bliver det Afgjørende, er det et Valg, som bestemmer Kredsen af de Personer, mellem hvilke Lodtrækningen skal finde Sted. Denne Ordning er truffen selv i de Love, der stille strengere Betingelser for Udtagelsen paa Grundlisterne end det foreliggende Udkast, og som derved, i det Mindste tilbids, have havt for Dje, at kun Mænd, der ere egnede til Rævningehvervet, findes paa disse Lister. Saa meget mere er da et saadant Valg nødvendigt, hvor Udgangen til overhovedet at kaldes til Rævning er udstrakt saa vidt som i det foreliggende Udkast. Rævningerne skulle være forstandige Lægmænd af Folket. Det vilde være

at give sig det blinde Tilfælde i Bold, naar Alt skulde bero paa en Lodtrækning blandt dem, der ifølge Udkastet skulde opføres paa Grundlisterne. Af Vigtighed blive selvfølgelig herved Reglerne om, hvem der skal foretage hint Valg; men derom henvises til Bemærkningerne ved Udkastets § 72. Det omspurgte Valg maa finde Sted for hver Rævningskreds, d. v. s. de Dele af Landsretskredsen, som ere henlagte til de forskjellige Steder, hvor periodiske Møder til Straffesagers Paakjendelse finde Sted, se herom Udkastets § 20. Som det nærmere er oplyst ovenfor, er det ved den Ordning, at der paa forskjellige Steder i Landretskredsen holdes Strafferetsamlinger, og ved Rævningskredsenes deraf følgende ringere territoriale Omraade væsentlig tilfattet at lette Borgerne Byrden at virke som Rævnings, idet Hvervet ikke skal nødvendiggiøre Ophold paa Steder, der ligge meget langt borte fra Hjemmet. Valget gjælder, som alt bemærket, for et Aar, jfr. imidlertid herved den af praktiske Hensyn nødvendige Bestemmelse i § 79 sidste Punktum. Arets Beregning fra 1ste Juni til 31te Maj er ikke vilkaarlig valgt. Den Forberedelse for Valget, som ligger i Grundlisternes Fornyelse, begynder efter § 67, den 1ste Februar, hvilket Tidspunkt atter er valgt med særligt Hensyn til de gjældende Regler om Folkethingsvalglisternes aarlige Berigtigelse, se Lov 12 Juli 1867 § 11, da disse to Arter af Lister efter Udkastets Regler ville have Saameget tilfælles, at Arbejdet med deres Tilvebringelse bør ske samtidig for at spare Tid og Kræfter. Ifølge dette Udgangspunkt kan Rævningsaaaret ikke godt begynde tidligere end den 1ste Juni, naar der skal være tilstrækkelig Tid til de forskjellige Akter der blive at foretage, jfr. Udkastets §§ 68, 69, 72 og 73.

De almindelige Betingelser for at kunne kaldes til Rævning falde ifølge § 61 sammen med Betingelserne for Valgret til Folkethinget; der tilføjes kun en enkelt yderligere Betingelse, som Rævningshvervets særegne Bestaaenhed nødvendiggiør, hvorhos den for Valgretten gjældende Bopælsbetingelse undergaar en i Forholdets Natur grundet Lempelse. Denne Ordning, der er i væsentlig Overensstemmelse

med de tidligere hos os foreliggende Forslag, fører til, at et langt større Antal Personer anerkjendes som i og for sig egnede til Rævningshvervet, end Tilfældet er efter de fleste nu gjældende fremmede Love. Disse have i Reglen opstillet som Betingelse en vis Formue, enten ubetinget eller som i de fleste Fastlandsstater med Undtagelser for visse sociale Stillinger (et forenet Formue- og Dygtighedssystem). Herom bemærkes nærmere følgende:

I England gjælder et rent Censussystem. En Parlamentsakt af 1825 forpligter enhver Engländer mellem 21 og 60 Aar til at fungere som Rævning, naar han enten har en ren aarlig Indtægt paa 10 £ af Jordejendom eller, hvis han blot er Bruger, paa 20 £, eller naar han ejer Hus af en vis Størrelse eller betaler en Sattigsskat af mindst 20 £.

Den franske Lovgivning af 1808 grundlagde det senere mange andre Steder optagne og videre udviklede System, hvorefter ved Siden af en vis Censur den ifølge visse Egenstaber eller Stillinger formodede Dygtighed kommer i Betragtning. Foruden Medlemmerne af de daværende Valgkollegier og de 300 højest beskattede Indbyggere i Departementerne kunne efter hin Lov ogsaa kaldes til Rævningsen Række af Embedsmænd, tildels dog kun under Forudsætning af, at de nyde en Løn af en vis Størrelse, Doktorer og Licentiatler ved Fakulteterne, Medlemmer af anerkjendte lærde Selskaber, Notarer, Bankierer, Bevegerere, der have lovt Patent m. fl. Personer, som ikke høre til nogen af disse Klasser, kunne kun efter Præsidentens Forslag og med Indenrigsministerens Billigelse opnaa som en særlig Gunst at optages paa Rævningslisterne. De forskjellige politiske Omvæltninger medførte Forandringer i disse Regler, men indtil 1848 ingen Principforandring. Baade under Restaurationen og under Julimonarkiet bestod Rævningslisterne dels og navnlig af Valgerne i Departementet, hvorved Fordringen om en vis Censur paa Grund af de dagjældende Betingelser for den politiske Valgret ogsaa kom til at gjælde her, dels af Personer af visse Klasser („Kapaciteter“). Faktisk var der den forskjjel, at under Restaurationen en Grundliste for

Departementet med omtrent 800 Navne af Loven forudfattes som det Regelmæssige, medens Tallet under Sulimonarkiet ved Nedsættelsen af Censur for den politiske Valgret steg til 4 à 5000.

I Belgien fastsatte en Lov af 1838 et lignende kombineret System. Rævnninger kunde kun være Bølgere, der ydede en aarlig direkte Skat, hvis Størrelse var forskjellig efter de forskjellige Provindser (110—250 Frs.) eller som hørte til en af de særlig nævnte Kapacitetsklasser (Medlemmer af Folkerepresentationen og af kommunale Raad, Doktorer og Licentiat, dog ej de theologiske, offentlige Læger, Notarer, Sagførere, autoriserede Vækselagenter og Mæglere samt pensionerede Embedsmænd med mindst 1000 Frs. Pension). I Stedet for denne Lov gjælder nu en Lov af 18de Juni 1869, der forandrer Enkeltheder (Censur fra 90 til 250 Frs.), men ikke Systemet.

Den samme Vej er endelig Flertallet af de gjældende Love i Tyskland gaaet. I Enkelthederne er der mange Afvigelser. Censurfordringen er snart opstillet absolut, nemlig saaledes, at der kræves en Skatteydelse af en vis Størrelse, forskjellig i de forskjellige Stater (i Preussen udenfor Rhinprovindserne 16 Thaler Klassekat eller 20 Th. Statsgrundskat eller 24 Th. Næringskat), snart relativt saaledes, at et bestemt Antal af de højest Beskattede danne den Kreds, af hvilken Rævnningerne vælges (Rhinprovindserne, Hessen, Brunsvig, Oldenburg). Loven for Württemberg rykker Censurfordringen ned til Minimum, idet den kun kræver Udelse af en hvilken som helst direkte Statskat. Kapacitetsklasserne, der ere fritagne for Censurfordringen, ere ogsaa forskjellige, skjønt de vigtigste af dem forekomme i de fleste Love paa samme Maade (visse offentlige Stillinger, Doktorer m. fl.). Kun een, ikke længere gjældende Lov, nemlig den for Kurhessen, havde et rent Censur-system.

Ganske enkelte tyske Stater fordrer foruden den politiske Valgret kun, at Bedkommende skal kunne læse og skrive. Saaledes er ogsaa den 1873 for Ostrix indførte Ordning. Men Begrænsninger skulle sig dog her i Virkeligheden

i Betingelserne for den politiske Valgret, der ikke er udstrakt saa vidt som hos os.

Et Brud med disse Systemer skete i Frankrig ved Revolutionen af 1848. Den almindelige politiske Valgret maatte medføre Konsekvenser paa dette Omraade. Desuden havde det tidligere i Frankrig gjældende System været Gjenstand for en skarp og ganske vist ikke ubeføjet Kritik. En Forandring paa dette Omraade hørte med til den nye Regjerings Program. Den gennemførtes ved en Lov af 7de August 1848. Efter denne Lov kan enhver Franskmænd, der er 30 Aar gammel og nyder borgerlige og politiske Rettigheder, kaldes til Rævning, forsaavidt ingen Udelukkelsesgrunde finde Anvendelse. Da enhver Franskmænd, der er fyldt 21 Aar, fik den politiske Valgret, bortfaldt altsaa alle tidligere Censur- eller Kapacitetsfordringer. Ved særlig Bestemmelse udelukkede Loven dem, der ikke kunde læse eller skrive Fransk, samt Dyende. Disse Bestemmelser bleve i det Væsentlige usforandrede ved den senere Lov under Kejserdømmet af 4de Juni 1853. Det var paa et andet Punkt, nemlig med Hensyn til Valget blandt de paa Grundlisten opførte Personer, at denne Lov væsentlig afveg fra Loven af 1848. Efter Kejserdømmets Fald satte et Dekret af 14de Oktober 1870 atter Loven af 1848 i Kraft. Dette Dekret er nu afløst ved en Lov af 21de November 1872, der imidlertid ogsaa opretholder Reglerne paa dette Punkt fra Loven af 1848.

Endelig er nu ogsaa det nye Udskift til en Retsorganisation for hele Tyskland laaet ind paa samme Vej som den franske Lovgivning. Det giver Afkald paa enhver Indskrænkning ved Formue- eller Dannelsescensur (se dette Udskifts §§ 61 og 66, jfr. §§ 20—23). I Motiverne bemærkes særlig, at en Frygt for, at Noget, der ikke kunde læse eller skrive, skulde blive kaldt til Rævning, efter de forhaandenværende Dannelsesforhold i Tyskland vilde være uden Grund, saa at der ingen Anledning er til at optage en hertil sigtende Betingelse i en Lov for Tyskland.

Bed Vedommelsen af de saaledes skildrede forskjellige Systemer kommer det i Betragtning, at Afgangen til at blive Rævning maa be-

tragtes baade som en offentlig Ret og som en offentlig Byrde. At den offentlige Ret ikke udstrækkes til andre Personer end dem, der ere i Besiddelse af den vigtigste politiske Ret, Valgret til Folkerepræsentationen, er naturligt. Fra dette Synspunkt er det let forklarligt, at de Staters Love, som knytte Valgretten til en Formuebetingelse, kræve en lignende Betingelse for at blive Rævning; men dette Motiv bliver hos os uden Betydning. Det sædvanlige forenede Formue- og Dygtighedsystem, kræver imidlertid ordentligvis mere end dette. Det hviler nemlig paa den Betragtning, at der bør opstilles saadanne Betingelser for Afgangen til at blive Rævning, som i det Mindste i Almindelighed ere egnede til at vække en Formodning for, at den Paagældende er i Besiddelse af de Egenstaber, der kræves til en fyldestgjørende Udførelse af Rævningehvervet. Herefter er det ikke givet, at Retten til at kunne blive Rævning skal udstrækkes til alle de Personer, som have den politiske Valgret. Det forudsættes ikke og kan ikke forudsættes om enhver Valgberettiget, at han er egnet til selv at udføre ethvert offentlig Hverv, og det kan navnlig ikke forudsættes med Hensyn til det særligt ansvarfulde Rævningehverv. Denne Betragtning vilde naturligvis i for højet Grad faae Betydning, hvor Valgretten er udstrakt saa vidt som hos os. Den vilde ogsaa være afgørende, dersom Udtagelsen af Rævninger skulde ske ved Lodtrækning umiddelbart blandt dem, der opfyldte de i Loven foreskrevne Betingelser for at kunne kaldes til Rævning. Naar der derimod, førend nogen Lodtrækning finder Sted, først skal foregaa en Sigtning ved Valg, taber den anførte Betragtning sin Bægt. Alle de Grunde, der ogsaa i andre Forhold tale imod at binde et Valg ved særegne, af Misbillid til de Valgendes fornuftige Skjøn fremgaaede Valgbarhedsbetingelser, blive her anvendelige. Loven vil altid ved slige Betingelser udelukke Mange, som ere egnede, uden dog paa nogen Maade at kunne sikre, at alle de, der opfyldte Betingelserne, ere egnede. Det maa saaledes ansees for velbegrundet, at Udcastet saavel positivt som negativt — bortset fra uvæsentlige Lempelser — lader Retten til

at kunne kaldes til Rævning have samme Udstrækning som Valgretten til Folkethinget. — Fra et ganske andet Standpunkt er et Censussystem som i England blevet forsvaret, idet nemlig Bøgten lægges paa, at det at kaldes til Rævning er en offentlig Byrde, der medfører baade Udgifter og Tidstab, og som man derfor billigvis ikke bør paavælte den, der ikke har Tid eller Penge at ofre. Herfor er at bemærke, at det ganske vist er en Byrde at maatte fungere som Rævning, ja Erfaringen viser, at denne Betragtningssmaaade endog for den almindelige Forstilling bliver den overvejende, navnlig efterat Nyhedens Interesse har tabt sig. Men herpaa kan ikke begrundes en Udelukkelse for Noget fra Afgangen til at blive Rævning, men kun en Fritagelse i saadanne Tilfælde, hvor man maa erkjende et Krav herpaa for billigt og naturligt, saaledes som det ogsaa nærmere er foreskrevet i Udcastets §§ 63 og 64.

Til den almindelige Regel i § 61 slutter sig nemlig dels § 62 angaaende visse Stillinger, som udelukke fra Rævningehvervet, dels §§ 63 og 64 om Fritagelse for dette. Ufereneligheden af de Stillinger, som § 62 angiver, med Rævningehvervet beror paa, at en skadelig Indflydelse af hine paa dette eller af dette paa hine kan befrygtes. En Begrundelse i det Enkelte af Reglen, der forekommer omtrent paa samme Maade i fremmede Love og i ældre danske Udcast, vil ikke findes fornøden. Hvad Fritagelserne angaar, skjelner Udcastet mellem de Tilfælde, hvor Fritagelsen er hjemlet umiddelbart ved Loven, saaledes at de paagældende Personer kun da optages paa Grundlisterne, naar de begjære det, og dem, hvor Fritagelsen kun kommer Vedkommende til Gode, naar han begjærer den. De Omstændigheder, som berettiger til en saadan Begjæring, opregnes i § 64. Dgsaa her vil en i det Enkelte gaaende Medgjørelse være ufornøden. Reglerne ere fælles for de fleste Love. Regelen i § 63 om Fritagelse, som i Embeds Medfør skal tages i Betragtning, er derimod mere ejendommelig for Udcastet og de ældre danske Udcast; den staar i Sammenhæng med den Udstrækning, i hvilken § 61 anerkjender

Evne til at være Rævning*). Den Klasse af valgberettigede Borgere, som § 63 har for Dje, nemlig de, som udelukkende eller væsentligt ernære sig ved egne Hænders Gjerning, tør vel ingenlunde udelukkes fra Retten at kunne kaldes til Rævning, men de have et billigt Krav paa at fritages for Byrden ved Rævningehvervet. Det kan nu forudsæes, at de paaagjældende Personer regelmæssig ville ønske denne Fritagelse, medens det paa den anden Side ogsaa kan forudsæes idelig at ville blive Tilfældet, at de forsømme at indgive Begjæring derom, hvis en saadan forlanges. Herpaa begrundes den ejendommelige Behandling af denne Fritagelsesgrund. At Klases Grænser ikke kunne angives paa en Maade, der udelukker Tvivl i enkelte Tilfælde, er i dette Forhold af liden Betydning. Til at afværge eller raade Bod paa Fejlgreb i Anvendelsen af § 63 yder Udkastet aldeles tilstrækkelige Midler.

Ved Grundlisternes Berigtigelse faae alle Spørgsmaal om Berettigelse til, Udelukkelse fra eller Fritagelse for Rævningehvervet en stiltiende eller udtrykkelig Afgjorelse, udtrykkelig, naar Kjendelse i Anledning af Paaastande eller Indsigelser er bleven affagt, stiltiende, forsaavidt Indsigelser ikke ere fremkomne mod de til Eftersyn fremlagte Lister. Det Spørgsmaal opstaar nu, hvilken Betydning der skal tillægges dels hine Kjendelser, forsaavidt de enten ikke i rette Tid ere blevene paaanfede eller ere afgivne endelig ifølge Paaanke, dels Forsømmelse med i rette Tid at fremsætte Indsigelser mod de fremlagte Lister, om hine Kjendelser skulle have ubetinget Domskraft, og om disse Forsømmelser skulle virke udelukkende. Disse Spørgsmaal besvares i Udkastets § 65, der giver en forskjellig Regel for Listernes Betydning med Hensyn til de Personer, som ikke ere optagne paa den, og med Hensyn til dem, der ere optagne, og, hvad de sidstnævnte

angaar, atter med Hensyn til Udelukkelsesgrunde og Fritagelsesgrunde.

Der kan nemlig ingen Betænkelighed være ved at lade Listernes Berigtigelse være endelig afgjorende for de Personer, der ikke ere blevene optagne. At Noget med Urette er udeladt af Listen, har kun en aldeles forsvindende Betydning for den enkelte Rævningesag. En Krænkelse af Parterne i Rævningesagen kan derfor ikke finde i en saadan Udeladelse, og de Personer, hvem Udkastets § 68 tillægger Ret til at tage til Gjenmæle mod en urigtig Udeladelse, nemlig dels den Udeladte selv dels enhver til Folkethinget valgbar Beboer af Kommunen, maa fornuftigvis gjøre det paa den Maade og inden de Friste, der ere fastsatte for dem. Forsaavidt Evnen til at være Rævning først er kommen til Stede efter Grundlisternes Berigtigelse, kan der vel ikke tales om Forsømmelse fra Bedkommendes Side; men praktiske Hensyn kræve, at dette først kan komme i Betragtning ved Grundlisternes Fornyelse, forsaavidt Betingelsen ikke hører til dem (Alder, Bopæl), hvis Indtræden i Aarets Løb forud kan vides, og som derfor overensstemmende med Valgloven 12te Juli 1867 § 10 hjemler særegne Foranstaltninger. Udkastet opstiller altsaa i § 65 1ste Stykke, at Ingen kan optages paa Grundlisterne, efterat disse endelig, være sig efter eller uden Paaanke, ere berigtigede, fremdeles som naturligt Supplement hertil, at Ingen kan kaldes til Rævning, som ikke er optagen paa Grundlisten, ligesom det endelig er en Selvsølge, at den, der skal kunne virke som Rævning, ogsaa maa være optagen paa den ved Valg fastsatte Aarsliste. Bedkommende maa naturligvis ikke alene være valgbar, men ogsaa valgt.

Hvad angaar Udelukkelsesgrunde, som maatte være forhaanden ved dem, der ere optagne paa Listerne, er der et Hovedpunkt, hvor Reglen nødvendigvis maa være en anden, med Hensyn nemlig til Parterne i Rævningesagen. At en ifølge Loven udelukket Person medvirker som Rævning, er en Krænkelse af Parternes Ret, der for dem indeholder en Paaanleggrund mod Dommen, se Udkast til Lov om Strafferetsplejen § 375 Nr. 2. Men Parterne i den senere Sag have ikke som saadanne havt Op-

*) Paa lignende Maade fritage de nye franske Lov "ceux qui ont besoin pour vivre de leur travail manuel et journalier" (L. 1872 art. 4). I det tyfste Udkast hedder det, at Personer, som gjøre det troværdigt, at de ikke fornaa at bære de med Rævningehvervet Udøvelse forbundne Udgifter, kunne begjære sig fritagne.

fordring, Besøjeelse eller tilbøielighed endog blot faktisk Mulighed til at gjøre Udeluffelsesgrunde gjældende, førend Sagen er bragt for Retten. Det vilde derfor være uforeneligt med Parternes Ret, om man vilde lade Grundlisternes Berigtigelse være afgjørende for dem. Hverken kan den udtrykkelige Kjendelse have Domskraft for dem, ej heller kunne Fristerne virke affjørende. De maa under Sagen kunne gjøre en hvilken-somhelst Udeluffelsesgrund gjældende mod de Personer, mellem hvilke Lodtrækning til Sagen skal finde Sted, uden Hensyn til de tidligere ved Grundlisternes Berigtigelse stedfundne udtrykkelige eller stilltiende Afgjørelser. Der kan fastsættes en Frist for Parterne, inden hvilken Indsigelsen skal gjøres gjældende; men det maa være en Frist efter Sagens Uafhængiggjørelse. Reglerne om Parternes Stilling i saa Henseende høre imidlertid ikke hjemme i § 65; de ere givne i Udkastet til Lov om Strafferetsplejen § 312, jfr. §§ 16 og 18. Med den omtalte Grundsetning vilde det vel ikke være ligefrem uforeneligt, at Grundlisternes Berigtigelse iøvrigt var afgjørende ogsaa med Hensyn til Udeluffelsesgrunde. Men det vilde ikke være naturligt ubetinget at fastsætte, at vitterlig foreliggende Udeluffelsesgrunde ikke kunde tages i Betragtning før under Sagen og hvis Parterne fremsætte Indsigelse. Medens vel de afgivne upaaankede eller ifølge Paaanke afgivne Kjendelser bør staa fast, kun med Forbehold af hin Parternes Ret, og medens fremdeles vel den i § 68 3die Stykke hjemlede Ret til Indsigelser maa ophøre, bør de paagjældende Myndigheder ikke være afskaarne fra i Embeds Medfør at foretage Berigtigelser af Listernes med Hensyn ikke blot til senere opstaaede Udeluffelsesgrunde, men ogsaa til saadanne, som alt forelaa tidligere, men ikke have været fremdragne. Det er heller ikke vanskeligt at gennemføre den i § 65 2det Stykke indeholdte Regel praktisk, se herom Reglerne i Udkastets §§ 71, 74, 78, 84, 85 og 86.

Hvad endelig angaar Fritagelsesgrunde, kommer Hensynet til Parterne selvfølgelig ikke i Betragtning; Listernes Berigtigelse kan her med Føje i Regelen betragtes som afgjørende. Kun forsaavidt Fritagelsesgrunden senere er

opstaaet, vilde dette være ubilligt, ja endog komme i Strid med, at flere af de i § 64 omhandlede Fritagelsesgrunde forudsættes at opstaa efter Grundlisternes Berigtigelse. Der-til har § 65 3die Stykke taget Hensyn.

Kapitel II.

Grundlisterne.

Reglerne om Grundlisternes Tilvejebringelse slutte sig med saa Væmpelser, af hvilke de fleste ligefrem ere paabudte ved Forholdets Natur, til Reglerne om Valglisterne over de til Folkethinget valgberettigede Personer i Loven af 12te Juli 1867. En udførlig Omtale af de enkelte Bestemmelser vil derfor være overflødig. Det vil være tilstrækkeligt til Sammenligning at henvise med Hensyn til Udkastets § 66 til Valglovens §§ 8 og 19, med Hensyn til § 67 til Valglovens §§ 12—14, med Hensyn til § 68 til Valglovens §§ 14 og 15, og med Hensyn til § 70 til Valglovens §§ 17 og 18. Kun nogle enkelte Punkter skulle nærmere omtales. I Udkastets § 68 3die Stykke er det fastsat, at Indsigelser mod de udarbejdede Listes kunne fremsættes dels af „Enhver, som tror uden Føje at være optagen paa eller udeladt af Listen“, dels af „enhver til Folkethinget valgbar Beboer af Kommunen“, som mener, at Nogen uberettiget er optagen paa Listen, eller at nogen til at fungere som Rævning Migtig er udeladt. Den til den sidste Bestemmelse svarende Regel i Valglovens § 13 bruger her uden nogen begrænsende Tilføjeelse Udtrykket „enhver“. En praktisk betydningsfuld Indskrænkning af Kompetencen til at fremsætte Indsigelser er ved Udkastets Bestemmelse aldeles ikke tilfugt, saalidt som den kan antages at ville blive Følgen af den. Derfor er det ogsaa valgt at henvise til den med et tidligere Alderstrin indtrædende Valgbarhed til Folkethinget i Stedet for til Valgberettigelsen. Meningen er kun at fastslaa en Grænse, som stemmer med det foreliggende offentligretlige Forholds Natur, og

som derfor ogsaa stemmer med Tanken i Balgloven, selv om man ikke ad Fortolkningens Vej tør opstille den her. For det Tilfælde, som ej er utænkeligt, at denne Afgang til Indsigelser vil blive benyttet i mere udstrakt Omfang ved Rævningslisterne, er det ikke uden Interesse, at mulige Tvivl om Kompetencen til at fremsætte dem afsløres ved en bestemt og let anvendelig Regel i Loven.

En vigtigere Afvigelse fra Balgloven indeholde Udkastets Bestemmelser om Retsmidler mod Kommunalbestyrelsens Kjendelser angaaende fremkomne Indsigelser. Som bekendt er efter Balgloven en Kjendelse, som gaar ud paa, at en Person skal optages eller forblive paa Balglisterne, uomstødelig. Balgloven hjemler i § 20 kun den, hvem Balgret ved Kjendelse er nægtet, et Retsmiddel herimod; dette bestaar i, at han kan indbringe Spørgsmaalet for Domstolene med Afgang til Appel. Det gaar nu for det Første ikke an her, hvor der er Spørgsmaal om Noget, der ligesaa meget er en Byrde som en Ret, at afsløre den fra ethvert Retsmiddel, der mod sin Paaastand er optagen paa Grundlisten. Og det stemmer fremdeles med Forholdets Natur her, at ogsaa de, der have fremsat Indsigelse imod andre Personers Udeladelse af eller Optagelse paa Listerne, kunne paaanke den Kjendelse, der har forkastet den af dem fremsatte Indsigelse. Men dernæst vilde det af flere Grunde her være ubensigtsmæssigt at anvise Spørgsmaalets Indbringelse for Domstolene som Retsmidlet mod de omspurgte Kjendelser. For det Første kan det let tænkes, at den endelige Dom i en sliq Sag først faldt, efterat Rarslisten var fastsat, hvilket skal være slet inden den 1ste Juni. Gaar da Dommen ud paa, at en Person skal optages paa Grundlisterne, der ikke var det, da Rarslisten blev fastsat, vilde Dommen enten blive betydningsløs, eller der maatte opstaa Spørgsmaal om en Omgjorelse af Rarslisten og senere Aktier, der vilde fremkalde Forviklinger uden tilsvarende Nytte. I de Tilfælde, hvor Dommen anordnede en Optagelse paa Listen eller forkastede en Udelukkelse, og hvor dette førte til, at den Paagjældende vir-

kelig blev kaldet til at medvirke i en Sag, vilde det kunne ansees for tvivlsomt, om det stemmer med rigtige processuelle Grundsaetninger, mod en sliq Dom at tillægge Parterne Ret til at rejse Indsigelser for Rævningeretten. Skulde imidlertid dette ikke tilstedes, men Evnen til at fungere som Rævning være paa en for Parterne i Straffesagen bindende Maade afgjort ved Dommen, vilde det ovenfor omtalte unaturlige Resultat indtræde, at Parterne som saadanne ikke havde havt Vælgelighed til at blive horte angaaende et deres Interesser saa nært berørende Spørgsmaal, for end Afgjorelsen blev truffen. Den Paaanke af Kommunalbestyrelsens Kjendelse til Udvalget for Rarslestens Dannelse, som Udkastet sætter i Stedet for Afgang til at bringe Spørgsmaalet for Domstolene, er derfor naturligere; navnlig vil der herefter ikke opstaa Tvivl om den retlige Betydning af Udvalgets Afgjorelser overfor Parterne i den senere Rævningesag.

Den i § 71 givne Regel staar i Forbindelse med Reglen i § 65 2det Stykke. Skal Orden i Fremgangsmaaden bevares, kan Kommunalbestyrelsen ikke selv foretage de omhandlede Rettelser i Grundlisterne; men den skal i alle Tilfælde, hvor det kan have Interesse, gjøre hvad der staar i dens Magt, for at Udvalget til Rarslestens Dannelse kan foretage den.

Kapitel III.

Rævningekredsens Rarsliste.

Fastsættelsen af Rarslisten eller Listen over den snevrere Kreds af Mænd, blandt hvilke i Rævningeaarets Løb Rævningerne til hver enkelt Sag skulle udtages ved Lodtrækninger, sker, som tidligere omtalt, ved Balg blandt de paa Grundlisterne opførte Mænd. Det Spørgsmaal opstaar nu, hvem der skal foretage disse Balg. Det er klart, at dette Spørgsmaal er mindst af lige saa stor Betydning for Institutionen som det ovenfor

omtalte Spørgsmaal om Udstrækningen af Coven til at kunne være (o: vælges til) Rævning. Det her foreliggende Spørgsmaal kan løses paa en Maade, som gjør det næsten illusorisk, at Grundlisterne optage det størst mulige Antal Borgere, saaledes f. Ex. som Tilfældet var efter den franske Lov af 4de Juni 1853, der vel beholdt det brede Grundlag, som Loven af 1848 havde skabt, men lagde Valget i Hænderne udelukkende paa Regjeringens Embedsmand. Med Rette har derfor den almindelige Opmærksomhed med ligesaa stor Styrke fæstet sig ved denne anden Hovedbestanddel af Reglerne om Rævningernes Kaldelse, og en Oversigt over de Beje, som de vigtigste, fremmede Lovgivninger ere gaaede paa dette Punkt, fortjener lige saa fuldt en Plads her som ved Spørgsmaalet om Grundlisternes Udstrækning.

I England vælges Rævningerne for Aaret blandt de paa Grundlisterne opførte Mænd („Jurybogen for Aaret“) af Sheriffen.

Den franske Lovgivning af 1808 overlod Valget til Præfekten. Herved blev det ogsaa under Restaurationen og under Julimonarkiet (Lov 2. Maj 1827). I Virkeligheden blev Præfektens Magt dog langt større i den sidst nævnte Periode end i den første. I denne var nemlig Grundlistens Tal begrænset c. 800 Navne) og omvendt Tallet af dem, der skulde vælges for Aaret, forholdsvis betydeligt (300), medens det samtidig var Regel, at de samme Navne ikke maatte forekomme paa Aarslisten 2 Aar i Træk, saa at enhver paa Grundlisten optagen Person i Virkeligheden kom til Optagelse paa Aarslisten efter Omgang (hvert tredje eller fjerde Aar). Men efterat Grundlisternes Tal under Julimonarkiet var steget til mere end det tredobbelte, gjenvandt Præfekterne al den Magt, som de faktisk tidligere vare udelukkede fra. Et helt nyt System fulgte Loven af 7de Aug. 1848. Det var Lovgiverens Villie at unddrage Regjeringens Embedsmænd den tidligere udøvede Indflydelse paa Rævningevalget. Grundlisterne for Departementerne indeholdt nu mange Tusinde Valgbare. Aarslisten skulde indeholde 1500 Navne. Disse fordeltes mellem De-

partementets Kantoner i Forhold til deres Andel i Tallet paa Grundlisterne, og Valget fete dernæst ved en Kommission for hvert Kanton, sammensat af valgte Repræsentanter for Kommuneraadene og Fredsdommerne. Men ved Keiserdømmets Lov af 4de Juni 1853 tilfaldt Magten i det Væsentlige atter Regjeringens Organer. Valget foregik nu i to Trin, idet et kantonalt Udvalg foretog en første Sigtelse, et Udvalg for Arrondissementet det endelige Valg blandt de tilbageblevne Navne. Men begge Udvalg vare udelukkende sammensatte af regjeringsvalgte Embedsmænd, dels administrative dels judicielle. Efterat Dekretet af 14de Oktober 1870 atter havde sat Loven af 1848 i Kraft, er nu en ny Ordning givet ved Loven af 21de November 1872. Denne bibeholder de to Kommissioner fra Loven af 1853, men forandrer deres Sammensætning. Den forberedende Kommission er i Kantoner, der kun udgjøre een Kommune, sammensat af Fredsdommeren og hans Suppleanter, af Kommunens Maire og to Medlemmer af Kommuneraadet, valgte af dette. Indbefatter Kantonet flere Kommuner, indtræde alle Mairene for disse, men ingen Medlemmer fra Kommuneraadene. Det Udvalg, der foretager det endelige Valg, og som iøvrigt ikke er bundet til de Navne, det forberedende Udvalg har optaget, indbefatter alle Fredsdommerne og alle «conseillers généraux» i Arrondissementet under Forsæde af Præsidenten for Kollegialretten i første Instans (le président du tribunal civil).

Ogsaa i Belgien sker Valget i to Trin, men udelukkende ved judicielle Embedsmænd. Loven af 15de Maj 1838 overlader Formanden for Kollegialretten i første Instans med to andre Medlemmer af Retten at nedsette Tallet paa Grundlisterne til det Halve. Det endelige Valg sker ved Appellationsrettens Præsident med to Underpræsidenter ved yderligere Nedsættelse med en Halvdel. Denne Valgmaade opretholdes ved Loven af 18de Juni 1869, der foreskriver, at begge Reduktionerne skulle foretages i et Retsmøde, efter at le ministre public (Statsanklageren) er hørt.

I de tykke, for Tiden gjældende Love ere forskjellige Valgmaader fulgte. I Preussens ældre Provindser og i Hessen-Darmstadt er Valget lagt i Hænderne paa administrative Statsmyndigheder, henholdsvis Regeringspræsidenten og Provindsialdirektionen. I de ny erhvervede preussiske Provinser samt i Brunsvig og Anhalt er Valget tildelt Domstolene, enten en højere Rets Formand alene eller et Retskollegium. I de andre tykke Stater endelig finder en Medvirkning Sted af Organer for den kommunale Selbstyrelse. I de sachske Hertugdømmer sker saaledes Valget ved et Udvalg, bestaaende af Underdommeren og et Antal af kommunale Raad valgte Medlemmer; i Würtemberg ligeledes, men Dommeren har her kun raadgivende Stemme. I Baden og et Par Smaa-stater sker Valget umiddelbart af kommunale Raad. I Bavern sker Valget i to Trin; paa det første Trin medvirke valgte Mænd fra Kommunerne; det endelige Valg tilkommer det kommunale Raad for Kredsen. I Kongeriget Sachsen dannes til Valget en Kommission af en Dommer, en Regjerings-embedsmand og Kommunesforstandere, der imidlertid udpeges af Dommeren.

Særlig skal endnu kun fremhæves Ordningen efter den nye østrigske Lov og efter det tykke Udkaft til en fælles Lov. Efter den østrigske Lov skal den Kommunesforstander, der udarbejder Grundlisten, tillige udpege de Mænd, hvem han særlig vil henlede Opmærksomheden paa. Selve Valget sker af en Kommission, i hvilken indtræde alle Kredsenes Underdommere og ligesaa mange Repræsentanter for Kredsenes Kommuner, een for hver Underretskreds. Ifølge det tykke Udkaft skal Valget ske i to Trin. Et Udvalg, bestaaende af Underdommeren (Amtsrichter) som Formand, en administrativ Embedsmand og 5 Tillidsmænd, der vælges af Dommeren, navnlig blandt Medlemmer af kommunale Raad, dog at det bliver de enkelte Landes Lovgivningsmagt forbeholdt at overlade Valget til kommunale Raad, afsætter en Forslagsliste, der indeholder 3 Gange saa mange Navne, som der falder Rævniger paa vedkommende Distrikt. Paa Grundlag af disse Forslagslister udtages Rævningerne til Aarslisten af Kollegialretten i første In-

stants (Landgericht) i et Retsmøde, hvori Rettens Formand og 4 andre Medlemmer af Retten deltage.

Den givne Oversigt viser, at der kan sondres mellem fire forskellige Systemer, tre, der lægge Valget enten udelukkende i Hænderne paa administrative Statsembedsmænd eller Domstolene eller Repræsentanter for den kommunale Selbstyrelse, og et fjerde, der kræver Medvirkning af flere af disse Faktorer.

At lægge Valget i Hænderne paa administrative Statsembedsmænd er en Fremgangsmaade, der allevegne, hvor det har været anvendt, har vakt Uvillie, og med Rette. Det sikrer ikke Rævningerne den Uafhængighed af Regeringen, som Institutionens Væsen kræver. I Frankrig er dette System nu ogsaa opgivet, og efter det nye tykke Udkaft kan det forudses, at dets Dage ogsaa ere talte i Tyskland, hvor det har gjældt og endnu gjælder i det betydelige Omraade, der hører til Preussens ældre Provindser.

Lægges Valget i Hænderne paa Domstolene, er der sikret Rævningerne Uafhængighed af Regeringsmagten; det maa end videre erkjendes, at Dommere særlig have Blik for de Egenstaber, som maa ønskes hos Rævningen, fordi Hvervet gaar ud paa Medvirkning ved Retsplejen. Men da Rævningerne dog skulle tilføre Retterne et nyt, ejendommeligt Element, strider det mod Institutionens Væsen at foreskrive en Valgmaade, der indeholde den Fare, at Rævningerne blot blive de retskyndige Dommerses søjelige Redskaber. Fra dette Synspunkt kritiserer med Grund den franske Forfatter Emile Florens i et prisbelønnet Skrift »Organisation judiciaire et administrative de la France et de la Belgique, 1814—1875», ikke blot den belgiske Ordning, men ogsaa den nyeste franske, der bryder Egevægten mellem de kommunale Medlemmer og Dommerne ved at overdrage Forsædet i den endelige Valgkommission til Præsidenten for le tribunal civil.

Svad endelig de af Statsembedsmænd ganske uafhængige Valg af Rævninger angaar, skal det først bemærkes, at ingen Lovgivning har tænkt paa at lade Valget foregaa paa lignende Maade som Valgene til de politiske

eller kommunale Forsamlinger ved umiddelbar Afstemning af samtlige politisk eller kommunalt Valgberettigede. Derom kan der fornuftigvis heller ikke være Tale. Det kommer ved Rævningshervets Udførelse efter dets Tanke alene an paa Rævningens Forstandighed, Retfindighed og selvstændige Karakter, ikke tillige paa den Overensstemmelse i Grundopfattelsen med Bælgerne, hvorom der bliver og maa blive Tale ved Valg til hine Forsamlinger. Rævningshervet i Almindelighed tilsteder kun eet Grundsynspunkt: Retfærdighed. Afvigende Opfattelser blive forst tænkelige i de enkelte Sager; men om disse foreligger Intet paa den Tid, da Valget finder Sted, saa at der ikke kan blive Spørgsmaal om et Hensyn til disse ved Valget, selv om det var tilstedeligt ved Valget at tage Hensyn til, hvorledes en Person formodedes at stille sig til en bestemt Sags Afgjørelse. Et System, der udelukker baade administrative og judicielle Embedsmænd fra Medvirkning, kan kun ordnes saaledes, at Valget lægges i Hænderne paa kommunale Raad eller Udvalg, fremgaaende af disse. Udvivlsomt sikrer dette System en Række af de Betingelser, som maa udkræves hos Rævningerne, og der kan ikke være Tvivl om, at en væsentlig Medvirkning af saadanne kommunale Organer bør finde Sted. Rævningshervets Gjendommelighed, Medvirkning ved Retsplejen, medfører imidlertid, at det maa anses for meget ønskeligt, at ogsaa Dommerne have Indflydelse paa Valget, kun at denne Indflydelse ikke bliver overvejende.

Man fores saaledes til at anerkjende som den mest tilfredsstillende Ordning et blandet System, der sikrer dels Organer for den kommunale Selvstyrelse dels Dommere Indflydelse paa Valget, medens der mangler Grund til ogsaa at give administrative Statsembedsmænd som saadanne Afgang til Medvirkning. I denne Retning gaa ogsaa — som det sees — de fleste nyere Love, med større eller mindre Held i Udførelsen. Skal nu det ene Element ikke have Overvægten over det andet, bør Valgkommissionen sammensættes af et lige Antal Mænd fra begge Elementer, og Forsædet maa overdrages til en paa særlig

Maade tilkaldt Mand. Da de særlige danske Forhold ikke indeholde nogen Grund til at lade Valget foregaa i to Trin, er Kommissionen ved disse Betragtninger ført til det Forslag, som indeholdes i Udkastets § 72. Det adskiller sig derved fra de tidligere Udkast hos os, at Udvalget er foreslaaet at skulle bestaa af 5 Mænd i Stedet for af tre. De to Medlemmer, man har foreslaaet at forene Udvalget med, ere de to af Landsrettens Formænd valgte Mænd. Derved sikres der Domstolene den Medvirkning, hvorpaa de efter Forholdets Natur have Krav. Bortset herfra turde ogsaa et Antal af tre Mænd være mindre, end det kunde anses for hensigtsmæssigt at foreskrive. Iøvrigt bibeholdes de ældre Udkasts Regler for Valgkommissionens Sammensætning, saaledes at to Mand vælges, henholdsvis af Kredens Amtsraad og Kjøbstadkommunalbestyrelser, efter Regler, der nærmere fastsættes af Justitsministeren, medens en Tredie, Udvalgets Formand, bestilles af Kongen. Det behøver ingen nærmere Begrundelse, at Indtrædelsen i Udvalget af en saaledes beskiftet Formand paa den ene Side stemmer med vore Forhold, paa den anden Side aldeles ikke kan vække nogenjomhelst Frygt for uberettiget Indflydelse fra Administrationens Side paa Valget.

Udvalgets Opgave er en dobbelt. Den første, men mere underordnede, bestaar i at afgjøre Spørgsmaal vedrørende Grundlisterne, som ere forelagte, det være sig umiddelbart eller ifølge Paaanke. De herhenhørende Bestemmelser i §§ 73 og 74 ere i alt Væsentligt tidligere begrundede. At Udvalgets Møder for saa vidt ere offentlige, er en Regel, som vil findes naturlig. Den anden og egentlige Opgave er Fastsættelsen af Aarslisten. Tallet af Rævninger, der opføres paa Aarslisten, er for Kjøbenhavn sat til 600 med Hensyn til, at der her hver Maaned skal finde Rævningeretsamlinger Sted, se Udkastets § 20 2det Stykke. Tallet for de andre Rævningekredse er sat til 200; her finde kun 4 Rævningeretsamlinger Sted i Aarets Løb, se Udkastets § 20 3die og 4de Stykke. Herved jævnes Bestemmelserne i § 79 om Antallet af de Mænd, der udtages til hver Sam-

ling, jfrt. med §§ 64 Nr. 9, 80 og 91. At Rævningsgebyrdens ligelige Fordeling mellem de forskjellige Kommuner er et Hensyn, der kun kan komme i Betragtning i anden Række, se § 75, behøver ingen Begrundelse. Egeledes vil det findes stemmende med Forholdets Natur, at Udvalgets Møde ved Foretagelsen af Valget ikke er offentligt. Reglerne i § 76 forklare sig selv.

Kapitel IV.

Rævningerne for den enkelte Samling.

Blandt de paa Aarslisten optagne Personer udtages Rævningerne til hver enkelt Samling ved Lodtrækning. Bestemmelserne i dette Kapitel herom og om hvad dermed videre staar i Forbindelse, ere i det Hele taget af den Karakter, at de ikke trænge til nogen udførlig Redegjærelse. Bestemmelserne kunne henføres til 3 Grupper, nemlig: 1) §§ 77—81, i hvilke Udvalget til Aarslistens Dannelse forudsættes at være i Virksomhed, 2) §§ 82—85, hvor alene Udvalgets Formand forudsættes handlende, og 3) §§ 86—93, hvor de videre Foranstaltninger forudsættes gaaede over i Retten og dens Formands Haand.

Bed den første Gruppe af Bestemmelser skal der blot med Hensyn til Reglen i § 79 bemærkes, at den der indførte Adskillelse mellem to Lister, en over Hovedrævninger, en over Hjælpenævninger, er sædvanlig og anbefales ved den Betragtning, at paa den ene Side det Antal af 30, som optages paa Hovedlisten, regelmæssig tør antages at ville blive tilstrækkeligt, idet der endog er beregnet et Oerffud over det Antal, som vil kunne udtræves til Lodtrækning til en enkelt meget stor Sag, nemlig 28, se Udkastet til Lov om Strafferetsplejen § 314, men at det paa den anden Side er nødvendigt saavidt muligt at betrygge sig mod den Omstændighed, at hint Antal dog maatte vise sig utilstrækkeligt. Hjælpenævningerne maa selvfølgelig tages blandt dem, der bo i Nærheden af det Sted, hvor Retten holdes, og det er derfor nødvendigt, at Lodtrækningen af dem sker først.

Gjenparten af Listerne maa meddeles ikke

blot Rettens Formand, men ogsaa Parterne, for at de kunne sættes i Stand til at benytte deres Ret dels til at gjøre Indsigelser paa Grund af Udelukkelsesgrunde, jfr. Udkast til Lov om Strafferetsplejen § 312, dels til at forkaſte Rævninger, jfr. det nævnte Udkast §§ 315—317. Meddelelsen til de sigtede Personer og til mulige private Anklagere, kan ikke gives, førend det om hver enkelt Sag er bestemt, at den skal for Rævningeret, og Udvalget derefter har faaet fornøden Meddelelse om Samlingen med eller uden Bestemmelse af Dagen, i hvilken Sagen skal forhandles, se det nævnte Udkast § 263. Da nu denne Bestemmelse ikke behøver at finde Sted tidligere, end at der kan gives den Sigtede 1 Uges Varjel til Samlingen eller Dagen, kan der ikke gives den Sigtede Krav paa tidligere Meddelelse end 6 Dage før Samlingen eller Dagen, til hvilken Indstævning er ſket. Er Indstævningen ſket med kortere Varjel, hvilket imidlertid kun kan ſke med den Sigtedes Samtykke, jfr. det nævnte Udkast § 262, maa Meddelelsesfristen affortes paa tilsvarende Maade.

Kaar der, efterat Lodtrækningen har fundet Sted og Formanden har besørget de i § 82 ommeldte Indkaldelser og Tilſigelser, maatte indtræde lovhjemlede Grunde til Fritagelse eller Forfald for nogen af Rævningerne, eller Udelukkelsesgrunde komme for Dagen, vilde det være besværligt, ofte umuligt, at faae de fornødne Suppleringer foretagne ved Udvalget. Paa den anden Side vilde det medføre Forhaling og andre Ulemper, om Suppleringen nødvendig maatte ſke ved Retten efter Reglen i § 99. Udkastet har derfor lagt den i Udvalgets Formands Haand, saalænge indtil Sagen gaar over til Retten og dens Formand. Herved er der i og for ſig ingen Betænklichkeit, kun at Gylbigheden af Udvalgsformandens Afgjørelse om Udelukkelse og Fritagelser indskrænkes til den forestaaende Møtesamling, se § 84 ſidſte Stykke. Ogsaa maa de negative Afgjørelser kun betragtes ſom beſtemmende for hans Handlemaade, medens de iøvrigt henviſes til Retten, ſe § 84 3die Stykke. Grundsætningen er nemlig, at Afgjørelser med Hensyn til Aarslisten alene kunne

træffes af Udvalget, Afgjørelser med Hensyn til Samlingslisterne dels af Udvalget, dels fra det i § 83 ommeldte Tidspunkt af Retten, se § 86; den Besejelse til at træffe Afgjørelser, som af praktiske Grunde for et Mellem-tidsrum tillægges Udvalgets Formand, bør ej udstrækkes videre end fornødent, for at ikke Suppleringen ved ny Lodtrækning skal udsættes; den bør derefter indskrænkes til en Ret til at beslutte Udskiftelse af Samlingslisterne og foretage den nødvendige Suppleringslod-trækning. Selvfølgelig maa ogsaa ved disse supplerende Lodtrækninger Fristerne i §§ 81 og 82 forlortes saa meget, som Nødvendigheden byder, se § 84 2det Stykke. At de faae den normerede Længde, har ikke den Vægt, at hele Sagen bør udsættes derefter, jfr. ogsaa § 90.

Dagen før Retssamlingens Begyndelse tilstilles alle vedkommende Aktstykker Rettens Formand (§ 85), og alle videre Foranstaltninger med Hensyn til Samlingslisterne gaa nu over til Retten og dens Formand. Rettens Funktioner herved ere ganske ensartede med Udvalgets, se §§ 86 og 90, og Afgjørelserne efter § 86 ere derfor ogsaa upaaanfelige, men have alene Gyldighed for den løbende Samling. Forskjellige fra de Samlingslisterne vedrørende Afgjørelser, som omtales i § 86, ere de Afgjørelser, som Retten træffer, naar Indsigelser mod en Rævning fremkomme fra Parternes Side under en enkelt Sag, se Udkast til Lov om Strafferetsplejen § 312. En Afgjørelse efter § 86, der ikke anerkjender en Udelukkelsesgrund, hindrer ikke Parterne fra i de efterhaanden forekommende Sager at rejse Indsigelse, Noget, hvortil i det Mindste den Sigtede og private Anklagere ikke tidligere have havt Vejledning, og efter Kontradiktorisk Forhandling faae det afgjort ved en Kjendelse, der ikke ubetinget er undtagen Paaanke.

Den i § 87 for Rævninger, der udeblive uden lovligt Forfald, bestemte Straf vil ikke findes for høj, naar Hensyn tages til de meget store Ulemper, der ved Udeblivelsen let kunne forarsages. Ved Samlingens Slutning paahviler der Rettens Formand de i §§

91 og 93 omtalte Pligter. Med Hensyn til Reglerne i § 92 bemærkes, at det er en i alle Lovgivninger anerkjendt, undtagelsesfri Regel, at Rævninger i Straffesager ikke faae Godtgjørelse. Deres Hverv er, som det ofte hedder, et Ureshverv; det er tillige en offentlig Byrde, som maa bæres for Samfundets Skyld*). De, der ikke kunne bære denne Byrde, bør fritages for Rævningehvervet, jfr. Udkastets § 63. Derimod give endel Lovgivninger, nu ogsaa det nye tyske Udkast, Rævninger, der bo i en vis Afstand fra Rettens Sæde, Krav paa Erstatning af Rejseomkostninger. Dette maa erkjendes for billigt Stulde der i aldeles særegne Tilfælde være Grund til at yde Rævninger mere, maatte Bestemmelse derom træffes ad overordentlig Vej.

Tredie Afsnit.

Om den offentlige Anklagemyndigheds Ordning.

Sjont Udkastet til Lov om den borgerlige Retspleje undtagelsesvis har overdraget den Myndighed, hvis Ordning er Gjenstand for Bestemmelserne i nærværende Kapitel, Udførelsen af visse særegne Hverv i denne Gren af Retsplejen, er denne Myndigheds Hovedvirksomhed dog knyttet til Strafferetsplejen under den nye Ordning. Det er denne, der gjør dens Oprettelse til en Nødvendighed, ligesom det er dens Virksomhed i denne Retning, der har bestemt dens Navn.

*) Anderledes forholder det sig med den paa den engelske Rets Omraade kendte Jury i borgerlige Retssager. Her erholde Rævningerne en Godtgjørelse. Den Forbyrdelse af Processen for Parterne, som heraf er en Folge, er en af de Grunde, der anføres mod Overførelsen af Civiljurven paa Fastlandet.

Det nye Princip i Strafferetsplejen, der gjør Oprettelsen af en særegen offentlig Anklagemyndighed nødvendig, er Anklageprincippet. Det er i Motiverne til Udkastet til Lov om Strafferetsplejen nærmere paavist (se Side 24), at dette Princip, hvis Gjennemførelse er et af Hovedspørgsmaalene i den nye Ordning af Strafferetsplejen, med Nødvendighed kræver særegne, fra Domstolene adskilte offentlige Organer for den offentlige Anklage. Men skal der kunne regnes paa tilnærmelsesvis at faae den Opgave løst, som den nye Strafferetspleje vil kræve løst af den offentlige Anklager, kan der ikke være Tale om i Almindelighed at henlægge dette Hverv under nogen Myndighed, som ved Siden heraf har andre, ligesaa væsentlige Opgaver at fyldestgjøre. Det maatte hos os, som allevegne, hvor man indrettede en Anklageproces med offentlig Forsøgning, blive en uundgaaelig Nødvendighed at danne en ny særegen Myndighed, der kunde overtage dette Hverv i alle ikke ganske ubetydelige Sager, en Myndighed, der svarede til le ministère public i Frankrig og die Staatsanwaltschaft i Tyskland. Denne Nødvendighed gjør sig gjældende med desto større Styrke, i jo højere Grad Anklageprincippet virkelig gennemføres. Da dette nu er sket i større Omfang, end hidtil har været sædvanligt, ved Kommissionens Udkast til en Lov om Strafferetsplejen, gjælder det ganske særligt om dette Udkast, at dets hele Ordning er bygget paa den Forudsætning, at en saadan Myndighed oprettes, som Bestemmelserne i det foreliggende Udfnit nærmere ordner.

Den Opgave, som ifølge Anklageprincippet tilfalder den offentlige Anklagemyndigheds Organer, indbefatter Fremstæffelse af de Oplysninger, som ere nødvendige til at rejse Anklage for den dømmende Ret, derunder Paakaldelse af den Medvirkning af Undersøggelsesdommeren, som Loven hjemler, dernæst Beslutning om Anklagen og dennes Formulering overensstemmende med de langt strengere Forbringer til Nojagtighed og Fuldstændighed, som den nye Ordning maa kræve, end der stilles til vor nuværende Rets Aktionsordrer, endelig Anklagens Gjennemførelse baade fra den faktiske og retlige Side for den dømmende

Ret. Dette Sidste har i den nye Proces en ganske anden og ulige vigtigere Betydning end i den nu gjældende Ret Aktørs Virksomhed ifølge Aktionsordren. Hovedopgaven bliver i Medfør af Mundtlighedsprincippet at føre Beviserne frem umiddelbart for den dømmende Ret; der er ikke længere Tale om et blot Referat eller Sammenstilling af et Bevismateriale, som forudsættes fuldstændigt skaffet tilveje under Forundersøgelsen. Denne Del af Opgaven faar saa meget større Betydning, som Opgivelsen af den Vestræbelse for at opnaa den Sigtedes Tilstaaelse, som den nu gjældende Rets inkvisitoriske Forhør forudsætter, medfører, at det meget oftere end nu vil komme an paa at samle og fremføre for Retten et Materiale, hvorpaa et Indiciebevis kan bygges. Dertil kommer endvidere Haandhævelse af Anklagens Interesser med Hensyn til og under Anvendelsen af de Retsmidler, Loven hjemler, og navnlig i Paaankleinstansen, samt endelig Omsorgen for en Straffedomss Fuldbgyrdelse.

For at en saadan Ordning af Straffeprocessen kan virke uden at udsætte de Samfundsinteresser, det gjælder om ved Strafferetsplejen, for alvorlig Fare, maa de Myndigheder, i hvis Haand Anklagerhvervet lægges, ikke alene være i Besiddelse af Egenkaber, som yde Garanti for juridisk og teknisk Dygtighed i denne Retning, men de maa ogsaa være saaledes organiserede, at der kan ventes den størst mulige Kraft og Energi i Hvervets Udførelse. Dette forudsætter to Ting, dels at Hvervet henlægges til Myndigheder, der kunne ventes at ville koncentrere deres væsentlige Interesse om denne særlige Opgave, dels at disse forenes til en saadan Enhed, der ikke kan efterlade Tvivl om, hvor den drivende Kraft, Sjælen i Virksomheden, skal søges. Det vilde selvfølgelig være en Misforstaaelse, om man for den Sigtedes Skyld vilde lægge an paa at svække Anklagemagts Energi. En svag Anklagemagt er ikke og kan ikke være den Sigtedes Ret. Hans Ret er et kraftigt Forsvar mod den kraftige Anklagemagt. Hans Ret er, at saadanne Midler ikke anvendes mod ham, der stride imod hans Anerkjendelse som Part; men det er ikke hans Ret,

at de Midler, der ikke komme i Strid hermed, anvendes daarligt. De indirekte Følger af, at Anklagemagten og de dertil hørende Funktioner blive lagte i Hænderne paa Organer, der viste sig ikke at kunne fyldestgjøre de Krav, som Anklageprocessen stiller, vilde ogsaa blive til Skade for den Sigtede. Anklageprincipet udelukker ikke og skal ikke udelukke Selvvirksomhed fra Rettens Side, om denne end bør træde i Baggrunden. Loven kan her ikke drage skarpe Grænser. Meget kommer nødvendigvis til at bero paa den faktiske Anvendelse. So mere Anklagemagten viser sig sit Overv voren, des mere ville Domstolene forblive i deres naturlige Rolle. So mindre hint bliver Tilfældet, des mere vil det infratoriske Princip trænge frem ved Forholdenes Magt. Men dermed taber den Sigtede da igjen den Hovedgaranti, som Anklageprocessen tilsigter at yde ham, at den, der bærer Dommernavnet, ogsaa virkelig er Dommer og kun Dommer. Samfundets Interesse kræver en kraftig Anklagemagt, den Sigtedes Interesse Midlerne til et kraftigt Forsvar, og Retfærdigheden endelig kræver, at der over disse hinanden modvirkende Faktorer staar en virkelig Dommer, der ej ved Forholdenes Magt drives over i en Rolle, som er hans egentlige Kald fremmed. Der er saaledes fra ingen Side Noget, som kunde frembyde Modgrunde mod Organisationens af en kraftig Anklagemyndighed.

At de Fordringer, der saaledes stilles og maa stilles til den offentlige Anklagemyndighed, udelukke Muligheden af at henlægge dette Overv under noget af de alt bestaaende Organer for den offentlige Magt, vil neppe forekomme tvivlsomt.

Den Myndighed, paa hvem Tanken i saa Henseende nærmest kunde rettes, er Amtmanden. Denne har i den gjældende Straffeprocess, der jo i Justitsagerne har bevaret visse akkusatoriske Former, Funktioner, der berettiger til at betragte ham som offentlig Anklager. Han tager Beslutningen om Anklagen, og dette er Kjernen i den offentlige Anklagemyndigheds Virksomhed, til hvilken det, der i Processen gaar foran og følger efter, staar i et alcesorisk Forhold. Dertil kommer, at han har

Overtilsynet med Politimyndighederne, og saaledes ogsaa i den nye Ordning, der adskiller Politiet fra Domstolene, vil være i Stand til at tage Vare paa Anklagens behørig Forberedelse, medens Anklagens Udførelse nu som for maatte ske ved bekliffede Aktorer, der handlede paa hans Begne. Det er imidlertid indlysende, at Amtmanden, naar Ordningen tænkes saaledes, ikke i Virkeligheden vilde blive den egentlige drivende Kraft i den offentlige Anklagevirksomhed. Det vilde for det Første udelukkes ved den Omstændighed, at Funktionen som den offentlige Anklagemagts Organ, der kun er en enkelt, forholdsvis ingenlunde den væsentligste Bestanddel af Amtmandens omfattende Virksomhedskreds, umulig kunde ventes at blive en Gjenstand, om hvilken denne hovedsagelig koncentrerede sin Interesse. Men dernæst maatte ogsaa dertil udkræves, at han fik en umiddelbar Interesse i Anklagens Gjenemførelse, hvorefter der ikke kan blive Tale, naar hans direkte Virksomhed indskrænker sig til paa et af Andre dannet Materiale at bestemme den Ramme, indenfor hvilken atter den videre Gjenemførelse, og det i den Udstrækning, den nye Proces medfører, overlades til andre Kræfter. Bægten vilde da komme til at ligge paa Politimyndighedernes forudgaaende og de bekliffede Aktoreres efterfølgende Virksomhed. Og imellem disse vilde der komme til at mangle det forbindende Led, som betinger den energiske Sammenarbejden, med Bevidsthed om, at denne finder Sted i een Opgaves Tjeneste. Nundgaaelig vilde denne Ordning da føre til den Splittelse af Interesse og Ansvar, med hvilken der ikke kan være Tale om en kraftig Anklagevirksomhed. Selv for den Funktion, som umiddelbart vilde tilfalde Amtmanden, nemlig at beslutte Anklagen og fastsætte dens Ramme, vilde han ordentligvis mangle de fornødne Gegenstæler. De Fordringer, som det nye System udkræver i saa Henseende, kunne nemlig kun fyldestgøres af en Mand, der er i stadig og umiddelbar Berøring med Retten i de enkelte Sager, og som derved faar Blikket skjærpnet for og Kyndighed i den ejendommelige, hertil sig knyttende Teknik. Dette Blik og denne Kyndighed vilde fortrinsvis findes hos de bekliff-

tede Aktorer, som retlig ingen Indflydelse vilde faae paa Anklagefristets Afattelse, og som faktisk kun undtagelsesvis vilde forsøge paa ad de Beje, der staa aabne, at faae fejlsulde eller uheldige Anklagefrifter rettede. Skulde Amtmanden under det nye System være offentlig Anklager, saa maatte det ogsaa regelmæssig være ham, der gjennemførte Anklagen for Retten. Men derved bliver det klart, at denne Ordning er en Umulighed. Thi derom kan der ikke være Tale, naar Amtmanden iøvrigt skal være det, han efter Lovgivningen er. Amtmand og offentlig Anklager i det nye Systems Forstand ere uforenelige Ting. Der kan ikke være Spørgsmaal om at udvide hans Funktioner i Straffeprocessen; deraf følger, at han overhovedet under det nye System maa træde ud af en hvilken som helst Forbindelse med Strafferetsplejen. Han vilde i denne kun være et unyttigt og besværende Led. Ikke mindre klart er det, at Anklagemyndigheden ikke kan henlægges til bestilte Aktorer. Bestiftes disse for det enkelte Tilfælde, er det den bestilte Myndighed, der tillige maa være anklagebestuttende, som er den virkelige Anklagemyndighed; men til denne bør, som alt bemærket, i det Mindste i Regelen og i alle vigtigere Tilfælde, ogsaa Anklagens Gjennemførelse henlægges. Vilde man tænke sig et Kollegium af Sagførere, bestilte een Gang for alle af Justitsministeren som Aktorer, vilde det dog for det Første ikke kunne gaa an at lægge den i Borgernes Bærelse og Bel saa indgribende Myndighed til at beslutte Anklage til et saadant Kollegium; og dernæst vilde man komme i Strid med alle i Forholdets Natur grundede Erfaringer, naar man af et Kollegium, hvis enkelte Medlemmers Hovedvirksomhed er en anden, vilde vente den Enhed og den Energi i Anklagerhvervets Udførelse, som kræves. Den ledende Kraft maa være hos en enkelt Mand, hvis Opgave udelukkende eller væsentlig koncentrerer sig om dette Hverv. At endelig Politimyndighederne hverken vilde frembyde Garantierne for den Dygtighed, som udkræves til Udførelsen af Anklagerhvervet igjennem alle Processens Stadier, eller være i Stand til at forene dette

Hverv med deres øvrige omfattende Virksomhed, er af sig selv indlysende.

En Betragtning af de særlige Forhold, under hvilke den nye Straffeprocess kommer til at virke hos os, fører saaledes til det samme Resultat, hvortil man alle andre Steder er kommen. Den nye Process gjør Danneelsen af en ny særegen Anklagemyndighed nødvendig. Ved dennes Organisation maa da de ovenfor udviklede Grundsætninger komme i Betragtning. Smidertid vil det ikke være nødvendigt at henlægge det hele Indbegreb af Funktioner, som efter Begrebet henhøre under Anklagemyndigheden saaledes under denne Myndighed, at den forudsættes direkte og personlig at udføre dem alle. Dette vilde udkræve et saa stort Antal af Kræfter, at der ikke tør gjøres Fordring derpaa, naar det Væsentlige kan opnaaes ad anden Vej. Det vil nu kunne ske, naar blot det fastholdes, at Beslutningen om Anklagen og dens Gjennemførelse for den dømmende Ret som og i Paaanleikinstansen ordentligvis umiddelbart sker ved den eller de Mænd, der for de forskjellige Retskredse bestiftes som offentlige Anklagere. Hvad Anklagens Forberedelse angaar, medfører den nye Process Udskillelsen af en særegen Politimyndighed fra Domstolene. Til Politimyndighedens Funktioner hører efter Forholdets Natur den Strafferetsplejen vedkommende Efterforskning af Forbrydelser. Det vilde nu være Spild af Kræfter, om man vilde organisere den offentlige Anklagemyndighed med det Formaal for Dje, at den ved sine egne Kræfter alene skulde være i Stand til at tilvejebringe Grundlaget for en Anklage. Der til er der allerede i Politiet en Myndighed. Det gjælder altsaa blot om at skabe en Forbindelse imellem disse to Myndigheder. Dette har Udlastet gjort paa den Maade, at Politiet i sin Virksomhed for Efterforskningen og under Forundersøgelsen undergives Statsanklagerens Overtilsyn i Stedet for Amtmandens (se nærværende Udcast § 109 og Udcast til Lov om Strafferetsplejen § 211) — hvorom nærmere paa vedkommende Steder. At dette Overtilsyn ikke vil blive blot af Navn, derfor ligger Sikkerheden i Statsanklagerens fra Amt-

mandens ganske forskjellige Stilling til Anklagen. Han har den personlige umiddelbare Interesse i, at den hans Handlinger forberedende Virksomhed sker paa behørig Maade, som Amtmanden netop ikke havde. Der vil overhovedet hverken retlig eller faktisk blive Tvivl om, at Statsanklageren er Sjælen i den hele til Forbrydelsens Forfølgning sigtende Virksomhed. Dgsaa er det klart og udtryffeligt i Udkastet til Lov om Strafferetsplejen § 211 forbeholdt, at Statsanklageren kan gribe umiddelbart ind i Efterforskningen — i Kjøbenhavn, hvor Forholdene ere særegne, dog under visse nærmere Betingelser. Kun det har ikke kunnet være Opgaven, at udruste den offentlige Anklagemyndighed med et saa stort Antal af personlige Kræfter, at disse regelmæssig skulde være i Stand til umiddelbart at lede Efterforskningen. Fremdeles har det bidraget til at indskrænke Tallet af de Kræfter, hvorpaa der maatte gjøres Fordring, at ikke hele Massen af Sager, der paatales af det Offentlige, behøver at inddrages under den nye Anklagemyndighed. I et stort Antal mindre betydelige Sager, der som saadanne ogsaa altid komme for Underretten, kan Funktionen som offentlig Anklager fra Sagens Begyndelse til dens Slutning i første Instant's henlægges under Politimyndighederne. Disse den nye Proces's offentlige Politisager omfatte vel ikke alle Underrettsager, men dog en saa stor Del af dem, at det ikke vil behøves at have en særlig offentlig Anklager ved Underretterne. Kun ved Landsretterne behøve særlige offentlige Anklagere at bestilles (Statsanklageren), som da tillige udføre Anklagerhvervet i de Sager ved Kredens Underretter, der ej ere henlagte til Politiets Forfølgning. Forjaaviddt den personlige Udførelse af Sagerne i disse Underrettsager dog kunde blive en Statsanklagerens Tid og Kræfter overstigende Opgave, kan der for saa vidt endnu uden Betænkelse gjøres Brug af den nugældende Rets System med bestilte Aktorer (Anklagere ved Underretterne, se dette Udkast § 98, jfr. Udkast til Lov om Strafferetsplejen § 30). Det er en Selvfølge, at denne Undtagelse ikke har de Misligheder, som for den nye Proces's Gjennemførelse vilde ligge i en Ordning, der

gjorde en Søndring mellem Anklagebeslutningen og Anklagens Gjennemførelse for Retten ikke blot til Regel, men endog til Regel uden Undtagelse. Organisationen af den offentlige Anklagemyndighed fuldendes ved en Overstatsanklager ved Højesteret, der er Statsanklagerne overordnet, og saaledes forener de ved Landsretterne bestilte offentlige Anklagere til en større Enhed, i hvilken Funktionernes regelmæssige Fordeling ikke er eller skal være til Hinder for at bruge de forhaandenværende Kræfter udenfor Reglen paa den Maade, som Forholdene i hvert Tilfælde maatte gjøre ønskeligt.

I §§ 95—99 gives nærmere Regler om de enkelte offentlige Anklagere. Herved er navnlig Spørgsmaalet om Antallet af de personlige Kræfter, som behøves til Udførelsen af det offentlige Anklagerhverv, af Bigtighed. Det Sædvanlige andetsteds er, at der ved de Retter, som svare til Landsretterne efter den af Kommissionen foreslaaede Organisation, er en Hæder af Statsanklagere ansat, mellem hvilke Forretningerne ere fordelte. Det kan ogsaa siges med Sikkerhed, at en enkelt Mand ikke vilde kunne overkomme den Opgave, der efter Udkastet paahviler ham. Der er ikke blot Trang til den mere underordnede Hjælp, som ikke behøver anden Hensyntagen i dette Udkast end Anvisningen paa Kontorholdsogdtgjørelsen i § 104; men der er Trang til et forøget Tal af saadanne Personer, som kunne optræde med den Myndighed og de Rettigheder, der tilkomme Statsanklageren selv. Men Udkastet har ikke troet at burde opnaa dette ved at fordoble Statsanklagerne ved hver Landsret. Det fordrer kun een Statsanklager ved hver Landsret, men det kræver da til hans Bistand en ham underordnet Hjelper og til Hjælp for Statsanklageren ved den nordsjællandske Landsret, der har to Afdelinger for Straffesager, se ovfr. § 14, to saadanne Hjelpestatsanklagere. Disse Mænd skulde efter Statsanklagerens Paalæg eller under særegne Omstændigheder uden Paalæg kunne foretage enhver under Statsanklagerens Virkefreds hørende Embedshandling (jfr. den franske Lovgivnings substitut du procureur). Hjelpestatsanklagerne skulde bestilles af Justitsministeren, blive altsaa

ikke pensionsberettigede. Tanken er, at yngre dygtige juridiske Kræfter ville søge at opnaa disse Stillinger og derved erholde en Uddannelse, der sikrer, at de fornødne Kræfter stedse have til Besættelse af Statsanklagerposterne. Den anden Klasse af Personer, som § 98 giver Statsanklageren til Bistand, er af en særegen Karakter. „Anklagerne ved Underretten“ skulle blot udføre Anklager ved Underretterne, altsaa ligesom de nuværende beskiftede Aktorer, om end deres Hvervs Indhold bliver mere omfattende. Om Overstatsanklageren handler § 95. Ogsaa han behøver en Bistand, der kan træde i hans Sted, jfr. Udkast til Lov om Strafferetsplejen § 28. Men naar denne skal kunne udføre enhver Embedshandling, som falder ind under Overstatsanklagerens Virkefæds, d. v. s. optræde som de ved Landsretterne beskiftede Statsanklageres Overordnede, kan han ikke passende i ydre Henseende være stillet ringere end disse. Derfor har Udcastet tillagt ham Benævnelsen Statsanklager, og kræver Kongelig Beskikkelse for ham, se § 96.

Med Udkastets § 99 sammenholdes § 113. Den i § 100 givne Hovedregel kræves af Djemedet. At dog den offentlige Anklager, der har Beskikkelse som Sagfører, med sine Forefattedes Tilladelse kan overtage Udførelsen af enkelte borgerlige Retsager, er en billig, ja endog onskelig Bempelse. At dernæst Virksomhed som Sagfører ikke udelukker fra Beskikkelse som Anklager ved Underretten, er en naturlig Følge af disse Anklageres særegne Stilling. Med § 102 i Slutn. jærnføres Udcastet til Lov om Strafferetsplejen § 226.

At de offentlige Anklagere maa være Justitsministeren underordnede og med Hensyn til deres Hvervs Udførelse staa under hans Tilsyn, ligger i Forholdets Natur, se Udkastets § 103, jfrt. med Udkast til Lov om Strafferetsplejen § 25. Om at gjøre Domstolene til Anklagemyndighedens Overordnede i Stedet for Justitsministeriet, her der ikke være Tale. Som retsøgende Part ere de vel i de enkelte Sager Rettens Myndighed undergivne, men netop ifølge Anklageprincippet ikke i deres Embedshverv som jaadant. Derfor kunde ordentligvis heller ikke den Ordning bibeholdes, som

nu finder Sted ved de beskiftede Aktorer, at Retterne udøve en disciplinær Myndighed over de offentlige Anklagere, f. Ex. paa Grund af Skjodesløs eller forjømmelig Behandling af Sagerne, se herom og om Undtagelserne Udcast til Lov om Strafferetsplejen § 485. Naar der ikke fjælden i Forhandlinger om den offentlige Anklagemagts Stilling er fremkommet Paastand paa deres Uafhængighed ikke blot af Domstolene, men ogsaa af Justitsministeren, kan man vel let forklare sig, hvilken Betragtning der har ledet hertil; men det er ikke desto mindre vist, at en saadan Uafhængighed vilde være ganske exempellos og i Strid med anerkjendte Grundsætninger for den offentlige Magts Organisation. De Ulemper, der følge af Afhængigheden, kunne ikke nægtes. De vise sig navnlig ved Straffeprocesser af politisk Karakter eller andre Afgjørelser, hvor positive Motiver kunne virke med. Anklagemyndigheden bør ikke paavirkes af de Partihensyn, for hvilke hin Afhængighed aabner Døren. Men Bærnet maa søges ad anden Vej end ved at opløse et i Forholdets Natur grundet nødvendigt Underordningsforhold. Mod Forsølgelser af politiske Hensyn ere Domstolene Bærnet. Mod Undbladelse af Forsølgning af politiske Hensyn er Bærnet den subsidiære Privatanklage, med Hensyn til hvilken der henvises til Udkast til Lov om Strafferetsplejen § 40 og hvad der herom bemærkes i Notiverne til dette Udkast.

Medens det med Hensyn til Anklagerne ved Underretterne ifølge disse Karakter og med Hensyn til de Mænd, der maatte bemyndiges til at optræde som Anklagere i enkelte Sager, er naturligt, at Vederlaget som hidtil fastsattes ved Retten i hver enkelt Sag, se § 104 2det Stykke, maa derimod Lov, Kontorholdsgodtgjørelse m. v. for de øvrige offentlige Anklagere fastsattes ved særlig Lov, se § 104 1ste Stykke.

Fjerde Afsnit.

Om Politimyndighedens Ordning.

I Overensstemmelse med de ældre Udkast ere den foreslaaede Ordning's Hovedtræk: 1) at Riget deles i Politikredse, svarende til Underretskredse (§ 105 1ste Stykke), 2) at der i hver Kreds bekliffes en fra Underdommeren forskjellig Politimester (§ 105 2det Stykke). 3) at Politiets Kræfter i det Hele forøges og 4) at Politimesteren foruden selve Politifunktionerne overtager — i al Fald foreløbig — hele den øvrige forvaltende Virksomhed, som efter den gjældende Ret paahviler Underdommerne, med Undtagelse af de Forretninger, der efter deres Bestaafenhed egne sig til at henlægges under andre bestaaende Myndigheder.

Den nærmere Angivelse af de Forretninger, Udkastet henlægger til Politimestrene, indeholdes i § 106. Som allerede antydet falde disse Forretninger naturligt i to forskjellige Klasser, nemlig saadanne, som ligefrem falde ind under Politivirksomheden, og de Funktioner, som vel efter deres Bæsen ere Politimyndigheden vedkommende, men desuagtet af praktiske Hensyn maa henlægges til Politimestrene, naar Forvaltningen adskilles fra Retsplejen. Hvad den første Klasse angaar, har man i Udkastet kunnet indskrænke sig til en kort Formulering af Politimyndighedens Opgave under Henvisning til andetsteds givne Regler (§ 106, 1ste Stykke). Forsaavidt Politiets Virksomhed falder indenfor Retsplejen (Retspolitiet), have nemlig Bestemmelserne herom deres rette Plads i Udkast til Lov om Strafferetsplejen, og ligesom det herefter maatte ansees for uheldigt, om man vilde gjentage disse Regler, udreвне af deres naturlige Sammenhæng, i Lovudkastet om Retsorganisationen, saaledes vilde det aabenbart ligge endnu fjernere i denne at optage Ordningen af den anden Side af Politivirksomheden (den administrative). Med Hensyn til det sidstnævnte Forhold henviser derfor § 106 1ste Stykke til de gjældende Love og Betingelser. Selv om der i visse Retninger maatte være Trang til nye Bestemmelser paa dette Omraade, kan det i al

Fald ikke være Opgaven at give disse i Sammenhæng med Retsplejens Omordning.

Hvad angaar den udenfor Politimyndigheden faldende Forvaltningsvirksomhed (Underøvrighedsforretningerne), som efter de hidtil gjældende Regler har været henlagt til Herredsfogden, Birkedommeren eller Byfogden, ere enkelte herhen hørende Forretninger ifølge Udkast til Lov om den borgerlige Retspleje blevne til Lov om den borgerlige Retspleje blevne til Domstolsfager. Dette gjælder saaledes om Amtyndiggjørelse og Anordning af fast Lavværge-maal for Enker, se den nævnte Lovs 6te Af-snit Kapitel V. Andre af disse Forretninger ville, naanset at de have bevaret deres administrative Karakter, forblive hos Underdommerne ifølge Udkastets § 25 Lit. b og d nemlig Formandskabet i Landvæsenkommissioner og endel Forretninger, som vedrøre Statens Forsorg for Amtyndige. Endelig er udenfor Kjøbenhavn den Øvrigheden efter D. L. 3—16—3 tilkommende Afgjørelsesret og de Øvrigheden paahvilende Forretninger med Hensyn til borgerlige Vielser henlagte til vedkommende Amtmand (§ 106, 2det Stykke), en Ordning, som, naar disse Forretninger skulle udskilles fra Underdommerens Virke-kreds, vistnok vil findes at stemme bedst med deres Natur og heller ikke kan antages at ville frembyde praktiske Ulemper. Bortset fra de ovenangførte Undtagelser er hele den omfattende Kreds af Underøvrighedsforretninger, som i Tidernes Løb er overdraget de nuværende Retsbetjente, ved Udkastets § 106 blevet henlagt til Politimestrene, hvorhos man for at affjære Tvivl om, hvorvidt enkelte af de Retsbetjentene paahvilende Forretninger ere paalagte dem i Egenkab af Underøvrigheder, har anset det rettest af affatte den gjældende Bestemmelse saaledes, at enhver Forretning, der efter den hidtil gjældende Ret har været henlagt til Retsbetjentene, og som ikke ifølge Reglerne i denne Lovs første Afsnit gaa over til Retterne, henvises til Politimestrene*). Den saaledes foreslaaede Ordning er imidlertid ikke

*) Herfra er dog gjort en Undtagelse for de frivillige Auktioners Vedkommende, idet Ordningen af dette Forhold, som er forudsat ikke at skulle bevare sin tidligere judicielle Karakter, er henvisst til en særlig Lov.

fremgaaet af den Erkjendelse, at alle de heromhandlede, meget forskjelligartede Forretninger staa i naturlig Forbindelse med Politivirksomheden eller dog uden Ulempe kunne forenes med denne, men hviler paa den Betragtning, at der ikke er nogen anden bestaaende Myn- dighed, til hvilken de naturligere kunne henlægges, medens Drettelse af særegne Statsmyndig- heder til Baretagelse af disse Forretninger alle- rede af finansielle Hensyn maa ansees for udelukket. Som det af Bestemmelsens Af- fatelse vil sees, fremtræder imidlertid den i Ud- kastet foreslaaede Ordning paa dette Punkt kun med en foreløbig Karakter. I Overens- stemmelse med det i Lov 26. Maj 1868 § 2 tagne Forbehold maa det nemlig antages, at Gjennemførelsen af Retsplejens Adskillelse fra Forvaltningen vil drage en Forandring i Henseende til Kjøbstadkommunernes Bestyrelse efter sig, og en Omordning af dette Forhold — om hvilken det selvfølgelig ikke er Kommissionens Opgave at stille Forslag — tør vistnok forudsættes i flere Henseender at ville indvirke paa Politimestrenes Birkfreds navnlig i den Retning, at nogle af de dem ved Bestemmelsen i Udkastets § 106 2det Stykke tildelte Forret- ninger i Kjøbstæderne ville blive henlagte til Kommunalbestyrelsen. — Hvad angaar de Kommuner (Flækkerne), i hvis Bestyrelse Underøvrigheden paa Landet efter de hidtil gjældende Regler indtræder som Formand med samme Stilling som Borgmesteren i Kjøb- stæderne, bestemmer § 106 sidste Stykke, at Formanden for Fremtiden bestikkes af Kongen, indtil anderledes fastsættes ved Lov. Det er altsaa ikke udelukket, at Politimesteren i disse Kommuner kan bestikkes til Formand for Kommunalbestyrelsen; man har kun villet ophæve den bestaaende lovbestemte Forening af sidstnævnte Funktion og Underøvrighedsfor- retningerne, en Ordning, der efter disses Hen- læggelse til de nye Politimestre neppe vilde være hensigtsmæssig.

Som tidligere fremhævet er det et af Organisationsudkastets Hovedojsmed at tilveje- bringe et kraftigt Politi. Nødvendigheden af Foranstaltninger i denne Retning blev allerede anerkjendt i de ældre Forslag til en Omord- ning af Strafferetsplejen og gjør sig efter

Kommissionens Strafferetsplejeudkast gjældende med saameget større Styrke, som dette gaar endnu videre end de ældre Forslag i Gjennemførelsen af Anklageprincipets Konse- kvenser. Det af Kommissionen udarbejdede Lov- udkast om Strafferetsplejen har nemlig ikke blot i Lighed med de ældre Forslag udelukket det inkvisitoriske Forhor, som efter den bestaaende Ret er den kriminelle Undersøgelses Hoved- vaaben overfor Forbrydelsen, men det har til- lige i Modsætning til hine Forslag væsentlig begrænset Anvendelsen af de øvrige Under- søgelsesmidler, hvad navnlig træder frem i Reglerne om Ransagning og Vidner. Desto vigtigere bliver det da at tilvejebringe Betingel- serne for, at de begrænsede Midler, der her- efter levnes den kriminelle Undersøgelse, kunne anvendes med den størst mulige Energi og Omfagt, et Maal, der først og fremmes forudsætter en kraftig Organisation af Politimyn- digheden. Med Hensyn til de Forandringer i den bestaaende Politiororganisation, Opnaaelsen af det nævnte Ojsmed kræver, viser der sig imidlertid en væsentlig Forskjel mellem den kjo- benhavnske Politikreds (Kjøbenhavn og Kjøben- havns Amtsaadskreds) og Rigets andre Politi- kredse. Ligesom Retsplejens Adskillelse fra Forvaltningen forlængst er gennemført i Kjo- benhavn, saaledes have der overhovedet her en Politiororganisation, der vil kunne lægges til Grund for den nye Ordning med de en- kelte Forandringer, som Inddragelsen af Kjøben- havns Amtsaadskreds vil have til Følge. De nærmere Regler for denne Inddragelse hen- viser Udkastets § 107 til Fastsættelse ved sær- lig Lov. Hvad angaar Rigets øvrige Politi- kredse, vil det derimod ikke være muligt at bygge Politiets Ordning paa den bestaaende Tilstand som Grundlag. I Forbindelse med de tidligere udviklede Regler om Politivirksom- hedens Adskillelse fra Underdommerembederne og Henlæggelse til en særlig Politimester vil det for disse Kredses Vedkommende være nød- vendigt at tilvejebringe en ny Organisation af de Kræfter, der behøves til Politimesterens Bistand. Hovedtrækkene i denne Ordning gives i Udkastets § 108, med Hensyn til hvis Ind- hold bemærkes følgende:

§ 108 Nr. 1 bestemmes, at der til

Politimesterens Bistand i hver Kreds skal sættes en af Justitsministeren bekliftet Politiasistent, og at denne, hvor han handler i Medfør af den ved Regulativ fastsatte Forde-
 ling af Forretningerne eller efter Paalæg af Politimesteren, eller hvor denne ikke er tilstede, har samme Embedsmyndighed som Politimesteren. Hermed maa sammenholdes Reglen i Nr. 4, ifølge hvilken der i hver Politikreds foruden en Hovedstation ved Kredsens Hoved-
 tingsted, hvor Politimesteren skal have sin Bo-
 lig, bliver at oprette en Bistation, ved hvil-
 ken Politiasistenten skal bo, paa det Sted i
 Kredsen, som Justitsministeren bestemmer efter
 Forhandling med vedkommende Amts- og
 Byraad. Herved bliver det muligt at
 lette den Byrde, som de nye Kredsens store
 Udstrækning ellers vilde medføre for Befolknin-
 gen, samtidig med at der ydes Politimesteren
 en Bistand, som han i Almindelighed ikke
 uden Skade for Tjenestens Løb vilde kunne
 undvære. Den saaledes foreslaaede Ordning,
 der forøvrigt i det Væsentlige stemmer med
 de ældre Forslag, vil vistnok i det Hele vise
 sig hensigtsmæssigere end den Fremgangsmaade
 at tilstaa vedkommende Politimestre et større
 Beløb til Kontorhold og derved sætte dem i
 Stand til at benytte sig af private Fuldmæg-
 tige, som handlede paa deres Ansvar. Hvad
 Sagens finansielle Side angaar, fremhæves,
 at de i Udkastet foreslaaede Politiasistenten,
 der — som allerede bemærket — bekliftes af
 Justitsministeren, ikke ville være berettigede til
 Pension efter Pensionsloven, og at det heller
 ikke kan antages, at det i Reglen vil være
 nødvendigt at tilstaa dem Understøttelse ved
 deres Afstedigelse, idet de i Almindelighed, naar
 de paa en tilfredsstillende Maade opfylde de-
 res Pligter, ville kunne vente at rykke op til
 Politimestre. Da derhos det forøgede Kontor-
 hold for Politimestrene ikke kan antages at
 ville udgjøre noget ringere Beløb end det, der
 vil udfordres til Lønning af de foreslaaede
 Politiasistenten, vilde Statskassen neppe vinde
 Noget ved hin Ordning. Paa den anden
 Side vilde derimod Befolkningen utvivlsomt
 tabe derved. Skulde Politimesterens Fuld-
 mægtig være bosat ude i Kredsen og altsaa
 for saa vidt indtage en lignende Stilling som

den, der i Udkastet er tiltænkt Politiasisten-
 terne, saa maatte han, hvis hans Nærværelse
 skulde være til nogen Nytte, have en vis
 Myndighed til at handle paa egen Haand.
 Det vilde imidlertid ikke med Rette kunne
 gøres Politimesteren til Pligt, at han skulde
 bemyndige en Anden til at handle paa sine
 Vegne ikke i enkelte bestemte Tilfælde eller i
 en vis Art Sager, men i næsten alle ham
 paahvilende Forretninger i et vist Distrikt, og
 at han dog selv skulde bære Ansvar for Alt,
 hvad denne Anden foretog sig, et Ansvar, der
 ofte vilde være af stor Betydning. Men
 skulde Fuldmægtigens Bemyndigelse til at
 handle paa egen Haand indskrænkes til enkelte
 Tilfælde, saaledes at han i Almindelighed
 skulde indhente Ordre fra Politimesteren og
 først derefter handle, vilde Følgen ikke alene
 blive Vidtløftighed og Forhaling i Sagernes
 Behandling, men ogsaa, at Resultatet i det
 Hele blev uheldigt, fordi der ikke blev handlet
 i rette Tid. Skulde derimod — hvad fra
 hint Standpunkt i og for sig maatte ansees
 for det Naturligste — Politimesterens Fuld-
 mægtig være ansat ved Kontoret og altsaa
 udsendes af Politimesteren i indtrædende Tilfælde
 for at handle paa hans Vegne, vilde paa Grund
 af de nye Politikredsens Udstrækning en stor
 Del af Beboerne blive fjernet saa langt fra
 Politiovrigheden, at den kun med Vanskelighed
 vilde kunne søge denne, en Ulempe, der vilde
 være saameget føleligere, som det netop er
 Politiovrigheden, med hvem Befolkningen i det
 praktiske Livs fleste og almindeligste Anliggen-
 der vil have Noget at afgjøre. I Henhold
 til disse Betragtninger har man i Overens-
 stemmelse med de ældre Forslag ikke anset
 det for rigtigt at overlade til Politimesteren
 at sørge for Forretningernes Udførelse i hele
 Politikredsen ved private Fuldmægtige, antagne
 af ham selv og handlende paa hans Ansvar,
 men foretrukket til Politimesterens Medhjælp
 at ansætte særegne Bestillingmænd (Politi-
 assistenter), der paa eget Ansvar udføre de
 Politiforretninger, som ifølge den almindelige
 Forretningsfordeling ere henlagte til dem eller
 i Politimesterens Fraværelse maa overtages af
 dem. Medens Politiasistenten for saa vidt
 altsaa indtager en selvstændig Stilling, er det

dog paa den anden Side en Selsolgte, at Politimesteren som den, der staar i Spidsen for hele Kredsens Politivæsen, maa føre Tilsyn med den i hans Kreds beskaffede Politiasistent og have Myndighed til at give ham Ordre og Anvisninger. De fornødne nærmere Bestemmelser saavel om dette Punkt som angaaende det øvrige indbyrdes Forhold mellem Politimester og Politiasistent, har man troet at kunne henvise til Fastsættelse gennem et af Justitsministeren udfærdiget Regulativ.

Hvad angaar det underordnede Personale, bestemmes det i § 108 Nr. 2, at enhver Politikreds forsynes med det fornødne Antal Politibetjente. Hvilket Antal der behøves, er imidlertid et Spørgsmaal, hvorom der — selv bortset fra, at Politikredsenes Afgrænsning er henvist til senere Bestemmelse — ikke har kunnet stilles noget endeligt Forslag i det foreliggende Udkast. Derimod har man i Overensstemmelse med den i de ældre Forslag anviste Vej optaget Regler i Udkastet om det mindste Antal Politibetjente, der maa have. Ved Fastsættelsen af denne absolute Grænse er man gaaet ud fra Befolkningens Størrelse, saaledes at der beregnes 1 Politibetjent for et vist Antal Beboere, dog med fornødent Hensyn til Forholdenes Forskjellighed for Kjøbstad og Land, idet den større Tæthed af Befolkningen og de hyppigere indbyrdes Berørelser, som blive en Følge heraf, kræve en forholdsvis større Politistyrke i Kjøbstæderne, — en Fordring, der ogsaa stemmer med den nuværende Politio rganisation. De nærmere Forskrifter i Udkastet om Forholdet mellem Politistyrken og Beboernes Antal stemme med de Regler, som indeholdtes i det af Regjeringen i Rigsdagsamlingerne 1863—64 og 1864—65 forelagte Udkast, ligesom det ogsaa er i Overensstemmelse med dette, at de for Landet beregnede Politibetjente forudsættes at skulle være beredne. Gjennemførelsen af disse Bestemmelser vil vistnok kræve en ikke ubetydelig Forøgelse af de Kommunerne for Tiden paahvilende Udgifter til Politiet, navnlig for Landets Bedkommende. Men dette maa anses for mundgaaeligt. Det har allerede længe været almindelig anerkjendt, at det bestaaende Landpoliti selv under de nuvæ-

rende Forhold de fleste Steder er utilstrækkeligt til at gjøre Kyldest, og det kan derfor ikke betvivles, at en væsentlig Forøgelse af dets Kræfter maa være en aldeles nødvendig Forudsætning for, at det skal kunne tilfredsstille de langt større Krav, der i Anklageretertgangen maa stilles til Retspolitiet. Hvor vidt man skal gaa i denne Retning, beror selvfølgelig paa et Støn. Men efter Kommissionens Formening er der ikke Grund til i dette Punkt at fravige det ældre Udkast. Navnlig har man ikke kunnet finde det rigtigt at gaa ned under de i hint Udkast bestemte Forholdstal, saa meget mindre som Forholdenes Udvikling i det Decennium, der er hengaaet siden det omhandlede Forslags Fremkomst, nødvendigvis maa bidrage til yderligere at forøge de Vanskeligheder*), Retspolitiet under det nye System vil have at overvinde. Heri kunde der endog synes at ligge en Grund til at stille Fordringen til Politistyrkens Forøgelse højere end i de ældre Udkast. Dette har man dog af andre Grunde troet at kunne undgaa, i hvilken Henseende fremhæves dels, at Politikredsenes Antal efter det foreliggende Udkast vil blive noget større og deres Udstrækning altsaa mindre end efter Regjeringsudkastet, dels at det foreliggende Udkast giver en noget større Frihed i Benyttelsen af de i hver Kreds ansatte underordnede Betjente. Medens det i det ældre Udkast var forudsat, at Politibetjentene i det sædvanlige Tilfælde, hvor Politikredsen omfatter baade Kjøbstad og Land, skulde ansættes særlig for By- og for Landdistrikt og væsentlig kun benyttes i det Distrikt, for hvilket de saaledes vare ansatte, betragter det foreliggende Udkast hele Kredsens Politistyrke som en Enhed. Politibetjentene skulle

*) I saa Henseende er det tilstrækkeligt at henvise til den usforholdsmæssige Stigen af Forbrydernes Antal i de senere Aar. Sammentlignes saaledes Gjennemsnitsantallet af de for Justitsforbrydelser Domsaldte for de to Gemaar 1856—60 og 1866—70, falder der i den første Periode paa 100,000 Individer af begge Køn over 10 Aar 154, Domsaldte, i den sidste Periode 217, hvilket giver en Stigning gennem de nævnte 10 Aar af 40, Procent (for Kjøbenhavn var Stigningen 38, Procent, for Dernes Kjøbstæder 27, for Jyllands 38, for Dernes Landdistrikter 52, for Jyllands 38,).

derfor efter dette ikke ansættes særligt for By eller Land, men ligesom Politimesteren og Politiasistenten for hele Kredsene, og de kunne altsaa benyttes overalt i denne uden anden Begrænsning, end Forholdets Natur medfører, se Nr. 2 i Slutningen.

Som allerede fremhævet ere de i Udkastets § 108 Nr. 2 optagne Forholdstal alene givne som Minimumsbestemmelser. Om og hvorvidt Politistyrken bør forøges ud over den saaledes fastsatte absolute Grænse, er et Spørgsmaal, der maa afgøres efter Forholdene i hver enkelt Politikreds, idet Drangen til en saadan Forøgelse vil kunne være meget forskjellig efter Befolkningens Levevis, større eller mindre Tæthed, samt de øvrige stedlige Forhold. Udkastet har derfor i saa Henseende indskrænket sig til at bestemme, at en Forøgelse af den fastsatte Minimumsstyrke kan finde Sted, naar vedkommende kommunale Myndigheder bevilge de fornødne Midler, og Justitsministeriet meddeler Samtykke dertil.

Af de i § 108 Nr. 2 givne Bestemmelser skal endnu fremhæves, at forsaavidt der for en Kjøbstad eller et Landdistrikt beregnes mere end 4 Politibetjente, skal en af dem være Overbetjent og som saadan i Politimesterens Forsald kunne handle paa dennes Vegne. Denne Ordning, der er overført fra det ældre Udkast, og ved hvilken det er forudsat, at Betjenten oppebærer højere Løn end de andre Politibetjente, maa vistnok i flere Henseender anses for hensigtsmæssig. Paa den ene Side er det ønskeligt, at der for virksomme og duelige Politibetjente bliver Udset til Befordring, hvilket maa virke opmuntrende og ansporende, saameget mere som denne Post efter Omstændighederne vil kunne blive en Overgang til de højere Stillinger i Politiet. Paa den anden Side vil man herigennem opnaa, at vedkommende Politibetjente faar en Medhjælp, som ingenlunde kan anses for ufornøden, naar det erindres, at der her er Tale om Kjøbstæder, der have over 7,000 og Landdistrikter, som have ikke lidt over 20,000 Indbyggere. Hvad angaar Antagelsen og Afstedigelsen af det underordnede Personale, har man vel troet at burde give Politimesteren Indflydelse paa disse Spørgsmaal derved, at der tillægges

ham Ret til at gjøre Indstilling i saa Henseende, men dog anset det for rettest at lægge den endelige Afgjørelse i Amtmandens Haand. Antagelsen sker paa 3 Maaneders Opsigelse. De nærmere Forrifter om det underordnede Personales Antagelse, Lønning og Afstedigelse samt Tjenesteforhold, der kunne være forskjellige efter Forholdene i Landets forskjellige Dele, henvises i § 108 Nr. 5 til Fastsættelse ved Regulativer eller særlige Instruxer, som udsædtes af Justitsministeren, efter at der er givet Amtsraadene og Byraadene Lejlighed til at udtale sig.

Ifølge § 108 Nr. 3 skulle Sognefogderne og lignende Bestillingsmænd fremdeles bestaa Politiet efter de hidtil gjældende Regler. Skjønt der i Kommissionen har været delte Mening om Betydningen af den Bistand, der gennem Sognefogderne ydes Politiet, har man dog været enig om, at den dem i saa Henseende paahvilende Forpligtelse ikke bør ophæves, forinden det ad Erfaringens Vej har vist sig, at Politiet under den nye Ordning ikke vil have Trang til deres Understøttelse. Det maa ogsaa erindres, at det ikke er Sognefogdernes eneste Forretning at yde Politimesteren Bistand, og at der saaledes, hvis man vilde ophæve Sognefogedinstitutionen, maatte tages Bestemmelse om hvorledes de denne Bestillingsmand iøvrigt paahvilende Forretninger skulde udføres. Derimod har man antaget, at det særegne ved Fr. 28. Februar 1817 for visse Dele af Sjælland oprettede Kystpoliti maa kunne bortfalde, naar den nye Ordning træder i Virksomhed, saameget mere som der allerede længe har været rejst Tvivl om dets Nødvendighed.

Hvad angaar Afholdelsen af Udgifterne ved Politiet, bestemmes det i § 108 Nr. 6, at Politimesteren og Politiasistenten lønnes af Statskassen. Hvorvidt der iøvrigt af Statskassen skal ydes noget Tilskud til Udgifterne ved Politiet, har man troet at burde henvises til Afgjørelse ved særlig Lov.

Hvad angaar Kontrollen med Politimyndernes Virksomhed, udtaler § 109 1ste Stykke i Overensstemmelse med Forholdets Natur den almindelige Regel, at de ere Justitsministeren underordnede og staa under hans øverste Tilsyn. Iøvrigt indtræder der en De-

ling, saaledes at Politiet i sin Virksomhed for Efterforskning og Forfølgning af de Forbrydere, som høre under Statsanklagerens Virkefæde, staa under dennes Overtillsyn, med Hensyn til sin øvrige Virksomhed derimod under Amtmandens. Denne Fordeling er en naturlig Folge af den Stilling, der i det nye System er anvist den offentlige Anklagemyndighed. Paa den ene Side omfatter dennes Opgave, saavidt Statsanklagerens Paatalemyndighed rækker, den hele til Forbrydelsers Forfølgning sigtende Virksomhed, derunder indbefattet Fremkaffelsen af de Oplysninger, som ere nødvendige til Anklagens Forberedelse. Paa den anden Side er dog — som allerede ved forrige Afsnit bemærket — Organisationen af Anklagemyndigheden ikke beregnet paa at gjøre det muligt for de offentlige Anklagere ved egne Kræfter at løse alle i dens Opgave indbefattede Hverv. Navnlige kan det efter Antallet af de Organer, der ere tildelte Anklagemyndigheden, ikke paaregnes, at Statsanklageren regelmæssig kan tage Ledelsen af Efterforskning og Forundersøgelse umiddelbart i sin Haand. Paa dette Punkt maa der væsentlig gjøres Regning paa Politiet, hvis Opgave netop ogsaa omfatter en saadan Virksomhed, og da det for saa vidt arbejder for Anklagerens Djemed, er det naturligt i denne sin Virksomhed henvist til hans Ledelse og Overtillsyn. Herved bliver det muligt at opnaa en virksom Kontrol med den nævnte Side af Politiets Virksomhed — en Opgave, der efter den nye Ordning umuligt kan løses af Amtmanden — og samtidig at tilvejebringe Betingelserne for den nødvendige Samvirken mellem Anklageren og Politimyndighedens Organer. Spørgsmaalet om hvad der er indbefattet i det heromhandlede Tilsyn, udvikles iøvrigt andetsteds, se navnlig Lovudkastet om Strafferetsplejen § 211 og de dertil knyttede Bemærkninger i Motiverne til samme Udcast.

Statsanklageren uvedkommende er derimod hele Politiets øvrige Virksomhed. Herunder falder først og fremmest Politimyndighedens Virksomhed for de almindelige, udenfor Retsplejen liggende Politiojemed, fremdeles Underøvrighedsforretningerne, endelig Politiets Functioner som offentlig Anklager i den Kreds af

Smaaager (det nye Systems offentlige Politifager), hvis Forfølgning lige til Sagens Slutning i første Instant er henlagt til Politimesteren. Med Hensyn til denne Virksomhed har Udcastet stillet Politimesteren under Amtmandens Overtillsyn i Overensstemmelse med de hidtil gjældende Regler. At Politimesteren herefter i de forskjellige Forgreninger af sin Virksomhed kommer til at staa under forskellige overordnede Myndigheder, tør vistnok antages ikke at ville medføre Ulemper af Betydning. Herfor tale ogsaa de Erfaringer, man andetsteds har gjort i saa Henseende. En lignende Ordning har saaledes allerede i længere Tid bestaaet i mange tyffe Stater og er netop under Henvisning til, at den ikke der har medført Ulemper, bragt i Forslag i det nye tyffe Organisationsudkast af 1874 som en nødvendig Konsekvens af den offentlige Anklagers og Politiets Opgaver i Strafferetsplejen. Mistjendes kan det endelig ikke heller, at det, at Politiet paa dette Omraade staaer under den offentlige Anklagers Ledelse, vil bidrage til at give dets Virksomhed den strengt lovlige Holdning, som den nye Ordning langt fyldigere Regler om Midlerne til Opnaaelse af Straffesagers Formaal forudsætte.

En Undtagelse fra den ovennævnte Ordning har Udcastet dog opstillet for den kjøbenhavnske Politikreds, idet man ikke har fundet det stemmende med Politidirektorens Stilling at sætte ham i et Underordningsforhold til Statsanklageren. Udcastet fastholder derfor i Overensstemmelse med den gjældende Ret, at Politidirektoren med Hensyn til sin Virksomhed i Strafferetsplejen, ligesom i sin øvrige Embedsvirksomhed, er Justitsministeren umiddelbart underordnet. Om Politidirektorens Stilling overfor Statsanklageren i Henseende til Efterforskningsvirksomheden henvises iøvrigt til Lovudkastet om Strafferetsplejen § 211 med dertil hørende Bemærkninger i Udcastets Motiver Side 93—94.

Med Hensyn til Politiets Embeds- og Bestillingsmænds Ansvar for Pligtovertrædelser i deres Hvervs Udførelse har man kunnet indskrænke sig til en Henvisning til Lovgivningens Regler. Om den Maade, hvorpaa

saadant Ansvar gjøres gjældende, indeholde Lovene af 11te Februar 1863 og 4de Februar 1871 nogle særlige, paa at lette Forsølgningen beregnede Bestemmelser, som opretholdes ved § 110, og til hvilke der slutter sig en Bestemmelse i Udkast til Lov om Strafferetsplejen § 226, som særligt med Hensyn til Misbrug af Politiets Myndighed i dets Virksomhed for Strafferetsplejen giver den Forurettede Adgang til under visse Betingelser at gjøre sin Klage gjældende paa en let og hurtig Maade. Udenfor disse Tilfælde bliver Ansvarret at forfølge efter de almindelige Regler. — Paragrafens Slutningsbestemmelse, hvorefter de i Lovudkastet om Strafferetsplejen §§ 24—26 givne Forfrister om offentlige Anklageres Virksomhed med fornøden Bømpelse skulle bringes til Anvendelse paa Politiets Virksomhed for Efterforskning og Forsølgning af Forbrydelser, trænger ikke til nogen Forklaring.

Femte Afsnit.

Om Sagførervæsenet.

Hvad angaar Sagførervæsenet, har Udkastet i Modsetning til, hvad der gjælder om Retsorganisationens øvrige Led, hovedsagelig kunnet bygge paa den bestaaende Ordning. Dette er Tilfældet saavel med Reglerne for Sagførerbekfikkelsers Meddelelse og Fortabelse (Kap. I og Kap. III.) som med Bestemmelserne om Sagførernes Rettigheder og Pligter (Kap. II.). De Forandringer af den gjældende Ret, Udkastet i saa Henseende indeholder, ere kun faa og gaa ikke i noget væsentligt Punkt udover, hvad der er ligesom nødvendigt for at bringe den forhaandenværende Tilstand i Overensstemmelse med Konsekvenserne af den mundtlige Procedure og den nye Retsorganisation. Af større Betydning

ere de nye Bestemmelser i Kapitel IV, indeholdende Forslag til en Organisation af Sagførerstanden gennem Oprettelsen af Sagførersamfund for hver Landsretsreds med en i det Væsentlige selvvalgt Bestyrelse (Sagførerraad). Efter Udkastets Tanke skulle Sagførerraadene ikke blot vaage over, at Sagførerne i deres Virksomhed som saadanne undgaa ethvert uhæderligt eller lovstridigt Forhold — en Kontrol, til hvis Hævdelse der er tillagt Raadet en disciplinær Straffemyndighed — men ogsaa ad andre Veje virke for at hæve Sagførerinstitutionen og fremme Sagførernes Interesser, saasom ved at føre Tilsyn med de Mænd, der forberede sig til Sagførervirksomheden, afgive Erklæringer til Besludning ved Bedømmelsen af, om visse Betingelser for Sagførerbekfikkelsers Meddelelse eller Fortabelse ere forhaanden, foranstalte Møder af Sagførersamfundets Medlemmer til Drøftelse af Spørgsmaal vedkommende dets Forhold og Interesser osv. En saadan Ordning, der aabner Sagførersamfundet Adgang til selv at vaage over sin Hæderlighed og Dygtighed, har Forbilleder i mange fremmede Stater og betragtes i de Lande, hvor Institutionen har fastet Rod, som et virksomt Middel til at udvikle en god Mand hos Sagførerne og hævede deres Anseelse. Angaaende Enkeltbedererne i den saaledes foreslaaede nye Institution henvises forøvrigt til den udførligere Udvikling, der er givet i Bemærkningerne til Kapitel IV.

Kapitel I.

Om Sagførernes Bekfikkelse samt deres Adgang til at benytte Fuldmægtig m. m.

Som allerede bemærket stemme Udkastets Regler om Sagføreres Bekfikkelse (§§ 111—116) i det Væsentlige med den gjældende Ret. Ligesom Adgangen til at blive Sagfører staar aaben for Enhver, der opfylder de lovbestemte Betingelser, saaledes ere selve Betingelserne ifølge Udkastet hovedsagelig de samme som efter den bestaaende Lovgivning. Dette gjælder for det Første uden Undtagelse om de i § 112 foreskrevne almindelige Betingelser

for at blive Sagfører. Fremdeles fastholder Udsagnet den bestaaende Tredeling af Sagførerne, kun at Landsretssagførerne træde i Stedet for de nuværende Overretssagførere. Denne Adskillelse er vistnok naturlig, ogsaa efter det nye System. For det Første maa det erindres, at der i Henseende til de Krav, som maa stilles til Sagførelsen, er en særdeles væsentlig Forskjel mellem Underretsproceduren og Rettergangen ved Landsretterne. Men dernæst lader det sig neppe heller benægte, at der ogsaa efter den nye Ordning er Grund til at stille Højesteretssagførerne som en særegen Klasse. Navnlige ligger det nær for disses Bedkommende at stille højere Fordringer i videnskabelig Henseende; thi i denne sidste Instans bør man søge at sikre sig den bedste Retskundskab. Det er derfor ogsaa ganske almindeligt, at de fremmede Lovgivninger opstille særlige Betingelser for Adgangen til Sagførelse ved Landets øverste Domstol. Hvad angaar de særlige Betingelser for de forskellige Klasser af Sagførere, stemme ligeledes de herom i § 113 givne Bestemmelser i Hovedtrækkene med den gjældende Ret, og det er som Følge heraf kun enkelte Punkter, som behøve en nærmere Begrundelse. Afvigelserne indskrænke sig i det Væsentlige til hvad der nødvendig følger af den mundtlige Procedure og de med Hensyn til Retsorganisationens øvrige Ved foretagne Forandringer. Hermed staar det saaledes i Forbindelse, at der er givet Hjelpestatsanklagere og Anklagere ved Underretten Adgang til at blive henholdsvis Højesterets- og Landsretssagførere, ligesom ogsaa, at Stillingen som Retskriver, Fuldmægtig, Kopist eller Assistent under en Ret giver Adgang til at blive Underretssagfører, medens paa den anden Side den Betydning i sidstnævnte Henseende, der tidligere var tillagt Stillingen som Fuldmægtig paa et Amtskontor, er bortfaldet som en naturlig Følge af, at Amtmandens Forbindelse med Retsplejen efter det nye System i alt Væsentligt hæves. Da det fremdeles følger af den mundtlige Procedures Natur, at en Sagfører i Almindelighed ikke kan benytte Fuldmægtig i Stranken (se § 120), maa Betingelserne i Henseende til praktisk Uddannelse for de Mænds Bedkommende, der forberede sig til

Sagførevirksomheden, stilles noget anderledes end efter den bestaaende Ret, der blandt Andet kræver, at Paagjældende i en vis Tid stadig har givet Møde i Retten for en Sagfører. I § 113 kræves for disse Mænds Bedkommende ikke anden Garanti for Kjendskab til Praxis end den, at de i en vis Tid skulle have arbejdet under en Sagførers Tilsyn og Vejledning og deltaget i dennes Forretninger, forsaavidt de kunne udføres ved Andre, samt derhos flittig været Tilhørere ved Retsforhandlingerne, se Lit. b. og c. Hermed maa iøvrigt sammenholdes Bestemmelsen i § 144, hvorefter Sagføerraadet har at føre Tilsyn med de Mænd, som forberede sig til Sagførevirksomheden, og skal have ethvert Andragende fra Saadanne om Sagførebekjæftelse forelagt til Erklæring bl. A. med Hensyn til de heromhandlede Betingelser. Som en Konsekvens af den mundtlige Procedure fremhæves endnu Bestemmelserne i §§ 114—15, hvorefter den, der har oplyst at være i Besiddelse af de i §§ 112—13 foreskrevne Egenstaber, for at opnaa Sagførebekjæftelse endvidere maa underkaste sig en Sagførerprøve for en Ret af den Art, for hvilken han vil opnaa Berettigelse til at procedere. Selve Prøven er i det Væsentlige indrettet i Overensstemmelse med den nu ved Højesteret brugelige, dog at Sagernes Antal er begrænset til 3, og at ingen af disse behøver at være en Straffesag. At alle 3 Sager maa udføres for samme Ret, er en Selvfølge.

§ 117 stemmer med den nuværende Ret, kun at der til de Stillinger, med hvilke Udsøvelse af Sagførevirksomhed ikke kan forenes, er søjet de nye Embeder som Statsanklager eller Overstatsanklager, jfr. ovfr. Bemærkningerne til § 100, samt i Paragrafens sidste Stykke optaget en ny Bestemmelse, hvorefter den, der uden at være Sagfører tilfredsstiller Betingelserne for at kunne blive Sagfører af den ene eller den anden Art, af Retten kan erholde Tilladelse til i et enkelt Tilfælde at udføre en Sag, forudsat at han dertil erhverver sine Foresattes Tilladelse, forsaavidt han er Embedsmand. Ogsaa de følgende Paragrafer i dette Kapitel slutte sig i

det Væsentlige til den bestaaende Lovgivning med Undtagelse af den tidligere berørte Bestemmelse i § 120, hvorved Sagførere udelukkes fra under Domsager at give Møde ved deres Fuldmægtig, naar mundtlig Forhandling finder Sted. Derfor en Sagfører ikke kan eller ikke vil udføre Sagen i egen Person, maa dette derfor ske ved en anden til Møde for vedkommende Domstol berettiget Sagfører. Herfra er kun gjort den i Forholdets Natur gundede Undtagelse, at Begjæringer om Sagens Udsættelse paa Grund af Forhold, hvorved Sagføreren selv hindres i at give Møde, kunne fremsættes og begrundes ved enhver uberygtet Person.

Kapitel II.

Om Sagførernes Rettigheder og Pligter.

Bestemmelserne i dette Kapitel angaa navnlig Sagførernes offentlige Forhold og Pligter. Herom bliver der ifølge den Dpfattelse, som ligger til Grund for Udkastet, ikke blot Spørgsmaal, hvor Sagføreren efter Ordre udfører offentlige eller beneficerede Sager, men ogsaa, hvor de overtage Retsfagers Udførelse efter fri Overenskomst med Private. Selv i de sidstnævnte Tilfælde er Sagføreren Hverv ikke udkommende bestemt ved de Forpligtelser, der paahvile ham overfor Parten. Ligesom mange af disse ifølge Retsplejens Krav tillige maa ansees som Forpligtelser overfor det Offentlige, saaledes vil et Forhold af Sagføreren kunne indeholde en strafbar Krænkelſe af Retsplejens Interesser, uagtet det ikke er i Strid med hans Pligter imod Mandanten. Den saaledes angivne Dpfattelse af Sagførerstillingen, som traadte særdeles stærkt frem i vor ældre Lovgivning og selv efter de Forandringer i denne, der indførtes ved Loven af 26de Mai 1868, vistnok ikke kan ansees for opgivet, er der særlig Grund til at fastholde i den mundtlige Rettergang, efter hvis Natur Sagføreren Virksomhed maa blive af langt mere indgribende Betydning for Retsplejens Gang end i den skriftlige Proces.

I Overensstemmelse med den ovenfor udviklede Betragtningssmaade staa de Regler om Sagførernes Pligter, som væsentlig i Eghed med den gjældende Ret ere givne i §§ 126—30, samt Bestemmelsen i § 131, at disse Pligters Overtrædelse ikke kan undskyldes med, at Mandanten har forlangt eller indvilget i det Foretagne eller Undladte. Ligeledes træder denne Dpfattelse frem i § 132, hvorefter Straffelovens 13de Kapitel om Forbrydelser i Embedsforhold er anvendelig paa Sagførere, forsaavidt de overtræde de i nærværende Lov givne Forrifter eller iøvrigt forse sig i deres Virksomhed som Sagførere. Ligesom dette maa antages at stemme med den Tanke, hvorfra Straffeloven gif ud, idet den ophævede D. L. 1—9—11 uden at give nye særlige Bestemmelser for Sagførere, saaledes kan der, uanset at Sagførerne ikke længere betragtes som Embedsmænd, være god Grund til at fastholde hine Straffebestemmelſers Anvendelighed paa deres Forhold. Disse Straffebestemmelſer have derhos en saadan Bidde, at i Almindelighed ethvert Forhold af en Sagfører, som fortjener Straf, ved dem kan rammes. De enkelte supplerende Bestemmelſer, hvortil der er Trang, gives i de tvende Lovudkast om Retsplejen. Hvad angaar Strafsansvarets Forfølgning, bestemmer § 133, at forsaavidt den Straf, der skal paalægges en Sagfører, ikke er højere end Bøder og ingen særlig Bevisførelse udfordres for at oplyse det strafbare Forhold, kan Straffen paalægges under den Sag, med Hensyn til hvilken Forførelsen er begaaet, enten ved en særskilt Kjendelse eller ved den endelige Dom. Videre bør Undtagelsen fra den almindelige Forfølgningssmaade vistnok ikke strækkes. Ifølge den bestaaende Lovgivning kan vel Straf af Fortabelse af Retten til at udøve Sagførervirksomhed idømmes en Sagfører accessorisk under Hovedsagen, men dette maa ansees for ganske anomalt.

Med Hensyn til Bestemmelſerne i det foreliggende Kapitel bemærkes endnu følgende. Den i § 125 optagne Regel, ifølge hvilken der i Almindelighed ikke paahviler en Sagfører nogen Forpligtelse til at paatage sig Udførelsen af en Retsſag, maa ansees for stemmende med den gjældende Ret. Den tilføjede Undtagelse sigter

alene til Sager, hvori der er meddelt fri Proces, og saadanne Straffesager, hvori der beskikkes offentlig Forvarer, jfr. herved § 123. §§ 176—28 slutte sig ganske til den bestaaende Lovgivning. Bestemmelsen i § 129, at Sagførerne ere pligtige at vise Retten Lydighed og Agtelse, er forsaavidt ny, som der ikke findes et almindeligt Bud herom i den gjældende Ret. Lydighedspligten forudsætter selvfølgelig, at Rettens Paalæg er lovligt, men selv under denne Forudsætning maatte Sagføreren Forpligtelse til at efterkomme det forhen i Reglen gjøres gjældende gennem et civilt Sagsmaal. Hvad endelig angaar Bestemmelserne i § 130 om Fastsettelsen af Sagførernes Salær, er man gaaet ud fra, at der ikke vilde vindes Væsentligt, men i flere Retninger endog tabes Noget ved Indførelsen af en Sagføretart. Udskiftet søger derfor ligesom den gjældende Ret Garantien imod overdrevne Fordringer fra Sagførernes Side i Rettens Skjon, idet højere Betaling, end denne finder billigt, ikke kan tilkjendes en Sagfører, hvad enten han forud har sluttet Overenskomst om Bederlaget eller ikke. Naar dette fastholdes, synes der ikke at være Grund til iøvrigt at begrænse Kontraktfriheden paa dette Omraade. § 130 ophæver derfor det bestaaende Forbud imod, at Sagførere som Bederlag betinge sig Andel i Sagens Gjenstand.

Kapitel III.

Om Ophor af Retten til Sagførervirksomhed.

Forsaavidt Fortabelsen af Retten til Sagførervirksomhed fremtræder som Straf, bliver den at idomme under en Straffesag. Der gives imidlertid Tilfælde, i hvilke der maa indtræde Fortabelse af Retten, uagtet den ikke er foreffrevet som Straf. Dette kan saaledes være Tilfældet, naar Sagføreren findes skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling, ligesom Sagføreren, naar han kommer ud af Raadigheden over sit Bo, maa fortabe Retten til at udøve Sagførervirksomhed, saalænge Uraadigheden varer. Bestemmelse

herom tages ifølge §§ 135 og 136 af Justitsministeriet, i forstævnte Tilfælde, efterat Sagførraadet er hørt; dog er den Sagfører, som anser sig forurettet ved Justitsministeriets Afgjørelse, i en Tid af 14 Dage fra dennes Meddelelse til ham berettiget til at forlange Domstolens Kjendelse over Spørgsmaalet, i hvilket Djemed det Offentlige da har at anlægge Sag imod Sagføreren og under denne søge Justitsministeriets Bestemmelse stadfæstet.

Kapitel IV.

Om Sagførersamfund og Sagførerraad.

I de Lande, hvor mundtlig Rettergang er gennemført, findes i Reglen en Organisation af Sagførerne med det Formaal at hævde Sagførerstanden gennem en Kontrol, som udgaar fra den selv. I Frankrig, hvor Institutionen er af gammel Oprindelse, bestaar der paa hvert Sted, hvor en Kollegialret (enten cour d'appel eller tribunal de première instance) har Sæde, et Disciplinarraad (conseil de discipline), hvis Sammensætning og Myndighed er fastsat i Lovgivningen. Saavel Formanden for Disciplinarraadet som dets øvrige Medlemmer vælges af og blandt de ved den paagjældende Ret indskrevne Advokater. Dog er Valgret nogle Steder nægtet de Advokater, der ikke en vis Arrække have været indskrevne som saadanne. Samtlige Medlemmer af Raadet vælges med absolut Stemmerfærdighed. Deres Antal er forskjelligt; det skal idetmindste være 5, men kan i Forhold til Antallet af de indskrevne Advokater stige til 15 og er for Paris endog fastsat til 21. Disciplinarraadets Bestemmelse er at hævde Advokaturens Værdighed og Anseelse. I dette Djemed skal Raadet først og fremmest føre Tilsyn med, at Advokaterne i deres Virksomhed som saadanne undgaa ethvert pligtstridigt eller uhæderligt Forhold, og kan i fornødent Fald straffe ind imod den Paagjældende med Advarsel eller Trettesættelse, suspendere ham fra Advokativirksomheden i en vis Tid, dog ikke længere end 1 Aar, ja endog udslette

ham af Advokatlisten. Denne Disciplinarmyndighed, der staar ganske uafhængig saavel af Domstolens almindelige Straffemyndighed som af disses Ret til at anvende disciplinære Straffe for Rettergangsforseelser, kan dog ikke udøves, uden at der er givet den Paagjældende Lejlighed til at forsvare sig imod Beskyldningen, og Raadets Kjendelser kunne paaantes til Appelleretten for den vedkommende Retskreds dels af den offentlige Anklager dels af den Advokat, hvem Kjendelsen er overgaaet, af Sidstnævnte dog kun, forsaavidt Kjendelsen gaar ud paa Suspension eller Udsettelse. Som andre Sider af Disciplinarraadens Virksomhed fremhæves, at de skulle føre Tilsyn med de Mænds Opførelse og Uddannelse, som forberede sig til Advokatvirksomheden (avocats stagiaires), afgjøre, om Betingelserne for disses Optagelse i Advokatregisteret ere tilstede, paaføjende Tvistigheder angaaende de af Advokaterne beregnede Honorarer, drage Omhu for, at Trængende, der have rimelig Grund til at procedere, faae fri Sagførerbistand osv. En lignende Organisation bestaar for den Klasse af de franske Sagførere, som benævnes „avoués“*). I den nyere Tid er der ogsaa i flere tyske Stater oprettet Sagførerraad (Anwaltskammer) efter det franske Forbillede, og paa den syvende tyske Juristforsamling (1869) vedtoges en Resolution til Fordel for almindelig Indførelse af disse Raad, se de nævnte Forhandlingers Bind II. S. 202—227 og S. 252—259. I England har der fra gammel Tid bestaaet en ejendommelig Organisation af Advokaturen, ifølge hvilken der tilkommer Forstanderskaberne for de store Sagfører korporationer (inns of court) en særdeles indgribende Myndighed. For at blive Advokat (barrister) er det nødvendigt at blive optaget i et af disse Kollegier og en vis Tid at have bestaaet i den Undervisning, som her meddeles de juridiske Studenter under Forstandernes Ledelse. Disse afgjøre fremdeles, om

Betingelserne for Optagelse i Advokaturen ere fyldestgjorte, og have en vidtgaaende Disciplinarmyndighed over alle Korporationens Medlemmer. Dog er Paaante til Domstolene forbeholdt, forsaavidt Forstanderskabets Beslutning gaar ud paa at nægte Optagelse i en inn of court eller paa Udstøelse af samme.

Hos os blev Spørgsmaalet om Sagførerraads Oprettelse rejst under de Forhandlinger, der gif forud for Lov om Adgang til Sagførervirksomheden af 26 Maj 1868; men Tanken vandt ikke dengang almindelig Tilslutning. Spørgsmaalet om Institutionens Værd og Betydning stiller sig imidlertid ogsaa væsentlig forskjelligt, efter som det sees fra det gamle eller det nye Processystems Standpunkt. Under den skiftelige Processmaade vil der væsentlig mellem Sagførerne kunne udvilles sig det sydlige Samliv og det nøje Kjendskab til hinandens Færd, der er Forudsætningen for, at Sagførerraadens Virksomhed kan fyldestgjøre Formaalet. Derimod er den mundtlige Rettergang, som nødvendiggjør en umiddelbar Forhandling mellem Sagførerne og derfor idelig bringer dem i personlig Berøring med hinanden, netop egnet til at udvilles de nævnte Betingelser. Da heril kommer, at det nye Systems heldige Gjennemførelse for en væsentlig Del beror paa, at Sagførerinstitutionen haves og Sagførernes Anseelse styrkes, samtidig med at deres Betydning for og Indflydelse paa Retsplejen forøges, turde det rette Tidspunkt nu være kommet til hos os at indføre en Institution, som andetsteds og netop i de Lande, hvor Advokaturen staar højt, erkjendes at have bidraget væsentlig til dens Udvikling. At Institutionens Betydning i sidste Instans maa blive afhængig af den Land, hvori den anvendes og udvikles af Sagførerne selv, er iøvrigt klart og følger med Nødvendighed af dens Væsen. Men heri ligger selvfølgelig ikke nogen afgjørende Grund imod, at Initiativet til dens Indførelse tages af Lovgivningsmagten, som jo alene er istand til at udruste Sagførerraadene med den til Formaalets Opnaaelse fornødne Magt og Myndighed.

Med Hensyn til de enkelte Bestemmelser i Kapitlet bemærkes følgende:

*) Disses Hverv gaar navnlig ud paa at sørge for Sagtagelsen af de Formaliteter, som Processens Forberedelse og Gjennemførelse udtræver, medens Sagens Pladering paahviler Advokaten.

Om Sagførersamfundenes og Raadenes Dannelselse og Sammensætning gives Reglerne i §§ 137—138. At der oprettes en Flerhed af Sagførersamfund for de forskellige Dele af Landet, anses for tilraadeligt, idet Medlemmerne i modsat Fald vistnok vilde komme til at staa hinanden for fjernt. Paa den anden Side kan der selvfølgelig ikke være Tale om at oprette et Samfund for hver Retstreds. Forslaget er derfor gaaet den Vej at knytte Organisationen til Landsretstredene, saaledes at der for hver af disse oprettes et Samfund, som omfatter alle i Kredsen boende og underordnede Sagførere. I Overensstemmelse hermed henvises Højesterets-sagførerne i § 137 til det for den nordjællandske Landsretstreds bestaaende Sagførersamfund. Ifølge § 138 skal ethvert Sagførersamfund have en Bestyrelse (Sagførerraad), der bestaar af en Formand og et lige Antal Medlemmer, ikke under 4 og ikke over 8. Ved Bestemmelserne om Valget af Raadets Medlemmer har man lagt an paa at sikre en tilstrækkelig Repræsentation af de forskellige Sagførerklasser og bevare Ligevægten mellem disse. I dette Djemed er det anset rettest at overlade vedkommende Landsrets Formand det Hverv at vælge Raadets Formand blandt Sagførerne i Kredsen, medens de øvrige Medlemmer vælges, Halvdelen af og blandt Landsrets- og Højesterets-sagførerne, Halvdelen af og blandt Underrets-sagførerne. Lige med Sagførerne i Henseende til Valgret og Valgbarhed til Sagførerraadet staa Mænd, som have været Sagførere og ikke ere gaaede over i noget Statsembede. Samtlige Valg gjælde for 4 Aar.

Om Sammenkaldelse af Samfundets Medlemmer til almindelige Møder indeholde §§ 139—140 Bestemmelser, som ikke behøve nærmere Forklaring.

Hvad angaar Ud-rækningen af Sagførerraadenes Virksomhed, betragter Udkastet i Overensstemmelse med de fleste fremmede Love ikke Sagførerraadene blot som Middel til Haand-hævelse af Disciplin blandt Sagførerne, men som en Institution med det almindeligere For-

maal at repræsentere Sagførerne og i det Hele virke for Sagførervæsenets Udvikling. Udvøelse af Disciplinarmyndighed over Sagførerne er derfor ifølge Udkastet kun en enkelt Side af Raadenes Virksomhed. Som andre til disse henlagte Funktioner fremhæves, at de have at føre Tilsyn med de Mænd, der forberede sig til Sagførervirksomheden ved Retterne i den paagjældende Kreds, og, forinden Afgjorelse træffes med Hensyn til Andragender fra saadanne Mænd om Sagførerbekjæftelse, at afgive Erklæring med Hensyn til Opfyldelsen af visse af de for Bekjæftelsen fastsatte Betingelser. Disse Erklæringer har man dog ikke anset det for rigtigt at tillægge en ubetinget bindende Betydning. Gaar Raadets Erklæring ud paa, at Betingelserne ikke ere opfyldte, kan Andragendet om Bekjæftelse vel i Reglen ikke tages til Følge; men Justitsministeriet er dog, naar særegne Grunde tale derfor, og efterat der paany er givet Sagførerraadet Bøjlighed til at ytre sig, besejet til at meddele Vedkommende Bekjæftelse, uagtet hans Andragende ikke anbefales af Raadet (§ 144). Fremdeles paahviler det Sagførerraadet at sammenkalde almindelige Møder af Samfundets Medlemmer dels til Afgjorelse af visse i Udkastet særligt fremhævede Anliggender, saasom Valg af Medlemmer, Forhandling om Bedtægter for Sagførersamfundet, dels iøvrigt til Forhandling om Gjenstaaende vedkommende Sagførersamfundets Forhold og Interesser (§ 140). Endvidere er Sagførerraadet besejet til at afgjøre Tvistigheder angaaende Vederlag for den af Sagførere i saadan deres Egenklab ydede Tjeneste og Bistand til Private, naar disse i denne Anledning henvende sig til Raadet, — Afgjorelser, som dog kun ere bindende for vedkommende Sagfører, men ikke affjære den Private fra at indbringe Spørgsmaalet for Domstolene (§ 141 i Slutn.)

Af mest indgribende Betydning ere imidlertid de Bestemmelser, som angaa Sagførerraadets disciplinære Straffemyndighed (§§ 141—143). Om Oprettelsen af en Disciplinarmyndighed for Sagførere stemmer med

Forholdets Natur, har saavel andetsteds som hos os været Gjenstand for Tvivl, idet man har bestridt, at der var særlig Grund til at stille Sagførervirksomheden under en Kontrol, som ingen anden Næringsvirksomhed er underyggen. Denne Tvivl er imidlertid kun begrundet fra det Standpunkt, der i Sagførervirksomheden alene ser en Næring. Gaar man derimod med det foreliggende Forslag ud fra, at denne Virksomhed ifølge dens Betydning for selve Retssplejen ogsaa har en anden Side, som navnlig gjør sig gjældende i den mundtlige Retssgang, kan Dnsskeligheden af en særlig Kontrol med Sagførervirksomheden i og for sig ikke bestrides. Spørgsmaalet er kun, om det er muligt at tilvejebringe en virksom Kontrol i saa Henseende uden at gjøre Brud paa den Uafhængighed, som tilkommer Sagførerstillingen. Fra dette Synspunkt maa det utvivlsomt forstaaes at stille Sagførervirksomheden under en almindelig Kontrol fra Embedsmyndighedens Side. De samme Hensyn, som have ført til ikke at betinge Afgangen til Sagførervirksomhed af Regjeringens Tilladelse, tale ogsaa for at hævde Sagførernes Uafhængighed af Statsmagten i Udøvelsen af deres Kald. Derimod skjøntes det ikke, at en Kontrol, som udgaaer fra Sagførersamfundet selv, skulde kunne gjøre noget Skaar i Sagførerstillingens Uafhængighed og Værdighed. Heller ikke er der Grund til at antage, at Sagførerraadene skulde være tilbøjelige til at misbruge deres Myndighed til at gaa det enkelte Medlem af Samfundet for nær. Efter de Erfaringer, man andetsteds har gjort, er det snarere at befrygte, at Raadene ville vise for stor Tilbageholdenhed i Udøvelsen af deres Tilsynsmyndighed. Da denne imidlertid ikke affjærer nogen af de Veje, ad hvilke man hidtil har kunnet gjøre Ansvar gjældende imod Sagførere, men kun er bestemt til at være et Supplement til disse, kan der selvfølgelig ikke derfra hentes nogen afgjørende Indvending imod Institutionen.

Hvad angaar Omraadet for Tilsynsmyndigheden, er det en Selvfølge, at denne kun har Hensyn til Sagførernes Virksomhed som saadanne. Paa den anden Side omfatter den indenfor denne

Grænse ethvert pligtstridigt Forhold af Sagføreren. Raadet skal derfor ifølge § 141 ikke blot vaage over, at Sagførerne i deres Forhold som saadanne holde sig Lovene efterrettelige, men ogsaa over, at de i deres Sagførervirksomhed undgaa Alt, hvad der ikke kan forenes med den Hæderlighed, Nojagtighed og Paalidelighed eller med den Agtelse for Statsmyndighederne, som en offentlig beskiftet Sagfører bør udvise. Ifølge Disciplinarmyndighedens Bæsen er det neppe muligt i Loven at give en nærmere Bestemmelse af dens Omraade; men det maa være overladt til Sagførerraadets Skjønsomhed at afgjøre, hvad der falder ind under hin almindelige Ramme. Eigesaa lidt lader det sig afgjøre ved almindelige Regler, naar der bør strides til Anvendelse af de i § 142 hjemlede disciplinære Straffe. At ikke et hvilket som helst Brud paa en Sagførers Pligter afgiver tilstrækkelig Grund til en saadan Indstriden, er klart. Der vil selvfølgelig ikke sjælden kunne forekomme Overtrædelser, imod hvilke der efter Omstændighederne ikke er Grund til at stride ind eller i al Fald Grund til at anvende mildere Forholdsregler end Paalæg af Straf. Dgsaa i denne Henseende maa det overlades til Sagførerraadets Skjønsomhed at træffe den rette Grænse mellem en altfor tilbageholdende og en altfor vidtdreven jmaalig Benyttelse af Tilsynsmyndigheden. § 142 indskrænker sig derfor til at udtale, at Sagførerraadet i Kraft af den i § 141 hjemlede Tilsynsmyndighed kan stride ind imod hvert enkelt Samfundsmedlem saavel af egen Drift som ifølge Begjæring. I Forbindelse hermed fastsætter Paragrafen de Straffe, som Raadet kan bringe i Anvendelse. Disse svare i det Bæsentlige til hvad der er foreskrevet i de fleste fremmede Love. Dog har man ikke anset det for rigtigt at gaa saa vidt at optage Fortabelse af Ret til at udøve Sagførervirksomhed blandt de disciplinære Straffe. Naar der paa den anden Side i Udskafet er medtaget Bøder — hvad ikke er almindeligt i de fremmede Love —, er man herved gaaet ud fra, at Paalæg af Bøder under visse Forudsætninger netop vil være den mest passende Disciplinarstraf. Navnlig vil der kunne være Grund til at anvende

Bøder i saadanne Tilfælde, hvor der allerede overfor Paaagjældende forjæves har været gjort Brug af Frettesættelse, men Suspension fra Sagførervirksomheden dog endnu vilde være for haard en Straf.

Medens det er en Selvfølge, at de ommeldte Disciplinarstraffe ikke kunne anvendes, uden at den Paaagjældende har havt tilstrækkelig Lejlighed til at fremkomme med sit Forsvar (se § 142 sidste Stykke), synes det derimod i og for sig bedst stemmende med den Tanke, som ligger til Grund for Oprettelsen af Sagførerraad, ikke at give Udgang til Prøvelse af disses Beslutninger ved Domstolene. Som det fremgaar af de indledende Bemærkninger til dette Kapitel, er saadan Prøvelse dog ikke afflaaret efter de fremmede Love. Almindelig anerkjendt er det i disse, at den, hvem Straffen er paalagt, kan begjære Sagførerraadets Beslutning prøvet ved Domstolene, i al Fald hvor der er Spørgsmaal om mere indgribende Straffeender. Flere fremmede Love give derhos den offentlige Anklager Ret til at indaank enhver af Sagførerraadet afgiven Kjerndelse for Domstolene. I det foreliggende Udkast har man vel ikke troet at burde tillægge Statsanklageren en saadan Paaanket, der vilde stemme mindre godt saavel med den Stilling, Udkastet iøvrigt anviser Statsanklageren, som med den Uafhængighed, man har villet forbeholde Sagførerstillingen. Derimod har man antaget, at det vilde støde stærkt an imod de hos os herskende Anskuelser, om den, hvem Sagførerraadet har paalagt Straf, ubetinget udelukkes fra at indbringe Spørgsmaalet for Domstolene. Man har derfor anset det for rettest at aabne paaagjældende Sagfører Udgang til indenfor visse Grænser at paaanke Raadets Beslutning og har endogsaa med Hensyn til, at den her omhandlede Disciplinarmyndighed hos os er en ny Institution, fundet Grund til at udstrække Paaankeligheeden noget videre, end det er almindeligt i de fremmede Love. I Overensstemmelse hermed fastsætter § 143, at, naar Raadets Beslutning gaar ud paa Bøder over 40 Kroner, Forbud imod Udførelsen af enkelte Sager eller Forretninger eller paa Suspension, har paa-

gjældende Sagfører Udgang til, forinden Beslutningen kan træde i Virksomhed, at fordre den prøvet af Landsretten, dog at Begjæring herom inden 3 Dage skriftlig indgives til Rettens Formand. Sagen bliver da at forhandle ved Landsretten i et ikke offentligt Møde, hvori der gives alle Vedkommende Lejlighed til mundtlig at udtale sig, hvorefter Retten træffer endelig Afgjørelse om Stadsfæstelse eller Ophævelse af Sagførerraadets Beslutning.

Endnu bemærkes, at det ligger i Forholdets Natur, at der ved Gjennemførelsen af den nye Institution i flere Retninger maa vise sig Trang til at supplere det ved Udkastet givne Grundlag gennem nærmere Regler for Sagførerforsamfundenes indre Anliggender. Saadanne Bestemmelser kunne efter § 145 tilvejebringes gennem Vedtægter, der vedtages med absolut Stemmeslæthed paa et almindeligt Møde af Samsfundets Medlemmer og derefter forelægges Kongen til Stadsfæstelse.

Sjette Afsnit.

Lovens Træden i Kraft, Overgangsbestemmelser.

Forinden Loven kan træde i Kraft, vil der udtræves dels en Omordning af forskellige Forhold ved Lov dels en Række Foranstaltninger fra Administrationens Side. Den Frist, der som Følge heraf maa foreskrives for Lovens Træden i Kraft, vil uden Tvivl ikke kunne fastsættes kortere end i § 146 foreslaaet.

Medens det er indlysende, at Udkastets Bestemmelser ikke egne sig til at gjælde for Færøerne, opstaar der som Følge af den Rgl. Lands-Over- samt Hof- og Stadsrets Vortfalden det Spørgsmaal, hvilken af, de nye

Domstole der skal fungere som Overret for de nævnte Der. Dette Hverv henlægges § 146 til den nordsjællandske Landsret.

Paa Grundlag af den hidtil bestaaende Inddeling i Underrets- og Politikredse har der i flere Henseender mellem Beboerne af samme Kreds udviklet sig et vist Fællesskab med Hensyn til adskillige økonomiske Spørgsmaal, saasom Opførelsen af Thing- og Arresthuse, Bedtigholdelsen af samme o. s. v. Da den Inddeling i Underrets- og Politikredse, som det foreliggende Udcast forudsætter, hyppigt maa føre til en Sammenlægning af flere ældre Kredse, ligesom det ogsaa kan vise sig nødvendigt at dele en hidtil bestaaende Kreds mellem forskellige nye Kredse, samt da der endvidere i de nye Kredse vil fremtræde et Fællesskab af lignende Art som det ovennævnte med Hensyn til visse ved Procesformen nødvendiggjorte nye Indretninger (jfr. saaledes § 108 Nr. 4), vil der paa flere Maader kunne opstaa Spørgsmaal om, hvorledes der skal forholdes med Hensyn til de ovennævnte Fællesanliggender. Spørgsmaal af denne Art egne sig imidlertid ikke til at afgøres ved en fast Lovregel, men kun under Hensyn til de i hvert enkelt Tilfælde foreliggende Forhold. I §§ 147 og 151 har man derfor overensstemmende med de ældre Udcast foreslaaet at henlægge Afgjørelsen til Administrationen, idet den fornødne Betyggelse for alle i Betragtning kommende Interesser formentlig vil opnaaes, naar de herhenhørende Spørgsmaal afgøres af Justitsministeren i Forbindelse med Indenrigsministeren efter Forhandling med vedkommende kommunale Myndigheder.

Af den i § 33 givne Bestemmelse om, at Thinglæsning og Aflysning af Dokumenter altid skal foregaa ved Hovedthingstedet, er det en naturlig Følge, at, hvor en af de nye Underretskredse dannes ved Sammenlægning af flere hidtilværende Kredse, maa disses Skjode- og Panteprotokoller gaa over til Hovedthingstedet for at afbenyttes for hele Retskredsen. Dette er derfor fastsat i § 148. Deles en hidtilværende Underretskreds, vil det ikke kunne

undgaaes, at der meddeles Udskrifter af Skjode- og Pantebøgerne for de Deles Vedkommende, som overgaa til en anden Retskreds, medens Registrerne sædvanlig ere forte sognevis og saaledes kunne afleveres delvis. De Udgifter, som medgaa til de fornødne Udskrifter af Skjode- og Pantebøgerne, har man i Lighed med de ældre Udcast anset det for rettest at paalægge Statskassen.

Om det Spørgsmaal, hvilken af de nye Domstole der skal overtage saadanne Sager, som ved den nye Ordning træden i Kraft svæve for en af de hidtil bestaaende Retter, gives der i § 149 Forrifter, som ikke behøve nærmere Forklaring. Medens dette Spørgsmaals Afgjørelse hører hjemme i det foreliggende Udcast, have derimod Bestemmelserne om, efter hvilke procesuelle Regler — nye eller gamle — Behandlingen af de svævende Sager efter hint Tidspunkt bliver at fortsætte ved de nye Domstole, deres naturlige Plads i de tvende Rettergangslove.

Hvad angaar de nuværende Dommeres og andre ved Retterne ansatte Embedsmænds Forpligtelse til at modtage Bestikelse ved de nye Retter, eller efter Omstændighederne som Politimestre, gives de fornødne Bestemmelser i §§ 150 og 152. Ligesom disse vistnok ville findes stemmende med Forholdets Natur, saaledes kræver Billighed formentlig den i § 150 sidste Stykke optagne Bestemmelser, hvorefter det, forsaavidt der i nærværende Lov gjøres strengere Fordringer til juridisk Examen for Dommere eller andre Retsembedsmænd end efter de hidtil gjældende Regler, dog skal have sit Forblivende ved disse med Hensyn til Mænd, der allerede ere beskikkede som saadanne, samt med Hensyn til Mænd, som nu have bestaaet juridisk Examen og beskikkes i Løbet af 10 Aar fra denne Lovs Træden i Kraft. En lignende Overgangsbestemmelse er i § 153 givet med Hensyn til Afgangene til at blive Sagsførere efter den nye Ordning træden i Kraft, hvorhos det i Paragrafens sidste Stykke fastsættes, at de i 5te Afsnit givne Regler om Højesteretsagsførere, Landsretsagsførere og Underretsagsførere saavel

i Henseende til Retten til at give Møde for Domstolene samt i Henseende til andre Rettigheder og Pligter skulle finde Anvendelse med Hensyn til de Mænd, der tidligere ere bestillede i de Sagførerstillinger, som efter det gamle Systems Tredeling svare til hine.

Endskjønt Kommissionens Medlem C. B. Nyholm af forskellige Grunde har afholdt sig fra at indgive noget dissenterende Votum,

finder dette Medlem dog Anledning til at udtale, at ligesom han under Forhandlingerne paa flere væsentlige Punkter, navnlig af Organisationsudkastet, ikke har kunnet følge Flertallet, men stillet særlige Endringsforslag, der dog ikke have vundet Kommissionens Tilslutning, saaledes maa han forbeholde sig Frihed til under Lovgivningsværkets senere Gang efter den Lejlighed, der maatte gives ham, at forsøge paa at gjøre sine afvigende Anskuelser gjældende paa den Maade og i det Omfang, han maatte anse for rigtigt.

Forslag angaaende Landsretternes Organisation,

Forslag I.

Organisation med 6 Landsretter som i Udkastet, men uden rejsende Dommere undtagen for Bornholm.

§ 1.

Som i Udkastet.

§ 10.

Som i Udkastet.

§ 12.

Paragrafens 1ste Stykke affattes saaledes: „Den nordsjællandste Landsret bestaar af en Formand og 15 andre Medlemmer. De øvrige Landsretter bestaa hver af en Formand og 5 andre Medlemmer“.

I 3die Stykke, 5te—8de Linie, sættes i Stedet for „til at Hovedsæde“: „til at tiltræde den nordsjællandste Landsrets særlige Afdeling, naar den i Medfør af § 20 holder Møde paa Bornholm“.

§ 13.

Som i Udkastet.

Forslag II.

Organisation med 5 Landsretter, med rejsende Dommere ved den sjællandske Landsret for Sorø, Præsto, Maribo og Bornholms Amt.

§ 1.

Riget inddeles i 5 Landsretskredse, nemlig:

1. Den sjællandske Landsretskreds, omfattende de sjællandske Amt, Maribo Amt samt Bornholms Amt.

2—5 som 3—6 i Udkastet.

§ 10.

I Stedet for Udkastets 2det og 3die Stykke sættes:

„Den sjællandske Landsret har Sæde i Kjøbenhavn“.

Ellers som i Udkastet.

§ 12.

Paragrafens 1ste Stykke affattes saaledes:

„Sjællands Landsret bestaar af en Formand og 18 andre Medlemmer. De øvrige Landsretter bestaa hver af en Formand og 5 andre Medlemmer“.

I 3die Stykke, 5te—8de Linie, sættes i Stedet for „til at Sæde“: „til at tiltræde den sjællandske Landsrets anden særlige Afdeling, naar den i Medfør af § 20 holder Møde udenfor Kjøbenhavn“.

§ 13.

I 2den—3die Linie sættes „sjællandske“ i Stedet for „nordsjællandste“. Ellers som i Udkastet.

*) Antallet af Landsretsdommere, Landsrets skrivere og de ved Skriverkontorerne ansatte Fuldmægtige, vil henholdsvis efter Udkastet og de subsidiært henfillede Forslag blive:

	Landsretsdommere.	Retskrivere.	Fuldmægtige.
Udkastet	61.	7.	10.
Forslag I	46.	7.	9.
— II	43.	6.	10.
— III	47.	5.	9.
— IV	38.	4.	8.

Bed ovenstaaende Sammenstilling maa dog endnu erindres, at Forslagene II—IV vilde gjøre en Indskrænkning af Statskonstallernes Antal mulig, samt at det efter Forslagene III og IV tillige undgaaes at gjøre Brug af det i § 12 3die Stykke ommeldte Suppleantinstitut.

som subsidiært henstilles til Overbejelse.

Forslag III.

Organisation med 4 Landsretter, med rej-
sende Dommere ved den sjællandske Landsret
for Sorø osv. samt ved de to Landsretter i
Sjælland.

§ 1.

Riget inddeles i 4 Landsretskreds, nemlig:

1. Den sjællandske osv. som i Forslag II.
2. Fyens osv. som Udkastets Nr. 3.
3. Den nordjydske Landsretskreds, om-
fattende Ålborg, Hjørring, Thisted, Viborg
og Randers Amt.

4. Den sydjydske Landsretskreds, omfat-
tende Aarhus, Vejle, Ringkjøbing og Ribe
Amt.

§ 10.

I Stedet for Udkastets 2det og 3die
Stykke træder det i Forslag II. Angivne.

Udkastets 6te Stykke udgaar.

I Udkastets 7de Stykke sættes „Aarhus“
(Fredericia) i Stedet for „Veile“.

§ 12.

Paragrafens 1ste Stykke affattes saaledes:
„Sjællands Landsret bestaar af en For-
mand og 18 andre Medlemmer, Fyens Lands-
ret af en Formand og 5 andre Medlemmer,
den nordjydske og den sydjydske Landsret hver
af en Formand og 10 andre Medlemmer“.

Tredie Stykke udgaar.

§ 13.

Som i Forslag II.

Forslag IV.

Organisation med 3 Landsretter med rej-
sende Dommere ved den sjællandske Landsret for
Sorø o. s. v. samt ved den jydske Landsret.

§ 1.

Riget inddeles i 3 Landsretskreds, nemlig:

1. Den sjællandske osv. som i Forslag II.
2. Fyens osv. som Udkastets Nr. 3.
3. Den jydske Landsretskreds, omfattende
de jydske Amt.

§ 10.

Hver af de i § 1 nævnte Kredse hentlæg-
ges under en Landsret.

Den sjællandske Landsret har sit Sæde i
Kjøbenhavn, Fyens Landsret i Odense og den
jydske Landsret i Viborg.

§ 12.

Paragrafens 1ste Stykke affattes saaledes:
Den sjællandske Landsret bestaar af en
Formand og 18 andre Medlemmer, Fyens
Landsret af en Formand og 5 andre Med-
lemmer, den jydske Landsret af en Formand
og 12 andre Medlemmer.

Tredie Stykke udgaar.

§ 13.

Som i Forslag II.

§ 14.

Af Paragrafens 1ste Stykke udgaar den anden Sætning.

Resten af Paragrafen affattes saaledes:

Ved Landsretternes Hovedafdeling behandles alle Sager, som i Henhold til Loven om den borgerlige Retspleje samt denne Lovs § 11 i Slutningen, § 50 og § 143 høre under Landsretten.

Ved Landsretternes særlige Afdelinger behandles de Sager, som indbringes for Landsretten i Henhold til Lov om Strafferetsplejen. Til Behandling ved den nordsjællandske Landsrets særlige Afdeling kunne tillige henvises borgerlige Retstrætter fra Bornholm, forsaavidt det med Hensyn til forestaaende Bevisførelse skjønes hensigtsmæssigt, at Hovedforhandlingen i Sagen foregaar paa denne D.

§ 15.

1ste Punktum affattes saaledes:

Kongen beskifter for et Tidrum af 5 Aar ad Gangen et Medlem af hver Landsret til Formand for Rettens særlige Afdeling, ved den nordsjællandske Landsret tillige et Medlem til at fungere som Formand, naar Afdelingen holder Møder paa Bornholm.

§ 14.

1ste Stykke anden Sætning affattes saaledes:

„Ved Sjællands Landsret bestaar der to særlige Afdelinger, den første for Kjøbenhavn med Kjøbenhavns Amtsraadsreds, Roeskilde Amtsraadsreds, Frederiksborg og Holbæk Amter, den anden for Sorø, Præste, Maribo og Bornholms Amter“.

Resten af Paragrafen affattes saaledes:

Ved

(som i Forslag I.)

. Landsretten.

Ved Landsretternes særlige Afdelinger behandles de Sager, som indbringes for Landsretten i Henhold til Lov om Strafferetsplejen. Til Behandling ved den sjællandske Landsrets anden særlige Afdeling kunne tillige henvises borgerlige Retstrætter fra Afdelingskredsen, forsaavidt det med Hensyn til forestaaende Bevisførelse skjønes hensigtsmæssigt, at Hovedforhandlingen i Sagen foregaar paa et Sted udenfor Kjøbenhavn, hvor Afdelingen holder Møde.

Naar den sjællandske Landsrets anden særlige Afdeling holder Møde udenfor Kjøbenhavn, overtages dens Hverv i ny indkomne Sager i fornødent Omfang af den første særlige Afdeling.

§ 15.

1ste Punktum affattes saaledes:

Kongen beskifter for et Tidrum af 5 Aar ad Gangen 2 Medlemmer af den sjællandske Landsret og 1 Medlem af hver af de øvrige Landsretter til Formænd for Rettens særlige Afdelinger.

I 2det Stykke forandres „nordsjøllandsk“ til „sjællandsk“.

§ 14.

1ste Stykke anden Sætning som i Forslag II.

Resten af Paragrafen affattes saaledes:

Ved

(som i Forslag I.)

. Landsretten.

Ved Landsretternes særlige Afdelinger behandles de Sager, som indbringes for Landsretten i Henhold til Lov om Strafferetsplejen. Til Behandling ved den sjællandske Landsrets anden særlige Afdeling og de jydskes Landsretters særlige Afdelinger kunne tillige henvises borgerlige Retstrætter, forsaavidt det med Hensyn til forestaaende Bevisførelse skjøntes hensigtsmæssigt, at Hovedforhandlingen i Sagen foregaar paa et Sted udenfor Rettens Sæde, hvor Afdelingen holder Møde.

Naar den sjællandske Landsrets anden særlige Afdeling eller de jydskes Landsretters særlige Afdelinger holde Møde udenfor Rettens Sæde, overtages deres Hverv i ny indkomne Sager i fornødent Omfang henholdsvis af den første særlige Afdeling eller af Rettens Hovedafdeling.

§ 15.

1ste Punktum som i Forslag II.

I 2det Stykke samme Forandring som i Forslag II.

§ 14.

Til Behandling af de Straffesager, der indbringes for Landsretten i Henhold til Lov om Strafferetsplejen, dannes ved den sjællandske Landsret tvende særlige Afdelinger, den ene for Kjøbenhavn med Kjøbenhavns Amtsrådskreds, Roeskilde Amtsrådskreds, Frederiksberg og Holbæk Amter; den anden for Sorø, Præsto, Maribo og Bornholms Amter, samt for hver af de to andre Landsretter een særlig Afdeling.

Til Behandling ved den sjællandske Landsrets anden særlige Afdeling og ved den jydskes Landsrets særlige Afdeling kunne tillige henvises borgerlige Retstrætter, naar det med Hensyn til forestaaende Bevisførelse skjøntes hensigtsmæssigt, at Hovedforhandlingen i Sagen foregaar paa et Sted udenfor Rettens Sæde, hvor Afdelingen holder Møde (§ 20).

Naar den sjællandske Landsrets anden særlige Afdeling eller den jydskes Landsrets særlige Afdeling holder Møde o.v. (som Forslag III sidste Stykke).

§ 15.

Som Forslag III.

§ 18.

§ 10de—12te Linie forandres „ved den . . . Fuldmægtige“ til „ved den nordsjællandske Landsrets almindelige Skriverkontor 3 Fuldmægtige“.

§ 20.

Paragrafen affattes saaledes:

Landsretternes særlige Afdelinger sammentræde dels i regelmæssig tilbagevendende Samlinger dels i Møder imellem Samlingerne.

Den nordsjællandske Landsrets særlige Afdelinger holder regelmæssige Samlinger i Kjøbenhavn een Gang i Løbet af hver Maaaned. Hver tredie Maaaned holder den tillige Samling paa Bornholm, dog i Wintermaanederne kun, forsaavidt Forholdene ikke lægge Hindringer i Vejen; Stedet fastsættes ved Bekjendtgjørelse af Justitsministeren.

De øvrige Landsretters særlige Afdelinger holde de regelmæssige Samlinger een Gang hver tredie Maaaned ved Rettens Sæde.

§ De ovenmeldte Samlinger behandles Straffesager, som ere henviste til Hovedforhandling med eller uden Nævninger, eller i hvilke der ifølge Paaanke fra Underretten skal finde Hovedforhandling med ny Bevisførelse Sted, fremdeles paa Bornholm de borgerlige

§ 18.

§ 4de Linie forandres „nordsjællandsk“ til „sjællandsk“.

§ 10de—12te Linie forandres „ved den . . . Fuldmægtige“ til „ved den sjællandske Landsrets almindelige Skriverkontor 5 Fuldmægtige“.

§ 20.

Paragrafen affattes saaledes:

Landsretternes
(som i Forslag I.)

. Samlingerne.

Den sjællandske Landsrets første særlige Afdeling holder regelmæssige Samlinger i Kjøbenhavn een Gang i Løbet af hver Maaaned.

Den sjællandske Landsrets anden særlige Afdeling holder regelmæssige Samlinger een Gang hver tredie Maaaned paa de Steder i Afdelingskredsen, som fastsættes ved Bekjendtgjørelse af Justitsministeriet. Paa Bornholm finder dog, naar Forholdene lægge Hindringer i Vejen, ingen Samling Sted i Wintermaanederne.

De øvrige Landsretters særlige Afdelinger holde regelmæssige Samlinger een Gang hver tredie Maaaned ved Rettens Sæde.

Ved Bekjendtgjørelse af Justitsministeriet fastsættes Tiden for de nævnte Samlingers Begyndelse, for den sjællandske Landsrets anden særlige Afdeling tillige Folgeordenen mellem de Steder, hvor Samling skal holdes, samt de Dele af Kredsen, som henlægges til de forskjellige Samlingssteder.

§ De ovenmeldte Samlinger behandles Straffesager, som ere henviste til Hovedforhandling med eller uden Nævninger, eller i hvilke der ifølge Paaanke fra Underretten skal finde Hovedforhandling med ny Bevisførelse Sted, fremdeles i Sorø, Præsto, Maribo og

§ 18.

§ 4de Linie samme Forandring som i Forslag II.

§ 10de—12te Linie samme Forandring som i Forslag II.

§ 20.

Paragrafen affattes saaledes:

Landsretternes

(som i Forslag I.)

Samlingerne.

Den

(som i Forslag II.)

..... Vintermaanederne.

Fyens Landsrets særlige Afdeling holder Samlinger i Odense een Gang hver tredie Maaned.

De jydskke Landsretters særlige Afdelinger holde Samlinger een Gang hver tredie Maaned, dels ved Rettens Sæde, dels paa andre Steder i Landsretskredsen, som fastsættes ved Bekjendtgjørelse af Justitsministeriet.

Ved Bekjendtgjørelse af Justitsministeriet fastsættes Tiden for de nævnte Samlingers Begyndelse, for den sjællandske Landsrets anden særlige Afdeling og de jydskke Landsretters særlige Afdelinger tillige osv. som i Forslag II.
..... Samlingssteder.

§ de ovenmeldte Samlinger

(som i Forslag II.)

..... fremdeles ved Samlinger udenfor Ret-

§ 18.

§ 4de Linie samme Forandring som i Forslag II.

Det Punktum affattes saaledes:

Foruden det iøvrigt fornødne Kontorpersonale ansættes ved den sjællandske Landsrets Retskriverkontor 5 Fuldmægtige, af hvilke den ene særligt gjør Tjeneste ved Skriverkontoret for Sø- og Handelsfager, ved den jydskke Landsret 2 og ved den fynske 1 Fuldmægtig.

§ 20.

(som i Forslag III.)

Den jydskke Landsrets særlige Afdeling holder Samling een Gang hver tredie Maaned paa de Steder i Landsretskredsen, som fastsættes ved Bekjendtgjørelse af Justitsministeren.

..... den jydskke Landsrets særlige Afdeling

..... fremdeles for den jydskke Landsrets og

Retstrætter, som maatte være henviste til den nordsjællandske Landsrets særlige Afdeling, og i hvilke Bevisførelse er berammet. Nævningesager behandles først; dog kunne andre Sager indskydes, naar det kan ske uden Forhaling for Nævningesagerne.

Ved Samlingerne paa Bornholm medfølger det fornødne Skriverpersonale fra Landsrettens Skriverkontor.

Bornholms Amtet de borgerlige Retstrætter, som i Medfør af § 14 maatte være henviste til den sjællandske Landsrets anden særlige Afdeling, og i hvilke Bevisførelse er berammet. Nævningesager behandles først; dog kunne andre Sager indskydes, naar det kan ske uden Forhaling for Nævningesagerne.

Ved Samlingerne paa de Steder udenfor Kjøbenhavn, hvor den sjællandske Landsrets anden særlige Afdeling holder Møde, medfølger osv. (som i Forslag I.)

tens Sæde de borgerlige Retstrætter, som i Medfør af § 14 maatte være henviste til vedkommende Landsretsafdeling, og i hvilke Bevisførelse er berammet. Nævningefager osv. som i Forslag II.

Ved Samlingerne paa de Steder udenfor Rettens Sæde, hvor vedkommende Landsretsafdeling holder Møde, medfølger osv. som i Forslag I.

den sjællandske Landsrets anden særlige Afdelings Vedkommende de borgerlige Retstrætter, som i Medfør af § 14 maatte være henviste til Behandling af disse Afdelingsretter. Nævningefager behandles først osv.

Ved Samlingerne paa de Steder udenfor Rettens Sæde, hvor vedkommende Landsretsafdeling holder Møde, medfølger osv. som i Forslag I.